books2ebooks.eu

LENZBAUER, ROBERT

Au olgu Jumalale : palved ja laulud katoliiklastele / koostanud Robert Lenzbauer

Tartu
1937

Tartu Ülikooli Raamatukogu: A-13112

books2ebooks.eu
Tartu Ülikooli Raamatukogu
TARTU ÜLIKOOL
RAAMATUKOGU

EOD - Trükise digitaalkoopia ehk e-raamatu tellimine (eBooks on Demand EOD): miljonid raamatud vaid hiireklõpsu kaugusel rohkem kui kaheteistkümnes Euroopa riigis!

Täname Teid, et valisite EOD!
Euroopa raamatukogudes säilitatakse miljoneid 15.–20. sajandi raamatuid. Kõik need raamatud on nüüd kättesaadavad e-raamatuna – vaid hiireklõpsu kaugusel 24 tundi ööpäevas, 7 päeva nädalas. Tehke otsing mõne EOD võrgustikuga liitunud raamatukogu elektronkataloogis ja tellige raamatust digitaalkoopia ehk e-raamat kogu maailmast. Soovitud raamat digiteeritakse ja tehakse Teile kättesaadavaks digitaalkoopiana ehk e-raamatuna.

Naudi oma EOD e-raamatut!

■ Saa originaalse raamatu ilme ja tunnetus!
■ Saate kasutada standardtarkvara digitaalkoopia lugemiseks arvutiekraanil, suurendada pilti või navigeerida läbi terve raamatu.
■ *Otsi & leia:** Saate kasutada üksikterminite täistekstotsingut nii ühe faili kui failikomplekti (isikliku e-raamatukogu) piires.*
■ *Kopeeri & kleebi teksti ning pilte:** Saate kopeerida pilte ja tekstiosi teistesse rakendustesse, näiteks tekstitöötlusprogrammidesse.
*Pole kättesaadav kõigis e-raamatutes.

Tingimused

EOD teenust kasutades nõustute Te tingimustega, mille on kehtestanud raamatut omav raamatukogu
■ Tingimused: https://books2ebooks.eu/csp/et/utl/et/agb.html

Rohkem e-raamatuid

Seda teenust pakub juba 40 raamatukogu enam kui 12 Euroopa riigis.
Otsi teenuse raames pakutavaid raamatuid: https://search.books2ebooks.eu
Lisainfo aadressil: https://books2ebooks.eu/et

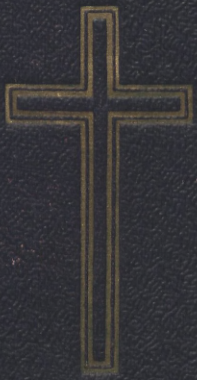

Isa, sinu kätte
annan ma oma vaimu.
(Lk 23, 46)

i 52854012

A-13112

Au olgu Jumalale

Palved ja laulud katoliiklastele

VOLDEMAR ILJA
RAAMATUKOGU

Teine täiendatud trükk

Koostanud

Robert Lenzbauer

O. M. Cap.

1937

Trükikoda »Tungal«, Tartu

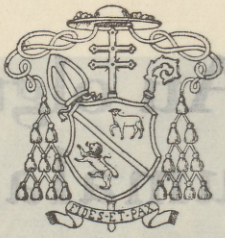

Imprimatur.

Käesolev palve- ja lauluraamat on meie esimese katoliikliku palveraamatu »Au olgu Jumalale« täiesti ümbertöödeldud ja tublisti laiendatud väljaandeks. Palvete osas laiendati eelkõige missapalvete valimikku, kavatsusega, pühast missaohvrist osavõtu kaudu noorsugu viia meie püha usu suurima saladuse süvenenumale tajumisele. See on minu rõhutatud sooviks, et noorsugu erilise innuga ammendaks ühiste missapalvete tagavarast.

Laiendatud on ka laule. Seda tuleks ütelda esmajoones laulutekstide kohta. Viisid on osalt tuntud ja teisil mail kasutatavad, osalt nad on Isa Berard Huber'i O. M. Cap. enda helindid. Paljud neist

on juba nüüd tuntud meie noorsoole ja on leidnud meie noorsoo poolehoiu. Meie soovime, et jumalateenistusel veel enam harrastatakse rahva eestikeelset laulu kui seda on suvatsetud teha seni. Ka siin olgu eelkõige soovitatud laulud pühaks missaks.

Palveraamatu keelelise viimistelu eest võlgneme tänu auväärsele Isa Robert Lenzbauer'ile O. M. Cap., kes oma suure vaevanägemise eest on pälvinud meie erilist tänu.

Viljeldagu palveraamat oma uuel kujul paisuvat katoliikliku hardust usklike südameis ja löögu ta lõkkele neis tõelise armastuse Jumala vastu.

Antud Tallinnas püha Stephanuse, Ungari kuninga, pühal, 2. mihklikuu päeval 1937. a.

† **Eduard Profittlich**
Adrianopeli titulaarülempiiskop,
Eesti Apostlik Administraator

Cum licentia superiorum Ordinis.

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU

Saateks.

Jumala arm on üleloomuliku elu õhkkonnaks. Siis aga palvetamine on hinge hingamine. Palvetamiseta ei ole mingisugust armuelu Jumalas. See seadus haarab kõiki, väljaarvatud nõrgemad vaimus, lapsukesed, ja vaesemad vaimus, nõdrameelsed. Kõik teised peavad palvetama!

Küll teab Jumal kõiki meie vajadusi. Siiski peab arusaaja inimene ise Jumalalt vajalikku abi paluma ja selle eest tänama, see tähendab, palvetama. Palve on võtmeks Jumala südamesse, on jumalalaste keel, seob inimest Jumalaga, viletsat olevikku lõpmatu õndsusega. Ei teadus ega kunst, ei kultuur ega raass ega usk, ei välised saavutused kaasinimeste ees ja austused nende poolt ei või meid Jumala ees nii suureks teha, et me mitte ei peaks palvetama. Jumala ees jääme väikeseks: Jumala lapsiks, tema teenijaiks.

Issand tahab, et me palvetaksime igal ajal: Me peame armsale Jumalale kõik soovitama: Oma püüdlused eneste ja teiste, taevariigi ja kodumaa eest, oma töö, vaeva, kannatuse ja surma. Kõige pääl seisku tähena sügavalt tunnetatud sõna: »Au olgu Jumalale!« Ja kõik võib tulla Jumalale auks, väljaarvatud meie kuritegu, patt.

Me tohime palvetada! Palvetamisel on, nagu võtaks meid Issand audientsile ja laseks kõigil teisil olevusil oodata. Helde Jumal võtab aega ja halastust meie jaoks, ja tema kõikvõimsus hoolitseb, et meie soovid täituksid. Kui meie palvet otsekohe ei kuulda, siis peitub viga

meis: Me ei võtnud teda küllalt tõsiselt või igatsesime petlikke kõrvalasju, jättes kindlustamata peaasja, meie hinge õndsuse.

Mil viisil me esitame armsale Jumalale oma soovid kummarduse, tänu, palve või lepituse kujul, see kõik on antud meie palve harduse hoole. Jumal näeb meie südame kambrikesse.

Kuna meie, inimesed, oleme ühiskonna olevused, peame ka väliselt ja ühenduses teistega Jumalat kummardama. See üldine palvetamine on äärmiselt tähtis ja õnnistusrikas. Selleks tahab käesolev palveraamat abi pakkuda. Igal pool on tarvitatud vabalt liturgilisi tekste. Meie tõusvale haritud noorsoole pakume ilusamaid kirikuhümne ürgtekstis, ladina keeles. Elustagu ja kinnitagu see raamat meie ühtekuuluvustunnet Jumala ees ja meie eneste vahel!

P. Heinrich Werlingi sulest 1932. a. ilmunud palveraamat on nüüd täiendatud. Kõigile, kes nägid vaeva selle raamatu koostamisel, olgu minu südamlik »Jumal tasugu!«

Raamatuke on mõeldud kui »primitiæ«, s. o. kui esikanne 27. dets. 1936. a. Tallinnas piiskopikspühitsetud Eesti rooma-katoliku kiriku ülemkarjasele, Msgr. Dr. Eduard Profittlich'ile, Adrianopeli titulaarülempiiskopile. Andku Jumal, et see palveraamat saaks tõhusaks vahendiks, siduma meid ühte usus ja Jumala armastuses ühises keeles!

P. Robert O. M. Cap.

Sisustik.

Imprimatur (trükiluba) IV
Saateks VI
Sisustik VIII
Laulude kogu X
Ladinakeelseid palveid XVI
Pääkäsk 1

Tähtsaimad palved 2

Lühemaid palveid 8
Hommiku- ja õhtupalved 12
Lastepalved 21

Püha Missa, seletus 23

Liturgiline missa 29
Asperges (Vidi aquam) 61
Missa Kristuse tulemisajal (advendil) 63
Jõulumissa 72
Missa Kristuse kannatamise auks 82
Missa Kristuse kibeda kannatuse vaatlemiseks 90
Missa ülestõusmisajal 100
Missa pühima Altarisakramendi auks 111
Missa õndsaima Neitsi Maria auks 121
Misjonimissa 130
Tavaline missa 138
Missa surnute eest 148
Eestpalved puusärgi ääres 158

Pühad Sakramendid, seletus 161

1. Ristimine 162
2. Kinnitamine 168
3. Pühim Altarisakrament, seletus 174
   1. Ühenduspalvus 175
   2. Ühenduspalvus 179
   2. Ühenduspalvus 186
   4. Ühenduspalvus 190
   Esimene Ühenduse puhul 193
4. Meeleparanduse sakrament (Piht) 195
   1. Pihipalveid (täiskasvanuile) 197
   2. Pihipalveid (lastele) 203

5. Haigete salvimine 207
Kiriku suripalved 213
6. Preestrikspühitsemine 215
7. Abielu 219
Laulatus 220
Palvuseid 227
Advendiajal 227
Jõuluajal 229
Paastuajal 234
Püha ristitee (I) 237
Püha ristitee (II) 241
Vaikne Nädal 249
Ülestõusmise ajal 261
Palvus Pühale Vaimule 263
Palvus pühimale Kolmainsusele 271
Pühima Altarisakramendi pühal 275
Palvus pühimale Altarisakramendile 277
Palvus pühimale Jeesuse südamele 283
Palvus Kristus-Kuningale 292
Palvus püha Neitsi Maria auks (1) 295
2. Palvus 297
3. Palvus 301
Püha roosipärg 305
Roosipärjake 311
Palveid Neitsi Maria pühil 313
Palvus pühale Joosepile 315
Palvus põlluvilja õnnistuseks 319
Palvus lahkunud hingede lohutuseks 324
Matmine 328
Eestpalveid 333
Palveid kirikupühil 339
Litaaniad 341
Litaania Jeesuse pühimale nimele 341
Litaania pühimale Jeesuse südamele 344
Loretto-litaania püha Neitsi Maria auks 346
Litaania pühale Joosepile 349
Litaania kõigile pühakuile 350

Hümne, Magnificat 361
Te Deum 362
Veni Creator 365
Pange lingua 366
Kuningas Kristusele 368

Laulude kogu 369

Hommikul ja õhtul 369
Jõuluajal 373
Paastuajal 382
Ülestõusmise ajal ja Nelipühil 391
Pühima Kolmainsuse auks 397
Pühima Altarisakramendi auks 401
Jeesuse pühimale südamele 411
Püha Missa ajal 415
I Lauldav missa (Fr. Schubert) 415
II Lauldav missa (M. Haydn) 418
III Lauldav missa (»Sügavusest«) 420
Püha Neitsi Maria auks 424
Pühakute auks 438
Pühast Kirikust 440
Taeva õndsusest 442

Elureeglid 446

Laulude kogu.

	Nr.
Adeste, fideles	22
Anna kastet alla	11
Armas, helde Jeesuke	9
Asperges (Vidi aquam)	lk. 61
Au Isal Jumalale	64
Au, kiitus olgu	113
Auks mu Jumalale	2
Auväärne haldaja	131
Avage nüüd uksed	54
Ave Ema kõrge	141
Ave Maria, hele	132

Ave Maria, Jumala Ema 129
Ave maris stella 141
Ave verum Corpus 72

Christus vincit 93
Confiteor lk. 176
Davidi soost 157
Dies iræ lk. 150

Et meid taeva, Issand 78

Halasta (Miserere) lk. 328
Haud tühi on 53
Heliseb väljadel 140

Ilu sees säramas 138
Isa, taeva kõrgustest 42
Issand Jumal, leivakujul 75
Issand, minu palvet 111

Jeesus elab 49
Jeesuslaps, sa kuule meid 26
Jeesuslaps, sääl väikses laudas 18
Jeesus, mu kõrgeim Issand sa 57
Jeesus, oled siin ligi 84
Jeesus, sul elan 92
Jeesu süda, sind ma kiidan 99
Jeesus, tule minule 81
Jumal ilmub 21
Jumal, sul ligemal 167
Jumal suur, sind kiidame 67
Ju vara hommikul 28

Kaunim meritähti 130
Kes aitab ju nõrkemas 87
Kiida, õde 79
Kiidetud (Benedictus) lk. 330
Kiitke Issandat (Laudate) lk. 366
Kiitke, keeled (Pange lingua) lk. 361
Kord vaiksel ööl 39
Kristus ülestõusnud 51
Kui Ema Jeesust 45
Kui hommikul 3

Kui oleks haljal vainul 139
Kui õnnis aega viita 85
Kuna Kristus sündis 20
Kuningas, Golgatal lk. 368
Kus Jeesus kord 44
Kus on sinul, hingeke 169
Kõige ilma juhataja 62
Kõige võla kustutus 95
Kõik noored kooris 69
Kõikvõimsa Jumala ees 115
Kõrguses olgu au 105
Küll see päev (Dies iræ) lk. 150

Lauda Sion 73
Laudate Dominum lk. 361
Laske lapsukesed tulla 82
Las oma lauda minna 127
Laulge, rahvad, rõõmusalme 38
Laulge rõõmsalt 122
Libera me, Domine lk. 158
Linnutee, auline 89

Maailmast, vaeva- ja patuorust 103
Magnificat lk. 361
Maid kaunist kiitma 145
Ma kummardan sind 30
Maria, kiidab sind 146
Maria, sind armasta 147
Maria õhkab südamest 13
Ma tervitan sind 1
Ma usun, Jumal 123
Meil hiilgab 56
Meil Jumala suus 114
Meil täna lehvib võidulipp 52
Me Looja nimel rändame 171
Meritäht hiilgav 153
Me toome leiba, veini 124
Mu armsaim emake 137
Mu hing ülistab lk. 361
Mu Issand, õpetaja 110
Mu Jeesu südamele 97

Mul annud, Issand 107
Mul hõõgub süda 80
Mul kõlab ammu läinud ajast 91
Mu Lunastaja 109
Mu pääle, Jumal, halasta 47
Mu südamesse joonistatud 149
Mu tugevus 29
Mu viimne mõte õhtutunnil 4
Mõtle, helde kuninganna 151

Näe, pilvi paisub 152
Neitsi, Ema Jumalal 154
Nüüd, Isa, kõrgelt taevatroonilt 118
Nüüd Joosepi juure 158
Nüüd on see Tall sul toodud 120
Nüüd püha, püha 117
Nüüd tulge, olevused kõik 76
Nüüd õndsa rõõmuga 16
Nüüd ärka, süda 40
Nüüd ülestõusmiskellad 48

Oh armastuse allik 96
Oh armude ema 150
Oh halastuse emake 136
Oh Issand, võta vastu 116
Oh Jeesu nimi 27
Oh Jeesuse piinatud süda 101
Oh Jeesus, oled eluks 94
Oh Jumal suur 65
Oh kaitseingel helde 156
Oh kellele ma pöördun 104
Oh maga, taevapoisike 25
Oh mõtle, mis siin Jeesus teeb 83
Oh pää, täis verd ja haavu 32
Oh Püha Vaim, kes üks Isaga 58
Oh rist, sa ülipüha 33
Oh ristilöödud 36
Oh sulage, te kõvad hinged 46
Oh süütu Tallekene 31
Oh teie sõbrad Jumalal 159
Oh tule kord, Emmanuel 12

Oh võta mind kättpidi 166
Oh õnnelik öö 15
Oh ülistage kooris 133
Oma karjast, Lunastajat 73
On mööda surma võiduajad 50
Oo kristlane, jää ususse 86
Oo kuningate Kuningas 55
Oo Looja Vaim lk. 365
Oo Maria, armu ema 135
Oo sa pühalik 144
Oota, hing 168
Oo vagad hinged 100
O salutaris Hostia 71
O sanctissima 144

Paista eel meie teel 170
Pange lingua lk. 366
Püha Jumal (supplicatio) lk. 7
Püha Kirik 162
Püha, püha 108
Püha öö 19

Regina cæli lætare 143
Risti küljes on mu süda 34
Rist, sa oled ülipüha 35
Rõõmsaid juubellaule 77

Sa hinge püha sõber 126
Sa kõige aja lootus 88
Salve Regina 143
Seisab valurikas Ema 142
Sellel hingel rahu anna 164
Sel ööl, mu Jumal lk. 21
Sind austame 90
Sind, Issand Jumal 66
Sind, Jumal kiidame lk. 362
Sind, kuninganna, tervitan 134
Stabat Mater 142
Su armulauda minna 119
Sul kiitus, Jumal Isa 63
Sul kiitus kõik olgu 24

Su majesteedi palge ees 112
Su oleme 98
Suur Jumal, au 68
Sääl haljal aasal ikka 148
Sääl jõudis armurikas öö 23
Südamlik Ema 128
Sügavikust lk. 5
Sügavusest 121

Tahan minna vaatma 17
Tahan valupeekrist juua 43
Tasa vajuvad varjud 8
Te Deum lk. 362
Tee lahti, Issand 10
Tol viimsel söömaajal 74
Truuks oma ristiusus 160
Tule, Püha Vaimuke 60
Tulnud on öö 6
Tuul Nelipühil 61
Tähtede taga 165

Ultima in mortis hora 155

Vaikne aeg 41
Vaikselt langeb 5
Vandel kätt me tõstame 102
Veel kord, kui lähen lk. 22
Veel oli looming kujuta 106
Veni Creator lk. 365
Veni, Sancte Spiritus 60
Vexilla Regis 37

Ühel häälel, ühel meelel 125
Üks hoone hiilguskumal 161
Üks laevakene 163
Üks roos on meile võrsund 14

Ladinakeelseid palveid.

Rooma-katoliku Kiriku liturgiline (ja teaduslik) keel on ladina keel (hommikumaa riituses vastavalt vana greeka, slaavi, süüria j. u. e. keel). Alul oli ladina keel küll rahvakeel, ajaga aga muutus väljasurnud keeleks. Muidugi tarvitas püha Kirik kõikide sajandite jooksul jutlusis ja evangeeliumi kuulutamisel iga kord ja eranditult selle rahva keelt, kus ta töötas. Ladina keel liturgias on jäänud Kirikule võimsaks ja tähtsaks abinõuks, et säilitada usu, usukommete ja usuühtluse püsivust.

Soovi järgi toome siin tähtsamaid palveid, kuna raamatus leidub sagedasti ladina tekste tõlkega.

Pater noster, qui es in cælis, sanctificetur nomen tuum. Adveniat regnum tuum. Fiat voluntas tua, sicut in cælo et in terra. Panem nostrum cotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nostra, sicut et nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentationem, sed libera nos a malo. Amen.

Ave Maria, gratia plena, Dominus tecum, benedicta tu in mulieribus, et benedictus fructus ventris tui, Jesus. Sancta Maria, Mater Dei, ora pro nobis peccatoribus, nunc et in hora mortis nostræ. Amen.

Credo in Deum, Patrem omnipotentem, Creatorem cæli et terræ. Et in Jesum Christum, Filium ejus unicum, Dominum nostrum, qui conceptus est de Spiritu Sancto, natus ex Maria Virgine, passus sub Pontio Pilato, crucifixus, mortuus et sepultus; descendit ad inferos, tertia die resurrexit a mortuis, ascendit ad cælos, sedet ad dexteram Dei Patris omnipotentis: inde venturus est judicare vivos et mortuos. Credo in Spiritum Sanctum, sanctam Ecclesiam catholicam, Sanctorum communionem, remissionem peccatorum, carnis resurrectionem, vitam æternam. Amen.

Gloria Patri et Filio et Spiritui Sancto. Sicut erat in principio, et nunc et semper et in sæcula sæculorum. Amen.

(Tõlge lk. 2.)

Pääkäsk.

»Sina pead Issandat, oma Jumalat, armastama kõigest oma südamest ja kõigest oma hingest ja kõigest oma meelest ja kõigest oma väest. — See on kõige suurem ja esimene käsk. Teine aga on sellele võrdne: Sina pead oma ligimest armastama kui iseennast.« (Mk 12, 31/2)

Kümme käsku.

1. Sul ei pea mitte teisi jumalaid olema minu kõrval.
2. Sa ei pea Issanda, oma Jumala, nime asjata suhu võtma.
3. Pea meeles, et sa pühitsed hingamise päeva.
4. Austa oma isa ja ema, et sa kaua elaksid maa pääl.
5. Sa ei pea tapma.
6. Sa ei pea abielu rikkuma.
7. Sa ei pea varastama.
8. Sa ei pea ülekohut tunnistama oma ligimese vastu.
9. Sa ei pea himustama oma ligimese naist.
10. Sa ei pea himustama oma ligimese varandust.

Kiriku käsud.

1. Pühitse Kiriku poolt seatud pühi.
2. Kuula austusega püha missat igal pühapäeval ja teistel pühadel.
3. Pea seatud lihastkeeldumise- ja paastupäevad.
4. Vähemalt ükskord aastas tunnista kahetsusega oma patud ja võta vastu pühim Altarisakrament ülestõusmise ajal.
5. Sinu laulatus vastaku Katoliku Kiriku seadusele.
6. Anna abi oma preestrite ja kiriku ülespidamiseks.

Tähtsaimad palved.

Isa ja Poja ja Püha Vaimu nimel. Aamen.

Meie Isa, kes oled taevas, pühitsetud olgu sinu nimi, sinu riik tulgu, sinu tahtmine sündigu nagu taevas, nõnda ka maa pääl. — Meie igapäevane leib anna meile tänapäev, ja anna meile andeks meie võlad, nagu meiegi andeks anname oma võlglastele, ja ära saada meid kiusatusse, vaid päästa meid kurjast. Aamen.

Ole tervitatud, Maria, täis armu, Issand on sinuga. Sa oled õnnistatud naiste seas ja õnnistatud on sinu ihu vili Jeesus. — Püha Maria, Jumala Ema, palu meie, patuste, eest nüüd ja meie surma tunnil. Aamen.

Mina usun Jumala, kõikvõimsa Isa, taeva ja maa Looja sisse. Ja usun Jeesuse Kristuse, Jumala ainusündinud Poja, meie Issanda sisse, kes on saadud Pühast Vaimust, ilmale toodud Neitsi Mariast, kannatanud Pontius Pilatuse all, risti löödud, surnud ja maetud, alla läinud põrgu, kolmandal päeval jälle üles tõusnud surnuist, üles läinud taeva, istub Jumala, kõikvõimsa Isa paremal käel: säält tema tuleb kohut mõistma elavate ja surnute üle. — Mina usun Püha Vaimu sisse, püha Katoliku Kirikut, pühade osadust, pattude andeksandmist, liha ülestõusmist ja igavest elu. Aamen.

Au olgu Isale ja Pojale ja Pühale Vaimule. — Nii kui oli alguses, olgu nüüd, alati ja igavesti. Aamen.

Pärast püha missat.

Ole tervitatud . . . (3 korda)

Ole tervitatud, kuninganna, halastuse ema, meie elu, meie rõõm, meie lootus, ole tervitatud. Sinu poole hüüame meie äraaetud Eeva lapsed, sinu poole õhkame leinates ja nuttes siin pisarate orus. Pööra siis, meie eestkostja, oma halastajad silmad meie poole ja näita meile selle viletsuse järele Jeesust, oma õndsakskiidetud ihuseemet, sina hää, sina helde, sina armas Neitsi Maria.

Palu meie eest, püha Jumalasünnitaja.
Et me Kristuse tõotusi vääriksime.

Palugem. Jumal, meie toetus ja tugevus, vaata armuliselt alla rahvale, kes su poole hüüab, ja aurikka ja pärispatuta Neitsi ja Jumalasünnitaja Maria, tema peigmehe, püha Joosepi, sinu pühade apostlite Peetruse ja Pauluse ja kõigi pühakute eestkõne pääle, võta kuulda oma armus ja helduses need palved, mis me sulle toome patuste pööramiseks ja meie püha ema, Kiriku, vabaduse ja kõrgendamise pärast, Kristuse meie Issanda läbi. Aamen.

Püha pääingel Mihhael, kaitse meid võitluses, varja meid kurja vaenlase õeluse ja tagakiusu eest. »Jumal käskigu teda«, palume härdasti. Sina aga, taevase võitlusväe vürst, tõuka põrgu saatan ja teised kurjad vaimud, kes läbi maailma hulguvad hingede hukatuseks. Aamen.

Pühim Jeesuse süda, halasta meie pääle. (3 korda)

Issanda ingel (Angelus Domini).

Issanda ingel kuulutas Neitsi Mariale ja ta sai Pühast Vaimust. Ole tervitatud . . .

Maria ütles: Vaata, ma olen Issanda ümmardaja, mulle sündigu su sõna järele. Ole . . .

Ja Sõna on lihaks saanud ja on elanud meie keskel. Ole tervitatud . . .

Palu meie eest, püha Jumalasünnitaja.
Et me Kristuse tõotusi väärikseme.

Palugem. Me palume sind, Jumal, vala oma armu meie südameisse. Ingli kuulutuse läbi tundsime ära Kristuse, sinu Poja, lihaksaamise. Juhi meid tema kannatuse ja risti läbi aulisele ülestõusmisele, Kristuse meie Issanda läbi. Aamen.

(Ülestõusmise ajal palvetame »Issanda ingli« asemel »Regina cæli«:)

Taevakuninganna, rõõmusta, alleluja,
Sest see, keda väärisid kanda, alleluja,
On üles tõusnud, nagu ütles, alleluja,
Palu meie eest Jumalat, alleluja.

Rõõmusta ja hõiska, Neitsi Maria, alleluja,
Sest Issand on tõesti üles tõusnud, alleluja.

Palugem. Jumal, sa oled maailma rõõmustanud oma Poja, meie Issanda Jeesuse Kristuse ülestõusmisega. Me palume, et tema Sünnitaja Neitsi Maria läbi annaksid meile osa saada igavese elu rõõmudest, Kristuse meie Issanda läbi. Aamen.

(Nii palume hommikul, lõunaajal ja õhtul; õhtul lisame juure lahkunute hingede lohutuseks Daavidi laulu 129).

Sügavikust (De profundis).

(Daavidi laul 129).

Sügavikust hüüan su poole, Issand, / Issand, kuule mu häält.

Pangu tähele su kõrvad / mu alandliku palumise häält.

Kui sa ülekohut meeles peaksid, Issand, / Issand, kes pääseks?

Aga sinu juures on andestus / ja su seaduse järele teenin sind.

Mu hing usaldab tema sõnale, / mu hing loodab Issandale.

Hommikusest valvekorrast ööni / lootku Iisrael Issandale.

Sest Issandas on halastus / ja temas on rikkalik lunastus.

Jah, ta lunastab Iisraeli / kõigist ta üleastumisist.

Igavene puhkus / anna neile, Issand.

Ja igavene valgus / paistku neile.

Nad puhaku rahus. / Aamen.

Üldine kirikupalve.

Kõikvõimas igavene Jumal, Issand, taevane Isa, vaata oma piiritu helduse silmadega meie vintsutusi, viletsust ja häda. Halasta kõigile usklikele, kelle eest su armas Poeg, meie Issand ja Õnnistegija Jeesus Kristus, end vabatahtlikult on annud patuste kätte ja kelle eest ta on valanud oma kalli vere, rippudes pühal risti-

puul. Selle sinu Poja läbi, heldeim Isa, pööra ära kõik pälvitud nuhtlused, praegused ja tulevased hädaohud, mässud, sõjad, kallinemised, näljahäda, nakkushaigused, kurvad ja viletsad ajad. Hoia ja kinnita hää jaoks ka kõiki vaimulikke ja ilmalikke ülemusi ja juhte, et nad edustaksid seda, mis tuleb sinu nime auks, meie tõeliseks õnnistuseks ja kogu ristirahva üldiseks hääoluks. Õnnista, Issand, oma püha Kiriku ülemkarjast ja meie piiskoppi. Anna meile, rahu Jumal, tõelist ühendumist usus ilma igasuguse lõhenemise ja eksituseta. Pööra meie südamed tõelisele patukahetsusele ja elu parandamisele. Süüta meis oma armastuse tuli ja ärata meis tõelist nälga ja janu õigluse järele, et me sinu kuulekate lastena elus ja surmas sulle oleksime meelepärased. Me palume ka, nagu sina tahad, et me peaksime paluma, oma sõprade ja vaenlaste, tervete ja haigete, kõigi kurbade ja viletsate kristlaste ning elavate ja lahkunute eest. Sinu hoole olgu alatiseks usaldatud kõik me tegutsemine ja tegematajätmine, õiendamine ja liikumine, elu ja surm. Lase meil siin nautida ainult sinu armu ja sääl kõigi valituiga jõuda sinna, kus me sind igaveses õnnetundes võime kiita ja ülistada. Seda anna meile, Issand. taevane Isa, meie Issanda Jeesuse Kristuse, sinu Poja läbi, kes sinuga ja Püha Vaimuga tõelise Jumalana elab ja valitseb igavesti. Aamen.

Alandlik palve (supplicatio).

Püha Jumal, püha Vägev, püha Surematu, halasta meie pääle. (3 korda)
Katkust, näljast, tulest ja sõjast päästa meid, Issand.
Äkilisest ja ootamatust surmast päästa meid, Issand.
Et sa oma püha Kirikut valitseksid ja hoiaksid, me palume sind, Issand.
Et sa meid õigele patukahetsusele juhiksid, me palume sind, Issand.
Et sa meid pühas teenistuses kinnitaksid, me palume sind, Issand.
Et sa meile vilja annaksid ja teda hävinemisest hoiaksid, me palume sind, Issand.
Jeesus, Jeesus, Jeesus, halasta meie pääle.
Maria, Maria, Neitsi ja Jumalaema, palu meie eest.

Lepituspalve.

Kiidetud olgu Jumal.
Kiidetud olgu ta püha nimi.
Kiidetud olgu Jeesus Kristus, tõeline Jumal ja tõeline inimene.
Kiidetud olgu Jeesuse nimi.
Kiidetud olgu tema pühim süda.
Kiidetud olgu Jeesus pühimas Altarisakramendis.
Kiidetud olgu püha Jumalaema Maria.
Kiidetud olgu tema püha pärispatuta saamine.
Kiidetud olgu Ema ja Neitsi Maria nimi.
Kiidetud olgu tema kihlatud peigmees, püha Joosep.
Kiidetud olgu Jumal oma inglite ja pühakute pärast.

Lühemaid palveid.

(Pühale Vaimule eriti enne jutlust ja üldse tähtsamate tegude eel:)

Tule, Püha Vaim, täida oma usklike südameid ja süüta neis oma armastuse tuli!

E. Saada välja oma vaimu ja kõik luuakse uuesti.
K. Ja sa uuendad maailma palge.

Palugem. Jumal, sa oled Püha Vaimu valgustamisega õpetanud usklike südameid: Anna meile selles Vaimus õigest aru saada ja alati tema lohutusest rõõmutseda, Kristuse meie Issanda läbi. Aamen. ——

(Eendes kirikusse ja säält väljudes:) Me kummardame sind, pühim Issand Jeesus Kristus, siin ja kõigis sinu kirikutes tervel maakeral, ja kiidame sind; sest et oled maailma lunastanud oma püha risti läbi.

(Kiitus Pühimale Sakramendile:)

Ülistatud ja kummardatud olgu pühim Altarisakrament, nüüd ja igavesti. Aamen.

(Kolm jumalikku voorust:)

Mu Jumal, ma usun kindlasti kõike püha tõtt, mis sinu püha Katoliku Kirik õpetab, sest sa oled seda talle avaldanud, kes ise oled tõde ega või eksida. Mu Jumal, kinnita mu usku!

Mu Jumal, ma loodan, et sa mulle annad Jeesuse Kristuse teenuste pärast pääsemiseks tarvilikku armu ja igavest õndsust, kui ma pean su käske, sest sa oled mulle seda lubanud, kes oled armuline, halastaja ja truu. Mu Jumal, kinnita mu lootust!

Mu Jumal, ma armastan sind üle kõige, sest sa oled hää ja kõige armastuse väärt. Ja armastusest sinu vastu armastan oma ligimest kui iseennast ja andestan kõigest südamest oma vaenlastele. Mu Jumal, anna, et ma sind ikka rohkem armastan. Aamen.

(Lühidalt:) Mu Jumal, ma usun sinusse; sest oled igavene tõde. Mu Jumal, ma loodan sinule; sest oled igavene halastus. Mu Jumal, ma armastan sind kõigest südamest; sest oled igavene armastus.

(Kahetsuse äratamine:)

Mu Jumal, ma kahetsen kõigest südamest, et ma sind, lõpmatut armastust, olen kurvastanud ja haavanud. Ma põlgan kõiki oma patte ja tõotan neid mitte enam teha sinu armu abiga, mida ma alandlikult palun. Aamen.

(Lühidalt:) Jeesus ole mulle patusele armuline! Oh Jeesus halasta!

(Ristimistõotuste uuendamine:) Ma ütlen lahti kurjast vaenlasest, tema uhkusest ja tema tegudest. Ma tõotan sulle, Jeesus, truudust. Aamen.

(Ohverdamine:) Taevane Isa, ma ohverdan sulle sinu armastatud Poja, meie Issanda Jeesuse Kristuse kallimat verd selle . . . hinge pattude andestamiseks, ja palun sind, ole temale armuline. Aamen.

(Andumine Mariale:) Minu käskijanna, mu ema, sulle toon enda täieliselt. Ja et sulle näidata oma andumust, pühendan sulle täna oma silmad, oma kõrvad, oma suu, oma südame, kogu ise-

enda. Kuna siis nüüd kuulun sulle, hää ema, hoia mind, kaitse mind oma vara ja oma päris-omandusena!

(Palve hää surma pärast:) Issand, mu Jumal, juba nüüd võtan surma andunult ja vastupanuta sinu käest vastu, mil kombel ta mind ka tabaks, kõigi tema ahastuste, kannatuste ja valudega.

(Õnnistus:) Issand õnnistagu sind ja hoidku sind. Issand lasku oma pale paista sinu pääle ja olgu sulle armuline. Issand tõstku oma pale sinu pääle ja andku sulle oma rahu. Issand õnnistagu sind.

* * *

Kuus ristiusu päätükki.

1. Üks Jumal on, kes on kõik loonud, hoiab kõiki ja valitseb.
2. Jumal on kolmes Isikus: Jumal Isa, Jumal Poeg, Jumal Püha Vaim.
3. Inimese hing on surematu.
4. Jumal Poeg on meile inimeseks saanud ja meid lunastanud oma ristisurma läbi.
5. Oma pääsemiseks vajame Jumala armu.
6. Jumal tasub õiglaselt hääd ja kurja igaveses elus.

Seitse sakramenti. Ristimine, kinnitamine, pühim Altarisakrament, meeleparandamine, haigete salvimine, preestriks pühitsemine, abielu.

Kolm jumalikku voorust. Usk, lootus, armastus.

Neli kõlblist päävoorust. Tarkus, õiglus, mõõdukus, kindel meel.

Püha Vaimu seitse andi. Teadus, tarkus, mõistus, nõu, kindlus, vagadus ja jumalakartus.

Seitse voorust, mis on seitsme pääpatu vastandid. Alandus, heldus, karskus, lahkus, kasinus, tasadus, südidus.

Seitse pääpattu. Kõrkus, ihnus, ebakarskus, kadedus, ebakasinus, viha ja laiskus.

Neli taeva poole karjuvat pattu.

1. Sihilik tapmine, 2. Soodoma patt (ebaloomulik ebakasinus), 3. vaeste, leskede ja orbude rõhumine, 4. teenitud töötasu maksmata jätmine.

Kuus pattu Püha Vaimu vastu.

1. Usaldades liigselt Jumala halastusele patustada. (Noa kaasaegsed)
2. Jumala armule mitte enam loota. (Juudas)
3. Äratuntud kristlikule tõele vastu seista. (Variserid)
4. Oma ligimest kadestada Jumala armu andmise tõttu. (Kain)
5. Pääsettoovate manitsuste vastu südant kalgiks teha. (Heroodes)
6. Tahtlikult kahetsematuses püsida. (Vaarao)

Üheksa võõrast pattu.

1. Patustamiseks nõu anda.
2. Teisi patule käskida.
3. Teiste pattudega nõustuda.
4. Teisi patule meelitada.
5. Teiste patte kiita.
6. (Vanemate ja ülemate) vaikimine (laste ning alamate) pattudest.
7. Pattu mitte karistada.
8. Patule kaasa aidata.
9. Teiste patte kaitsta.

Pühalt Kirjalt eriliselt soovitatud hääd teod.

1. Palvetamine 2. paastumine 3. almuse andmine.

Seitse kehalist halastustegu.

1. Nälgijaid sööta, 2. janunejaid joota, 3, alastiolijaid katta, 4. võõrastele öömaja anda, 5. vange lunastada, 6. haigeid külastada, 7. surnuid matta.

Seitse vaimlist halastustegu.

1. Patuseid õigele teele juhatada, 2. mitteteadlikke õpetada, 3. kathlejaile õiget nõu anda, 4. kurbi lohutada, 5. ülekohut kannatlikult taluda, 6. neile, kes meid haavavad, häämeelega andestada, 7. elavate ja surnute eest Jumalat paluda.

Kolm evangeelset nõuannet.

1. Vabatahtlik vaesus, 2. alaline kasinus, 3. täielik kuulekus (vaimulikule ülemusele).

Hommiku- ja õhtupalved.

Lühike hommikupalve.

Mu Jumal, ma tänan sind, et sa mind oled sel ööl nii armuliselt kaitsnud ja äkilisest surmast varjanud. Aita mind, et ma sind ühegi patuga ei solva, ja tänase päeva veedan oma hinge päästmiseks. — Ma ohverdan sulle kõik oma mõtted, sõnad ja teod sinu auks, tänuks kõigi armude ja häätegude eest ja hüvituseks kõigi minu pattude eest. Aamen.

Ma usaldan end kõigi palvete, pühade missade ja hääde tegude hoole, mis täna kogu ristirahva hulgas sooritatakse; ka tahan saavutada täna kõiki indulgentse, mis võin saavutada.

Tõeline Jumal, ma usun sinusse. Truuduse Jumal, ma loodan sinule. Helduse Jumal, ma armastan sind. Ligimest armastan nõnda kui iseennast. Patte tahan kahetseda. Issand, aita paranduda, sulle täitsa ohverduda, sulle tahan elada ja surra. Aamen.

Minu käskijanna, mu ema, sulle toon enda täieliselt. Ja et sulle näidata oma andumust, pühendan sulle täna oma silmad, oma kõrvad, oma suu, oma südame, kogu iseenda. Kuna siis nüüd kuulun sulle, hää ema, hoia mind, kaitse mind oma vara ja oma pärisomandusena!

Püha Joosep, kõigi eeskuju ja kaitsja, kes Jeesuse pühimat südant armastavad, palu meie eest.

Püha kaitseingel, keda Jumala armastus mind hoidma käsutas, ole sel päeval mu kõrval, mind valgustamas ja hoidmas, valitsemas ja juhtimas. Aamen.

Meie Isa... Ole tervitatud... Mina usun... Au olgu...

Õnnistagu mind kõikvõimas ja halastaja Jumal, Iša ja Poeg ja Püha Vaim. Aamen.

Lahkunud kristlaste hinged puhaku Jumala halastuse läbi rahus. Aamen.

Ühine hommikupalve.

Tänu:

E. Jumal, mu Jumal, sinule ärkan hommiku koidikul. Sinu järele januneb mu hing, sind ihaldab mu ihu nagu põuane maa, kus puudub vesi.

K. Ma igatsen sind, / sinu pühamut, / et näha su võimu ja su hiilgust.

E. Sest sinu heldus on parem kui elu, sind ülistavad mu huuled.

K. Kiites tahan laulda sulle / terve oma elu aja, / sinu ülistamiseks tõsta oma käe.

E. Hõisklevi huuli peab mu suu sind austama, kui oma asemel meenutan sind ja öösel mõtiskelen sinu üle.

K. Sa oled üha minu aitaja: / sinu tiibade varjus tunnen end kaitstuna, / sinu küljes ripub minu hing / ja su parem käsi toetab mind.

E. Au olgu Isale ja Pojale ja Pühale Vaimule.

K. Nii kui oli alguses, olgu nüüd, / alati ja igavesti. Aamen.

E. Kõikvõimas Jumal ja Isa, sinu läbi oleme üle elanud selle uue päeva alguse. Seepärast kingi meile oma armu, et me täna mingisse pattu ei langeks, vaid täidame sinu tahet kõigis oma mõtteis, sõnus ning tegudes, Kristuse meie Issanda läbi.

K. Aamen.

E. Auks mu Jumalale tulgu . . . (laul 2)

E. Ole tervitatud kuninganna . . .

E. Tee mind vääriliseks sind kiita, pühastatud Neitsi.

K. Anna mulle jõudu / sinu vaenlaste vastu.

E. Ülistatud olgu Jumal oma pühakute läbi.

K. Aamen.

Ohverdus:

E. Issand Jeesus Kristus, ma ühinen selle jumaliku arvamisega, milles sa ise tõid oma pühima südamega siin maa pääl Issandale Jumalale ülistusi, ja ka nüüd veel lakkamata tood pühimas Altarisakramendis kõikjal aegade otsani. Õndsa alati puhta Neitsi Maria püha südame eeskuju järele tahan sulle tervest hingest ohverdada sel päeval kõik oma kavatsused ja mõtted, kõik oma ihad ja soovid.

K. Aamen.

E. Sina, mu kaitseingel, ära lahku minust: / Kanna mind sinna, kus mu hingel on rahu Jeesuse süles.

K. Anna, et ma selles elus sind ei solva iialgi, / et mu süda rõõmus, valus puhas säiliks alati.

E. Võitluses mind võta kaitsta, kui mind rün-dab kiusatus; / kui mul tuleb surma maitsta, saada mind, kus halastus.

K. Jää mu juure, kaitseingel, juhi, varja, hoia mind, / et ma viletsuste pingel ikka tunnen kaitsmas sind.

E. Issand, nüüd õnnista meid oma vägevuses ja armastuses ning karasta meid ihu ja hinge poolest, et me oma päevatöö sooritaksime sinu auks. Malbe südamega tahame teenida sind ja hoiduda igast jõledusest meie kaas-inimeste vastu. Õnnista meie ülemusi, et nad oma kohuseid õieti taipaksid ja tarkusega peaksid oma ametit. Õnnista kõiki, kellega me täna koos elame ja töötame. Lase meil olla üks isekeskis nagu sina oled üks Poja ja Püha Vaimuga igavikust igavikuni. K. Aamen.

E. Seda kõike andku meile kõikvõimas Jumal, Isa ja Poeg ja Püha Vaim. K. Aamen.

E. Surnud kristlaste hinged puhaku rahus Ju-mala halastuse läbi. K. Aamen.

Söögipalved.

Enne einetamist: Kõikide silmad loo-davad sinule, Issand, ning sa annad neile toitu parajal ajal. Sa avad oma helde käe ja täidad kõik, kes elab, õnnistusega.

Meie Isa . . . Ole tervitatud . . .

Õnnista, Issand, meid ja neid sinu andeid, mis me nüüd vastu võtame sinu heldusest, Kris-tuse meie Issanda läbi.

Taevasest einest lasku meil osa võtta igavese hiilguse kuningas. Aamen.

Pärast einetamist: Me täname sind, kõikvõimas Jumal, kõigi sinu häätegude eest, kes elad ning valitsed igavikust igavikuni. Aamen.

Meie Isa . . . Ole tervitatud . . .

Issand, anna oma nime pärast igavene elu kõigile, kes meile hääd teevad. Aamen.

Surnud kristlaste hinged puhaku rahus Jumala halastuse läbi. Aamen.

Lühike õhtupalve.

Issand, hoia meid, kui me ärkvel oleme; varja meid, kui me magame, et Kristusega ärkvel olles rahus uinuksime.

Ma tänan sind, helde Jumal, kõigi armude ja häätegude eest, millistega sa mind tänase päeva kestel oled kohelnud. Anun sinu halastust, et sa mind sel ööl hoiaksid kurja vaenlase kiusatuste eest, äkilise ja ootamata surma eest ning kõigi ihu ja hinge pahede eest. Aamen.

(Mõtle järele, mis patud oled teinud päeva kestel, ja ärata kahetsust ja tee paranemisotsus):

Mu Issand ja mu Jumal, mul on südamest kahju kõigist minu terve eluea pattudest, sest ma olen selle läbi ära teeninud, et sa mind ajaliselt või igavesti karistad. Ma olen olnud sulle, minu suurele häätegijale, nii tänamatu, eriti aga olen sind, lõpmata hääd Jumalat, oma süü läbi haavanud. Ma otsustan nüüd tõsiselt

parandada oma elu ja mitte enam patustada. Jeesus, anna mulle selleks oma armu. Aamen.

Sinu kaitse ja varju alla põgeneme meie, püha Jumalasünnitaja. Ära põlga meie hädas meie palvet, vaid päästa meid igal ajal kõigest hädaohust. Sina auväärne ja õnnistatud Neitsi, meie emand, meie vahendaja, meie eestkostja! Lepita meid oma Pojaga, soovita meid oma Pojale, esitle meid oma Pojale.

Jeesus, Maria, Joosep, teile annan oma südame ja hinge.

Jeesus, Maria, Joosep, aidake mind mu viimses võitluses.

Jeesus, Maria, Joosep, võiksin ma kord hinge heita teiega rahus.

Oh mu püha kaitseingel, su varju alla võta mind, kõiges hädas aita mind! Patust puhas hoia mind, selgi öösel, palun sind, hoia, kaitse, päästa mind! Aamen.

Ma heidan magama ristilöödud Õnnistegija nimel. Ta hoidku mind nüüd ning alati ja juhtigu mind igavesele elule. Aamen.

Õnnistagu mind kõikvõimas ja halastaja Jumal, Isa ja Poeg ja Püha Vaim! Aamen.

Lahkunute hinged puhaku rahus Jumala halastuse läbi. Aamen.

Tänu: **Ühine õhtupalve.**

E. Tulge, tänagem Jumalat ning kummardagem tema otsata armastust ja heldust. Tunnistagem alanduses oma patud, et me leiaksime armu ja halastust. K. Aamen.

E. Au olgu . . . K. Nii kui . . .

E. Tänage Issandat, sest ta on helde.

K. Ja tema halastus kestab igavesti.

E. Helde Jumal, me täname sind kõigi armude ja häätegude eest, millega sa meid oled kohelnud. Me täname sind armastuse ja tarkuse eest, millega sa meid oled kaitsnud nii paljude ihuliste ja hingeliste hädaohtude eest ja millega sa kõik jälle oled juhtinud meie hüvanguks. Me täname sind suure kannatlikkuse eest, millega sa oled talunud meie vigu ja nõrkusi ning mille tõttu sa meid oma palge eest ära ei heitnud. Ka kannatuste eest, mida oled meile saatnud, ja vastumeelsuste eest, mis meid on tabanud, täname sind: nad on sinu helduse kingitus ja saavad hüvanguks neile, kes sind armastavad. Jumal, kuidas peame sulle tasuma selle eest, mida sa oled teinud meile?

K. Me tahame ülistada sind / ja austada sinu püha nime igavesti.

E. Issand, võta kuulda mu palve.

K. Ja lase mu hüüdmine enda juure tulla.

E. Palugem. Hää Jumal, sa tõestasid oma isalikku armastust meie vastu jälle hindamata armude ja häätegudega. Aita meid, et me neid alati tänulikult ära tunneme ja väärikalt hindame, et me kord sinna pääseme, kus me inglite ja pühakutega sinu mõõtmatut heldust kiidame ja ülistame igavesti.

K. Aamen.

Kahetsus:

(Uuri läbi, missuguseid patte sa oled täna teinud Jumala, ligimese ja iseenda vastu mõtteis, sõnus, tegudes; siis):

E. Halasta mu pääle, Jumal, oma suure halastuse järele.

K. Ja oma halastamiste hulga järele / kustuta minu roim.

E. Isa, me oleme patustanud sinu vastu ja me ei ole väärt, et meid nimetatakse sinu lasteks. Me tunnistame oma süü, oma suure süü. Ära heida meid kõrvale oma palge eest. Me oleme ära teeninud, et meid karistatakse, kuid ära vaata meie pattudele, vaid oma lõpmata halastuse ja vere pääle, mille valas meie eest sinu Ainusündinu.

K. Sa oled kohelnud meid arvamata häätegudega, / kuid meie oleme tasunud sulle tänamatusega.

E. Sa oled Pühim ja midagi ebapuhast ei või püsida sinu ees; meie aga julgesime vastu seista sinu pühale tahtele. Sina oled ülim aare, igavene armastus, ja meie alavääristasime sind ja eelistasime kaduvaid esemeid. Issand, kui sa tahad meenutada patte, kes võib püsida sinu ees? Jeesus, ole meile armuline. Jeesus, ole meile helde.

K. Hää Jeesus, andesta meile meie patud.

E. Palugem. Jumal, sa haavud patust ja saad jälle lepitatud meeleparanduse läbi. Seepärast vaata armuliselt oma anuva rahva palvetele ja pööra ära meist oma viha, mille oleme teeninud oma pattude eest, Kristuse meie Issanda läbi. K. Aamen.

Hää otsus:

E. Issand on armuline kõigile oma teeni aile.
K. Kes loodavad tema halastusele.
E. Helde Jumal, sa ei taha patuse surma, vaid tema pöördumist ja elu. Päästa meid meie pattude köidikuist. Mõjunegu meis sinu arm, et me tõeliselt parandume ja sinu isalikku südant enam ei kurvasta. Üksteise järele kaovad meie maise matkamise päevad ning varsti on nad kõik hääbunud.
K. Me tahame meenutada oma lõppu / ja eriti uurida, mis meil veel puudub.
E. Enne kui lahkume ja ilmume su kohtu ette, vabasta meid kõigist pattudest ja karistusist. Me tahame tegutseda, kuni kestab veel päev.
K. Sest jõuab öö, / mil keegi enam ei saa tegutseda.
E. Issand, võta kuulda mu palve.
K. Ja lase mu hüüdmine enda juure tulla.
E. Püha Jumal, kinnita meid meie kavatsuses ja anna, et me sinu auks ja oma päästmiseks veedame selle lühikese eluaja, mis meile veel on võimaldatud, ning et meie tegemine ja mankimine meile tuleks lohutuseks surmas ja rõõmuks igavikuks Kristuse meie Issanda läbi. K. Aamen.

Usaldus:

E. Meie abi on Jumala nimes.
K. Kes on teinud taeva ja maa.
E. Õnnistagu meid kõikvõimas ja igavene Jumal, Isa ja Poeg ja Püha Vaim. K. Aamen.

E. Mõtle, parim Neitsi Maria, ei ole veel keegi seda kuulnud, et ükski sinu kaitse alla tulija, sinu käest abi otsija, sinu eestkostmist paluja sinu poolt poleks vastu võetud. Sellest usaldusest täidetud põgenen sinu kaitse alla, neitsite Neitsi ja Ema. Sinu juure ma tulen, sinu ees ma seisan kui kahetseja rõhutud vilets patune. Sina igavese Jumalasõna Sünnitaja, ära põlga minu sõnu, vaid võta nad vastu ja kuule mind oma armust. K. Aamen.

E. Püha Joosep, püha kaitseingel ja teie kõik inglid ja pühakud, kaitske mind sel ööl ja alati igaveseks eluks. K. Aamen.

E. Ja usklikkude hinged puhaku rahus Jumala halastuse läbi. K. Aamen.

Lastepalved.

1. Hommikul.

† Isa † ja Poja † ja Püha Vaimu nimel. Aamen.

Sel ööl, mu Jumal, võtsid sa / mind isalikult valvata;
sind ülistan ja kiidan sest / ja tänan iga hea eest.
Ka täna kaitse heldusest / mind patu, surma, vaeva eest;
ja kõik, mis mõtlen, räägin ma, / mu parim Isa, õnnista! —
Oh püha ingel, palun sind, / mu Isa nimel kaitse mind. —
Su Poega — Isa järje ees, — / Maria, palu minu eest;
ta kiitust saagu alati, / mis kestab igavikuni. Aamen.

Meie Isa . . . Ole tervitatud . . . Au olgu . . .

Sul soovitan mu **vanemaid,** / mul, armas Issand, hoia neid;
kõik hääd, mis nende arm mul tõi, / neil tasu, sest et ma ei või.

Oh mu püha **kaitseingel,** / su varju alla võta mind,
kõiges hädas aita mind, / patust puhas hoia mind,
selgi päeval (öösel) palun sind, / hoia, kaitse, päästa mind.
Aamen.

Uuenda tihti oma ristimis-toovutus.

»Ma ütlen lahti saatanast ja kõigist tema tegudest ning kõigest tema väest. Ma tõotan sulle, Jeesus, igavest truudust!«

2. Sööma ajal.

Enne sööki:

Mu Jumal, kelt kõik omame, / su ande eest sind kiidame;
sa toidad meid, sest armastad; / mis annad meil, ka õnnistad.

(või lühidalt):

Mu Jeesuke, meid külasta / ja õnnista, mis annad sa!

Peale sööki:

Söök, jook, kõik hää on sinu käest, / Mu Jumal, tänan selle eest.
sa andsid, tahad anda jälle; / tooks terve elu kiitust sulle.

3. Õhtupalve.

Veel kord, kui lähen puhkama, / su poole südant tõstan ma,
ja tänan iga ande eest, / mis olen saanud sinu käest.
Ja kui sind pahandanud ma, / mul, Isa, seda andesta;
siis rõõmsalt sulen silmad ma, / mu und jääb ingel valvama.
Maria, armsaim emake, / ma soovitan end sinule. —
Mind kaitsku, Jeesus, sinu rist / siin armurikkalt kurja eest,
su haavadesse peida mind, / siis uinun, unes nähes sind!

Sul soovitan mu vanemaid... Oh mu püha kaitseingel...

Siis palu lahkunute hingede eest:

Meie Isa ... Ole tervitatud ... ja lõpuks: Issand, anna lahkunute hingile igavest rahu ja igavene valgus paistku neile; nad puhaku rahus. Aamen.

(Võttes pühitsetud vett ja tehes ristitähte):

† Isa † ja Poja † ja Püha Vaimu nimel. Aamen.

Kiidetud olgu Jeesus Kristus — igavesti. Aamen.

Püha missa.

Seletus.

Inimene on maa pääl, et Jumalat kummardada ja austada palvetamise ja töötamisega, oma terve olemasoluga, ja seeläbi saavutada oma igavest õndsust.

Pattulangemisega inimene pole enam suuteline seda kaksikülesannet täitma. Ta polnud enam võimeline oma Loojat austama üliloomulikult hää teoga ega hoolt kandma oma hinge päästmise eest. Siis saatis Jumal oma ülisuures helduses oma ainusündinud Poja maailma. Jeesus Kristus sai inimeseks ja seega inimeste vahendajaks igavese Jumala ja patuneeduse alla langenud inimsoo vahel. Kristus ühendab oma jumalikus isikus jumalikku ja inimlikku loomust, ta on Jumal-inimene. Sellisena on ta suuteline taevasele Isale tooma väärilist, lõpmatu väärikat ülistamist ning kadunud inimkonda jälle Jumala armu juure pöörama.

Jumala austamise ja inimeste päästmise teo saatis Kristus korda oma ristiohvris Kolgatal.

See püha ristiohver, millel Kristus meie ülempreestrina ohverdas vabatahtlikus ohvrisurmas oma pühima inimsuse täiusliku ohvriannina taevasele Isale ülistamiseks ja lepitamiseks, on ainus suur ja tähtis terve päästmise ja maailmaajaloo sündmus. Pole päästmist Kristuseta, see tähendab ristilöödud Kristuseta. Kristus, uue seaduse ülempreester, on »aegade lõpul ilmunud, oma enda ohvri läbi pattu ära kaotama« (Hebr 9, 26). »Ta tõi iseennast ohvriks« (Hebr 7, 27). »Jeesuse Kristuse ihuohvri läbi oleme alaliselt pühitsetud« (Hebr 10, 10).

Siiski ei pidanud Jeesuse Kristuse ristisurmaga iga ohver lõppema. Prohvet Malakias oli ette kuulutanud: »Päeva tõusmisest loojumiseni on mu nimi suur rahva seas, ja igas paigas ohverdatakse ja tuuakse mu nimele puhast roaohvrit; sest mu nimi on suur rahvaste seas, ütleb vägev

Issand« (Mal 1, 11). See prohvetlik sõna läheb täide pühas missas. Olles tulnud püha Muutmise sõnade läbi meie altarile ohverdab ennast Kristus taevasele Isale leiva ja veini kujul meie eest. Nii saab ta »preestriks Melhisedehi viisi järele« (Hebr 7, 11; Laul 109, 4).

Sellega on juba püha missaohvri tähtsus tõestatud. Sest missaohver pole muud kui ristiohver. See oli Jeesuse viimane käsk õhtul enne surma. Õhtusöömasaalis ta muutis leiva oma püha ohvriihuks ja veini oma püha ohvrivereks. Nii täitis ta juba varemalt veretul viisil järgmise suure reede verise ristiohvri. Ta andiski jüngreile ja nende järeltulijaile preestriametis käsu ja volituse sedasama ohvrit edaspidi tuua sel veretul viisil ja nii kõigile rahvaile kuulutada Issanda surma, kuni ta tuleb tagasi aegade lõpul. Kristus uuendab püha missa ajal oma ohverdamist ristil. Küll on ta ainult ükskord ristil surnud ega sure enam. Aga seda hingelist iseenese äraandmist, mis täpselt tegi tema ristisurma ohvrisurmaks ja lunastamissurmaks, uuendab ta ikka jälle igas pühas missas.

Sellepärast palubki püha Kirik nõnda: »Anna meile, Issand, me palume, et toimetaksime ikka väärilselt neid pühi saladusi; sest nii sageli, kui see mälestusohver tuuakse, meile täidetakse lunastamine Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi« (9. pühapäeval pärast nelipüha).

Preester on altaril Kristuse asetäitja; tema suu läbi muudab Kristus leiva ja veini oma pühaks ohvriihuks ja ohvrivereks, tema käte läbi laseb ta ennast Jumalale ohvriks tuua. Preester on Jumalalt ära valitud, eraldatud inimestest, selleks ametiks kõrgesti pühitsetud piiskopi käte pääle-panemise läbi. Keegi teine ei saa ega tohi seda uue seaduse ohvrit Jumalale täita. Kõiges muus sihis jääb preester lihtsaks inimeseks nagu teisedki.

Kristlased aga, kes usu ja vagadusega kuulavad püha ohvrit ja võtavad sellest ohvrist isiklikult ja vaimliselt osa, saavad rikkalikult selle püha ristiohvri viljade osalisiks. Soovitatavaim oleks ühenduda Kristuse ristiohvriga püha missa ajal, ohverdades oma elu, mõtteid, sõnu ja tegusid igal päeval, eriti aga täites oma pühapäevakohustust. Ei aita veel ligi olla ja päält vaadata. Selle ohvri pühadus ja tähtsus käsib meid võimalikult täiuslikul viisil hingeliselt

kaasa tegutseda ja vaimliselt kaasa ohverdada. Nüüd on aga kindel, et keegi ei ole nii hästi süvenenud Kristuse vaimu ja mõttesse kui püha Kirik. Sellepärast oleks soovitatavaim palumisviis missa ajal Kiriku missaraamatu järele, nagu siin all on näha ladina ja eesti keeles (17. pühapäevast pärast nelipüha) niinimetatud liturgiline missa. Kuna aga meil on võimatu tervet missaraamatut välja anda, toome missapalveid, mis on peamiselt Kiriku missaraamatust ammendatud ja peegeldavad täpselt Kristuse ja Kiriku vaimu, milles peaksime osa võtma Kristuse risti- ja missaohvrist.

Et paremini jälgida püha missa talitust, on tähtis teada:

Altari varustus:

altarikivi ehk kivine altariplaat, märtrite reliikviatega, piiskopilt kõrgesti pühitsetud; ta pääl
3 linasträtikut, rist Kristuse kujuga, 2 küünalt küünlajalgadega.

Preestri riietus:

(linasest): humerale — õlarätik, alba — valge rüü, cingulum — vöö,
(siidist): manipulus — käsivarrelint, stola — õlalint, casula — missarüü, pluviale — vespermantel (väljaspool missat).

Karika varustus:

calix — karikas, ja patena — ohvritaldrik, mõlemad seestpoolt kullatud;
(linane): purificatorium — rätikuke karika puhastamiseks, palla — karikakate, corporale — rätik karika ja pühima Sakramendi päälepanemiseks
(siidist): velum — karika pealmine kate, bursa — task, corporale varjamiseks.

Ohvriannid: Leib (hostia), hapnemata, nisujahust ja veest valmistatud; (hommikumaariituses hapendatud nisuleib — prosphora) — vein viinamarjust. Paar tilka vett (Kristuse inimsuse sümbol).

Credentia — lauake altari paremal pool, kus lasub taldrik, rätik, vesi käte pesemiseks, ja vein ning vesi väikesis kannes missa jaoks.

Kirikuvärvid:

valge: rõõmu, hiilguse ja puhtuse tähiseks, Issanda, Neitsi Maria, tunnistlejate ja neitsite pühil.

punane: tule, vere ja armastuse sümbol, Püha Vaimu, Kristuse kannatuse, apostlite ja märtrite pühil.

roheline: lootuse sümbol, neil kirikuaasta ajul, mil erilist saladust ei pühitseta, 14. jaan. kuni Septuagesimani ja Pühima Kolmainsuse püha ja advendi vahel.

violett: rõhutud meeleolu, kannatuse ja patukahetsuse sümbol, eriti advendi ja paastu ajal ning suuremate pühade eelpäivil.

must: kurbuse ja surma sümbol, suurel reedel, surnute pühal, matmisel ja missadel surnute eest.

Raamatud:

Missale Romanum — Rooma Kiriku missaraamat.

3 Kaanontahvlit — selle raamatu väljavõtted palvetega enne ja pärast Muutmist.

Rituale Romanum — väljaspool missat tarvitatav raamat sakramentide jagamisel ja õnnistamisel.

KIRIKUAASTA. Jõulupühaderühm: Kristus oma inimesekssaamises

Ettevalmistus: 4 adventnädalat

Haripunkt: 1. Jõulud, Kristuse sündimine
2. Ilmumine, Kristuse ilmutus paganlikule maailmale

Taandumine: 2—6 pühapäeva pärast Kristuse ilmumise püha.

Ülestõusmisepühaderühm: Kristus Lunastajana

Ettevalmistus: 1. Eelpaastuaeg: Septuagesima, Sexagesima, Quinquagesima
2. Paastuaeg: Tuhkapäev, 4 paastu-, 1 kannatamisepühapäev
3. Vaikne ehk Suur Nädal

Haripunkt: 1. Kristuse ülestõusmine
2. Kristuse taevaminek
3. Püha Vaimu saatmine (Nelipüha)

Taandumine: 1. Püha Kolmainsuse, Kristuse Ihu ja Jeesuse Südame pühad.
2. 3.—24. pühapäev pärast Nelipüha.

Lühendeid:

E. (eespaluja) K. (kogudus) P. (preester) T. (teenija)
p. (preester seisab altari paremal ehk epistliküljel)
k. (ta seisab altari keskel)
v. (ta seisab altari vasakul ehk evangeeliumiküljel)
* (püha missa muutuvad osad vastavalt pühadele)
/ (paus lugemisel)

Püha missa ülesehitus.

A. **Eelmissa** (ettevalmistus- ehk katehumeenide missa)

1. Palvejumalateenistus
Astmepalved (patutunnistus), k. altariastmete eel
* Introitus: avalaul, p.
Kyrie: Issand halasta, k.
Gloria: Au olgu Jumalale, k.
* Oratio: kirikupalve, p.

Me t u l e m e altarile täis igatsust Jumala järele ja täis kahetsust oma pattude pärast.

Me p a l u m e neid armusid, mis Kristus meile on pälvinud.

2. Õppejumalateenistus
* Epistel: lugemine prohvetite või apostlite raamatuist, p.
* Graduale, alleluja, sequentia, tractus: vahelaule, vastavalt ajale, p.
* Evangelium: lugemine evangeeliumest, v. (Jutlus)
Credo: pidulik usutunnistus, k.

Me k u u l e m e, mis Jeesus meile on teinud, ja mida meie peame temale tegema.

B. **Päämine missa** (usklikkude missa)

1. Ohvriettevalmistamine
* Offertorium: ohvrilaul, k.
Oblatio: leiva ja veini toomine ning õnnistamine, k.
Lavabo: kätepesemine, p.
Orate fratres: Paluge, vennad, k.
* Secreta: vaikne palve ohvriannete pääle, k.

Esimene missa pääosa: Ohverdamine.

Me o l e m e v a l m i s täiel määral endid kinkima Jumalale. — Selle tähisena toob preester leiva ja veini meie ohvriannina.

2. Ohvriannete muutmine — Canon, k.
* Præfatio: tänulaul
Sanctus: »Püha«
Commemoratio vivorum et sanctorum: elavate mälestamine ja pühakute appihüüdmine

Teine missa pääosa: Ohvritoiming.

Jeesus m u u d a b meie annid oma pühimaks ihuks ja vereks. — Me o h v e r d a m e teda ja tema ohverdab ennast meiega ja meie eest taevasele Isale.

Consecratio: püha Muutmine
Commemoratio redemptionis et mortuorum: lunastamise ja surnute mälestamine
Doxologia: Pühima Kolmainsuse ülistus

3. Ohvriannete jagamine, Communio — Canon, k.
Pater noster: »Meie Isa«
Pax Domini: ohvriannete murdmine rahusooviga
Agnus Dei: »Jumala Tall« ja ühenduspalved
Domine, non sum dignus: »Issand, ma pole väärt«
Communio: püha Ühendus, karika korraldamine
* Communio: Ühenduslaul, p.
* Postcommunio: ühine armulauatänupalve, p.

Kolmas missa pääosa: Ohvrisööming.

Isa kingib meile oma Poja pühas Ühenduses; me oleme Jumalas ja Jumal on meis.

C. Ärasaatmine

Ite, missa est: »Minge, ohver on lõppenud«
Benedictio: preestri õnnistus, k.
Ultimum evangelium: viimane evangeelium, v.

Me lahkume jumalalastena Jeesusega ja nagu Jeesus oma tööle.

Liturgiline Missa.

S. = sacerdos P. = preester
M. = minister T. = teenija
* tähendab, et see palve erineb aja kohaselt.
Missatekst on võetud 17. pühapäevalt pärast nelipüha.

S. In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti. Amen. — Introibo ad altare Dei.

P. Isa ja Poja ja Püha Vaimu nimel. Aamen. — Ma astun Jumala altari ette.

M. Ad Deum, qui lætificat juventutem meam

T. Jumala e te, kes on mu nooruse rõõm.

S. (Ps. 42) Judica me, Deus, et discerne causam meam de gente non sancta: ab homine iniquo, et doloso erue me.

P. Muretse mulle õigust, Jumal, ja lahenda mu asi ebapüha rahva vastu; päästa mind salaliku ja kurikavala inimese käest.

M. Quia tu es, Deus, fortitudo mea: quare me reppulisti, et quare tristis incedo, dum affligit me inimicus?

T. Sest sina, Jumal, oled mu tugevus. Miks oled mind ära heitnud ja miks ma käin kurvalt, kuna vaenlane mind vaevab?

S. Emitte lucem tuam et veritatem tuam: ipsa me deduxerunt et adduxerunt in montem sanctum tuum, et in tabernacula tua.

P. Saada oma valgust ja oma tõtt; need juhivad ja talutavad mind su pühale mäele ja su telki.

M. Et introibo ad altare Dei: ad Deum,

T. Ja ma astun Jumala altari ette, Jumala ette,

qui lætificat juventutem meam.

S. Confitebor tibi in cithara, Deus, Deus meus: quare tristis es, anima mea, et quare conturbas me?

M. Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi, salutare vultus mei et Deus meus.

S. Gloria Patri et Filio et Spiritui Sancto.

M. Sicut erat in principio, et nunc, et semper et in sæcula sæculorum. Amen.

S. Introibo ad altare Dei.

M. Ad Deum, qui lætificat juventutem meam.

kes on mu nooruse rõõm.

P. Kandlel tahan ma kiitust laulda, Jumal, mu Jumal. Miks sa oled kurb, mu hing, ja miks sa segad mind?

T. Looda Jumalale, sest ma tänan teda veel; ta on mu palge õnnistus ja mu Jumal.

P. Au olgu Isale ja Pojale ja Pühale Vaimule.

T. Nii kui oli alguses, olgu nüüd, alati ja igavesti. Aamen.

P. Ma astun Jumala altari ette.

T. Jumala ette, kes on mu nooruse rõõm.

S. Adjutorium nostrum in nomine Domini.

M. Qui fecit cælum et terram.

S. Confiteor . . .

M. Misereatur tui omnipotens Deus, et, dimissis peccatis tuis, perducat te ad vitam æternam. S. Amen.

P. Meie abi on Issanda nimes.

T. Kes on loonud taeva ja maa.

P. Ma tunnistan . . .

T. Halastagu su pääle kõikvõimas Jumal, ta andestagu sulle su patud ja saatku sind igavesse ellu. P. Aamen.

M. Confiteor Deo omnipotenti, beatæ Mariæ semper Virgini, beato Michaeli archangelo, beato Joanni Baptistæ, sanctis apostolis Petro et Paulo, omnibus sanctis, et tibi, Pater, quia peccavi nimis cogitatione, verbo et opere: mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa. — Ideo precor beatam Mariam semper Virginem, beatum Michaelem archangelum, beatum Joannem Baptistam, sanctos apostolos Petrum et Paulum, omnes sanctos, et te, Pater, orare pro me ad Dominum Deum nostrum.

S. Misereatur vestri omnipotens Deus, et, dimissis peccatis vestris, perducat vos ad vitam æternam.

M. Amen.

S. Indulgentiam, absolutionem, et remissionem peccatorum nos-

T. Ma tunnistan kõikvõimsale Jumalale, alati puhta Neitsi Maria ees, õndsa pääingel Mihhaeli, õndsa Ristija Johannese, pühade apostlite Peetruse ja Pauluse, kõigi pühakute ees ja sulle, isa, et ma olen väga palju patte teinud mõtteis, sõnus ja tegudes: Minu süü, minu süü, minu suurim süü. Seepärast palun õndsat ja alati puhast Neitsi Mariat, püha pääingel Mihhaeli, püha Ristija Johannest, pühi apostleid Peetrust ja Paulust, kõiki pühakuid ja sind, isa, minu eest paluda Issandat, meie Jumalat.

P. Halastagu teie pääle kõikvõimas Jumal, andestagu teile teie patud ja saatku teid igavesse ellu.

T. Aamen.

P. Meie pattudest päästmist, õigeksmõistmist ja pattude andesta-

trorum tribuat nobis omnipotens et misericors Dominus.

M. Amen.

S. Deus, tu conversus vivificabis nos.

M. Et plebs tua lætabitur in te.

S. Ostende nobis, Domine, misericordiam tuam.

M. Et salutare tuum da nobis.

S. Domine, exaudi orationem meam.

M. Et clamor meus ad te veniat.

S. Dominus vobiscum.

M. Et cum spiritu tuo.

S. O emus. Aufer a nobis, quæsumus, Domine, iniquitates nostras: ut ad Sancta sanctorum puris mereamur mentibus introire. Per Christum, Dominum nostrum. Amen.

Oramus te, Domine, per merita sanctorum

mist andku meile kõikvõimas ja halastaja Jumal.

T. Aamen.

P. Jumal, pööra end meie poole ja elusta meid!

T. Ja su rahvas rõõmustub sinus.

P. Näita meile, Issand, oma halastust.

T. Ja kingi meile oma õnnistust.

P. Issand võta kuulda mu palve.

T. Ja lase mu hüüdmine enda juure tulla.

P. Issand olgu teiega.

T. Ja sinu vaimuga.

P. (altarile üles minnes) Palugem. Palume sind, Issand, võta meilt ära meie ülekohus, et me kõlbaksime puhta südamega sinu kõige pühama juure astuda Kristuse, meie Issanda läbi. Aamen.

(altari keskel, seda suudeldes:)

Me palume sind, Issand, et sa andestaksid meile

tuorum, quorum reliquiæ hic sunt, et omnium sanctorum: ut indulgere digneris omnia peccata mea. Amen.

* Introitus

(Ps. 118) Justus es, Domine, et rectum judicium tuum: fac cum servo tuo secundum misericordiam tuam. — Beati immaculati in via, qui ambulant in lege Domini.

Gloria Patri... Justus es...

S. Kyrie eleison.
M. Kyrie eleison.
S. Kyrie eleison.
M. Christe eleison.
S. Christe eleison.
M. Christe eleison.
S. Kyrie eleison.
M. Kyrie eleison.
S. Kyrie eleison.

Gloria

Gloria in excelsis Deo,/ et in terra pax hominibus bonæ voluntatis. / Laudamus te, / benedicimus te, / adoramus te, / glorificamus te. / Gratias

kõik meie patud oma pühakute teenuste pärast, kelle reliikviad siin alal hoitakse, kui ka kõigi pühakute pärast. Aamen.

* Sissejuhatus

Õiglane oled sa, Issand, ja õige on sinu kohus. Kohtle oma sulast oma suure halastuse järele. — Õndsad on süütud eluteel, nad käivad Issanda seaduses.

Au olgu... Õiglane oled sa... (P. läheb keskele:)

P. Issand, halasta.
T. Issand, halasta.
P. Issand, halasta.
T. Kristus, halasta.
P. Kristus, halasta.
T. Kristus, halasta.
P. Issand, halasta.
T. Issand, halasta.
P. Issand, halasta.

Gloria (Au olgu)

Au olgu Jumalale kõrges ja maa pääl rahu inimestele, kellel hää tahtmine on. Me kiidame sind, õnnistame sind, kummardame sind, aus-

agimus tibi / propter magnam gloriam tuam. / Domine Deus, / Rex cælestis, / Deus Pater omnipotens. / Domine Fili unigenite, Jesu Christe. / Domine Deus, / Agnus Dei, Filius Patris. / Qui tollis peccata mundi, / miserere nobis. / Qui tollis peccata mundi, / suscipe deprecationem nostram. / Qui sedes ad dexteram Patris, / miserere nobis. / Quoniam tu solus Sanctus, / tu solus Dominus, / tu solus Altissimus, / Jesu Christe. / Cum Sancto Spiritu / in gloria Dei Patris. Amen.

S. Dominus vobiscum.

M. Et cum spiritu tuo.

* **Oratio** S. Oremus.

Da, quæsumus, Domine, populo tuo diabolica vitare contagia: et te solum Deum pura mente sectari. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui tecum

tame sind. Sind täname sinu suure au pärast. Issand Jumal, taevane kuningas, Jumal, kõikvõimas Isa. Issand, ainusündinud Poeg, Jeesus Kristus. Issand Jumal, Jumala Tall, Isa Poeg. Kes maailma patud ära kannad, halasta meie pääle. Kes maailma patud ära kannad, võta meie palved vastu. Kes istud Isa paremal käel, halasta meie pääle. Sest ainult sina oled püha, ainult sina oled Issand, ainult sina oled Kõrgeim, Jeesus Kristus, Püha Vaimuga Jumala Isa aus. Aamen.

P. Issand olgu teiega.

T. Ja sinu vaimuga.
(P. palub altari keskel:)

* **Kirikupalve** P. Palugem

Me palume sind, Issand, anna oma rahvale armu, et ta hoiduks saatana mõjutusest ja püüdleks puhta meelsusega sinu, oma ainsa Jumala poole, meie Issanda Jeesuse

vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti, Deus per omnia sæcula sæculorum.

M. Amen.

* Epistola (Eph. 4, 1–6)

Lectio epistolæ beati Pauli apostoli ad Ephesios. »Fratres: Obsecro vos ego vinctus in Domino, ut digne ambuletis vocatione, qua vocati estis, cum omni humilitate et mansuetudine, cum patientia, supportantes invicem in caritate, solliciti servare unitatem spiritus in vinculo pacis. Unum corpus, et unus spiritus, sicut vocati estis in una spe vocationis vestræ. Unus Dominus, una fides, unum baptisma. Unus Deus et Pater omnium, qui est super omnes, et per omnia, et in omnibus nobis. Qui est benedictus in sæcula sæculorum. Amen.«

M. Deo gratias.

* Graduale (Ps. 32) Beata gens, cujus est Dominus Deus eorum: populus, quem elegit Dominus in hereditatem sibi. — Verbo Domini cæli firmati sunt: et spiritu oris ejus omnis virtus eorum.

Kristuse, sinu Poja läbi, kes sinuga elab ja valitseb Püha Vaimu ühenduses, Jumal igavikust igavikuni.

T. Aamen.

* Epistel

Lugemine püha apostel Pauluse kirjast eveeslastele: »Vennad, mina vang Issandas palun teid, käige selle kutsumuse väärselt, mis teile on osaks saanud, alanduses ja tasasuses ja kannatlikkuses, taludes üksteist armastuses: ja püüdke innukalt säilitada üksmeelt vaimus rahusideme läbi. Üks ihu, üks vaim, nagu teie ka olete kutsutud ühele lootusele oma kutsumuse poolest. Üks Issand, üks usk, üks ristimine. Üks Jumal ja kõigi Isa, kes on kõigi üle ja kõigi läbi ja meie kõigi sees; kes on kõrgekskiidetud igavikust igavikuni. Aamen.«

T. Tänu olgu Jumalale.

* Vahelaul Õnnis on rahvas, kelle Jumal on Issand; rahvas, kelle Issand on valinud pärisomanduseks. — Issanda sõna läbi on loodud taevad, ja tema suu hingetõmbega kõik nende väed. —

Alleluja, alleluja. Domine, exaudi orationem meam, et clamor meus ad te perveniat. Alleluja.

Evangelium

Munda cor meum ac labia mea, omnipotens Deus, qui labia Isaiæ prophetæ calculo mundasti ignito: ita me tua grata miseratione dignare mundare, ut sanctum evangelium tuum digne valeam nuntiare. Per Christum, Dominum nostrum. Amen.

Jube, Domine, benedicere. — Dominus sit in corde meo et in labiis meis: ut digne et competenter annuntiem evangelium suum. Amen.

S. Dominus vobiscum.

M. Et cum spiritu tuo.

S. Sequentia sancti evangelii secundum Matthæum.

M. Gloria tibi, Domine.

Alleluja, alleluja. Issand, võta kuulda mu palve ja lase mu hüüdmine enda juure tulla, alleluja.

Evangeelium

(P. palub altari keskel:)

Kõikvõimas Jumal, puhasta mu süda ja mu huuled, nagu sa puhastasid prohvet Isaia huuled põleva söega: nii puhasta oma hella halastusega mindki, et ma võiksin sinu püha evangeeliumi väärilselt kuulutada Kristuse meie Issanda läbi. Aamen.

Lase, Issand, õnnistada! — Issand olgu mu südames ja mu huulil, et ma kõlbliselt ja sündsalt tema evangeeliumi kuulutaksin. Aamen.

P. (läheb vasakule:)
Issand olgu teiega.

T. Ja sinu vaimuga.

P. Järgmist pühast Matteuse evangeeliumist

T. Au sulle, Issand!

* (Mt 22, 34–46) »In illo tempore: Accesserunt ad Jesum pharisæi: et interrogavit eum unus ex eis legis doctor, tentans eum: Magister, quod est mandatum magnum in lege? Ait illi Jesus: Diliges Dominum, Deum tuum, ex toto corde tuo, et in tota anima tua, et in tota mente tua. Hoc est maximum et primum mandatum. Secundum autem simile est huic: Diliges proximum tuum, sicut teipsum. In his duobus mandatis universa lex pendet, et prophetæ. Congregatis autem pharisæis, interrogavit eos Jesus, dicens: Quid vobis videtur de Christo? cujus filius est? Dicunt ei: David. Ait illis: Quomodo ergo David in spiritu vocat eum Dominum, dicens: Dixit Dominus Domino meo, sede a dextris meis, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum? Si ergo David vocat eum Dominum, quomodo filius ejus est? Et nemo poterat ei respondere verbum: neque ausus fuit quisquam ex illa die eum amplius interrogare.«

M. Laus tibi, Christe.

S. Per evangelica dicta deleantur nostra delicta.

* »Tol ajal tulid variserid Jeesuse juure. Ja üks käsutundja küsis temalt, teda kiusates: Õpetaja, missugune käsk on seaduses suurim? Jeesus vastas talle: Sa pead Issandat, oma Jumalat, armastama kogu oma südamest, kogu oma hingest ja kogu oma meelest. See on suurim ja esimene käsk. Teine aga on sellele sarnane: Sa pead oma ligimest armastama kui iseennast. Neis kahes käsus seisneb terve seadus ja prohvetid. — Kuna aga variserid olid kogunenud, küsis neilt Jeesus, üteldes: »Mida arvate Kristusest? Kelle Poeg ta on?« Nad vastasid: Daavidi poeg. Siis ta ütles neile: »Kuidas siis Daavid vaimus hüüab teda Issandaks, kui ta ütleb: Issand ütles minu Issandale, istu minu paremale käele, kuni ma panen sinu vaenlased sulle jalgealuseks. Kui nüüd Daavid nimetab teda Issandaks, kuidas ta siis on tema poeg?« Ja keegi ei võinud talle sõnagi vastata, ja keegi ei julgenud sest päevast saadik teda küsitella.«

T. Kiitus sulle Kristus!

P. Evangeeliumi sõnade läbi hävitatagu meie patud.

Credo

Credo in unum Deum,/ Patrem omnipotentem,/ factorem cæli et terræ,/ visibilium omnium et invisibilium. / Et in unum Dominum Jesum Christum, / Filium Dei unigenitum. / Et ex Patre natum ante omnia sæcula./ Deum de Deo,/ lumen de lumine, / Deum verum de Deo vero./ Genitum, non factum, / consubstantialem Patri,/ per quem omnia facta sunt. / Qui propter nos homines, / et propter nostram salutem descendit de cælis. / Et incarnatus est de Spiritu Sancto / ex Maria Virgine, et homo factus est./ Crucifixus etiam pro nobis, / sub Pontio Pilato passus et sepultus est. / Et resurrexit tertia die, secundum Scripturas. / Et ascendit in cælum, / sedet ad dexteram Patris. / Et iterum

Usutunnistus

(altari keskel:)

Ma usun ainu Jumalat, kõikvõimsat Isa, taeva ja maa, nähtavate ja nägemata asjade Loojat. Ja ainu Issandat, Jeesust Kristust, Jumala ainusündinud Poega. Kes on Isast sündinud enne kõiki aegu. Jumal Jumalast, valgus valgusest, tõeline Jumal tõelisest Jumalast. Sündinud, mitte loodud, Isaga üht olemust: kelle läbi kõik on loodud. Kes meie inimeste pärast ja meie õndsuseks on taevast alla tulnud. Ja on lihaks saanud Püha Vaimu läbi Neitsi Mariast, ja on inimeseks saanud. Kes ka meie eest on risti löödud, Pontius Pilatuse all kannatanud ja maetud. Ja kolmandal päeval üles tõusnud Kirjade järele. Ja üles läinud taeva ja istub Isa paremal käel. Ja ta tuleb jälle auga kohut mõist-

venturus est cum gloria / judicare vivos et mortuos, / cujus regni non erit finis. / Et in Spiritum Sanctum, / Dominum, et vivificantem: / qui ex Patre Filioque procedit. / Qui cum Patre et Filio / simul adoratur et conglorificatur: / qui locutus est per Prophetas. / Et unam sanctam catholicam et apostolicam Ecclesiam. / Confiteor unum baptisma / in remissionem peccatorum. / Et exspecto resurrectionem mortuorum. / Et vitam venturi sæculi. Amen.

Offertorium

S. Dominus vobiscum.

M. Et cum spiritu tuo.

S. Oremus.

* (offertorium) Dan 9, 17—19. »Oravi Deum meum ego Daniel, dicens: Exaudi, Domine, preces servi tui: illumina faciem tuam super sanctuarium tuum: et propitius intende populum istum, super

ma elavate ja surnute üle: kelle riigil ei ole lõppu. Ja usun Püha Vaimu sisse, Issandat ja elavakstegijat, kes Isast ja Pojast väljub, keda Isa ja Pojaga ühtlasi austatakse ja kummardatakse, kes on rääkinud prohvetite läbi. Ja usun üht püha katoliku ja apostlikku Kirikut. Usun üht ristimist pattude andestamiseks. Ja ootan surnute ülestõusmist ja tuleva maailma elu. Aamen.

Ohverdamine

P. Issand olgu teiega.

T. Ja sinu vaimuga.

P. Palugem.

* (ohvrilaul) »Mina, Daniel, palvetasin oma Jumala poole ja ütlesin: Võta kuulda, Issand, oma sulase palve, lase oma pühamuse kohal särada oma pale; vaata armuliselt sellele rahvale siin, kelle

quem invocatum est nomen tuum, Deus.

(offerens Hostiam) Suscipe, sancte Pater, omnipotens æterne Deus, hanc immaculatam hostiam, quam ego indignus famulus tuus offero tibi Deo meo vivo et vero, pro innumerabilibus peccatis et offensionibus et negligentiis meis, et pro omnibus circumstantibus, sed et pro omnibus fidelibus christianis vivis atque defunctis: ut mihi et illis proficiat ad salutem in vitam æternam. Amen.

(miscens vinum cum aqua) Deus, qui humanæ substantiæ dignitatem mirabiliter condidisti et mirabilius reformasti; da nobis per hujus aquæ et vini mysterium eius divinitatis esse consortes, qui humanitatis nostræ fieri dignatus est particeps, Jesus Christus, Filius tuus, Dominus noster: qui tecum vivit

eest hüüti appi sinu nime, Jumal.«

(Leiba ohverdades:) Võta vastu, püha Isa, kõikvõimas igavene Jumal, see puhas ohvriand, mis mina, sinu kõlvatu sulane, sulle, oma elavale ja tõeliseleJumalale, toon oma lugemata pattude, haavamiste ja hooletuste eest, ja kõikide siin viibivate, aga ka kõigi elavate ja surnud ristiusuliste eest, et see meile ja nendele õnnistuseks tuleks igaveseks eluks. Aamen.

(Vee ja veini segamisel:) Jumal, kes oled inimliku loomu väärtuse imelikult loonud ja veel imelikumalt uuendanud, anna meile, et me selle vee ja veini saladuse läbi saaksime osa selle jumalusest, kes on ennast vääristanud, meie inimsusest osa võtta, sinu Poeg, meie Issand Jesus Kristus, kes sinuga ja Püha

et regnat in unitate Spiritus Sancti Deus: per omnia sæcula sæculorum. Amen.

(offerens calicem) Offerimus tibi, Domine, calicem salutaris, tuam deprecantes clementiam: ut in conspectu divinæ majestatis tuæ, pro nostra et totius mundi salute cum odore suavitatis ascendat. Amen.

In spiritu humilitatis et in animo contrito suscipiamur a te, Domine; et sic fiat sacrificium nostrum in conspectu tuo hodie, ut placeat tibi, Domine Deus.

Veni, sanctificator omnipotens æterne Deus: et benedic hoc sacrificium, tuo sancto nomini præparatum.

(lavans manus) Lavabo inter innocentes manus meas: et circumdabo altare tuum, Domine. Ut audiam vocem laudis, et

Vaimuga elab ja valitseb, Jumal igavikust igavikuni. Aamen.

(Karikat ohverdades:) Me toome sulle, Issand, õnnistuse karika, ja palume sinu heldust, et see sinu jumaliku majesteedi silmade ees tõuseks üles magusa lõhnaga meie ja kogu maailma õnnistuseks. Aamen.

(Pärast ohvrit:) Alandlikult ja rõhutud südamega lase meil, Issand, enda juures vastuvõtmist leida; lase meil su palge ees ohvrit nii tuua, et see oleks sulle, Issand Jumal, meelepärane.

Tule, Pühitseja, kõikvõimas igavene Jumal, ja õnnista see ohver, mis on valmistatud sinu pühale nimele!

(Kätepesemisel:) (25. Daavidi laul:) Süütutega tahan oma käsi pesta ja sinu altari ümber viibida, Issand; et ma kuuleksin

enarrem universa mirabilia tua. Domine, dilexi decorem domus tuæ, et locum habitationis gloriæ tuæ. Ne perdas cum impiis, Deus, animam meam, et cum viris sanguinum vitam meam: In quorum manibus iniquitates sunt: dextera eorum repleta est muneribus. Ego autem in innocentia mea ingressus sum: redime me et miserere mei. Pes meus stetit in directo: in ecclesiis benedicam te, Domine. Gloria Patri...

(in medio altari) Suscipe, sancta Trinitas, hanc oblationem, quam tibi offerimus ob memoriam passionis, resurrectionis et ascensionis Jesu Christi, Domini nostri: et in honorem beatæ Mariæ semper Virginis, et beati Joannis Baptistæ, et sanctorum apostolorum Petri et Pauli, et istorum, et omnium

kiituse häält ja jutustaksin kõiki sinu imesid. Issand, ma armastan sinu koja au ja sinu koidupaiga hiilgust. Jumal, ära lase minu hinge hukkuda ebavagadega, ja minu elu meestega, kellel veresüü, kelle kätes on ülekohus ja kelle parem käsi on kingitustega täidetud. Mina aga kõnnin oma süütuses; vabasta mind ja halasta mu pääle! Minu jalg seisab õigel teel; koosviibimistel tahan ma sind kiita, Issand. Au olgu...

(Altari keskel:) Võta vastu, Püha Kolmainsus, see ohver, mis me sulle toome meie Issanda Jeesuse Kristuse kannatuse, ülestõusmise ja taevaminemise mälestuseks, samuti õndsa, alati puhta Neitsi Maria, õndsa Ristija Johannese, pühade apostlite Peetruse ja Pauluse, selle kiriku kaitsepühaku ja kõigi püha-

sanctorum: ut illis proficiat ad honorem, nobis autem ad salutem: et illi pro nobis intercedere dignentur in cælis, quorum memoriam agimus in terris. Per eundem Christum, Dominum nostrum. Amen.

S. (versus ad populum) Orate fratres: ut meum ac vestrum sacrificium acceptabile fiat apud Deum Patrem omnipotentem.

M. Suscipiat Dominus sacrificium de manibus tuis ad laudem et gloriam nominis sui, ad utilitatem quoque nostram totiusque Ecclesiæ suæ sanctæ. S. Amen.

* Secreta

Maiestatem tuam, Domine, suppliciter deprecamur: ut hæc sancta, quæ gerimus, et a præteritis nos delictis exuant et futuris. Per Dominum nostrum Jesum Christum, Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti Deus:

kute auks, et see tuleks nendele auks, meile aga õnnistuseks, ja et nad oleksid taevas meie eestkostjad, keda me maa pääl mäletame, Kristuse meie Issanda läbi. Aamen.

P. (Rahva poole pöördudes:) Paluge, vennad, et minu ja teie ohver meeldivaks saaks Jumalale, kõikvõimsale Isale.

T. Issand võtku see ohver vastu sinu käest, oma nime auks ja kiituseks, meie õnnistuseks ja terve oma püha Kiriku hääks käekäiguks.

P. Aamen.

* Vaikne palve

Issand, me palume su majesteeti anuvalt, see püha ohver, mille me siin toome, vabastagu meid juba kaadetud pattudest ja hoidku meid tulevastest, meie Issanda Jeesuse Kristuse, sinu Poja läbi, kes elab ja valitseb Püha Vaimu ühenduses, Jumal:

Præfatio

S. Per omnia sæcula sæculorum.

M. Amen.

S. Dominus vobiscum.

M. Et cum spiritu tuo.

S. Sursum corda.

M. Habemus ad Dominum.

S. Gratias agamus Domino Deo nostro.

M. Dignum et justum est.

S. Vere dignum et justum est, æquum et salutare, nos tibi semper et ubique gratias agere: Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus: Qui cum unigenito Filio tuo et Spiritu Sancto unus es Deus, unus es Dominus: non in unius singularitate personæ, sed in unius Trinitate substantiæ. Quod enim de tua gloria, revelante te, credimus, hoc de Filio tuo, hoc de Spiritu Sancto sine dif-

Eelkõne (Kiidulaul)

P. Igavikust igavikuni.

T. Aamen.

P. Issand olgu teiega.

T. Ja sinu vaimuga.

P. Tõstkem südameid

T. Oleme nad tõstnud Issanda poole.

P. Tänagem Issandat, oma Jumalat.

T. See on õige ja kohus.

P. See on tõesti väärikas ja õige, vastav ning õnnistav, sind üha ja kõikjal tänada, püha Issand, kõikvõimas Isa, igavene Jumal, kes oled oma ainusündinud Poja ja Püha Vaimuga üks Jumal, üks Issand; mitte ühe isiku ainsuses, vaid ühe kolmainsuse olemuses. Mida nimelt usume sinu toredusest sinu avalduse järele, seda tunneme su Pojast, seda Pühast Vaimust eraldumise lahkuminekuta. —

ferentia discretionis sentimus. Ut in confessione veræ sempiternæque Deitatis, et in personis proprietas, et in essèntia unitas, et in majestate adoretur æqualitas. Quam laudant angeli atque archangeli, Cherubim quoque ac Seraphim, qui non cessant clamare quotidie, una voce dicentes:

Sanctus

Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus Sabaoth. Pleni sunt cæli et terræ gloria tua. Hosanna in excelsis.

Benedictus, qui venit in nomine Domini. Hosanna in excelsis.

Canon Missæ

(secreto)

Te igitur, clementissime Pater, per Jesum Christum, Filium tuum, Dominum nostrum, supplices rogamus ac petimus: uti accepta habeas

Et õige igavese jumaluse tunnistamisel kummardatagu nii isikuis omapära kui olemuses ühtlust ning majesteetsuses võrdsust, mida kiidavad inglid ja päänglid, keerubid ja seeravid, kes ei lakka hüüdmast iga päev ühel häälel üteldes:

Sanctus

Püha, püha, püha on Issand, vägede Jumal. Täis on taevas ja maa sinu au. Hosanna kõrges.

Kiidetud olgu, kes tuleb Issanda nimel. Hosanna kõrges.

Kaanon ehk vaikne missa

(palvetatakse vaikselt)

Sind siis, heldeim Isa, palume alandlikult ja härdalt Jeesuse Kristuse, sinu Poja, meie Issanda läbi, et sa need kingitused, need annid, selle

et benedicas hæc dona, hæc munera, hæc sancta sacrificia illibata, in primis, quæ tibi offerimus pro Ecclesia tua sancta catholica: quam pacificare, custodire, adunare et regere digneris toto orbe terrarum: una cum famulo tuo Papa nostro... et Antistite nostro... et omnibus orthodoxis atque catholicæ et apostolicæ fidei cultoribus.

(Commemoratio pro vivis)

Memento, Domine, famulorum famularumque tuarum..., et omnium circumstantium, quorum tibi fides cognita est et nota devotio, pro quibus tibi offerimus, vel qui tibi offerunt hoc sacrificium laudis, pro se suisque omnibus, pro redemptione animarum suarum, pro spe salutis et incolumitatis suæ, tibique reddunt vota suo æterno Deo, vivo et vero.

puhta ohvri hääl meelel vastu võtaksid ja õnnistaksid, mida me sulle toome iseäranis sinu püha Katoliku Kiriku eest, et sa temale tervel maapinnal rahu kingiksid, teda kaitseksid, ühendaksid ja valitseksid, ühes oma sulase, meie paavsti..., meie piiskopi..., ja kõigi õigeusulistega ja katoliku ning apostliku usu tunnistlejatega.

(Elavate mälestamine:)

Mõtle, Issand, oma sulaste ja ümmardajate... ja kõigi siin viibijate pääle, kellede usk ja hardus sul on teada, kellede eest me toome seda kiiduohvrit, või kes sulle seda ise toovad, enese ja kõigi omaste eest, oma hingede päästmiseks, oma õnnistuse ja hääkäekäigu lootuse pärast ja kes sulle, igavesele, elavale ja tõelisele Jumalale pühendavad oma palved.

(Infra Actionem) Communicantes et memoriam venerantes, in primis gloriosæ semper Virginis Mariæ, Genetricis Dei et Domini nostri Jesu Christi: sed et beatorum apostolorum ac martyrum tuorum, Petri et Pauli, Andreæ, Jacobi, Joannis, Thomæ, Jacobi, Philippi, Bartholomæi, Matthæi, Simonis et Thaddæi: Lini, Cleti, Clementis, Xysti, Cornelii, Cypriani, Laurentii, Chrysogoni, Joannis et Pauli, Cosmæ et Damiani: et omnium sanctorum tuorum, quorum meritis precibusque concedas, ut in omnibus protectionis tuæ muniamur auxilio. Per eundem Christum, Dominum nostrum. Amen.

Hanc igitur oblationem servitutis nostræ, sed et cunctæ familiæ tuæ, quæsumus, Domine, ut placatus accipias:

Enne püha Muutmist

Pühade osaduses austame kõigepäält aurikka, alati puhta Neitsi Maria, meie Jumala ja Issanda Jeesuse Kristuse Ema mälestust, nagu ka sinu pühade apostlite ja veretunnistlejate Peetruse ja Pauluse, Jakobuse, Johannese, Tooma, Jakobuse, Filippuse, Bartolomeuse, Matteuse, Siimoni, Taddeuse, Linuse, Cletuse, Clemensi, Xystuse, Corneliuse, Cyprianuse, Laurentiuse, Chrysogonuse, Johannese ja Pauluse, Cosma ja Damianuse ja kõigi sinu pühakute mälestust, kelle palvete eest je teenuste läbi anna, et me oleksime kõikjal sinu abirikka kaitse läbi kindlustatud Kristuse meie Issanda läbi. Aamen.

Võta siis, Issand, me palume sind, armuliselt vastu see ohver, mida meie, sinu sulased ja su terve kogudus, sulle

diesque nostros in tua pace disponas atque ab æterna damnatione nos eripi et in electorum tuorum jubeas grege numerari. Per Christum, Dominum nostrum. Amen.

Quam oblationem tu, Deus, in omnibus, quæsumus, benedictam, adscriptam, ratam, rationabilem acceptabilemque facere digneris; ut nobis Corpus et Sanguis fiat dilectissimi Filii tui, Domini nostri Jesu Christi.

Qui pridie quam pateretur, accepit panem in sanctas ac venerabiles manus suas, et elevatis oculis in cælum ad te Deum, Patrem suum omnipotentem, tibi gratias agens, benedixit, fregit, deditque discipulis suis, dicens: Accipite et manducate ex hoc omnes:

Hoc est enim corpus meum.

toome; juhi meie päivi oma rahus ja hoia meid igavese needmise eest ning arva meid oma valitute hulka Kristuse meie Issanda läbi. Aamen.

Me palume sind, Issand, et sa seda ohvrit kõigiti õnnistaksid, pühitseksid, kõlbuliseks, vääriliseks ja meeldivaks teeksid, et see meile saaks sinu armastatud Poja, meie Issanda Jeesuse Kristuse, ihuks ja vereks.

Püha Muutmine

Kes päeval, enne kui ta kannatas, võttis leiva oma pühisse ja auväärseisse kätesse, ja tõstnud silmi taeva sinu, Jumala, oma kõikvõimsa Isa poole, sind tänades õnnistas seda, murdis ja andis oma jüngritele öeldes: Võtke ja sööge kõik sellest:

Sest see on minu ihu.

Simili modo postquam cœnatum est, accipiens et hunc præclarum calicem in sanctas ac venerabiles manus suas: item tibi gratias agens, benedixit, deditque discipulis suis, dicens: Accipite et bibite ex eo omnes:

Hic est enim calix sanguinis mei, novi et æterni testamenti: mysterium fidei: qui pro vobis et pro multis effundetur in remissionem peccatorum.

Hæc quotiescumque feceritis, in mei memoriam facietis.

Unde et memores, Domine, nos servi tui, sed et plebs tua sancta, ejusdem Christi Filii tui, Domini nostri, tam beatæ passionis, nec non et ab inferis resurrectionis, sed et in cælos

Samal kombel võtnud pärast söömaaega selle kiiduväärse karika oma pühisse ja auväärseisse kätesse, samuti sind tänades õnnistas seda ja andis oma jüngritele sõnadega: Võtke ja jooge kõik sellest:

See on minu vere, uue ja igavese lepingu karikas, usu saladus, mis teie ja paljude eest ära valatakse pattude andestamiseks.

Nii tihti kui te seda teete, tehke seda minu mälestuseks.

Pärast püha Muutmist

Seepärast, Issand, mälestamegi meie, sinu sulased ja su püha rahvas, Kristuse, sinu Poja, meie Issanda õndsakstegevat kannatust, kui ka tema surnuist ülestõusmist ja tema aurikast

gloriosæ ascensionis: offerimus præclaræ majestati tuæ de tuis donis ac datis hostiam puram, hostiam sanctam, hostiam immaculatam, Panem sanctum vitæ æternæ et Calicem salutis perpetuæ.

Supra quæ propitio ac sereno vultu respicere digneris: et accepta habere, sicuti accepta habere dignatus es munera pueri tui justi Abel, et sacrificium Patriarchæ nostri Abrahæ: et quod tibi obtulit summus sacerdos tuus Melchisedech, sanctum sacrificium, immaculatam hostiam.

Supplices te rogamus, omnipotens Deus: jube hæc perferri per manus sancti Angeli tui in sublime altare tuum, in conspectu divinæ majestatis tuæ: ut, quotquot ex hac altaris participatione sacrosanctum Filii tui Corpus et Sanguinem

taevaminekut ja toome su aulisele majesteedile sinu oma andidest ja kinkidest puhta ohvri, veata ohvri, igavese elu püha leiva ja kestva õnnistuse karika.

Vaata neile andidele armulise ja lahke palgega ja võta nad hääl meelel vastu, nagu sa võtsid armuliselt vastu oma õige sulase Aabeli anded ja meie esiisa Aabrahami ohvri ja püha roojastamata ohvri, mis su ülempreester Melhisedeh sulle tõi.

Me palume sind alandlikult, kõik võimas Jumal, lase see ohver oma püha Ingli käte läbi oma aulisele altarile oma jumaliku majesteedi palge ette üles kanda, et me kõik, kes saame osa sellest altarist ja võtame vastu su Poja ülipüha

sumpserimus, omni benedictione cælesti et gratia repleamur. Per eundem Christum Dominum nostrum. Amen.

(Commemoratio pro defunctis:) Memento etiam, Domine, famulorum famularumque tuarum..., qui nos præcesserunt cum signo fidei et dormiunt in somno pacis.

Ipsis, Domine, et omnibus in Christo quiescentibus locum refrigerii, lucis et pacis ut indulgeas, deprecamur. Per eundem Christum Dominum nostrum. Amen.

Nobis quoque peccatoribus famulis tuis, de multitudine miserationum tuarum sperantibus, partem aliquam et societatem donare digneris, cum tuis sanctis apostolis et martyribus: cum Joanne, Stephano, Matthia, Barnaba, Ignatio, Alexandro, Marcellino, Petro, Felicitate, Perihu ja verd, täituksime kõige taevaliku õnnistuse ja armuga Kristuse, meie Issanda läbi. Aamen.

(Lahkunute mälestamine:)

Mõtle, Issand, ka oma sulastele ja ümmardajatele..., kes enne meid usus on juba lahkunud ja uinuvad rahuunes.

Neile ja kõikidele, kes puhkavad Kristuses, kingi, Issand, me palume sind, kosutuse-, rõõmu- ja rahupaika Kristuse, meie Issanda läbi. Aamen.

Ka meile patustele, sinu sulaseile, kes loodame su halastuse täiusele, anna armuliselt osa ja osadust oma pühade apostlite ja veretunnistlejatega: Johannese, Stefanuse, Mattiase, Barnaba, Ignatiuse, Aleksandri, Marcellinuse, Peetruse, Felicitase, Perpetua, Agata, Lucia

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU

petua, Agatha, Lucia, Agnete, Cæcilia, Anastasia, et omnibus sanctis tuis: intra quorum nos consortium, non æstimator meriti, sed veniæ, quæsumus, largitor admitte. Per Christum, Dominum nostrum, per quem hæc omnia, Domine, semper bona creas, sanctificas, vivificas, benedicis et præstas nobis.

Per ipsum et cum ipso et in ipso est tibi Deo Patri omnipotenti in unitate Spiritus Sancti omnis honor et gloria.

Pater noster

S. Per omnia sæcula sæculorum.

M. Amen.

S. Oremus: Præceptis salutaribus moniti, et divina institutione formati, audemus dicere:

Pater noster, qui es in cælis, sanctificetur nomen tuum, adveniat

Agnese, Cäcilia, Anastaasia ja kõigi pühakutega: võta meid vastu nende seltsi, mitte kaaludes teeneid, vaid jagades halastust Kristuse, meie Issanda läbi, kelle läbi sa, Issand, igal ajal kõiki neid ande lood, pühitsed, elustad, õnnistad ja meile jagad.

(Doxologia: Pühima Kolmainsuse ülistus)

Tema läbi ja temaga ja temas olgu sulle, Jumal, kõikvõimas Isa, Püha Vaimu ühenduses kõik au ja austus.

Meie Isa

P. Igavikust igavikuni.

T. Aamen.

P. Palugem. Õndsakstegevate eeskirjade läbi manitsetud ja jumaliku juhatuse läbi õpetatud julgeme ütelda:

Meie Isa, kes oled taevas, pühitsetud olgu sinu nimi, sinu riik tul-

regnum tuum, fiat voluntas tua sicut in cælo et in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie, et dimitte nobis debita nostra, sicut et nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentationem.

M. Sed libera nos a malo.

S. Amen.

Libera nos,quæsumus, Domine, ab omnibus malis, præteritis, præsentibus et futuris, et intercedente beata et gloriosa semper Virgine Dei Genetrice Maria, cum beatis apostolis tuis Petro et Paulo atque Andrea et omnibus sanctis, da propitius pacem in diebus nostris: ut ope misericordiæ tuæ adjuti et a peccato simus semper liberi et ab omni perturbatione securi. Per eundem Dominum nostrum Jesum Christum, Filium tuum, qui

gu, sinu tahtmine sündigu nagu taevas, nõnda ka maa pääl. Meie igapäevane leib anna meile tänapäev, ja anna meile andeks meie võlad, nagu meiegi andeks anname oma võlglastele, ja ära saada meid kiusatusse.

T. Vaid päästa meid kurjast.

P. Aamen.

Me palume sind, Issand, päästa meid kõigest möödunud, praegusest ja tulevasest kurjast; anna meile õndsa ja aurikka, alati neitsiliku Jumalasünnitaja Maria, kui ka oma pühade apostlite Peetruse ja Pauluse ja kõigi pühakute eestpalvel armuliselt rahu meie päevil, et võiksime su halastuse abil alati patust vabad ja kõigi rahutuste vastu kindlustatud olla Kristuse, sinu Poja, meie Issanda läbi, kes sinuga ja Püha Vaimuga elab

tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti Deus:

Per omnia sæcula sæculorum.

M. Amen.

S. Pax Domini sit semper vobiscum.

M. Et cum spiritu tuo.

S. Hæc commixtio et consecratio Corporis et Sanguinis Domini nostri Jesu Christi fiat accipientibus nobis in vitam æternam. Amen.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi: miserere nobis.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi: miserere nobis.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi: dona nobis pacem.

Domine Jesu Christe, qui dixisti apostolis tuis: Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis:

ja valitseb, Jumal.

(preester murrab püha Hostiat ja langetab osakest karikasse:)

Igavikust igavikuni.

T. Aamen.

P. Issanda rahu olgu alati teiega.

T. Ja sinu vaimuga.

P. See meie Issanda Jeesuse Kristuse ihu ja vere segamine ja õnnistamine saagu meile kõikidele, kes võtame seda vastu, igaveseks eluks. Aamen.

Jumala Tall, kes maailma patud ära kannad, halasta meie pääle.

Jumala Tall, kes maailma patud ära kannad, halasta meie pääle.

Jumala Tall, kes maailma patud ära kannad, anna meile rahu.

Püha Ühenduse vastuvõtmisel

Issand Jeesus Kristus, kes ütlesid oma apostlitele: »Rahu jätan teile, oma rahu annan teile«,

ne respicias peccata mea, sed fidem Ecclesiæ tuæ: eamque secundum voluntatem tuam pacificare et coadunare digneris: qui vivis et regnas Deus per omnia sæcula sæculorum. Amen.

Domine Jesu Christe, Fili Dei vivi, qui ex voluntate Patris, cooperante Spiritu Sancto, per mortem tuam mundum vivificasti: libera me per hoc sacrosanctum Corpus et Sanguinem tuum ab omnibus iniquitatibus meis, et universis malis: et fac me tuis semper inhærere mandatis, et a te numquam separari permittas: qui cum eodem Deo Patre et Spiritu Sancto vivis et regnas Deus in sæcula sæculorum. Amen.

Perceptio Corporis tui, Domine Jesu Christe, quod ego indignus sumere præsumo, non mihi proveniat in judicium et ära vaata mu pattudele, vaid oma Kiriku usule ja anna talle armuliselt oma tahtmise järele rahu ja ühtlust, kes elad ja valitsed igavikust igavikuni. Aamen.

Issand Jeesus Kristus, elava Jumala Poeg, sa andsid Isa tahtmise järele Püha Vaimu kaavitamisel maailmale elu tagasi. Päästa mind selle ülipüha ihu ja vere läbi kõigist minu pattudest ja kõigest kurjast. Anna, et ma pean alati truult su käske ja ära lase mind iial sinust lahkuda, kes elad ja valitsed Jumala Isa ja Püha Vaimuga igavikust igavikuni. Aamen.

Issand Jeesus Kristus, ärgu saagu mulle selle ihu vastuvõtmine, mis ma ebaväärilise nüüd julgen vastu võtta, hu-

condemnationem, sed pro tua pietate prosit mihi ad tutamentum mentis et corporis et ad medelam percipiendam: qui vivis et regnas cum Deo Patre in unitate Spiritus Sancti, Deus per omnia sæcula sæculorum. Amen.

Panem cælestem accipiam et nomen Domini invocabo.

Domine, non sum dignus, ut intres sub tectum meum: sed tantum dic verbo, et sanabitur anima mea. (ter)

(sumens sanctam Hostiam:) Corpus Domini nostri Jesu Christi custodiat animam meam in vitam æternam. Amen.

Quid retribuam Domino pro omnibus, quæ retribuit mihi? Calicem salutaris accipiam et nomen Domini invocabo. Laudans invocabo Dominum et ab inimicis salvus ero.

katuseks ja needmiseks, vaid sinu helduse järele hinge ja ihu kaitseks ja parandamiseks, kes elad ja valitsed Jumala Isaga Püha Vaimu ühenduses, Jumal igavikust igavikuni. Aamen.

Ma tahan taevalikku leiba vastu võtta ja Issanda nime hüüda.

Issand, ma ei vääri, et sa tuled minu katuse alla, vaid ütle üks sõna, siis saab minu hing terveks. (kolm korda)

(Püha Hostia vastuvõtmisel:) Meie Issanda Jeesuse Kristuse ihu hoidku mu hinge igaveseks eluks. Aamen.

Kuidas tasun Issandale kõige eest, mis ta mulle on teinud? Ma tahan õnnistuse karikat võtta ja Issanda nime hüüda. Kiites tahan Issandat hüüda ja olen kaitstud kõigi oma vaenlaste eest.

(sumens sanctissimum Sanguinem:) Sanguis Domini nostri Jesu Christi custodiat animam meam in vitam æternam. Amen.

Quod ore sumpsimus. Domine, pura mente capiamus: et de munere temporali fiat nobis remedium sempiternum.

Corpus tuum, Domine, quod sumpsi, et Sanguis, quem potavi, adhæreat visceribus meis: et præsta; ut in me non remaneat scelerum macula, quem pura et sancta refecerunt sacramenta: qui vivis et regnas in sæcula sæculorum. Amen.

* Communio

(Ps 75) Vovete et reddite Domino, Deo vestro, omnes, qui in circuitu ejus affertis munera: terribili, et ei, qui aufert spiritum principum: terribili apud omnes reges terræ.

(Püha vere vastuvõtmisel:) Meie Issanda Jeesuse Kristuse veri hoidku mu hinge igaveseks eluks. Aamen.

Lase meil, Issand, seda, mida me oleme suuga maitsenud, puhta südamega vastu võtta, ja saagu meile sellest ajalikust annist õndsusvahend igavikuks.

Su ihu, Issand, mida ma võtsin vastu, ja su veri, mida ma jõin, jäägu minusse ja andku, et ei jääks mingit paturoojust järele minus, keda nii puhas ja püha Sakrament on kosutanud, kes elad ja valitsed igavikuks. Aamen.

* Ühenduslaul

(Daav. laul 75) »Pühendage Issandale, oma Jumalale, tõotusi ja täitke neid; teie kõik, kes tema ümber, tooge talle vägevale ande; temale, kes murrab vürstide jooni; temale, kes täidab hirmuga kõik maailma kuningad.«

S. Dominus vobiscum.
M. Et cum spiritu tuo.

* Postcommunio

S. Oremus.

Sanctificationibus tuis, omnipotens Deus, et vitia nostra curentur, et remedia nobis æterna proveniant. Per Dominum nostrum Jesum Christum, Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti, Deus per omnia sæcula sæculorum.

M. Amen.

S. Dominus vobiscum.
M. Et cum spiritu tuo.
S. Ite, missa est.
(Benedicamus Domino.)
M. Deo gratias.

S. Placeat tibi, sancta Trinitas, obsequium servitutis meæ, et præsta: ut sacrificium, quod oculis tuæ majestatis indignus obtuli, tibi sit acceptabile, mihique et omnibus, pro quibus illud obtuli, sit te miserante propitiabile. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

P. Issand olgu teiega.
T. Ja sinu vaimuga.

* Lõpppalve

P. Palugem.

Kõikvõimas Jumal, su pühad saladused kõrvaldagu meie halbused ja olgu meile ravimiks igavese elu tarvis, meie Issanda Jeesuse Kristuse, sinu Poja läbi, kes sinuga elab ja valitseb Püha Vaimu ühenduses igavikust igavikuni.

T. Aamen.

P. Issand olgu teiega.
T. Ja sinu vaimuga.
P. Minge, ohver on lõppenud. (või: Kiitke Issandat.)
T. Tänu Jumalale.

P. Meeldigu sulle, püha Kolmainsus, mu teenistuse ülistus ja anna, et ohver, mis ma ebaväärilise tõin su majesteedi silmile, oleks sulle armas ja saaks sinu halastuse järele mulle ja kõikidele, kelle eest ma selle tõin, lepituseks Kristuse, meie Issanda läbi. Aamen.

Benedictio

S. Benedicat vos omnipotens Deus, Pater et Filius et Spiritus Sanctus. M. Amen.

*** Ultimum eva um**

S. Dominus vobiscum.
M. Et cum spiritu tuo.
S. Initium sancti evangelii secundum Joannem.
M. Gloria tibi, Domine.
S. (Joh 1, 1–14) In principio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum. Hoc erat in principio apud Deum. Omnia per ipsum facta sunt, et sine ipso factum est nihil, quod factum est. In ipso vita erat, et vita erat lux hominum, et lux in tenebris lucet, et tenebræ eam non comprehenderunt. Fuit homo missus a Deo, cui nomen erat Joannes. Hic venit in testimoni-

Õnnistamine

P. Õnnistagu teid kõikvõimas Jumal, Isa ja Poeg ja Püha Vaim.
T. Aamen.

*** Viimane evangeelium**

P. (läheb vasakule:)
Issand olgu teiega.
T. Ja sinu vaimuga.
P. Püha evangeeliumi algus Johannese järgi.
T. Au sulle, Issand!

P. Alguses oli Sõna ja Sõna oli Jumala juures ja Sõna oli Jumal. See oli alguses Jumala juures. Kõik asjad on tema läbi tehtud ja temata pole midagi tehtud, mis on tehtud. Temas oli elu ja elu on inimeste valgus, ja valgus paistab pimeduses, pimedus aga ei mõistnud seda. Üks inimene oli Jumalast saadetud, nimega Johannes. See tuli tunnistuseks, valgusest tunnistust andma, et kõik

um, ut testimonium perhiberet de lumine, ut omnes crederent per illum. Non erat ille lux, sed ut testimonium perhiberet de lumine. Erat lux vera, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. In mundo erat et mundus per ipsum factus est, et mundus eum non cognovit. In propria venit, et sui eum non receperunt. Quotquot autem receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri, his, qui credunt in nomine ejus: qui non ex sanguinibus neque ex voluntate carnis neque ex voluntate viri, sed ex Deo nati sunt. Et Verbum caro factum est, et habitavit in nobis: et vidimus gloriam ejus, gloriam quasi Unigeniti a Patre, plenum gratiæ et veritatis.

M. Deo gratias.

usuksid tema läbi. Tema polnud valgus, vaid tuli selleks, et valgusest tunnistust anda. See oli tõeline valgus, mis valgustab iga inimest, kes siia maailma tuleb. Ta oli maailmas ja maailm on tema läbi tehtud, aga maailm ei tundnud teda ära. Ta tuli oma pärandusse, aga omaksed ei võtnud teda vastu. Kõigile aga, kes võtsid teda vastu, ta andis võimu jumalalapsiks saada, nendele, kes usuvad tema nimesse, kes mitte lihast ja verest, ega liha tahtmisest ega mehe tahtmisest, vaid Jumalast on sündinud. (Põlvili) Ja Sõna on lihaks saanud ja on meie keskel elanud ja me nägime tema au, kui Isast ainusündinud Poja au, täis armu ja tõtt.

T. Tänu olgu Jumalale.

Pühitsetud vee jagamisel.

Pühapäevadel enne pidulikku missat.

Asperges me, Domine, hyssopo et mundabor; lavabis me et super nivem dealbabor.

Miserere mei, Deus, secundum magnam misericordiam tuam.

Gloria Patri et Filio et Spiritui Sancto. — Sicut erat in principio et nunc et semper et in sæcula sæculorum. Amen.

Asperges me . . .

S. Ostende nobis, Domine, misericordiam tuam.

M. Et salutare tuum da nobis.

S. Domine, exaudi orationem meam.

M. Et clamor meus ad te veniat.

S. Dominus vobiscum.

M. Et cum spiritu tuo.

S. Oremus. Exaudi nos, Domine sancte, Pater omnipotens, æterne

Piserda mind, Issand, iisopiga ja ma saan puhtaks; pese mind ja ma lähen lumest valgemaks.

Halasta mu pääle, Jumal, oma suure halastuse järele.

Au olgu Isale ja Pojale ja Pühale Vaimule. — Nii kui oli alguses, olgu nüüd, alati ja igavesti. Aamen.

Piserda mind . . .

P. Näita meile, Issand, oma halastust.

T. Ja kingi meile oma õnnistust.

P. Issand, võta kuulda mu palve.

T. Ja lase mu hüüdmine enda juure tulla.

P. Issand olgu teiega.

T. Ja sinu vaimuga.

P. Palugem. Kuule meid, püha Issand, kõikvõimas Isa, igavene Ju-

Deus, et mittere digneris sanctum angelum tuum de cælis, qui custodiat, foveat, protegat, visitet atque defendat omnes habitantes in hoc tabernaculo, per Christum Dominum nostrum. Amen.

mal, ja saada armuliselt oma püha ingel taevast, et ta hoiaks, varjaks, kaitseks ja külastaks kõiki selles kojas viibijaid, Kristuse, meie Issanda läbi. Aamen.

(Ülestõusmise ajal aga lauldakse »Asperges« asemel:)

Vidi aquam egredientem de templo a latere dextro, alleluja, et omnes, ad quos pervenit aqua ista, salvi facti sunt et dicent, alleluja, alleluja.

Confitemini Domino, quoniam bonus, quoniam in sæculum misericordia ejus.

Gloria Patri . . .

Ostende . . . (nagu ülal)

Ma nägin vee templi paremast küljest väljuvat, alleluja, ja kõik, kelle juure see vesi tuli, on päästetud ja ütlevad, alleluja, alleluja.

Ülistage Issandat, sest ta on hää, ja tema halastus kestab igavesti.

Au olgu . . .

Näita . . . (nagu ülal)

Missa Kristuse tulemisajal (advendil).

Sissejuhatus: Eespaluja: Taevad, saatke kastena õiglane; pilved, saatke ta alla vihmana. Issand, näita meile oma teed.

K. Ja juhi meid oma radadele.

E. Au olgu Isale ja Pojale ja Pühale Vaimule.

K. Nii kui oli alguses, olgu nüüd, / alati ja igavesti. Aamen.

E. Jumal, mu Jumal, su poole suunan oma silmad varasel hommiktunnil, sinu järele januneb minu hing, sind ihaldab minu süda.

K. Sind tahan kiita oma elu kestel / ja sinu ülistamiseks tõsta oma käed.

E. Sa oled minu aitaja ning ma rõõmustelen sinu tiibade varjus.

K. Sinuga külgub mu hing, / sinu parem käsi toetab mind.

E. Meie abi on Issanda nimes.

K. Kes on loonud taeva ja maa.

E. Ära mälesta, oh Issand, minu elu patte ja eksimusi. Armastuses ja halastuses vaata minule.

K. Issand, oma püha nime pärast / andesta mulle mu süü, / kuigi see oleks suur.

E. Vaata mu poole ning halasta mu pääle, sest olen vaene, vilets ja mahajäetud.

K. Võta mult minu talumine ja minu süü; / andesta mulle kõik, mis olen teinud.

E. Issand on helde ja truu, ja näitab ka patuseile õige tee.

K. Issanda süda on täis heldust ja armastust / kõigile, kes tema tahet täidavad.

E. Issand, võta kuulda mu palve.

K. Ja lase mu hüüdmine enda juure tulla.

E. Palugem. Issand, me palume, kustuta meie patud, et me astuksime puhta südamega sinu altari ette. K. Aamen.

E. Jumal Isa, saada, kelle sa tahad läkitada.

K. Issand, halasta meie pääle.

E. Jumal Poeg, avanda oma võim ja tule meid päästma.

K. Kristus, halasta meie pääle.

E. Jumal Püha Vaim, meenuta meie häda ja täiusta meie juures oma armu töö.

K. Issand, halasta meie pääle.

E. Palugem. Erguta meie südameid, et me valmistaksime teed sinu Ainusündinule, ja tee meid väärseiks sind teenida puhta südamega, Kristuse meie Issanda läbi. K. Aamen.

Epistel: E. Me tahame meele panna, mida kirjutab püha apostel Paulus roomlastele: (Rom 13, 11—14) »Vennad, teie teate, et tund on jõudnud unest tõusta, sest nüüd meie õndsus on lähemal, kui ajal, mil hakkasime uskuma. Öö möödus, päev aga on liginenud. Sellepärast heitkem ära pimediku teod ja armastagem valguse relvi. Käigem ausalt nagu päeval, mitte lodevuses ja liialdusis, mitte riius ja kadeduses: Omastagem pigemini Jeesus Kristus.«

K. Tänu Jumalale.

E. Issand, keegi, kes sulle loodab, ei lähe hukka.

K. Näita meile oma teed / ja juhi meid oma rajadele.

E. Issand, lase meil vaadata oma halastust.

K. Ja anneta meile oma päästmist.

Evangeelium: E. Tõuskem üles aukartuse täheks ja kuulgem päästmise sõnum, mille püha evangelist Matteus on meile üles kirjutanud: (Mt 11.) »Johannes, kuuldes tol ajal Jeesuse tegudest, saatis kaks oma jüngrit tema juure ja laskis teda küsida: Kas oled sina see, kes pidi tulema, või peame ootama teist? Jeesus ütles neile vastates: Minge kuulutama Johannesele, mida kuulsite ja nägite: Pimedad näevad, jalutud käivad, pidalitõbised puhtuvad, kuulmatud kuulevad, surnud tõusevad üles, vaeseile kuulutatakse evangeeliumi: ning õnnis on, kes minus ei pahandu. Kui aga need olid lahkunud, hakkas Jeesus rahvasalgule Johannesest kõnelema: Mida te läksite kõrbe vaatama? Kas tuulest liigutatud pilliroogu? Aga mida olete läinud vaatama? Inimest pehmekas riietuses? Vaata, need, kes pehmekalt riietuvad, on kuningate kodades. Aga mida läksite vaatama? Prohvetit? Mina aga ütlen teile, enam kui prohvetit: Sest tema on see, kelle kohta on kirjutatud: Vaata, ma saadan sinu palge ees oma ingli, kes sinu teed valmistab sinu ees.«

K. Kiitus sulle, Kristus.

Ohverdamine: E. Jumal, pöördu meie poole ja anna meile uut elu, siis rõõmusteleb sinus sinu rahvas.

K. Näita meile, Issand, oma heldust, / ja anneta meile oma õndsust.

E. Issand, me toome sulle nisvata ohvrianni. Võta ta heldelt vastu, et ta tühistaks meie arvukad vead, nõrkused ja patud.

K. Saagu ta õnnistuseks elavaile ja surnuile.

E. Jumal ja Õnnistegija, rahvaste igatsus ja ootus, sa ühendasid imeliselt oma jumaliku olemusega meie inimliku. Meie inimsus ühinegu sellepärast selle ohvri juures sinu jumalusega nii tihedalt, kui vesi karikas seguneb veiniga.

K. Issand, näita oma võimu / ja tule meid lunastama.

E. Me ohverdame sulle õndsuse karika ja palume sinu heldust: Kerkigu ta nagu ohvrilõhn sinu trooni juure ja toogu meile lunastust ja õnnistust.

K. Võta ohvreiks ka meid endid, / kuna kahetsedes läheneme sinu altarile.

E. Süütuses tahan pesta oma käsi ja ringida sinu altari ees, Issand. Sääl tahan kuulata sinu kiidulaule, tahan ülistada sinu imesid.

K. Issand, ma armastan sinu koja ehist / ning sinu hiilguse õilsat asukohta.

E. Jumal, ära lase mind hukkuda patustega ega mul kaotada oma elu inimestega, kellel veresüü.

K. Nende kätel kleepub roim, / nende parem käsi on täis kingitusi.

E. Süütuses tulen su juure, lunasta mind ja ole mulle armuline.

K. Minu jalg püsib õigel rajal: / nii võin sind kiita kogu rahvaga, Issand.

E. Pühim Kolmainsus, võta armuliselt vastu meie ohvriannid. Me toome nad sulle meie Issanda Jeesuse Kristuse inimesekssaamise ja sündimise, kannatuse ja ülestõusmise mälestamiseks. Ühtlasi mälestame ka tema püha ema, puhast Neitsi Mariat, tema pühi apostleid ja kõiki pühakuid.

K. Kõik nad palugu meie eest taevas, / kui meie maa pääl nende mälestust pühitseme, / Kristuse, meie Issanda läbi.

E. Sinu püha saladus mõjugu armurikkalt meie südameis. Anna, et me teda, kes Neitsi Marialt ilmale toodud, tema tulekul endis vastu võtaksime ja tema kannatamise ja ülestõusmise varal igavesile rõõmudele pääseme.

K. Aamen.

Prefatsioon: E. Tõstkem südamed ja andugem kiitusega Issandale, oma Jumalale.

K. See on väärikas ja õige.

E. Nagu see vastav ja õige, tahame alati ja kõikjal sulle austusega anduda, kõikvõimas Isa, igavene Jumal. Aegade täitumisel saatsid sa Lunastaja, Jeesuse Kristuse, oma Poja, kellele rahvad lootsid ja keda prohvetid vaimus nägid. Tema läbi kiidavad taevad, keerubid ja seeravid sinu majesteeti.

K. Tema läbi ülistavad sind aujärjed, / võimud ja väed.

E. Nende hõiskekooriga liitume meie ja hüüame:

K. Püha, püha, püha, / Issand, vägede Jumal.

E. Taevas ja maa on täis sinu au.

K. Hosanna kõrges.

E. Kõrgeks kiidetud olgu see, kes tuleb Issanda nimel.

K. Hosanna kõrges.

Enne Muutmist: E. Nüüd anume sinu poole, armastusrohke Isa, ja anname sinu helduse ning hääduse hoole selle suure jumalariigi maa pääl, oma püha Katoliku Kiriku.

K. Kingi talle üksmeelt, / vabadust, rahu ja hääkäekäiku.

E. Õnnista ja juhi meie Püha Isa, paavsti, piiskoppe ja preestreid, ja vii nad nende hoole usaldatud karjaga armu ja vooruse teed mööda nende igavesele sihile. Sinu armu ja sinu ettenägevuse hoole usaldame ka oma isamaa ja kõik maailma rahvad.

K. Nende kõikide eest toome selle püha / nisvata ohvri.

E. Issand, mõtle meie vanemaile, vennile ja õdedele, juhele ja häätegijaile.

K. Tasu neile kõik, mis nad meile teevad, / ajaliste ja igaveste aaretega.

E. Me palume ka kogu oma koguduse, esijoones vaeste, haigete ja patuste eest. Sa tunned meie muresid, soove ja hädasid.

K. Võimalda meile kõike, / mis on vajaline ja tulus.

E. Me pühitseme ohvrit ühenduses sinu pühakutega ja mälestame esijoones puhtaimat Neitsi Mariat, meie Issanda Jeesuse Kristuse ema, tema pühi apostleid, tema aulisi märtreid, ja kõiki sinu pühakuid.

K. Kaitse ja hoia meid nende eestpalvel / Kristuse, meie Issanda läbi.

E. Nii siis võta armuliselt vastu meie ohvripalved. Kingi meile rahu maa pääl, hoia meid igavese hukatuse eest, ja võta meid vastu oma valitute ridadesse.

K. Õnnista neid andeid, / et nad meile saaksid / meie Issanda Jeesuse Kristuse / ohvriihuks ja ohvrivereks.

Pärast Muutmist: E. Taevane Isa, nüüd mälestame kõiki, sinu preestreid ja sinu pühitsetud rahvast, sinu Ainusündinu saabumist, kannatust, ülestõusmist ja taevaminekut.

K. Tema näol toome sinu ülevale majesteedile / püha, puhast ja veata ohvrit.

E. Vaata sellele häämeelega, nagu sa kord vaatasid Aabeli, Aabrahami ja Melhisedehi ohvrile. Alandlikult anume: Kantagu ta sinu püha Ingli kätel sinu ülevale altarile.

K. Täida kõik, kes saavad osa sinu pühast ihust ja pühast verest, / taevase õnnistusega.

E. Palugem oma vendade ja õdede eest, kes puhastuspaigas igatsusega ootavad oma lunastuspäeva.

K. Issand, anna kõigile, kes Kristuses puhkavad, / lohutust, valgust ja rahu.

E. Ka meil vaeseil patuseil lase osa võtta sinu pühade apostlite ja märtrite ja kõigi sinu pühakute ühendusest, mitte sellepärast, et oleksime selle väärsed, vaid sellepärast, et sa oled armuline.

K. Kristuse läbi õnnista, elusta ja pühitse meid / ja kõiki, mis me oleme ja mis meil on.

E. Tema läbi, temaga ja temas on sul, Jumal, kõikvõimas Isa, kõik au ja hiilgus igavikust igavikuni. K. Aamen.

Enne Ühendust: E. Jumalike juhtnööride kaudu õpetatud söandame ütelda:

K. Meie Isa . . .

E. Issand, lunasta meid kõigest möödunud, praegusest ja tulevasest kurjast. Kingi meile oma pühakute eestpalvel heldelt rahu meie päevil, hoia meid iga patu eest ja kaitse meid kõige kitsikuse eest Kristuse, meie Issanda läbi.

K. Issanda rahu / olgu alati meiega.

E. Jumala Tall, sa võtad ära maailma patud, halasta meie pääle.

K. Jumala Tall, sa võtad ära maailma patud, / anna meile rahu.

E. Kingi meile vaeseile patuseile rahu; rahu ja üksmeelt kingi oma pühale Kirikule, seda rahu, mida maailm ei suuda anda, mida inglid tollel pühal ööl kuulutasid, mille sina, Issand Jeesus Kristus, inimestele oled toonud.

K. Ära vaata meie pattudele, / vaid oma Kiriku usule.

E. Issand Jeesus Kristus, igavese Isa Poeg, sa oled inimeseks saanud Püha Vaimu kaavitamisel. Lunasta meid püha ühenduse kaudu kõigest patust, lase meil jääda truuks sinu käskudele ega iialgi sinust lahkuda.

K. Meie Issanda Jeesuse Kristuse ihu / hoidku meie hinge igaveseks eluks.

Pärast Ühendust: E. »Ütelge arglikele: Olge julged ja ärge kartke! Jumal ise tuleb meid lunastama. Sina, Issand, oled mu karjane; sellepärast ei puudu mul midagi.«

K. Sa karjatad mind haljal aasal, / ja juhid mind värskeile lätteile.

E. Sa suunad minu soovimist ja juhid mind õigel rajal oma nime pärast.

K. Ja kui ma peaksin käima läbi surmapimeduse, / mul pole vaja karta häda, / sest sa oled minu juures.

E. Sa valmistad mulle söömingu ja salvid mu pääd õliga.

K. Sa täidad mulle karika täis õndsalisust, / kaitseks minu vaenlaste vastu.

E. Sinu halastus juhtigu mind kõigil minu elupäevil.

K. Lase mind oma taevas / kord igavesti elada.

E. Minu Jumal, sinu poole tõstan oma hinge, sind usaldan.

K. Kõik, kes sinu pääle ootavad, / ei lange häbisse.

E. Me oleme vastu võtnud sinu halastust, sinu pühas templis.

K. Anna meile oma õnnistus, / ja meie süda kannab uut vilja.

E. Jeruusalem, kerki, seisa järsul kõrgusel, ja vaata rõõmu, mis sulle tuleb Jumala käest.

K. Siionist helgib tema sära, / nähtavalt tuleb sinu Jumal sinu juure.

E. Issand on lähedal kõigile, kes teda ihaldavad, kes anuvalt hüüavad tema poole.

K. Minu suu kuulutagu Issanda kiitust, / ja kõik liha ülistagu tema nime.

E. Au olgu . . . K. Nii kui . . .

E. Issand, meie Jumal, olgu pühad saladused, mis sa oled seadnud meie lunastuse kinnituseks, meile ravimiks käesoleva ja tulevase elu tarvis. Anna, et nad meid pattudest puhastavad ja ette valmistavad tulevase püha väärikale pidamisele Kristuse, meie Issanda läbi.

K. Aamen.

E. Meid õnnistagu kõikvõimas Jumal, Isa ja Poeg ja Püha Vaim. K. Aamen.

☆ Jõulumissa. ☆

Sissejuhatus: Eespaluja: »Meile sündis laps, meile kingiti poeg. Valitsus lasub tema õlul ning tema nimi on: Imeline, Nõuandja, Jumal, tugev Sangar, tuleviku Isa, Rahuvürst.«

Kõik: Laulge Issandale uus laul: / sest ta on teinud imelist.

E. Au olgu Isale ja Pojale ja Pühale Vaimule.

K. Nii kui oli alguses, olgu nüüd, / alati ja igavesti. Aamen.

E. Tahan astuda Jumala altari ette.

K. Jumala juure, kes on mu nooruse rõõm.

E. Issand, sina oled ju meie Jumal ja meie tugevus. Läkita meile oma valgust ja oma tõtt.

K. Need juhtigu mind sinu pühale mäele / ja saatku mind sinu telki.

E. Sinu poole, Jumal, tõstan oma hinge, ning usaldades sind ma ei sordu häbis.

K. Issand, näita mulle oma teed / ja õpeta mul käima oma rajul.

E. Juhi mind tõeteel. Sina oled Issand, mu õndsus, hommikust õhtuni loodan sinule.

K. Unusta mu nooruse patud / ja ära vaata mu eksimusile.

E. Meenuta mind armuliselt oma helduse pärast, andesta mulle minu ülisuur süü.

K. Halasta mu pääle, vaata mind. / Ma olen nii üksik ja vaene.

E. Vaata mu viletsust ja valu, andesta mulle mu roim.

K. Kindlusta mu hing ja päästa mind. / Ma loodan sulle, / sa ei jäta mind maha.

E. Issand näita meile oma heldust.

K. Ja anneta meile oma kindlust.

E. Jumal Isa, piirita armastusest sa oled annud oma süütu Poja, et lunastada meid, patuseid lapsi.

K. Issand, halasta meie pääle.

E. Jumal Poeg, piirita armastusest sa oled lapseks saanud, et teha meid jumalalapsiks.

K. Kristus, halasta meie pääle.

E. Jumal Püha Vaim, sa kaatsid jumaliku lapse imelise sündimise õndsaimast Neitsi Mariast, et me vaimliselt sünniksime uuesti.

K. Issand, halasta meie pääle.

Gloria: E. Kristus sündis täna, Lunastaja ilmus, inglid laulavad täna maa pääl ja õiglased hõirivad.

K. Au olgu Jumalale kõrges / ja maa pääl rahu inimesile, / kellel hää tahe.

E. Me kiidame sind, me ülistame sind, me kummardame sind, Issand Jumal, taevane kuningas.

K. Sina üksi oled püha, / sina üksnes Issand, / sina üksi kõrgeim.

E. Palugem. Helde Jumal, sa valgustasid need ülipühad jõulud tõelise valguse ilmumise läbi. Anna meile, et me selles inimesekssaanud Sõna uue valguse hiilguses teda oma tegudega heiastaksime Kristuse, meie Issanda läbi.

K. Aamen.

Epistel: E. Püha apostel Pauluse kirjast galaatlastele: »Jumal saatis reesva aja saabudes oma Poja naisest kujundatuna. Ta tahtis alludes seadusele lunastada neid, kes allusid seadusele, et neid võetakse vastu lapsina. Et te aga olete lapsed, sellepärast Jumal andis teie südameisse Poja vaimu, kes hüüab: ‚Abba, isa!' Me ei ole enam nii sulased, vaid lapsed, kui aga lapsed, siis ka pärijad Jumala helduse läbi.«

K. Tänu Jumalale.

E. »Issand ütleb mulle: Sina oled minu Poeg, täna ma sünnitasin sinu. Valgus paistab õiglastele pimeduses: Halastav, õiglane, armuline Jumal.«

K. Õnnistatud olgu, kes tuleb Issanda nimel, / alleluja, alleluja.

E. Kõik maailma otsad vaatavad meie Jumala kaitset.

K. Hõisake Issandale kõik maad, alleluja.

Evangeelium: E. Loeme püha Luuka evangeeliumit: »Tol ajal kõnelesid karjased üksteisele: Mingem Betlehemma ja vaadakem, mis sääl sündinud, mida Issand on avaldanud meile. Nad läksid rutates sinna ja leidsid Maria ja Joosepi ning lapse, kes lamas sõimes. Seda nähes nad jutustasid, mis neile oli öeldud selle lapse kohta. Kõik, kes seda kuulsid, imestasid teate üle, mille karjased neile tõid. Maria aga säilitas kõik need tõigad ja mõtiskeles nende üle oma südames. Karjased pöörasid tagasi kiites ja ülistades Jumalat kõige eest, mis nad kuulnud ja näinud.«

K. Kiitus sulle, Kristus.

Ohverdamine: E. Taevas rõõmustagu ja maa hõisaku Issanda palge ees, sest nüüd ta on saabunud. Oma rõõmustelus tuleme sinu juure, püha Isa, kõikvõimas igavene Jumal, ja toome sulle puhta ohvrianni, kuigi oleme sinu silmade ees ebaväärilised sulased. Me ohverdame ta sulle oma arvuta pattude ja nisvade eest. Võta ta vastu ka juuresolijate eest, kes on

usus ühendatud sinu Pojaga, kes inimeseks sai meie eest Neitsi Mariast.

K. Kindlustagu see ohver / meile kõigile igavest õndsust.

E. Jumal, sa oled loonud inimliku loomu ja paradiisis selle imeliselt varustanud. Mille patt hävitas, selle sinu armastus uuendas veel imelisemalt lunastuse saladusega. Sinu Poeg omandas meie inimliku loomu, et meile osaks tuks jumalikkust.

K. Lase meil selle püha ohvri läbi / nii tihedalt temaga ühenduda, / kui vein ja vesi karikas segunevad.

E. Issand, me toome sulle lunastuse karika ja palume, et sa võtaksid ta vastu meeldiva ohvrina.

K. Võimaldagu ta meile ja tervele maailmale / sinu Poja inimesekssaamise vilja osastumist.

E. Võta vastu ohvrina armuliselt meid endid. Kahetseva südamega ja rõhutud meeleolus tuleme su juure korrates, mida sinu Ainusündinu maailmaeenmisel ütles: Sa oled minu Isa; tapa- ja põletisohvreid sa ei ole tahtnud, aga sa oled valmistanud mulle ihu: Vaata, ma tulen täitma sinu tahet.

K. Õnnista meie ohvrit, / mis valmistatud sinu nimele.

E. Issand, pühitse meie andeid ja puhasta meid igast patu laigust. Nagu sinu Poeg ilmutas end oma inimlikul sündimisel Jumalana, nii osastagu meilegi see maine and jumalikkust.

K. Aamen.

Prefatsioon: E. Tõstkem südamed, et tänulikult ülistada Issandat, oma Jumalat.

K. See on väärikas ja õige.

E. Tõesti see on väärikas ja õige, kõlbulik ja õnnistav, kõikjal alati tänada sind, püha Issand, kõikvõimas Isa, igavene Jumal; sest Sõna salapärane inimesekssaamine näitab meie vaimusilmale sinu toreduse uut valgust uues hiilgúses. Ja Jumal, keda nõnda näeme ihulike silmiga, lööb meis lõkkele nägematute aarete armastuse. Sellepärast laulame inglite ja pääinglitega, aujärgede ja valitsustega ja terve taevase väehulgaga sinu hiilguse ülemlaulu ja hüüame lakkamatult:

K. Püha, püha, püha / on Issand, vägede Jumal.

E. Taevas ja maa on täis sinu hiilgust.

K. Hosanna kõrges.

E. Ülistatud olgu see, kes tuleb Issanda nimel.

K. Hosanna kõrges.

Enne Muutmist: E. Innukalt palume sind, helde Jumal, Kristuse meie Issanda läbi, võta vastu meie anded ja õnnista neid. Me toome nad sulle ühes Kristusega ja pühakutega. Me ohverdame nad kõigepäält sinu püha Katoliku Kiriku eest tervel maakeral.

K. Valitse ja säilita teda / rahus ja ühtluses.

E. Me anname sinu hoole oma paavsti, oma piiskopi ja kõik õigeusulised kristlased. Meenutame ka kõiki omakseid, sõpru ja vaenlasi, tervet kogudust, eriti kõiki juuresolijaid,

kelle usku ja andumust sa tunned. Nende eest toome selle kiidu- ja tänuohvri sulle, oma heldele Isale.

K. Võta vastu ta nende hingede päästmiseks / ja kingi neile ajalikku ja igavest lunastust.

E. Sellal meenutame neitsilikku Jumalaema, kes meile kinkis pühal jõuluajal maailma Lunastaja, ning ühtlasi ka pühi apostleid, märtreid ja kõiki pühakuid.

K. Osasta meile nende teeneste ja eestpalvete läbi / lunastuse armust.

E. Võta heldelt vastu see oma sulaste ja oma terve koguduse ohvriand. Kingi rahu meie päevile, päästa meid igavesest hukkamisest ja võta meid vastu oma valitute hulka.

K. Õnnista neid andeid / ja lase nad meile saada / oma armastatud Poja ihuks ja vereks.

Pärast Muutmist: E. Kõikvõimas Jumal, nüüd meenutame sinu Poja, meie Issanda Jeesuse Kristuse õndsakstegevat kannatust, ülestõusmist ning taevaminekut ja toome tema näol sinu jaunile majesteedile puhta, püha, veata ande: igavese elu püha leiva ja kestva lunastamise karika.

K. Vaata heldelt ja armuliselt alla meie andeile.

E. Kerkigu nad, nii palume alanduses, sinu taevalisele altarile ja osastagu nad meile, kes võtame vastu sinu Poja ihu ja verd, rikkalikku armuõnnistust. Kingi ka neile, kes Kristuses

puhkavad, eriti meie koguduse hinguseleläinud liikmeile, heldelt igavese mõnu ja rahu paika.

K. Igavene rahu anna neile, Issand, / ja igavene valgus paistku neile.

E. Ka meid patuseid ära kohtle meie tegusid mööda, vaid vastavalt oma suurele halastusele. Luba meile heldelt ühendust oma apostlite ja märtritega.

K. Kristuse meie Issanda läbi, / kes sai meie vennaks, / et saada meie Lunastajaks.

E. Tema läbi sa lood ju alati neid andeid, pühitsed, õnnistad ja kingid neid meile. Tema läbi, temaga ja temas omistatakse sulle, kõikvõimas Jumal, kõik au ja hiilgus.

K. Igavikust igavikuni. Aamen.

Enne Ühendust: E. Palugem püha ohvrisöömingu ettevalmistamiseks Issanda soovil:

K. Meie Isa . . .

E. »Üles, saa valgeks, Jeruusalem, sest sinu valgus tuleb ja Issanda hiilgus koidab sinu kohal. Hämarus katab maad ja pimedus rahvaid: sinu kohal aga hiilgab Issand ja sinus nähakse tema toredust.

K. Väravad, avanege! Uksed, minge lahti! Eenda tahab hiilguse kuningas.

E. Kes on siis see hiilguse kuningas?

K. See on taevavägede Issand.«

E. Loobugem siis endisest inimesest ja liha tegudest, sest meile osastub Kristuse sündimisest. Jumala Tall, sa võtad maailmalt patud.

K. Halasta meie pääle.

E. Jumala Tall, sa võtad maailmalt patud.

K. Anna meile rahu.

E. Issand Jeesus Kristus, sa ütlesid apostlitele: »Rahu jätan mina teile, oma rahu annan mina teile«, ära vaata minu pattudele, vaid oma Kiriku usule.

K. Lase teda elada sinu tahtmise kohaselt / rahus ja üksmeeles.

E. Sa oled inimeseks saanud taevase Isa tahtmisel Püha Vaimu kaastegemisel ja oled annud maailmale oma surma läbi uue elu. Vabasta meid oma püha ihu ja vere läbi kõigist nisvust ja kõigest kurjast.

K. Lase meid jääda alati truuks su käskudele / ja tee, et me iialgi sinust ei lahkuks.

E. Issand Jeesus Kristus, sinu ihu vastuvõtt ärgu saagu meile taunimiseks ja hukatuseks, vaid kindlustagu meile oma helduse abil meie ihu ja hinge tervist, kes elad ja valitsed igavikust igavikuni.

K. Tahan võtta vastu taevaleiba / ja hüüda tema nime.

Pärast Ühendust: E. Mille pean andma tasuks Issandale kõige eest, mis ta mulle teinud? Tahan ülistada Issandat ja hüüda tema nime.

K. Igavesti tahan kiita Issanda heldust.

E. Täna on saabunud taevast meile tõeline rahu. Täna koitis meile uue lunastuse päev.

K. Ta muudab jälle hääks kõik süü / ning toob meile igavese õnne.

E. Issand, sinu templis võtsime vastu sinu halastuse.

K. Sinu nimi on suur, / sinu au ulatub maakera piirideni.

E. Laulge Issandale uus laul; kõik maad, laulge Issandale.

K. Laulge Issandale ülistades tema nime, / päevast päeva kuulutage tema kiitust.

E. Kuulutage paganaile tema au ja kõigile rahvaile tema imetegusid.

K. Vaata, sinu kuningas tuleb, / Püha, maailma Õnnistegija.

E. Anna, Issand, et me selle, mille me võtame vastu suuga, ka vaimliselt puhtaina laseme eenda.

K. Sakrament, mille võtame vastu, / saagu meie hinge pärandamiseks igavikule.

E. Sinu ihu vastuvõtt ühendagu meid sinuga.

K. Ärgu jäägu meisse ühtki viga.

Lõpppalve: E. Anna, kõikvõimas Jumal, et maailma vastsündinud Õnnistegija kingiks meile ka igavese elu, nagu ta on teinud meid armu uuestisünni osalisiks.

K. Tänu ja kiitus / olgu talle igavesti.

E. Püha kolmainus Jumal, võta heldelt vastu oma sulaste ohver. Ta tulgu meile ja kõigile, kelle eest oleme ta sulle toonud, sinu halastust mööda õndsuseks.

K. Kristuse meie Issanda läbi.

E. Õnnistagu meid kõikvõimas Jumal, Isa ja Poeg ja Püha Vaim.

K. Aamen.

Missa Kristuse kannatamise auks.

Sissejuhatus: Eespaluja: Me hõirime oma Issanda Jeesuse Kristuse ristis.

Kõik: Sest temas on meie lunastus, / meie elu ja meie ülestõusmine.

E. Jumal, lase jõuda kõik rahvad usule sinu ristilöödud Pojasse, et nad võiksid hõisata ja rõõmustella tema ristis.

K. Sest rõõm on tulnud ristipuu läbi / kogu maailmale.

E. Õnnista meid tema tähega, valitse meie üle ja juhi rahvaid rahuteel.

K. Sest ainult ristis leiame lunastust, / ülestõusmist ja elu.

E. Au olgu Isale ja Pojale ja Pühale Vaimule.

K. Nii kui oli alguses, olgu nüüd, / alati ja igavesti. Aamen.

E. »Mu rahvas, mida tegin sulle, millega kurvastasin sind? Ma päästsin sind Egiptuse orjusest, sina aga lõid risti oma Issanda.«

K. Issand, me tunnistame sulle oma süü. / Püha, Jumal, halasta meie pääle.

E. Sinu pärast ma karistasin Egiptust ja andsin sulle valitsuskepi: Sina aga piitsutasid mind ja kroonisid mind kibuvitstega.

K. Issand, me tunnistame sulle oma süü. / Püha, vägev Jumal, halasta meie pääle.

E. Ma heitsin merre sinu vaenlased, ülendasin sind ja toitsin mannaga: Sina aga andsid minu vaenlaste kätte, lõid mind risti ning jootsid sapivedelikuga ja äädikaga.

K. Jumal, me tunnistame sulle oma raske süü. / Püha, vägev, igavene Jumal, halasta meie pääle.

E. Palugem. Kõikvõimas, igavene Jumal, et meid lunastada ja inimsoole anda alanduse eeskuju, sa lasksid oma Poja inimeseks saada ja ristisurma kannatada. Anna meile armu, et me tunneme eneste juures tema kannatuste mõjutusi ja võtame osa tema ülestõusmisest Kristuse, meie Issanda läbi. K. Aamen.

Epistel: E. Me loeme prohvet Jesaja ennustusist Messiase kannatusi: »Kuidas ta on põlatud, viimne inimeste seas, valude mees. Tõesti, ta kannab meie kannatusi ja meie valud lasuvad tema pääl. Ta on haavatud meie roimade pärast, purustatud meie pattude pärast. Meie rahu pärast ta kannatab karistust, tema haavadega tervistatakse meid. Ta ohverdatakse, kuna ta seda ise tahab. Ta ei ava oma suud nagu tall, keda tapapingile viiakse. Röövlitega lastakse teda surra, kuigi ta ei ole teinud ülekohut ega mingit pettust olnud tema suus. Aga Issand tahtis teda kannatustega purustada. Pärast oma elu andmist patuste eest ta peab nägema igavest järgnevat sugu, tegema paljusid õiglasiks ja tasa tegema nende roimi.«

K. Tänu Jumalale.

E. Kristus on saanud kuulekaks meie eest surmani, jah surmani ristil.

K. Seepärast Jumal ülendas teda / ja andis talle nime, / mis ülevaim kõigi nimede seast.

Evangeelium: E. Me loeme püha Johannese evangeeliumist: »Tollal ülempreestrid ja variserid kutsusid kokku kõrge nõukogu Jeesuse vastu ja rääkisid: Mida peame tegema? See inimene kaadab palju imesid. Kui laseme teda tegutseda, siis usuvad temasse viimaks kõik ja roomlased tulevad ning võtavad meie maa ja rahva. Üks aga nende hulgast, nime poolest Kaifas, kes oli tol aastal ülempreester, ütles neile: Pigemini sureb üks rahva eest, kui et terve rahvas hukub. Seda ta ei ütelnud aga mitte enesest, vaid kuna ta oli tol aastal ülempreester, ennustas ta, et Jeesus sureb rahva eest, aga mitte ainult Iisraeli rahva eest, vaid ka, et laiali pillatuid Jumala lapsi tervest maailmast koguda ja ühendada. Sellest päevast saadik nad kavatsesid teda tappa.«

K. Üks on surnud meie kõikide eest, / et meie ei hukkuks. / See on Jeesus Kristus, meie Issand. / Talle olgu kiitus igavesti. Aamen.

Ohverdamine: E. Häbi ja viletsus ootasid mind. Ma vaatasin, kas keegi leinaks minuga, aga kedagi ei olnud, et mind lohutada, ega ma leidnud kedagi.

K. Nad andsid mulle sappi toiduks / ning janus jootsid mind äädikaga.

E. Taevane Isa, meie pärast võttis sinu ainusündinud Poeg, meie Issand ja Õnnistegija Jeesus Kristus, teotuse ja mahajäetuse endale. Me tuleme nüüd tema altari juure, et osa võtta

tema kannatusohvrist, mida ta tahab meie keskel uuendada.

K. Mitte sappi ja äädikat, / vaid leiba ja veini toome / oma armastuse ja tänutunde tagatisena.

E. Lase need ained muutuda tema pühaks ihuks ja vereks ning saada nii selleks ainsaks ohvriks, mis ainuüksi sulle meeldib. Me ohverdame sulle iseendid neis andeis kõigega, mis me oleme ja mida me evime, eriti kõigi meie kannatustega ja iga ihu ja hinge hädaga.

K. Ühenda nad oma Poja kannatusohvriga, / et nad jatkuksid sulle auks / ja meile päästmiseks.

E. Sinu kannatava Poja armastuse pärast tahame hääd teha ka neile, kelles ta ikka veel meie hulgas kannatab, vaestele, puudustkannatajaile, põlatuile ja mahajäetuile. Seepärast olgu meie tänane ohvriand sinu ees nagu püha tõotus, annetada ka meie kannatavatele vendadele nende ihulikes ja vaimlikes hädades helduse ning armastuse leiba ja veini, mitte aga äädikat ja sappi, põlgust ja ükskõiksust.

K. Nagu Kristus ohverdas enda meie eest, / nii peame ka meie andma oma elu / oma vendade eest.

Prefatsioon: E. Tõstkem oma südamed, et tänada Jumalat, oma Issandat.

K. See on väärikas ja õige.

E. See on tõesti väärilise ja õigus, kohustav ja õnnistav, sind üha ja kõikjal tänada, püha Issand, kõikvõimas Isa, igavene Jumal.

See oli sinu tahtmine, et ristipuust väljuks inimsoo päästmine. Puust tuli surm, puust pidi tärkama elu. Kes puuga võitis, pidi ka puul võidetud saama Kristuse, meie Issanda läbi. Tema kaudu kiidavad inglid sinu majesteeti, valitsused kummardavad teda, võimud austavad teda värisedes. Taevad ja taevased jõud ning õndsad seeravid ülistavad teda kooris hõisates. Lase ka meid, nii anume, nendega ühineda ja täis aukartust tunnistada.

K. Püha, püha, püha, / Issand, vägede Jumal.

E. Taevas ja maa on täis sinu au.

K. Hosanna kõrges.

E. Kiidetud olgu, kes tuleb Issanda nimel.

K. Hosanna kõrges.

Enne Muutmist: E. Nüüd toome sulle, helde Isa, sinu Poja kannatusohvri ja palume alandlikult, et lunastuse voog, mis sellest ohvrist hoovab, haaraks meid ja kõiki inimesi. Meenuta eriti oma püha Kirikut avaral maakeral, tema juhtivat pääd, meie Püha Isa, ning kõiki piiskoppe ja preestreid.

K. Anna oma Kirikule ühtlust ja rahu, / täida oma sulased oma vaimuga.

E. Me palume sind ka omaste ja sõprade, kõigi puudustkannatajate, haigete, surijate, meie eneste ning kõigi kohalviibivate vendade ja õdede eest.

K. Lase meil kõigil leida selle ohvri läbi / õnnistust ja lunastust.

E. Me ühineme nüüd kõigi taeva pühakutega, eriti aurikka Jumalaema Mariaga, pühade apostlite ja märtritega, meie eneste ja koguduse kaitsepühakutega, et nende teenused ja eestpalved meile kasuks tuleksid. Võta armuliselt vastu ohvrianded, igavene Isa, millised me sulle toome ühes nendega.

K. Muuda nad meile oma armastatud Poja, / meie Issanda Jeesuse Kristuse ihuks ja vereks.

Pärast Muutmist: E. Taevane Isa, nüüd pakume sulle preestriga sinu Poja kannatusohvrit, puhast ohvrit, igavese elu leiba ja kestva lunastuse karikat.

K. Võta heldelt vastu meie and / ja anneta meile rikkalikult taevast õnnistust.

E. Meenuta ka meie lahkunuid ja lase meile osastuda selle ohvri vilja. Anna meile ja kõigile, kes Kristuses puhkavad, igavese mõnu, valguse ja rahu paik.

K. Igavene puhkus anna neile, Issand / ja igavene valgus paistku neile.

Enne Ühendust: E. Igavene Isa, kuna oleme sinu lapsed, sa valmistasid meile oma Poja sakramendis ohvrisöömingu, mis meid tihedalt sinuga ühendab. Selle lapsluse teadvuses palume pühas aukartuses.

K. Meie Isa . . .

E. Jah, Issand, vabasta meid kõigest kurjast ja anna meile oma rahu, et me sinu halas-

tuse läbi saame patust vabaks ja tugevaks kõige hää tarvis Kristuse, meie Issanda läbi.

K. Aamen.

E. Armastusest selle vastu, kes oma jüngreid rahule manitses ja ise ristilgi palus oma piinajate eest, tahame südamest andestada kõigile, kes meid iial haavanud või solvanud. Anna meile jõudu, nüüdsest pääle ületada kõike kannatamatust.

K. Issanda rahu olgu alati meiega.

E. Jumala Tall, sa võtad ära maailma patud: halasta meie pääle.

K. Jumala Tall, sa võtad ära maailma patud: / anna meile rahu.

E. Issand Jeesus Kristus, sa ütlesid: Rahu jätan ma teile, oma rahu annan ma teile. Ära vaata meie pattudele, vaid Kiriku usule.

K. Anna talle heldelt rahu ja ühtlust.

E. Sa oled oma surmaga maailmale elu toonud. Vabasta meid meie pattudest ja aita meid, et me sinu käske ustavalt peame.

K. Ära lase meid iial enam sinust lahkuda.

E. Sinu ihu ja vere vastuvõtmine, mis peab osaks saama meile ebaväärilisile, ärgu tulgu meile kohtuks ja hukatuseks, vaid ihu ja hinge tervendamiseks.

K. Issand, ma ei vääri, / et sa tuled minu katuse alla, / vaid ütle üks sõna, / siis saab minu hing terveks.

Pärast Ühendust: E. See on minu ihu, mis teie eest antakse. See on uue lepingu karikas minu veres.

K. Nii tihti kui te sööte seda leiba / ja joote seda karikat, / kuulutate Issanda surma, kuni ta tuleb tagasi.

E. Me palume siis aukartuses salmi, mida Issand ise ristil palus: Jumal, mu Jumal, miks sa oled mind maha jätnud? Kuulmatult hääbuvad sõnad minu suust.

K. Jumal, ma hüüan sinu poole päeva, / aga sa ei võta mind kuulda, / ega öösi vaiki mu kaebamine.

E. Ja ometi sa elad oma pühamus, sa Iisraeli rahva au.

K. Sind usaldasid meie isad; / nad lootsid ning sa aitasid neid.

E. Nad hüüdsid valjusti sinu poole ja leidsid päästmise ja nende usaldus ei pettunud.

K. Mina aga olen uss ega ole enam inimene, / teistele pilkeks ja rahvale põlgamiseks.

E. Kõik, kes mind näevad, mõnitavad mind; nad kortsutavad suud ja raputavad pääd.

K. »Ta lootis Jumalale«, pilkavad nad, / »see päästku teda ja aidaku teda, / kui ta tema soosik on!«

E. Jah, Jumal, sina oled see, kes mind hoidis emarüpest saadik; sina olid juba mu lootus, kui ma emarinnal puhkasin.

K. Aamen.

Missa Kristuse kibeda kannatuse vaatlemiseks.

Jeesus Kristus, ustavaim Õnnistegija, sa oled mind oma kibeda kannatusega lunastanud igavesest surmast. Vaata, ma tahan nüüd, tänuks su häätegude eest, seda püha Missat palves kuulata ja seejuures su kibedat kannatust vaadelda. Anna mulle selleks oma jumalikku armu ja pehmenda mu kõva südant, et ma sinu kibedat kannatust osavõtlikult vaatleksin ja mul sellega oleks südamlik kaastunne. Ma annan end ja kõiki omakseid selle püha missa hoole ja palun sind, et sa meid kõiki osa saada laseksid selle püha ohvri jõust ja ohverdaksid ennast meie õnnistuseks oma taevasele Isale. Aamen.

Astmepalve. (Jeesus läheb oma jüngritega õlimäele ja algab oma kibedat kannatamist. Jeesuse surmahirm ja verine higi.)

Armsaim Jeesus, kui kurvalt lähed sa oma jüngritega õlimäele, sääl oma kibedat kannatamist algama ja oma taevast Isa sulle ja meile appi hüüdma. Ma ohverdan sulle selle sinu põhjatu kurbuse tõsise kahetsuse kättesaamiseks, minu pattude pärast ja minu kurvastatud hinge lohutuseks tema tulevases kibedas surmaahastuses.

Kõikvõimas Jeesus, millist kibedat kannatust on tunnud sinu õnnistatud hing seekord, kui sa nii valusalt õhkasid Isa poole: »Mu

hing on kurb surmani. Isa, kui see võimalik on, siis lase see karikas minust mööda minna; aga mitte minu, vaid sinu tahtmine sündigu!« Milline ahastus pidi see olema, mis sel tunnil sinu pääle laskus, et sa nõrkedes langesid kummuli ja verine higi nirises välja kõigist su liikmeist ja niisutas maapinda sinu all.

Oh, et mu süda tunneks, mis sina tol korral tundsid, ja et ma võiksin sinuga leinata ja leina kanda! Ma palun sind selle kurbuse ja verise higi pärast, mis sa seekord valasid: kustuta sellega minu hingest roojus ja pehmenda mu südant meeleparandamise pisaratele kogu mu elu pattude üle.

Sissejuhatus ja Kyrie eleison. (Jeesus vangistatakse ja viiakse Annase juure.)

Tuleta meele, armsaim Jeesus, suurt armastust, mis sa meie vastu oled tunnud seekord, kui sa, igatsedes meie eest kannatada, läksid vastu oma vaenlasile ja lasksid end salalikust Juudast suudelda. Su vaenlased aga langesid su pääle, viskasid sind halastuseta maha, sidusid sind köitega kõvasti kinni ja vedasid sind pilgates jumalakartmatu Annase juure. Sääl küsiti sind su õpetuse pärast, nagu nuhtlusväärse asja pärast, ja löödi teotades su pühha näkku.

Ma tänan sind, heldeim Jeesus, suure armastuse eest, millega sa kannatasid minu eest, ja palun sind sinu teotava vangistamise ja linna viimise pärast: lunasta mind igavesest põrgu vangipõlvest ja vii mind taevase Jeruusalema linna.

Gloria. (Jeesust pilgatakse Kaifase majas.)

Ma kiidan ja õnnistan sind, ustavaim Lunastaja Jeesus Kristus, ja tänan sind südame põhjast kõige teotuse eest, mis sulle sai osaks Kaifase majas. Nii palju kui sind juudid teotasid ja lõid, nii palju ja veel enam ma kiidan ja tänan sind kõige teotuse eest, mis sa lasksid endale meeldida. Sest sina üksi oled püha, sina üksi oled Issand, sina üksi oled kõrgeim, Jeesus Kristus, Püha Vaimuga Jumala Isa auks. Aamen.

Kirikupalve ja epistel. (Jeesus viiakse Pilatuse juure, kus juudid tema pääle kaebavad.)

Nüüd tuleta meele, Jeesus, seda ahastusrohket käiku, mida sa hommikul tegid Kaifase majast Pilatuse paleesse, kus valet kaevati su pääle ja kus rahvas nõudis su surma, karjudes: »Ära temaga, löö ta risti, löö ta risti!«

Jeesus, ma palun sind kõigi nende valekaebuste pärast sinu vastu, ja juutide hirmsa tapakisa pärast: Ära mõista mind hukka mu tegusid mööda, kui kuri vaenlane mu pääle kaebab sinu valju kohtujärje ees, vaid tee armuline otsus mu kohta oma kibeda kannatamise pärast. Aamen.

Evangeelium. (Heroodes pilkab Jeesust purpurmantliga.

Jeesus, tasane Talleke, tuleta meele, millise pilke ja teotusega viidi sind kuningas Heroodese juure, süüdistati ülempreestri poolt, sõimati sõjameestelt ja kaeti pilke mantliga. Kõige selle teotuse ja sõimu eest ma kiidan sind kõigi

loodud olevuste nimel mitu tuhat korda ja kahetsen selle juures südamest, et ma nii palju kordi su õndsakstegevat õpetust, mis sa oled meile annud omas pühas evangeeliumis, olen põlanud ja üle astunud.

Andesta mulle need arvurikkad pahateod, Jeesus! Minu pattude hääkstegemiseks ohverdan su taevasele Isale kõik, mis sa oled kannatanud minu eest Heroodese majas. Aamen.

Kredo ja ohverdamine. (Jeesus võetakse alasti ja peksetakse.)

Valurikas Jeesus, tuleta meele, kuidas sind tagasi viidi pilkeriides läbi rahvahulga Pilatuse juure ja sääl kaevati uuesti sinu pääle. Mõtle, kuidas sind võeti alasti kõige rahva ees, seoti köitega samba külge ja piitsutati, et kõik su ihu oli täis vorpe ja haavu. Sina aga seisid samba küljes nagu süütu tall, ohverdasid oma hirmsa piitsutuse ja oma kalli vere oma taevasele Isale tema auks ja meie pattude lepituseks.

Ma langen vaimus su pühade jalgade ette maha, kummardan sind, mu piitsutatud Õnnistegijat, suudlen su püha purukspeksetud ihu ja palun sind selle su hirmsa piina pärast: Anna andeks mu patud, iseäranis need, mis ma olen teinud püha puhtuse vastu.

Nõnda kui sina ohverdasid oma kibedad valud oma taevasele Isale, ja nõnda kui preester sulle nüüd ohverdab leiva ja veini, nii pühendan ka mina oma ihu ja hinge sinu teenistusele.

Ma ohverdan sulle ka kõik oma tegevuse ja puhkuse, oma ettevõtted ja mured, kõik oma risti ja vaevad. Kõik selle panen ma pühasse karikasse, annan selle sulle, igavesele ülempreestrile, ja palun sind, et sa võtaksid seda püha käega õnnistada ja oma taevasele Isale tuua tema auks ja minu õnnistuseks.

Käte pesemine. (Jeesus kroonitakse kibuvitstega ja mõistetakse Pilatuselt surma.)

Jeesus, minu hinge peigmees, kes ostsid mind oma püha verega! Kes oskab seda õieti südamesse võtta, milliseid koledaid valusid sa kannatasid, kui sind krooniti kibuvitstega, kui need vajutati sügavale su pühasse pähe ja moonutati su mahe pale rusika hoopidega.

Lase need koledad valud ka minu pääst läbi tungida, nõnda kui nad tungisid sinu pühast pääst läbi. Ohverda nad oma taevasele Isale ja võida mulle kõigi mu pattude andestust, nimelt nende, mis ma uhkuse ja kõrkuse läbi olen teinud. Aamen.

Nüüd on su elu lõppenud, ustavaim Lunastaja, kuna Pilatus tegi surmaotsuse ja otsustas sind, ilmsüütut, risti lüüa. Halastamatud sõjasulased aga panevad risti su õlale ja kõik rahvas järgneb sulle hukkamise paika.

Südamliku kaastundmusega ma saadan sind, armsaim Jeesus, leinan sügava valuga sinu teotavat väljaviimist ja palun sind, lase mu kaitseinglil mu hinge saata, kui ma pean surmateed käima, ja lase tal sellel teel kinnitust saada. Aamen.

Prefatsioon. (Jeesus kannab risti Kolgatale.)

Ustavaim Lunastaja Jeesus Kristus, kui väga teotasid sind su vaenlased, tõugates sind linnast välja ja saates sind nagu tigedaimat roimarit kõige teotavamale surmale. Sina aga kannatasid kõik seda koledust suurima kannatlikkusega ja lasksid end vasturääkimata sõimata ja teotada.

Sellepärast ma tänan ja kiidan sind terve püha Kirikuga, ja kuna meie üksi ei jõua sind küllalt kiita, siis palume pühade inglite koore, et nad ühes meiega austaksid ja kiidaksid sind ja laulaksid oma igavest kiidulaulu: Püha, püha, püha oled sa, Issand, väehulkade Jumal. Taevas ja maa on täis sinu au. Hosanna kõrges. Kiidetud olgu, kes tuleb Issanda nimel. Hosanna kõrges.

Enne Muutmist. (Jeesus naelutatakse ristile.)

Nüüd algab su püha kannatamine alles õieti, Issand Jeesus Kristus, kui sa täiesti väsinuna ja nõrgana tulid Kolgata mäele ja sääl sind tapeti kui süütut talle. Ma kujutan enesele ette, kuidas sa üleni verisena põlvitad oma risti ees, tõstad käed ja silmad taeva poole, palud oma armsalt Isalt kinnitust risti piinade kandmiseks, siis kummardad alludes, suudled alandlikult oma risti ja heidad kannatlikult selle pääle. Ma näen, kuidas koledad timukad rebivad su liikmed laiali, nii et võib su luid lugeda. Ma näen, kuidas naelutatakse su käed ja jalad, nii et su süda väriseb ega suuda tagasi hoida kaeblikku karjatust.

Sinu, oma Õnnistegija ees, ristilöödud Jeesus, ma langen põlvili ja suudlen su pühade käte ja jalgade veriseid haavu. Kuna mu patud on su valu põhjus, kahetsen neid kõigest südamest ja palun sind sinu ärarääkimata piinade pärast, milliseid sa kannatasid ristilöömisel: Anna mulle armuliselt andeks ja kingi mulle mu pälvitud nuhtlused. Aamen.

Muutmine. (Püha Hostia ülestõstmine: Jeesus tõstetakse ristiga üles.)

Ma kummardan sind, ristilöödud Jeesus, ja usun kindlasti, et sa siin oled. Jeesus, ole mulle armuline. Jeesus, ole mulle halastaja. Heldeim Jeesus, andesta mu patud.

(Karika ülestõstmine: Jeesuse veri voolab ta pühadest kätest ja jalgadest.)

Ma kummardan sind, minu Õnnistegija püha veri, ja usun kindlasti, et sa siin oled. — Püha veri, pese mind puhtaks mu pattudest. Kallis veri, kustuta mu pälvitud nuhtlused. Armurikas veri, muretse mulle Jumala juures armu ja halastust. Aamen.

Pärast Muutmist. (Juudid teotavad Jeesust ristil.)

Ristilöödud Jeesus, sa oled nüüd jumaluses ja inimsuses, ihu ja hingega altaril. Ma langen alandlikult su püha risti ette maha ja kummardan sind suurima, ainult Jumalale kuuluva aukartusega. Kuna sa ka nüüd sellel pühal missal oled meie vahemees, siis palu oma Isa minu vaese hinge õnnistuse pärast. Nõnda kui sa ristil ohverdasid oma valud Isale, nii ohverda

talle ka nüüd minu eest kõik kannatused ja näita talle oma aurikkaid haavu. Nagu sa tol korral oma taevase Isa ära lepitasid, nii lepita teda ka nüüd minuga, ja tee mind tema armu osaliseks. Pane temale ette, mis sa oled teinud minu eest, mis sa minu eest kannatasid, ja kui tihti sa teda palusid minu õnnistuse pärast; ja nii liiguta teda oma palvega, et see kõik minu juures ei oleks asjata. Aamen.

Pater noster (»Meie Isa«). (Jeesus raägib ristil seitse sõna.)

Kui suur oli su armastus patuste vastu, mu Jeesus! Kui su vaenlased sõimasid ja teotasid sind veel ristil su ärarääkimata valudes, siis palusid nende eest: »Isa, andesta neile, sest nad ei tea, mis nad teevad.« — Kahetsevale röövlile ütlesid täis halastust: »Tõesti ma ütlen sulle, veel täna sa oled minuga paradiisis.« — Oma mahajäetud ema ja püha Johannest lohutasid ristilt armurikaste sõnadega: »Naine, vaata, see on su poeg. Poeg, vaata, see on su ema.«

Kibedamas valus ja äärmises lohutamata olekus kaebasid: »Mul on janu.—Mu Jumal, mu Jumal, miks sa oled mind maha jätnud?« Nüüd, piinatud Jumala Tall, läheneb see sinu kannatamise lõpp; ma kuulen sind hüüdvat: »See on lõpetatud.« Sa langetad pää ja räägid oma viimse sõna: »Isa, sinu kätte ma annan oma vaimu.«

Nende pühade sõnade jõul, mis sa tol korral rääkisid, ma palun sind: Andesta mulle mu arvutud patud. Aamen.

Agnus Dei (»Jumala Tall«). (Jeesus sureb ristil.)

Valurikas Jeesus, nüüd näitab preester püha Hostia murdmisega, kuidas su õnnistatud hing lahkus su pühast ihust. Milline kole ahastus-rohke ning valus surm!

Süütu Jumala Tall, ma tunnistan oma süüd ja kaeban kahetsedes, et ma olen su surma põhjus. Halastaja Jumala Tall, võta mind jälle vastu armusse ja ära lase oma kibedal surmal minu juures asjata olla.

Ustavaim Lunastaja, kes minu eest ristil surid, et mina võiksin igavesti elada, ma palun sind sinu kibedaima surma pärast: Päästa mind igavesest surmast; ohverda oma taevasele Isale kõik koledad valud, mis sa ristil kannatasid, ja palu teda nende pärast, et ta mulle kustutaks armuliselt nuhtlused, mis ma olen pälvinud oma pattudega. Aamen.

Püha Ühendus (Jeesuse püha laip pannakse hauda.)

Nüüd vaatlen, Jeesus, kuidas su sõbrad võtavad sind suure südamevaluga ristilt maha, leinavad sind ning matavad sügava kurbusega.

Oleks mu süda ka selline haud, et sina, mu Jumal, võiksid sääl puhata ja igavesti sinna jääda. Puhasta mu südant, heldeim Jeesus, ja pese teda oma kalli verega, et ta su silma ees oleks puhas. Ehi teda oma auliste voorustega ja sütita teda oma jumaliku armastusega, et ta sulle saaks vääriliseks eluasemeks ja et sa võik-sid igavesti sääl viibida.

Hinge põhjast igatsen ma sind vastu võtta ja alati oma südames kanda. Aamen.

Õnnistamine ja viimne evangeelium. (Jeesus läheb taeva ja õnnistab oma jüngreid.)

Õnnis Jeesus, kui sa lõpetatud elutöö järele läksid võidurikkalt taeva ja õnnistasid taeva minnes ülestõstetud kätega oma jüngreid, siis sa näitasid oma auhiilgust. Minagi olen rõõmus selle sinu kõrgeima au üle ja palun alandlikult su püha õnnistust.

Õnnista mind ihu ja hinge poolest ja kaitse mind kõige nähtavate ja nägematute vaenlaste eest. Anna mulle ka püha evangeeliumi jõu läbi armu ja jõudu, jumalakartlikult elada ja su käske ustavalt täita. Aamen.

Pärast püha missat.

Nüüd, taevane Isa, vaatlesin sel pühal missal täis kaastundmust sinu Poja kannatamist. Olgu siis see minu palvetamine sulle ohverdatud. Mõtle, helde taevane Isa, kui palju sinu ainusündinud Poeg minu eest kannatas, ja kui kallilt ta minu hinge ostis, ja ära lase see kõik olla asjata.

Ma palun sind, et ma iial sinust ei lahkuks! Ja lase Kristuse kibeda kannatamise teenused minu hääks tulla, et ma sinu püha nime kiidaksin ja austaksin igavikust igavikuni. Aamen.

Missa ülestõusmisajal.

Sissejuhatus: Eespaluja: Rõõmusõnum kuulutab, et seda kuuldakse kaugele, alleluja; ta teadustab seda maailma lõpuni: Issand lunastas oma rahva, alleluja, alleluja.

Kõik: Hõiselge Issandale kõik maad, / laulge kiidulaul tema nimele, / laske kõlavalt kosta tema kiitus.

E. Au olgu Isale ja Pojale ja Pühale Vaimule.

K. Nii kui oli alguses, olgu nüüd, / alati ja igavesti. Aamen.

E. Pööra ära oma pale minu pattudest ja kustuta kõik minu vead.

K. Loo minus uus süda, Jumal, / ja ärata minu sisemuses õige vaim.

E. Ära heida mind kõrvale oma palge eest, ja ära võta minult oma Püha Vaimu.

K. Vabasta mind kõigist pattudest, / e me vääriliselt viibiksime sel ohvritoimingul.

E. Issand Jumal ja kõigi inimeste Isa.
K. Halasta meie pääle.
E. Kristus, ülestõusnud Jumala Poeg.
K. Halasta meie pääle.
E. Püha Vaim, elu andja.
K. Halasta meie pääle.

Gloria: E. Kiitke Issandat, Jumala sulased, kiitke tema püha nime.

K. Ülistatud olgu Issanda nimi / nüüdis-ajast igavikuni.

E. Päikese tõusust loojanguni kostku talle ülistus ja kiidulaul.

K. Ülev kõigi rahvaste üle on Issand / ja tema toredus ületab taevad.

E. Kes istub nii kõrgel aujärjel kui Issand Jumal, läbistades oma pilguga taevad ja maa?

K. Põrmust tõstab ta vaese hädalise / ja viletsusest puudustkannataja.

E. Ta paneb tema istuma vürstide kõrvale, manustab ta oma rahva esimeste kodanikkude hulka.

K. Kiitus ja ülistus olgu Isale ja Pojale / ja Pühale Vaimule. Aamen.

E. Palugem. Jumal, oma Ainusündinu läbi võitsid surma ja avasid meile igaviku väravad. Õpeta meid oma armu läbi, mida peame paluma, et me nende pühade läbi milliseid maa pääl pühitseme, igaviku rõõmudele pääseksime.

K. Aamen.

Epistel: E. Meeliskeleme selle üle, mida ütles meile püha apostel Paulus: »Vennad, pühkige ära vana haputaigen, et te saaksite uueks taignaks; sest Kristus, meie ohvritall, on ohverdatud. Pühitsegem siis ülestõusmist mitte vanas patu haputaignas, vaid puhtuse ja tõe hapendamata leivas.«

K. Tänu Jumalale.

E. See on päev, mille Issand tegi, see-pärast hõisake ja rõõmustelge. Ülistage Issandat, sest ta on helde, ja igavesti kestab tema halastus.

K. Alleluja, alleluja. / Kristus, meie ohvri-tall on ohverdatud.

E. Kristlased, pühendage ohvritallele kiidu-laul. Tall lunastas lambad. Kristus ise süütu, lepitas Isaga patused. Imeliselt maadlesid surm ja elu kaksikvõitluses. Eluvürst oli surnud, tema elab ja valitseb.

K. Ütle, Maria, mis sündis, / mida sa nägid otsides.

E. Ma nägin Kristuse matusepaika ümbrit-setud Ülestõusnu elu ja hiilgusega, nägin käskjalgu taevast, surnu higirätte ja linikuid. Kristus, minu lootus, on tõusnud, ta eelneb teile Galileasse.

K. Nüüd teame, Kristus on tõesti surmast tõusnud. / Sina, võitja, sa kuningas, vaata meie häda. Aamen. Alleluja.

Evangeelium: E. Püha evangeeliumi sõnum, nagu see kirjutatud püha evangelist Markuselt: »Ingel ütles naistele: Ärge kartke. Te otsite Jeesust Naatsaretist, ristilöödut. Ta on üles-tõusnud, ta ei ole siin. Vaadake paika, kus nad on asetanud tema. Minge aga ja ütelge oma jüngritele ning Peetrusele, et ta teile eelneb Galileasse. Teie näete teda sääl nagu ta on teile ütelnud.«

K. Kiitus sulle, Kristus.

E. Kui Kristus poleks ülestõusnud, siis oleks meie uskumine õigustamata. Seepärast tahame ülestõusmise püha läbi elustatud rõõmsalt tunnustada.

K. Mina usun Jumalasse, kõikvõimsasse Isasse, / taeva ja maa Loojasse.

E. Ja Jeesusesse Kristusesse, tema ainusündinud Pojasse, meie Issandasse, kes on sünnitatud, risti löödud, surnud ning maetud ja kes on kolmandal päeval jälle ülestõusnud surnuist.

K. Mina usun Püha Vaimu sisse, / püha Katoliku Kirikut, / pühade osadust, / pattude andeksandmist, / liha ülestõusmist / ja igavest elu. Aamen.

Ohverdamine: E. See päev olgu teile mälestuspäevaks, alleluja; tähtpäevana peate teda pidulikult pühitsema Issanda ees alati, alleluja.

K. See päev olgu püha / igavesteks aegadeks, alleluja.

E. Püha Isa, kõikvõimas igavene Jumal, kaadetud lunastuse, rõõmsas teadvuses toome sulle selle veata ohvrileiva. Sulle, meie tõelisele elavale Jumalale, pühendame ta lepituseks oma arvutute pattude eest, kohalviibivate ja kõigi usklikkude hääks, elavate ja surnute eest.

K. Võta ta vastu / ja kingi meile päästmise armu / igaveseks eluks.

E. Uuenda, Jumal, meie inimlik loomus, mille sa nii imeliselt lõid, ja lase meil selle vee ja veini saladuse läbi osa võtta oma Poja, meie

Issanda Jeesuse Kristuse jumalusest, kes osa võttis meie inimsusest, et lunastada meid oma surma ja ülestõusmisega.

K. Ühenda meid temaga ikka tihedamalt.

E. Me ohverdame sulle lunastuse karika ja palume sinu halastust: Kerkigu see ohver sinu majesteedi palge ees kaunilõhnalisena sinu juure üles ja saavutagu lunastust meile ja tervele maailmale.

K. Sinu ülestõusmissaladuste läbi / uuenegu meie ristimisarm, / et me pääseksime igavesele õndsusele.

E. Võta ka meid endid ohvriks vastu. Alandlikul meelel ja rõhutud südamega läheneme sulle. Lase meil täna sinu palge ees oma ohvrit nii pühitseda, et ta sulle, Issand ja Jumal, meeldiks.

K. Tule, Pühitseja, kõikvõimas igavene Jumal, / ja õnnista seda ohvrit, / mis valmistatud sinu pühale nimele.

E. Me palume sind, võta ühtlasi selle ohvriga vastu ka oma rahva palved. Lase ülestõusmissaladuste läbi pühastuda meie annid ja lase nad saada meile arstimiks igaviku tarvis.

K. Aita meil ületada seda, mis maine, / ja võita armastust taevalise poole.

Prefatsioon: E. Pöörake taeva poole südamed, et austada Issandat, meie Jumalat.

K. See on väärilne ja õige.

E. See on tõesti väärikas ja õige, kõlbulik ja sünnis, sind, Issand, ülistada igal ajal, pea-

miselt aga just sel päeval erilise pidulikkusega; sest Kristus on ohverdatud meie paasatallena. Ta on tõesti tall, kes võtab maailmalt patud. Oma suremise läbi hävitas ta meie surma, ja oma ülestõusmise läbi muretses ta meile uue elu. Sellepärast laulame inglite ja pääinglitega, aujärgede ja valitsustega ja terve taevase väehulgaga sinu toreduse ülemlaulu ja hüüame alalõpmata:

K. Püha, püha, püha / Issand, vägede Jumal.
E. Taevas ja maa on täis sinu toredust.
K. Hosanna kõrges.
E. Ülistatud olgu, kes tuleb Issanda nimel.
K. Hosanna kõrges.

Enne Muutmist: E. Helde Isa, veel kord palume sind sinu Poja, meie Issanda Jeesuse Kristuse läbi, õnnista ja pühitse meie ohvriandeid. Neile lisame oma palved sinu püha Katoliku Kiriku eest.

K. Kingi talle vabadust, / rahu ja kindlust.

E. Me palume sind oma Püha Isa, paavsti eest, oma piiskopi, kõigi piiskoppide ja oma preestrite eest.

K. Varja ja juhi neid / oma auks ja meie õnnistuseks.

E. Me palume sind kõigi ristiusuliste, eriti aga nende eest, kes sel ülestõusmisajal veel ei ole tulnud sinu pühale ohvrisöömingule.

K. Too nad oma armude laudkonda, / et nad leiaksid sinu lunastuse ülestõusmisrahu.

E. Me usaldame selle püha ohvri juures sinu hoole ka oma vanemad, õed, vennad,

sugulased, sõbrad, häätegijad ja kõik, keda peame meenutama.

K. Halasta meie terve koguduse pääle, / eriti aga kõigi pääle, / kes on ligi sel pühal ohvril.

E. Sa tunned nende hardust, nende muresid, hädasid ja vajadusi.

K. Võta neid armuliselt kuulda / ja anna neile kindlust / ajalises ja igaveses elus.

E. Usus pühakute osadusse ühineme sel Jeesuse Kristuse aurikka ülestõusmise pühitsemisel Mariaga, meie Issanda emaga, apostlitega, kes olid tema ülestõusmise tunnistajaiks, kõigi märtrite ja pühakutega.

K. Nende eestpalvete ja teenete läbi / võta kuulda mu palve.

E. Nii võta siis, Issand, heldelt vastu see oma sulaste ja oma koguduse ohver ja kingi meile rahu meie päevil.

K. Hoia meid igavese hukatuse eest / ja võta meid oma valitute hulka.

E. Õnnista seda ohvrit, et ta saaks meile sinu armastatud Poja ihuks ja vereks. K. Aamen.

Pärast Muutmist. E. Taevane Isa, armastuses meenutame sinu Poja aurikast kannatamist ja taeva minemist ja toome sulle selle veata, vaimlise, veretu ohvrianni, igavese elu ja kestva lunastuse karika.

K. Lase see and oma püha Ingli poolt / kanda oma ülevale altarile.

E. Võta ta armuga vastu, nagu sa kord vastu võtsid Aabeli, oma õiglase sulase annid,

meie patriarhi Aabrahami ja ülempreestri Melhisedehi annid.

K. Selle püha ohvriga / ja sinu Poja ihu ja vere maitsmise läbi / täida meid taeva armude õnnistusega.

E. Meenuta ka, Issand, surnud ristiusulisi, kes rahus on läinud hingusele.

K. Neile ja kõigile, kes Kristuses uinuvad, / anna igavese puhkuse, / valguse ja rahu paika.

E. Lase ka meil vaeseil patuseil armuga osa võtta sinu apostlite, märtrite, tunnistlejate, neitsite ja pühakute ühendusest.

K. Halastusest võta kord vastu meid / nende õndsasse ühendusse.

E. Nii õnnista meid siis, Issand, ihu ja hinge poolest, õnnista meie omadust ja vara.

K. Sulle aga, kõikvõimas Isa, / olgu kõik au ja hiilgus / Püha Vaimu ühenduses / sinu Poja Jeesuse Kristuse läbi. Aamen.

Enne Ühendust. E. Püha ohvrisöömingu ettevalmistuseks palugem, nagu käskis ja õpetas meid Issand.

K. Meie Isa . . .

E. Ma loodan igatsusega Issandale; ta võttis kuulda minu anumise.

K. Ta tõmbas mind enda juure / häbist ja viletsusest.

E. Ta asetas kaljupinnale mu jalad ja kindlustas minu sammud.

K. Arvutult oled sa, Issand, teinud imetegusid; / midagi ei või võrrelda sinu mõtetega.

E. Ma tulen tegema sinu tahtmist. Sinu seadus elab minu südames, Issand; sa tead seda.

K. Ära lase taganeda minust oma halastust; / üha varjaku mind sinu arm ja truudus.

E. Au olgu Isale ja Pojale ja Pühale Vaimule.

K. Nii kui oli alguses, olgu nüüd, / alati ja igavesti. Aamen.

E. Jumala Tall, kes maailma patud ära kannad:

K. Halasta meie pääle.

E. Jumala Tall, kes maailma patud ära kannad:

K. Halasta meie pääle.

E. Jumala Tall, kes maailma patud ära kannad:

K. Anna meile rahu.

E. Issand Jeesus Kristus, sa palusid Isa oma apostlite eest, et ta neid hoiaks sinu nimes ja säilitaks neile armastuse ning ühtluse. Seda-sama anusid kõigile, kes oma sõna läbi usuvad sinusse, et kõik oleksid üks nagu sina oled üks Isaga. Ära vaata siis meie pattudele, vaid oma Kiriku usule.

K. Kingi talle oma tahte kohaselt / rahu ja üksmeelt.

E. Issand Jeesus Kristus, samaolemuslik Jumalapoeg, Isa tahtel sa tulid maailma, et seda lunastada ja meile tagasi anda armu elu. Oma ülipüha ihu läbi vabasta meid igast patu laigust ja aita meid alati ustavalt täita sinu käske.

K. Ära luba iialgi, / et me kunagi sinust lahkuksime.

E. Oma ebaväärilisusest hoolimata julgeme vastu võtta sinu püha ihu. Ärgu tulgu tema

maitsmine meile kohtuks ja tauninguks, vaid kaitseks ning ihu ja hinge tervendamiseks.

K. Issand, ma ei vääri, / et sa tuled mu katuse alla, / vaid ütle ainult üks sõna / ja mu hing saab terveks.

Pärast Ühendust: E. Tulge teie, minu Isa õnnistatud, võtke endi riik, mis teile on valmistatud maailma algusest, alleluja.

K. Laulge Issandale uus laul, / laulge talle kõik rahvad.

E. Issand on teid juhtinud sinna maale, mis tulvil piima ja mett. Tema seadus jäägu üha teie südamesse, alleluja.

K. Ülistage Issandat ja hüüdke tema poole; / kuulutage paganate seas, mida ta teinud, alleluja.

E. Tänage Issandat, sest ta on hää ja igavesti kestab tema heldus.

K. Kõik, kes teda teenivad, tunnistagu, / et tema halastus kestab igavesti.

E. Meie poolt on Jumal ja tema võim. Ta kõrvaldab, mis meid ähvardab.

K. Tema on meie kaitse ja vari ning kindlus./ Temale olgu au igaveseks.

E. Jumala käsi kaadab suuri imetegusid, Jumala käsi kõrgendas meid.

K. Ta päästab meid igast hädast, / ja kui ta karistab, siis järgneb andestus.

E. Oh ilus päev, oh imeline päev! Tahame hõiselda ja laulda.

K. Õnnistatud, kes tuleb Issanda nimel. / Õnnistus kõigiga, kes tulevad Jumala kojast.

E. Meile särab igavese Jumala heldus ning asetame altarile oma ohvrid.

K. Tänage Issandat, sest ta on hää / ja igavesti kestab tema halastus.

E. Issand, me ülistame sind kõigest südamest, kiidame sind koguduse ringis.

K. Suured on sinu teod. / Need, kes sind armastavad, / vaatlevad neid rõõmustelles.

E. Tore, igavene, püsiv on sinu õiglane valitsemine looduses.

K. Issand lõi oma imetegude mälestussamba. / Ta on täis armu ja halastust.

E. Toitu annab neile, kes teda kardavad, oma lepingut meenutab igavesti.

K. Kõik tema tegemine on õigus ja tõde. / Usaldatav on seadus, mille ta meile andis.

E. Ta püsib kindlana kõigiks aegadeks, ta on rajatud aususele ja truudusele.

K. Ta saatis oma rahvale lunastuse / ja sõlmis igaveseks oma lepingu.

E. Kõige tarkuse algus on jumalakartus. Õnnis on inimene, kelle ta on täiesti süüvinud.

K. Jumala au jääb püsima kõigiks aegadeks.

E. Au olgu Isale ja Pojale ja Pühale Vaimule.

K. Nii kui oli alguses, olgu nüüd, / alati ja igavesti. Aamen.

E. Palugem. Issand, täida meid armastuse vaimuga ja lase meid olla ühel meelel, kuna oled meid toitnud oma ülestõusmissakramendiga.

K. Kristus on ülestõusnud / ja halastanud inimeste pääle, alleluja.

Lõpppalve. E. Puhasta meid kõigest vanast olemusest ja muuda meid oma ülipüha sakramendi vastuvõtmise läbi uuteks olenditeks. Issand avas neile taeva väravad ja laskis neile toiduna mannat sadada, alleluja.

K. Pühim Kolmainsus, lase endale meeldida meie alandlik ohver. Saavutagu ta meile ja kõigile, kellede eest me oleme toonud, armu Kristuse meie Issanda läbi. K. Aamen.

E. Õnnistagu meid kõikvõimas ja halastav Jumal, Isa ja Poeg ja Püha Vaim. K. Aamen.

Missa Pühima Altarisakramendi auks.

Sissejuhatus. E. Issand toitis nisuivaga, alleluja, ja söötis meid meega kaljust, alleluja.

K. Hõiselge Jumalas, meie abistajas, / ülistage Jakobi Jumalat, alleluja.

E. Au olgu Isale ja Pojale ja Pühale Vaimule.

K. Nii kui oli alguses, olgu nüüd, / alati ja igavesti. Aamen.

E. Nii siis maitske ja vaadake, kui hää on Issand.

K. Hää sellele, kes teda usaldab.

E. Jumala altari ette tahan astuda.

K. Jumala juure, kes mind rõõmustab / noorusest saadik.

E. Mis on mul taevas ja maa pääl ilma sinuta? Kui ka ihu ja elu minu jaoks hääbuvad, sa oled ja jääd minu südame Jumalaks ja minu

pärisosaks igavesti. Sina üksi oled minu tugevus, seepärast saada mulle oma valgust ja oma tõtt, nad juhivad ja viivad mind pühale mäele, sinu telgistikku. Issand, pöördu meie poole ja anna meile elu.

K. Siis sinu rahvas rõõmustab sinus.

E. Sinu ja kõigi sinu pühakute ees tunnistame oma süüd ja kahetseme kõike, mis oleme patustanud mõtteis, sõnus ja tegudes. Lase meil leida andestust sinu halastuse ja sinu pühakute eestpalve läbi.

K. Kõikvõimas Jumal halastagu meie pääle, / andestagu meile patud ja juhtigu meid igavesele elule.

E. Võta meilt ära meie patud, Issand, et me puhta hingega võiksime astuda pühimasse paika, andesta meile iseäranis, mis me iial lohakusest ja ükskõiksusest sinu püha sakramendi vastu oleme eksinud.

K. Issand Jumal, igavene Isa, / halasta meie pääle.

E. Kristus, Jumalinimene, halasta meie pääle.

K. Jumal Püha Vaim, armujagaja, / halasta meie pääle.

Gloria: E. Issand Jumal, taevane kuningas, kõikvõimas Isa, me kiidame ja ülistame sind, et sa oma ainusündinud Poja läbi oled annud rahu inimestele, kes on häätahtlikud.

K. Me kummardame sind / ja täname sind / sinu suure hiilguse pärast.

E. Jumala Tall, sa ohverdasid enda nüüd uuesti meie keskel, et meid Isaga lepitada.

K. Halasta meie pääle, / ja võta vastu meie anumine.

E. Jumal Püha Vaim, sa valmistasid Pojale Neitsi rüpes ihu, keda me siin Sakramendis kummardame ja vastu võtame.

K. Sulle olgu au ja hiilgus / Isaga ja Pojaga igavesti.

E. Palugem. Jumal, sa jätsid meile imelises Sakramendis oma kannatamise mälestuse. Lase meil oma ihu ja vere pühi saladusi nii austada, et me sinu lunastuse vilja alati endis kogeme, Kristuse meie Issanda läbi.

K. Aamen.

Epistel: E. Lugemine püha apostel Pauluse kirjast korintlasile: »Vennad, ma olen vastu võtnud Issandalt, mida ma ka teile edasi andsin: Issand Jeesus võttis sel ööl, mil teda reedeti, leiva, tänas, murdis ja ütles: See on minu ihu, mis teie eest antakse. Tehke seda minu mälestuseks. Samuti ta võttis pärast sööki karika ja ütles: See karikas on uus leping minu veres. Nii tihti kui te sellest joote, tehke seda minu mälestuseks. Sest nii tihti kui te sööte seda leiba ja joote sellest karikast, kuulutate Issanda surma, kuni ta tuleb tagasi. See pärast, kes sööb seda leiba või joob Issanda karikast ebaväärilselt, saab Issanda ihu ja vere suhtes süüdlaseks. Aga inimene katsugu ennast läbi ja siis söögu sellest leivast ja joogu sellest karikast. Kes ebaväärilselt sööb ja joob, see sööb ja joob endale kohut.

K. Tänu Jumalale.

E. Kõikide silmad ootavad sind ja sa annad neile toitu parajal ajal, alleluja.

K. Sa avad oma helde käe / ja täidad kõik, mis elab, / õnnistusega, alleluja.

E. Minu ihu on tõesti toit ja minu veri on tõesti jook.

K. Kes minu ihu sööb ja minu verd joob, / see jääb minusse ja mina temasse.

E. Õnnistegijale, õpetajale, su karjasele ja toitjale, Siion, alusta kiituslaulu.

K. Sa pead üles tõstma selle leiva, / mis elab ja annab elu.

E. Veri on joogiks, ihu toiduks, kuid imelisel kombel elab Kristus mõlemis tervelt. Hää karjane, sa tõeline toit, Jeesus, kinnita meid teekonnal oma Isa riiki.

K. Toida meid siin hädaorus, / kutsu meid sääl pulma, / tee meid oma pühakute sarnaseiks.

Evangeelium: E. Võtkem kuulda Jeesuse sõnad, nagu nad on kirja pandud evangelist Johanneselt. K. Au sulle, Issand.

E. »Tollal ütles Jeesus juutide karjadele: Minu ihu on tõesti toit ja minu veri on tõesti jook. Kes minu ihu sööb ja verd joob, see jääb minusse ja mina temasse. Nagu mind saatis elav Isa ja nagu mina elan Isa läbi, nii elab ka see, kes mind sööb, minu läbi. Leib, mis taevast tuleb, ei sarnle mannale, mida on söönud teie isad. Nad on surnud. Kes seda leiba sööb, elab igavesti.«

K. Kiitus sulle, Kristus.

Ohverdamine: E. Päikese tõusust tema loojanguni saab minu nimi olema suur rahvaste seas, sest kõigis paigus ohverdatakse mulle ja tuuakse mulle puhas roaohver. — Püha Isa, kõikvõimas igavene Jumal, rõõmuga toome sulle leiva ja veini anded. Sa tahad nad meile muuta oma Poja ihuks ja vereks, et nad saaksid selleks puhtaks roaohvriks, mida sulle tuuakse kõigis paigus. Võta meie ohver armuliselt vastu kõigi meie pattude eest, milledega oleme sind solvanud.

K. Tulgu ta meile ja kõigile usklikele / igaveseks lunastuseks.

E. Jumal, sa oled imeliselt loonud inimliku loomuse ja oled selle veel imelisemalt uuendanud. Tee, et me selle vee ja veini saladuse kaudu saaksime osa sinu Poja jumalikust loomusest. Ühes temaga pakume sulle selle lunastuse karika, et ta nagu mõnus lõhn kerkiks sinu palge ette.

K. Võta meie ohver armuliselt vastu, / ja kingi meile kõigile oma heldust ja armu.

E. Tehku meie kahetsev süda ja meie hää tahtmine see ohvriand sulle meeldivaks, Issand, meie Jumal.

K. Tule, Pühitseja, kõikvõimas igavene Jumal, / ja õnnista seda ohvrit, / mis on valmistatud sinu nimele.

E. Issand, me palume sind, pühitse ja õnnista seda ohvriandi, muuda ta oma Poja, meie Issanda Jeesuse Kristuse ihuks ja vereks. Lase

meid sinu püha Sakramendi läbi üheks saada temaga ja kõigi usklikega.

K. Issand, kingi meile oma rahu.

Prefatsioon: E. Tänagem Issandat, oma Jumalat.

K. See on väärikas ja õige.

E. See on tõesti väärikas ja õige, kohane ja õnnistav, sind ikka ja kõikjal tänada, püha Issand, kõikvõimas Isa, igavene Jumal. Sest Sõna salapärane inimesekssaamine näitab meie vaimusilmale sinu toreduse uut valgust uues hiilguses. Ja Jumal, keda me nõnda näeme ihulike silmadega, lööb meis lõkkele nägematute aarete armastuse. Seepärast laulame inglite ja pääinglitega, aujärgede ja valitsustega ja terve taevase väehulgaga sinu hiilguse ülemlaulu ja hüüame lakkamatult.

K. Püha, püha, püha, / on Issand, vägede Jumal.

E. Täis on taevas ja maa sinu au.

K. Hosanna kõrges.

E. Kiidetud olgu, kes tuleb Issanda nimel.

K. Hosanna kõrges.

Enne Muutmist: E. Helde Isa, Kristuse meie Issanda läbi toome sulle oma anded. Õnnista ja pühitse neid. Me pakume neid sulle esijoones sinu püha Katoliku Kiriku eest tervel maakeral.

K. Hoia teda rahus ja ühtluses / ja juhi teda oma helduses.

E. Me meenutame seejuures oma paavsti, piiskoppi ja kõigi õigeusulisi kristlasi. Võta nad, me palume sind, oma erilise kaitse alla. Me usaldame sinu hoole oma vanemad, omaksed, sõbrad, häätegijad, oma koguduse ja kõik, kes vajavad meie eestpalvet.

K. Päästa meie hinged / ja lase nad saada / selle püha Sakramendi vilja osalisiks.

E. Me tunneme endid ühendatuina oma Issanda ja Lunastaja emaga, apostlite ja kõigi Jumala pühakutega.

K. Nende teenete ja eestpalve pärast / lase meid kõiges kogeda sinu abi ja kaitset.

E. Sulle olgu pühendatud see sinu sulaste ja terve koguduse ohvriand, et ta saaks tõeliseks ja mõjukaks ohvriks. Juhi meie päevi rahus, hoia meid igavese hukatuse eest ja lase meid saada täiesti sinu omaks, Kristuse meie Issanda läbi.

K. Lase see and meile saada / sinu armastatud Poja ihuks ja vereks.

Pärast Muutmist: E. Taevane Isa, me mälestame sinu Poja õnnistusrikast kannatust, ülestõusmist ja taevaminekut ja toome sulle nüüd sinu kingitusist puhta, püha, veata ande, igavese elu püha leiva ja igavese päästmise karika.

K. Vaata heldelt neile andeile / ja võta nad hää meelega vastu.

E. Sinu püha Ingel võtku nad sinu taevasele altarile. Lase meil vastu võtta sinu armu

ja õnnistuse küllust, kui me sellelt altarilt võtame sinu Poja ihu ja verd. Tema pärast mõtleme ka nende vaeste hingede pääle, kes meile usu tähisega on eelnenud.

K. Igave puhkus anna neile, Issand, / ja igavene valgus paistku neile.

E. Ole ka armuline meie patuste, sinu sulaste pääle. Lase ka meil osa saada ja ühendusse jõuda sinu pühade apostlite ja märtritega ning kõigi sinu pühakutega.

K. Me usaldame sinu heldust / Kristuse, meie Issanda läbi.

Enne Ühendust: E. Igavene Isa, armastuses tegid sa meid Jeesuse Kristuse läbi oma lasteks. Tema kaudu pääseme sinu juure.

K. Meie Isa, kes oled taevas.

E. Mitte meile, Issand, mitte meile, vaid sinu nimele anname au. Laulge ja hõisake Issandale oma südameis.

K. Pühitsetud olgu sinu nimi.

E. Jumal on meid päästnud pimeduse vägivallast ja vastu võtnud oma armastatud Poja riiki. Tema on pää ja meie oleme tema ihu liikmed.

K. Sinu riik tulgu.

E. Sa ei nõua tapaohvreid ja andeid, sa oled mulle aga loonud ihu, Jumal. Vaata, ma tulen sinu tahtmist täitma. See on minu toit, et ma täidan selle tahtmist, kes mind on saatnud.

K. Sinu tahtmine sündigu / nagu taevas nõnda ka maa pääl.

E. Tänage Jumalat, kes toitu annab tervele loodusele. Tema heldus kestab igavesti. Toitu annab ta nendele, kes teda kardavad. Ärge nähke vaeva kaduva toidu pärast, vaid ainult toidu pärast, mille Inimpoeg teile annab igaveseks eluks.

K. Meie igapäevane leib / anna meile tänapäev.

E. Pööra ära oma pale minu pattudest ja kustuta kõik minu roimad. Sama mõõduga, millega teie mõõdate, mõõdetakse taas teile.

K. Anna meile andeks meie võlad, / nagu meiegi andeks anname oma võlglastele.

E. Vaim on tahtlik, aga liha on nõder. Kui aga Jumal on meie poolt, kes suudab siis olla meie vastu?

K. Ära saada meid kiusatusse.

E. Püha Jumal, ma tean, et sa minu truudust katsud, tulgu sinu halastus minule, et ma elaksin.

K. Issand, päästa meid kurjast. Aamen.

E. Issand Jeesus Kristus, sa oled ütelnud apostlitele: Rahu jätan ma teile, oma rahu annan ma teile. Ära vaata minu pattudele, vaid oma Kiriku usule.

K. Anna talle heldelt rahu ja üksmeelt, / nagu see vastab sinu tahtmisele.

E. Sa lunastasid Isa tahtel Püha Vaimu kaavitamisel maailma. Vabasta meid selle sinu ihu ja vere läbi kõigest kurjast.

K. Tee, et meid iialgi / sinust ei lahutata.

E. Sinu ihu vastuvõtt ärgu tulgu meile kohtuks ja hukatuseks. Ta aidaku meid sinu heldusele vastavalt hinge ja ihu kaitseks. Vaadake Jumala Talle, kes võtab ära maailma patud.

K. Issand, ma ei vääri, / et sa tuled mu katuse alla, / vaid ütle ainult üks sõna / ja mu hing saab terveks.

Pärast Ühendust: E. Ole ülistatud, püha toit, millel võetakse vastu Kristust ja millel mälestatakse tema püha kannatamist. Sa täidad südame armuga ja oled meile tulevase hiilguse tagatiseks.

K. Issand, lase meil puhta vaimuga vastu võtta, / mida me oleme vastu võtnud suuga.

E. Mida pean Issandale tasuma kõige eest, mis ta mulle on teinud?

K. Ma tahan Issandat ülistada, / kes mulle on osutanud nii palju hääd.

E. Ülista Issandat, mu hing, mu terve olemus tema püha nime.

K. Ülista Issandat, mu hing, / ära unusta kõike tema heldust.

E. Ta ei kohtle meid meie pattude kohaselt, ta ei tasu meile meie roima järele.

K. Halastust on tal meie patustega / ja ta tervendab kõik meie nõrkused.

E. Nagu isa halastab oma lastele, nii halastab Issand kahetsevate patuste pääle.

K. Ta teab, millest ta meid on loonud, / ta mõtleb järele, et me oleme vaid põrm.

E. Ülistage Issandat kõik tema väed, teie tema teenijad, kes järgite tema tahtmist.

K. Ülistage Issandat kõik tema teosed; / sina, mu hing, ülista Issandat.

E. Palugem. Issand, anna meile armu, et me kord tohime rõõmu tunda sinu jumalusest selles igaveses ühenduses, mille eeskujuks on sinu kallihinnalise ihu ja vere ajaline vastuvõtt. Püha kolmainus Jumal, meeldigu sulle sinu laste ohvriteenistus ja olgu sulle vastuvõetav meie ohver. Meile aga ja kõigile, kelle eest me oleme tema toonud, ta saagu sinu halastusele vastavalt igaveseks õndsuseks.

K. Kristuse, meie Issanda läbi.

E. Meid õnnistagu kõikvõimas Jumal, Isa ja Poeg ja Püha Vaim. K. Aamen.

Missa õndsaima Neitsi Maria auks.

Sissejuhatus: Eespaluja: Ole tervitatud, püha ema! Sa sünnitasid kuninga.

Kõik: Kes valitseb igavesti taevast ja maad.

E. Au olgu Isale ja Pojale ja Pühale Vaimule.

K. Nii kui oli alguses, olgu nüüd, / alati ja igavesti. Aamen.

E. Kõikvõimas igavene Jumal, me tuleme täna sinu pühamusse, et sulle tuua väärilist ohvrit koos õndsaima Neitsi ja Jumalaema Mariaga ning ühes kõigi inglite ja pühakutega. Me ei ole oma pattude tõttu väärilised, ilmuma

sinu ette. Aga me tunnistame kahetsedes oma süüd ja loodame leida andestust ja armu sinu otsatu halastuse ning sinu pühakute eestkostmise läbi.

K. Kõikvõimas Jumal halastagu meie pääle, / andestagu meile meie patud / ja juhtigu meid igavesele elule.

E. Halastust, vabastamist ja pattude andestust kinkigu meile kõikvõimas ja heldesüdamlik Jumal. K. Aamen.

E. Ülihää Jumal ja Isa, vaata armuliselt meile ja meenuta eestkõnet, mida toob sulle meie vaeste patuste eest Maria, sinu äravalitud tütar.

K. Taevane isa, / halasta meie pääle.

E. Issand Jeesus Kristus, Jumala Poeg, ära lase kaotsi minna oma kannatamise ja suremise teeneil meis oma ema pärast, kelle sa ristil surres ka meile emaks andsid.

K. Jeesus Kristus, Neitsi Poeg, / halasta meie pääle.

E. Jumal Püha Vaim, anna meile jõudu kõige hää tarvis ja lohutust kõigis kannatusis, et me sinu au suurendaksime, nagu õndsaim Neitsi Maria, sinu puhtaim mõrsja, seda ustavalt tegi kõigil oma elupäevil.

K. Jumal Püha Vaim, / halasta meie pääle.

Gloria: E. Au olgu Jumalale kõrges ja maa pääl rahu inimesele, kellel hää tahtmine.

K. Sulle olgu kiitus ja tänu, / kummardamine ja ülistus / kõigi sinu imetegude pärast.

E. Igavene Jumal, kõikvõimas Isa, sa oled kõigi tõe, hääduse ja ilu algallikas looduses ning armude riigis.

K. Sinu ainusündinud Poeg, / meie Issand ja Õnnistegija Jeesus Kristus, / on tõeline Tall, kes võtab maailmalt patud.

E. Tema üksi on püha, kõige pühaduse algallikas ja eeskuju taevas ning maa pääl.

K. Maailma Õnnistegija, / võta ära meie patud / ja halasta meie pääle.

E. Ole ülistatud väärilise kiitusega pühakute ühenduse ees, kes Isa ja Püha Vaimuga kuningana elad ja valitsed igavesti. K. Aamen.

E. Palugem. Jumal, sa oled lasknud oma igavese Sõna inimeseks saada õndsaima Neitsi Maria rüpes. Me ülistame teda usklikult Jumalaemana ja palume sind, lase meil abi leida sinu juures tema eestpalvega Kristuse, meie Issanda läbi. K. Aamen.

Epistel: E. Me loeme Siiraki raamatust igavese tarkuse kohta, mis Maria rüppe laskus, et temas terve Kirikuga ühineda: »Ma olen loodud algusest pääle ja enne kõigi aegu ning igavikus mul ei ole lõppu. Pühas telgis ma teenisin Jumalat. Nii ma leidsin Siionis endale kodu, puhkepaiga pühas linnas, ja ma valitsesin Jeruusalemas. Ma juurdusin äravalitud rahvasse ning nüüd viibin pühas koguduses.«

K. Tänu Jumalale.

E. Neitsi Maria, sa oled õnnistatud kõigi naiste ees maailmas.

K. Lunastaja emana / leiti sind rüvetamatuna.

E. Sinu rüpes varjas end terve maailma Looja.

K. Issanda ema ja terve Kiriku ema, / palu meie eest.

Evangeelium: E. Me loeme püha Luuka evangeeliumist, kes meid manitseb, et meie nagu Mariagi Isa igavese Sõna endis vastu võtaksime ja Kristust endis kasvada laseksime: »Tollal, kui Jeesus kõneles hulkadele, tõstis keegi naine rahva seast oma häält ja ütles talle: Õnnis on ihu, mis sind kandis, ja rind, mis sind toitis. Tema aga vastas: Jah, muidugi on õndsad, kes Jumala sõna kuulevad ja teda ustavalt säilitavad.«

K. Kiitus sulle, Kristus.

E. Südame ja suuga tunnistama oma usku kõigesse, mida kuulutas maailmale igavene Sõna.

K. Me usume Jumalasse Isasse, / kes meile saatis oma Poja, / et meie ei hukkuks.

E. Me usume Jeesusesse Kristusesse, kes sai inimeseks Neitsi rüpes, et saada meie vennaks.

K. Me usume Pühasse Vaimusse, / kes varjas Neitsit / ja kaatis lihakssaamise saladuse.

E. Me usume ühte püha katoliku ja apostlikku Kirikut, kelle võrdkujuks ning kaitsjaks on Maria.

K. Selles usus / me tahame elada ja surra.

Ohverdamine: E. »Ole tervitatud, Maria, täis armu, Issand on sinuga. Sa oled õnnistatud naiste seas ja õnnistatud on sinu ihu vili«. Igavene Isa, selle püha ohvri juures astub sinu

Poeg, igavene tarkus, jälle taevast alla, et end ohverdada selle koguduse keskel, kes ümbritseb sinu altari, ja et elama asuda meie südameisse, nagu ta kord aset võttis õndsaima Neitsi rüpes. Ühes temaga toome sulle, kõikvõimas Jumal, need leiva ja veini annid.

K. Võta nad armuliselt vastu.

E. Saagu nad sinu preestri sõna läbi, kelle sa oled varustanud Püha Vaimu väega, sinu silmade ees ütlemata hinnaliseks. Neis andeis toome sulle oma elu ja anname ta sulle ohvriks. Kõik, mis oleme ja evime, tuleb sinu käest. Tingimusteta pühendame ta sulle.

K. Viirukina kerkigu mu palve sinu poole, / õhtuohvriks olgu minu käte and.

E. Nii mõningategi pattude ja hooletuste läbi oleme saanud ebaväärilisiks osa võtma sellest uue lepingu pühast ja ülevast ohvrist. Aga sina, kõikvõimas ja halastav Jumal, oled meid oma armuga imeliselt pühastanud. Sinu jumalik Poeg võttis puhtaimast Neitsist vastu meie inimloomuse, ning oma lihakssaamise ja surma läbi ta tõstis meid üles patu põrmust ning tegi meid jumaliku loomuse osaliseks. Nii tuleme täis usaldust sinu juure ja ohverdame iseendid sulle koos Mariaga kõneldes:

K. »Vaata, ma olen Issanda ümmardaja, / mulle sündigu sinu sõna järele.«

E. Sinu lembus ja heldus on lõpmatu. Võta seepärast täna see ohver armuga vastu, õnnista ja pühasta teda. Me toome ta sulle

täis usaldust ja loodame, et sa tema õndsaima Neitsi ja Jumalaema Maria palve pääle lased saada ajaliseks ja igaveseks õnnistuseks meile ja kõigile ristiusulisile, elavaile ning surnuile.

K. Hoia meid, Issand, / sest sinule loodame. / Sa oled meie Jumal ja meie pärandus.

Prefatsioon: E. Tänagem Issandat, oma Jumalat.

K. See on väärikas ja õige.

E. See on tõesti väärikas ja õige, vastav ning õnnistav, sind ikka ja kõikjal tänada, püha Issand, kõikvõimas Isa, igavene Jumal, ja õndsa, alati puhta Neitsi Maria pühal sind kiita, austada ja ülistada. Püha Vaimu poolt varjatult ta võttis vastu sinu ainusündinud Poja ja sünnitas neitsilikkuse nõrgestamata hiilguses maailmale igavese valguse, Jeesuse Kristuse, meie Issanda. Tema läbi kiidavad inglid sinu majesteeti, valitsused kummardavad teda, võimud austavad teda värisedes. Taevad ja taevased väed ning õndsad seeravid pühitsevad teda kooris hõiseldes. Me palume sind, lase nendega ka meil ühineda ja aukartlikult tunnistada:

K. »Püha, püha, püha, / Issand, vägede Jumal.«

E. Taevas ja maa on täis sinu hiilgust.

K. Hosanna kõrges.

E. Kiidetud olgu, kes tuleb Issanda nimel.

K. Hosanna kõrges.

Enne Muutmist: E. Helde Isa, me palume sind sinu Poja, meie Issanda Jeesuse Kristuse läbi sügavas alanduses, et sa neid ohvriandeid õnnistaksid ja lahkusega kohtleksid. Me toome nad sulle pühas ühenduses õndsaima Neitsi ja Jumalaema Mariaga, kes ohverdas enda Kolgatal oma Pojaga, ning sinu apostlite, märtrite ja kõigi pühakutega. Me toome nad eneste eest, kes oleme kogunenud siia pühale ohvrile, meie omaste ja kõikide eest, kes endid on usaldanud meie palve hoole.

K. Päästa meie hinged / ja kindlusta meile igavene õnnistus.

E. Me toome sulle selle ohvri oma Püha Isa eest, oma piiskopi, oma vanemate ja hooldajate, oma koguduse ja terve ristirahva eest. Kingi meile oma rahu, hinnates õndsaima Neitsi ja Jumalaema Maria teeneid ning kuulda võttes tema võimsat eestpalvet. Hoia meid igavese surma eest ja võta meid kõiki kord vastu oma äravalitute hulka.

K. Tule, Püha Vaim, / õnnista ja pühasta seda ohvrit, / et ta meile saaks / meie Issanda Jeesuse Kristuse ihuks ja vereks.

Pärast Muutmist: E. Meie Issand ja Õnnistegija Jeesus Kristus on ütelnud oma apostlitele: Nii tihti kui te seda teete, tehke minu mälestuseks!« Nii mälestame nüüd leiva ja veini näol sinu siin malniduses oleva Poja, meie Issanda Jeesuse Kristuse armurikast inimeksesaamist, õndsakstegevat kannatust, imelist ülestõusu ja aurikast taevaminekut.

K. Me ei too sulle enam maisi ohvri-andeid, / vaid igavese elu püha leiva / ja kestva lunastuse karika.

E. Võta meie and armuliselt vastu. Olgu ta meeldiv sinu õilsale majesteedile.

K. Lase meil kõigil osastuda / sellest pühast ohvrist / ja täituda taevase armu õnnistusega.

E. Meenutame ka kõiki surnuid, kes meile on eelnenud usu tähe all.

K. Issand, anna neile igavest rahu / ning igavene valgus paistku neile.

E. Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi tuu-akse sulle ja Pühale Vaimule väärilist kiitust igavikust igavikuni. K. Aamen.

Enne Ühendust: E. Jeesuse nimel ja tema ülesandel ütelgem täis alandust:

K. Meie Isa . . .

E. Issand, lunasta meid õndsaima Neitsi Maria eestpalvel meie pattudest, kõigest prae-gusest ja tulevasest kurjast ning säilita meile alaliseks armu, mille meile soetas meie Issand ja Õnnistegija Jeesus Kristus.

K. Issanda rahu olgu alati meiega.

E. Jumala Tall, kes maailma patud ära kannad:
K. Halasta meie pääle.

E. Jumala Tall, kes maailma patud ära kannad:
K. Halasta meie pääle.

E. Jumala Tall, kes maailma patud ära kannad:
K. Anna meile rahu.

E. Issand Jeesus Kristus, sa oled vastu võtnud Neitsi Mariast inimliku loomuse. Õndsaks ülistatakse tema ihu, kuna see kandis sind, igavese Isa Poega. Ka meie tohime sind vastu võtta oma hingesse sinu jumaluse ja inimsusega ja peame sind nagu Mariagi kandma oma sisemuses. Sellepärast palume sind alanduses ja aukartuses: See toit ärgu saagu meile hukatuseks, vaid igaveseks eluks.

K. Ta olgu meile vägevaks kaitseks / ihu ja hinge suhtes / ja surematuse tagatiseks.

Pärast Ühendust: E. Igavene Isa, me võtsime osa neist pühist saladusist, milliseis sa kingid meile oma jumaliku Poja ihu ja verd. Õndsaima, alati puhta Neitsi Mariaga täname sind kõigi armude eest, mis oled meile annud sel üleval pühitsemisel.

K. Sa avaldasid meile elu tee / ja täitsid meid ülisuure rõõmuga.

E. Sina oled minu osa ja minu pärandus, sina oled see, kes mulle kõik kingib.

K. Tahan ülistada Issandat. / Ta seisab minu paremal käel; / ma ei vangu.

E. Pühim Kolmainsus, meeldigu sulle see ohver, mille oleme pühitsenud õndsaima Neitsi Maria auks. Meile ja kõigile, kelle eest me oleme ta toonud, ta saagu lepituseks ja päästmiseks. Anna meile armu, väärika elu läbi käia edasi teel, mis viib meid õndsale ühinemisele sinuga, oma Issanda ja Õnnistegija Jeesuse Kristuse läbi, kes on meie päästmine, meie elu ja meie ülestõusmine.

K. Kes sinu nime armastavad, / kiidavad sind igavesti.

E. Õnnistagu meid kõikvõimas Jumal, Isa ja Poeg ja Püha Vaim. K. Aamen.

Misjonimissa.

Sissejuhatus: Eespaluja: Au olgu Isale ja Pojale ja Pühale Vaimule.

Kõik: Nii kui oli alguses, olgu nüüd, / alati ja igavesti. Aamen.

E. Meie Issand ja Jumal, sa tahad, et kõik inimesed õndsaks saavad ja tõe tundmisele jõuavad. Seepärast sa saatsid oma apostlid kõigi rahvaste juure, et neid õpetada ja ergutada selle kõige teostamisele, mis sa oled ütelnud.

K. Sa oled valgus / paganate valgustamiseks.

E. Isa andis sulle rahvad päranduseks.

K. Ja sinu omanduseks / maailma valdkonnad.

E. Anna oma helduses, et varsti tuleks see tund, mil rahvad tulevad ja ütlevad: »Tulgem, tõtakem Issanda mäele Jakobi Jumala kotta, et ta meile õpetaks oma teid.

K. Ja et me sammuksime / tema radadel.«

E. Saada meile oma valgust ja oma tõtt, juhi meid oma pühale mäele.

K. Ja oma igavesse telgistikku.

E. Sinu altari ees tunneme kahekordselt oma süüd ja tunnistame sinu ees kõigi inglite ja pühakute ees, et me tihti ja palju oleme patustanud.

K. Halasta meie pääle ja andesta meile, / et me olime usu armude vastu senini nii leiged.

E. Saada meile oma Vaim ja kõik luuakse uueks.

K. Ning sa uuendad / maailma pale.

E. Valgusta meie mõistust tema tõe valguse kaudu, sütita meie südamed tema armastuse leegiga, kindlusta meie tahet tema armu väega, et me puhta hingega astuksime pühamusse ja meie eeskuju näitaks eksijaile sinu õpetuse jumalikkust. Jumal Isa taevas, anna meile seda lapsuse vaimu, mis meid sinuga ühendaks nagu lapsi isaga.

K. Issand, halasta meie pääle.

E. Jumal Poeg, maailma Lunastaja, anna meile lunastuse armu, mille meile teenisid ristil.

K. Kristus, halasta meie pääle.

E. Jumal Püha Vaim, rohkenda meis seda armu elu, mida ristimisel antakse ja kinnitamisel suurendatakse.

K. Issand, halasta meie pääle.

Gloria: E. Au olgu Jumalale kõrges ja maa pääl rahu inimestel, kellel hää tahe. Me ülistame sind, Issand Jumal, taeva kuningas, kõikvõimas Isa.

K. Me kiidame sind, / me kummardame sind.

E. Me ülistame sind, Issand, ainusündinud Poeg Jeesus Kristus, Jumala Tall, Isa Poeg.

K. Me kiidame sind, / me kummardame sind.

E. Me ülistame sind, Issand Jumal Püha Vaim, kes väljud Isast ja Pojast ja keda ühtlasi Isa ja Pojaga kummardatakse.

K. Me kiidame sind, / me kummardame sind.

E. Sa oled lõpmata armastus, mis ühendab Isa ja Poja, sina valitsed Kirikut, kinnitad meie hingi.

K. Me kiidame sind, me ülistame sind, / me tunnustame sinu suurt hiilgust.

E. Oh Jumal, kes tahad, et kõik inimesed lunastatakse, me palume, saada töölisi oma viinamäele ja anna neile agarust sinu sõna kuulutamisel, et sinu sõna leviks ja ülistatakse, ja et kõik rahvad tunneksid sind ainsa tõelise Jumalana, ja seda, kelle sa saatsid, Jeesust Kristust, sinu Poega, meie Issandat, kes sinuga ja Püha Vaimuga valitseb igavikust igavikuni.

K. Aamen.

Epistel: E. Me loeme püha Pauluse esimesest kirjast Timoteosele: »Kõigepäält ma manitsen teid nüüd, et palveid, palumisi, soovi-avaldusi ja tänupalveid toimetatakse kõigi inimeste, kuningate ja kõigi ülemuste eest, et me vaikset ja rahulist elu elaksime kõiges vagaduses ja aususes. Sest see on hää ja meeldiv Jumalale, meie Õnnistegijale, kes tahab, et kõik inimesed õndsuse saavutaksid ja tõe tundmisele tuleksid. Sest on üks Jumal, üks vahendaja Jumala ja inimeste vahel, inimene Jeesus Kristus, kes end ise andis lunastusrahana kõikide eest, tunnistuseks omal ajal, ning mind kutsuti

kuulutajaks ja apostliks (mina kõnelen tõtt, ma ei valeta), paganate õpetajaks usus ja tões.«

K. Tänu Jumalale.

E. Kiitku sind kõik rahvad, Jumal, kiitku sind kõik rahvad.

K. Õnnistagu meid Jumal, meie Jumal, ja kartku teda kõik maailma otsad.

Evangeelium: E. Loeme aukartusega püha Matteuse evangeeliumist: »Tol ajal läks Jeesus läbi kõigi linnade ja kohtade õpetades nende sünagoogides ning kuulutades rõõmusõnumit riigist, tervistades iga nõrkust ja haigust. Kui ta aga silmas rahvahulki, halastas ta nende pääle, kuna nad olid nii piinatud ja rammetud nagu lambad, kelledel puudub karjane. Siis ta ütles oma jüngreile: »Lõikus on suur, aga töölisi on vähe. Paluge seepärast lõikuse Issandat, et ta töölisi saadaks oma viinamäele.«

K. Kiitus sulle, Kristus.

Ohverdamine: E. Kinnita, Jumal, mida sa meile oled teinud. Sinu pühamus peavad kuningad sulle kingitusi tooma. Me saime ristimisel sinu Püha Vaimu läbi kuninglikeks jumalalapsiks. Sellepärast tohime sinu püha altari ette tulla, püha Isa, kõikvõimas igavene Jumal, ja toome sulle selle puhta leiva veata anni.

K. Pühitse, pühasta ja valmista teda / selleks ülipühaks ohvriks.

E. Oh Jumal, lase meid selle vee ja veini saladuse läbi osastuda selle jumalusest, kes halastuse pärast osa võttis meie inimsusest ja kes

meid tegi veest ja Pühast Vaimust uuestisünni läbi saladusliku ihu liikmeiks.

K. Tule Püha Vaim, / kinnita, mis sa meis oled teinud.

E. Issand, me toome sulle lunastuse karika sinu pühas templis, mis on uue lepingu Jeruusalem. Üks leib, mis koostatud paljudest viljaterist, ja üks vein, mis valmistatud paljudest kobaraist, olgu selle üleva ühtluse võrdkujuks, mida sinu Püha Vaim selle püha ohvri kaudu uuesti meie seas tahab kinnitada.

K. Võta vastu meie ohver / oma auks ja meie õndsuseks.

E. Ühes leiva ja veini andidega ohverdame sulle ka iseendid oma ihu ja hingega. Oma ohvrid ja palved ühendame sinu südamesoovidega, et kõik oleksid üks nagu sinagi oled üks Isaga.

Enne Muutmist: E. Nüüd palume su poole, armastusrikas Isa, ja anname sinu helduse ja armu hoole suure jumalariigi siin maa pääl, oma püha Katoliku Kiriku.

K. Anna talle rahu, / vabadust ja ühtlust.

E. Jeesus Kristus, igavene ülempreester, sa usaldasid oma karja apostlitele ja andsid neile üle kõike võimu. Aita nende järglasi, paavste, piiskoppe ja preestreid, et nad peavad oma ametit sinu vaimus ja ühe ülemkarjase ümber kogunult täiesti ohverdaksid endid sinu ja oma Kiriku eest.

K. Tugevda neid ja kõiki nende kaastööliisi / nende elukutses / ja õnnista nende tööd.

E. Jumalik Õnnistegija, viimistle oma armu tööd ja ärata ka meie päevil palju misjonääre, preestreid, vendi ja õdesid, et neile vaeseile evangeeliumi valgust viia.

K. Issand, saada töölisi oma viinamäele: / sest lõikus on suur ja töölisi vähe.

E. Palugem oma vanemate ja ülemate eest, oma õdede ja vendade ning kõikide eest, kes meile armsad ja kallid.

K. Olgu nad sinu armu varjus / ja tasu neile kõik hää, / millega nad meid kohtlevad.

E. Palugem kõigi kristlaste eest.

K. Hoia nad oma pühas usus, / juhi eksijad tagasi tõele / ja patused sinu käskude teele.

E. Igavene Isa, muuda need anded, milliseid sulle toome koos pühakutega, eriti neitsiliku Jumalaema Mariaga, sinu apostlite ja märtritega, oma armastatud Poja, meie Issanda Jeesuse Kristuse ihuks ja vereks. K. Aamen.

Pärast Muutmist: E. Issand Jeesus Kristus, sa asutasid oma Kiriku ja saatsid talle Püha Vaimu, et ta meid päästaks ja Isa juure juhiks. Me täname sind, rahvaste püha õpetaja, et sa ka meid kutsusid pimedusest sinu tõe imelisse valgusesse.

K. Me täname sind, igavene ülempreester, / et sa iseenda ohverdasid / ja teenisid meile kõik armud / oma ristisurma läbi.

E. Me täname sind, jumalik kuningas ja seaduseandja, et sa meile selle Kiriku näol and-

sid nähtava riigi, milles sa oma karja lambaid juhid igavese õndsuse allikaile.

K. Kaitse ja juhi oma Kirikut, / et ta leviks ikka rohkem maailmas.

E. Me täname sind, et sa meile emaks andsid selle Kiriku ja talle pärandasid kõik armuanded, milliseid vajame eluteel. Sa annetasid meile ristimisel üleloomuliku elu; kinnitamisel sa elustasid Püha Vaimuga meie hinge; sa toidad ja säilitad tema jõudu inglite leivaga, kustutad meeleparandamise sakramendis väsimatu halastusega tema patud, valmistad talle pühas salvimises viimse pühitsuse ja kinnituse kojuminekuks igavikku. — Sa saadad meile oma preestrid sinu tõe õpetajaiks ja sinu saladuste jagajaiks ning sa pühitsed perekonna, milles sa abielu tegid sinu enese ja Kiriku ühenduse armurikkaks võrdkujuks.

K. Mäleta ka, Issand, oma sulaseid ja ümmardajaid, / kes usus enne meid siit läksid / ja nüüd rahus puhkavad.

E. Igavene puhkus anna neile, Issand.

K. Ja igavene valgus / paistku neile.

Enne Ühendust: E. Igavene Isa, sa valmistasid meile püha ohvrisöögi ja tahad meile kinkida need anded, mis sinu armastus muutis sinu Poja ihuks ja vereks. Selle õilsa ühenduse teadvuses palume sügava aukartusega:

K. Meie Isa . . .

E. Jumalik Õnnistegija, miljonid paluvad päevast päeva su poole: »Sinu riik tulgu meile«.

Täida ometi see palve, mille sa meile ise õpetasid, ja tule appi eksinud inimsoole, kelle eest sa valasid oma kalli vere.

K. Jumala Tall, sa võtad maailmalt patud: / Halasta meie pääle, / anna meile rahu.

E. Issand Jeesus Kristus, sa ütlesid oma apostlitele: »Rahu ma jätan teile, oma rahu annan teile«. Ära vaata meie pattudele, vaid oma Kiriku usule, kinkides talle rahu ja ühtlust oma heldele tahtele vastavalt, kes elad ja valitsed igavikust igavikuni. K. Aamen.

Pärast Ühendust: E. Kõikvõimas igavene Jumal, me täname sind kõigest südamest selle ärateenimata helduse eest, millega sa meid tõelisele usule oled toonud. Miljoneid inimesi viibib veel uskumatuses ning eksituses. Nad eksivad ringi lohutamatult ega leia õndsuse teed. Nad õhkavad patu ahelais; ükski, kes neid võib päästa. Ka meie oleksime niisama õnnetud, kui sina ei oleks halastanud meile. Me tunneme sinu ja selle, kelle sa oled saatnud, sinu Ainusündinu. Tema läbi oleme lunastatud ja ühe õige Katoliku Kiriku lapsed.

K. Tänage Issandat, sest ta on hää / ja tema halastus kestab igavesti.

E. Sa juhtisid meid tõotatud maale, kuna tuhandeid teisi elab eksituse kõrves, uskumatuse sünges pimeduses. Ära lase meid iial unustada, mida sa oled teinud meile. Sinu andeid ja armusid tahame ikka ustavalt tarvitada ja tahame agaralt püüda, sinu juure kõiki

juhtida, kes sind ja sinu Kirikut veel ei ole leidnud.

K. Laulge kiitust Issandale: / sest ta on hää / ja igavesti kestab tema halastus. Aamen.

Tavaline missa.

Sissejuhatus: Eespaluja: Isa ja Poja ja Püha Vaimu nimel.

Kõik: Aamen.

E. Sinu püha altari ette kummardame, igavene kõikvõimas Jumal. Sina oled meie rõõm meie lapseeast saadik ja meie lootus igavesti. Sinu juurest otsime abi igas hädas, lohutust kõigis kannatusis ja jõudu oma hinge vaenlaste vältimiseks. Võta siis kuulda, taevane Isa, meie alandlik palve, mis me sulle toome selle püha ohvriga ühinedes. Anna meile armu, et me sellest pühast ohvrist võtame osa hardais palveis sinu auks ja ülistuseks, tänuks kõigi sinult saadud häätegude eest, meie pattude hüvituseks ja sinu armude omandamiseks nii ihulikes kui vaimlisis sooves, meie Issanda Jeesuse Kristuse läbi. K. Aamen.

E. Tundes oma viletsust me ei julge silmi sinu poole tõsta. Sina aga, halastaja Jumal, ei taha patuse surma, vaid et ta pöörduks patust ja elaks. Kahetseva tõlneriga lööme endile vastu rinda ja hüüame: Issand, ole meile vaestele patustele armuline! Issand Jumal, sa oled meid loonud oma kuju järele.

K. Halasta meie pääle.

E. Sa oled meid määranud oma hiilguse pärijaiks.

K. Halasta meie pääle.

E. Sina, meie elu ülalpidaja, kroonid meid armu ja heldusega.

K. Halasta meie pääle.

E. Jumal Poeg, taevast sa oled alla tulnud meie päästmiseks ja saanud inimeseks.

K. Halasta meie pääle.

E. Sa oled võtnud enda pääle meie patuvõla ja selle kustutanud oma kall verega.

K. Halasta meie pääle.

E. Sina tuled jälle kohut mõistma elavate ja surnute üle.

K. Halasta meie pääle.

E. Jumal Püha Vaim, sa oled meid ristimisel pühitsenud ja jumalalapsiks teinud.

K. Halasta meie pääle.

E. Sina õpetasid meid paluma.

K. Halasta meie pääle.

E. Sina valitsed armuandjana sakramendes maailma otsani.

K. Halasta meie pääle.

Gloria: E. Igavene kõikvõimas Jumal, inglite kooridega ühinedes laulame taevalikku kiidulaulu: Au olgu Jumalale kõrges ja maa pääl rahu inimestele! Igavene Isa, taevane kuningas, me palume sind ja kiidame sinu kõikvõimsust ja hiilgust.

K. Au olgu Jumalale kõrges.

E. Sind, Jumala ainusündinud Poeg Jeesus Kristus, Jumala Tall, ülistame, ja austame sinu armastust ja heldust.

K. Au olgu Jumalale kõrges.

E. Lohutaja ja õndsakstegija Püha Vaim, me palume sind ja täname sinu taevaliste andide eest.

K. Au olgu Jumalale kõrges.

E. Sind, kolmainus Jumal, ülistab taevas ja maa, sest sina üksi oled kõikvõimas, sina üksi oled kõige kiidu vääriline, maailma valitseja, kellele kuulub au ja austus, tänu ja jumaldus igavikust igavikuni. K. Aamen.

Kirikupalve: E. Halastaja Jumal, lase meie hardad palved sinu aujärje ette tungida ja võta kuulda meie palve, mis me sulle andeks toome ühenduses selle püha ohvriga. Me palume sind, et sina ikka enam ülistaksid ja laiendaksid oma püha Kirikut siin maa pääl ja annaksid temale võidu kõigi tema vaenlaste üle.

K. Me palume sind, / võta meid kuulda.

E. Me palume sind terve kristlaskonna eest, kõigi haigete ja surijate, vaeste ja kurbade, õiglaste ja patuste eest, et sa neid kõiki lohutaksid ja neile annaksid armu ajalise ja igavese õnnistusega.

K. Me palume sind, / võta meid kuulda.

E. Seda kõike me palume sinu Poja Jeesuse Kristuse kalli vere läbi, kes sinuga elab ja valitseb Püha Vaimu ühenduses Jumal igavikust igavikuni. K. Aamen.

Epistel: E. »Nii ütleb Jumal: Päikese tõusust loojaminekuni ülistatakse minu nime rahvaste seas ja kõigis paigus ohverdatakse minu nimele ja tuuakse puhas roaohver esile« (Mal 1, 11).

K. Tänu ja kiitus / olgu Jumalale igavesti.

E. Issand on vandunud, tema ei kahetse seda.

K. Sina oled preester igavesti / Melhisedehi viisi järele.

E. Igavene ülempreester Jeesus Kristus, sina ohverdasid iseenda meie pattude andestamiseks. Asu oma kõikvõimsa armuga meisse, valgusta meie südamete pimedust ja tee meid igavese tõe vastuvõtjaiks, et me tunnistaksime sind ja sinu Isa, kes sind on taevast läkitanud, igavikust igavikuni. K. Aamen.

Evangeelium: E. Võtkem kuulda püha Matteuse evangeeliumist: »Jeesus ütles kord jüngritele: Minule on antud kõik voli taevas ja maa pääl. Seepärast minge ja õpetage kõik rahvad ja ristige nad Isa ja Poja ja Püha Vaimu nimel, ja õpetage neid pidama kõike, mis mina teile olen käskinud, ja vaata, mina olen iga päev teie juures maailma otsani« (Mt 28, 18).

K. Kiidetud olgu Jeesus Kristus igavesti.

E. Issand Jeesus Kristus, sa tõid oma taevase Isa tahtmise järele maailma rõõmusõnumi meie päästmiseks ja pühitsemiseks. Sa lased seda evangeeliumi veel ikka kõigile rahvaile kuulutada oma püha Kiriku läbi. Anna meile armu nende pühade tõdede hästi tundmiseks,

et meie neid palveis säilitaksime, südameis vaatleksime ja oma elus ustavalt peaksime, kes elad ja valitsed igavikust igavikuni. K. Aamen.

Kredo: E. Südame ja suuga tunnistame õiget ja õndsakstegevat usku, mille sina, Jeesus, oled toonud taevast ja maailmale kuulutanud.

K. Mina usun ...

E. Hoia meid selles pühas usus, lase meid teda truult sõna ja teo läbi tunnistada ja temas elada ja surra. K. Aamen.

Ohverdamine: E. Jumal, taevane Isa, võta armuliselt vastu see veretu uue seaduse ohver, mille preester nüüd meie nimel sulle toob, ühenduses selle vereohvriga, mille sinu ainusündinud Poeg tõi ristisambal terve inimsoo eest.

K. Võta meie ohver / armuliselt vastu!

E. Me toome sinule selle püha ohvri Jeesuse kannatamise, surma, aulise ülestõusmise ja taevaminemise mälestuseks.

K. Võta meie ohver / armuliselt vastu!

E. Me toome sulle õndsaima ja puhtaima Neitsi Maria ja kõigi pühakute teenistuse, kes sulle on toonud terve oma elu ajal meelepärast ohvrit.

K. Võta meie ohver / armuliselt vastu!

E. Me toome ka iseendid ja kõik, mis me oleme ja mis me omame, sinu jumalikule majesteedile. Me ohverdame sulle kõik oma mõistuse jõu, kõik oma südame tundmused,

oma ihu ja hinge. Võta kõik armuliselt meilt vastu ja lase see olla pühitsetud sinu teenistusele.

K. Võta meie ohver / armuliselt vastu!

E. Ka oma risti ja kannatused, kõik raskused ja vaevad, mis meie üle tulevad, ohverdame sinule ühes raske ristiga, mida sinu Ainusündinu kandis meie eest.

K. Võta mete ohver / armuliselt vastu!

E. Seepärast palume sind sinu Poja Jeesuse Kristuse, meie uue seaduse igavese ülempreestri läbi, kes sinuga elab ja valitseb Püha Vaimu ühenduses Jumal igavikust igavikuni.

K. Aamen.

Prefatsioon: E. Me tõstame nüüd oma südamed sinu kiitmiseks ja austamiseks, kõikvõimas igavene Jumal, kõigi nähtavate ja nägematute asjade Looja, kõige hääduse täius, elu ja surematuse allikas. Sind kiidavad taevad ja kõik taevavõimud. Sind kiidab maa ja meri ja kõik, mis neis on. Sind kiidab taevane Jeruusalem, õndsate ja õiglaste hulk. Sind ülistavad inglite ja pääinglite koorid, aujärjed ja võimud, keerubid ja seeravid, kes lakkamatult laulavad sinu hiilguse võidulaulu ja hüüavad.

K. Püha, püha, püha / on Issand, vägede Jumal.

E. Taevas ja maa on täis sinu au.

K. Hosanna kõrges.

E. Kiidetud olgu, kes tuleb Issanda nimel.

K. Hosanna kõrges.

Enne püha Muutmist: E. Halastaja Jumal, vaata armuliselt alla ja lase see püha ohver, milles ohverdab ennast sinu ainusündinud Poeg veretul kujul, meile olla kogu meie eluajal ja igavesti armu ja õnnistuse allikaks. Sa tahad oma Poja läbi kuulda meie palumisi ja meile abi saata kõigis meie hädades ja raskusis. Kaitse oma püha Kirikut tema vaenlaste ja põrgu vägivalla eest. Päästa kõik eksiõpetusist, kutsu eksijad tõele tagasi ja oma pühasse Kirikusse. Päästa meid armuliselt sõjast, näljast, haigusist ja nuhtlusist. Lase meid rahus veeta oma päevi ja vii meid õndsa surma läbi sinu igavese hiilguse riiki. Selle alandliku palve ühendame õndsaima Neitsi Maria, pühade apostlite ja märtrite, tunnistlejate, neitside ja kõigi pühakute eestpalvega, kes on püha ohvri jõul võitnud maailma ja nüüd viibivad taevases hiilguses ja aus. Halastaja Jumal, saada oma õnnistus meie ohvriannete pääle, et nad muutuksid meie Issanda Jeesuse Kristuse ihuks ja vereks, kes sinuga elab ja valitseb Püha Vaimu ühenduses Jumal igavikust igavikuni.

K. Aamen.

Püha Muutmine: (Vaikides kummardame Kristust pühimas Sakramendis:) Jeesus, elava Jumala Poeg, mina usun, et selle leiva kuju all on sinu tõeline ihu. Ma palun alandlikult, ära lase oma kannatuse ja surma teenet minul vaesel patusel kaotsi minna. Jeesus, ole mulle armuline; Jeesus, ole mulle halastaja; Jeesus, andesta mulle minu patud!

Mina palun sind alandlikult, minu Issanda ja Päästja Jeesuse Kristuse elav veri, mis kord voolas ristil ja nüüd voolab sellel altaril meie eest, pese mind minu pattudest puhtaks, kinnita ja kosuta minu hinge igaveseks eluks. Jeesus, sulle elan; Jeesus, sulle suren; Jeesus, sinu oma olen elades ja surres. Aamen.

Pärast Muutmist: E. Jeesus, elava Jumala Poeg, leiva ja veini kuju all on sinu tõeline ihu ja veri. Me ülistame sind ühes taevaväge-dega, kes seda altarit ümbritsevad nähtamatult. Sinus elab jumaluse täius, sina oled Jumala hiilguse paiste, nägematu Isa kuju.

K. Jeesus, me usume sinusse.

E. Sina oled inimeseks saanud ja meie keskel elanud täis armu ja õiglust, otsides, mis oli kadunud. Sinu läbi peavad kõik inimesed Jumala aupaistet nägema ja õndsaks saama.

K. Jeesus, me loodame sinule.

E. Sina oled taevase Isa armastuse pant. Sina oled armastus ise. Kes armastusse jääb, see jääb sinusse ja sina jääd temasse.

K. Jeesus, me armastame sind / kõigest südamest.

E. Sinu pühima ihu läbi, mille sa andsid surma meie eest, ja selle kalli vere läbi, mille sa valasid meie eest, palume sind, halasta kõigi nende pääle, kes usus sinusse ja kindlas usal-duses sinu halastusele on lahkunud siit maa-ilmast.

K. Igavene puhkus / anna neile, Issand.

E. Halasta meie surnud sõprade ja häätegijate pääle.

K. Igavene puhkus / anna neile, Issand.

E. Halasta ka nende surnute pääle, keda mälestatakse selles pühas missaohvris.

K. Ja igavene valgus / paistku neile.

E. Neile ja kõikidele, kes Kristuses puhkavad, kergenda armuliselt nende ajalikku karistust ja vii neid igavesele puhkusele, valgusele ja rahule.

K. Nad puhaku rahus. Aamen. Meie Isa...

Enne Ühendust: E. Me palume sind, Issand, päästa meid kõigest möödunud ja tulevasest kurjast. Anna meie päevadele rahu ja hoia meid armuliselt kõiksuguseist rahutusist. Kinnita meie usku sinusse, elusta meie lootust sinu tõotusile, hoia meid armastuses sinu, meie suurima häätegija vastu. Aita meid sinu käske pidada ja vooruse teel julgelt käia. Anna meile otsani püsivust häätahtlikkuses ja lase siis meie hing sinu rahus minna igavesse riiki. Seepärast palume sind oma Issanda Jeesuse Kristuse, sinu Poja läbi, kes sinuga elab ja valitseb Püha Vaimu ühenduses Jumal igavikust igavikuni.

K. Aamen.

E. Jumala Tall, kes maailma patud ära kannad:

K. Halasta meie pääle.

E. Jumala Tall, kes maailma patud ära kannad:

K. Halasta meie pääle.

E. Jumala Tall, kes maailma patud ära kannad:

K. Anna meile rahu.

E. Issand Jeesus Kristus, kes Isale oled ohverdanud oma ihu ja vere maailma elu eest ja ikka veel ennast ohverdad usklikele hingetoiduks, ära vaata meie pattudele, vaid oma püha Kiriku usule, millega me pöördume sinu poole, et ka meie saaksime ühes preestriga osa sinu pühimast ihust ja verest.

K. Me palume sind, / võta meid kuulda.

E. Voolaku sinu jumalik arm rikkalikult meie hingisse, et saaksime sinu Päästjajõu osalisiks.

K. Me palume sind, / võta meid kuulda.

E. Kalla meisse, kes oleme toidetud ja kinnitatud taevase leivaga, armastuse ja üksmeelsuse vaimu.

K. Me palume sind, / võta meid kuulda.

E. Me oleme nüüd selle püha ohvriga uuendanud sinu surma mälestust. Lase seda meie südameis nii mõjuda, et jõuaksime rõõmsa lootuse ja usaldusega igavesse ellu.

K. Me palume sind, / võta meid kuulda.

Pärast püha Ühendust: E. Tänage Issandat, sest tema on halastaja.

K. Ja tema heldus / kestab igavesti.

E. Kes heldusega täidab meie igatsusi.

K. Kes meid kroonib / armu ja halastusega.

E. Issand, võta kuulda mu palve.

K. Ja lase mu hüüdmine / enda juure tulla.

E. Palugem. Me täname sind, Issand Jeesus Kristus, et sa lasksid meid osa võtta sellest

pühimast ohvrist. Lase meid oma helduse järele selle püha saladuse jõul sinu armus püsida, patuhimusid ära võita, voorusi arendada ja seeläbi jõuda igavesele elule, kes elad ja valitsed igavikust igavikuni. K. Aamen.

E. Issanda nimi olgu kiidetud.

K. Nüüdsest igavesti.

E. Meie abi on Issanda nimes.

K. Kes on loonud / taeva ja maa.

E. Õnnistagu meid kõikvõimas Jumal, Isa ja Poeg ja Püha Vaim. K. Aamen.

Missa surnute eest.

Sissejuhatus: Eespaluja: Igavene Jumal, vaikides astume sinu pühamusse, tuues sulle sinu Poja ohvri. Sinu kohtu ette peab iga inimene ilmuma.

Kõik: Issand, igavene rahu anna vaestele hingedele, / ja igavene valgus paistku neile.

E. Tõsiselt mõeldes surmale ja kohtule astume sinu altarile, tunnistades oma süüd. Sinu ja kõigi pühakute ees oleme patustanud ja välja kutsunud sinu õigluse.

K. Kõikvõimas Jumal halastagu meile, / ja andestagu meile patud / ja juhtigu meid igavesse ellu.

E. Sügavikust . . . (lk. 5)

E. Issand, me palume sind, võta meilt me patud, ja lase meid puhta hingega kõigepühamasse astuda, Kristuse, meie Issanda läbi.

K. Aamen.

E. Issand, me palume sind sinu pühakute teenuste pärast, kellede jäänused siin puhkavad, ja ühtlasi kõigi pühakute pärast, andesta meile armulikult kõik patud. K. Aamen.

E. Issand, halasta meie pääle.
K. Issand, halasta meie pääle.
E. Kristus. halasta meie pääle.
K. Kristus, halasta meie pääle.
E. Issand, halasta meie pääle.
K. Issand, halasta meie pääle.

Kirikupalve: E. Palugem. Issand, lase oma piiskoppide ja preestrite hingedel, keda sa oled välja juhtinud selle maise elu vaevadest ja võitlustest, oma pühakute ühendusest osa saada. — Jumal, sul on omane igal ajal halastada ja hoida. Seepärast anume alandlikult sinu sulaste hingede eest, keda sa oled ära kutsunud siit ajalikkusest. Eriti mõtleme oma surnud vanemaile, sugulasile ja sõpradele. Sinu püha ingel võtku neid vastu ning juhtigu paradiisi kodumaale, sest et nad on uskunud ja lootnud sinule. Vabasta neid puhastustule piinadest ja lase neil igavest rõõmu omada Kristuse, meie Issanda läbi. K. Aamen.

Epistel: E. »Vennad, teie teate hästi, et Issanda päev tuleb nagu varas öösi. Kui nad räägivad rahust ja julgeolekust, siis tabab neid

äkiline hukatus ega ükski pääse temast. Aga teie, vennad, ei ole pimeduses, et see päev võiks teid üllatada. Teie olete kõik valguse lapsed. Seepärast ärgem magagem nagu teised, vaid valvakem ja olgem kained, relvastatud usu ja armastuse soomusrüüga ja lootuse kiivriga lunastusele. Sest Jumal ei ole meid määranud vihale, vaid päästmise saamiseks meie Issanda Jeesuse Kristuse läbi. K. Tänu Jumalale.

E. Igavene puhkus anna neile, Issand.

K. Ja igavene valgus / paistku neile.

E. Igaveses mälestuses elab õiglane edasi.

K. Pahade kõnede eest / ta ei tarvitse karta.

E. Vabasta, Issand, kõigi surnud usklike hinged patu köidikuist ja lase neil vältida oma armu läbi hukatust.

K. Anna neile / igavese valguse õndsus.

Dies iræ, dies illa, solvet sæclum in favilla teste David cum Sibylla.	Küll see päev võib hirmus olla, mil ots ilmal jõuab tulla, ütleb Daavid ja Sibylla.
Quantus tremor est futurus, quando judex est venturus, cuncta stricte discussurus.	Oh, mis värin ilma täidab, kui end kohtumõistja näitab, kõiki enda alla heidab.
Tuba mirum spargens sonum per sepulcra regionum, coget omnes ante thronum.	Pasun hüüab valjul toonil läbi surmariigi hooni, kogub kõiki ette trooni.
Mors stupebit et natura, cum resurget creatura, judicanti responsura.	Surm ja loodus värisevad, kui kõik surnud üles tõusvad, kohtumõistjal vastust andvad.
Liber scriptus proferetur, in quo totum continetur, unde mundus judicetur.	Raamat saab siis ette loetud, kus on truuilt sisse võetud kõik, mis ilmas iial tehtud.

Judex ergo cum sedebit,
quidquid latet, apparebit:
nil inultum remanebit.

Quid sum miser tunc dicturus,
quem patronum rogaturus,
cum vix justus sit securus?

Rex tremendæ majestatis,
qui salvandos salvas gratis,
salva me, fons pietatis.

Recordare, Jesu pie,
quod sum causa tuæ viæ:
ne me perdas illa die.

Quærens me sedisti lassus,
redemisti crucem passus:
tantus labor non sit cassus.

Juste judex ultionis,
donum fac remissionis
ante diem rationis.

Ingemisco tamquam reus,
culpa rubet vultus meus:
supplicanti parce, Deus.

Qui Mariam absolvisti
et latronem exaudisti:
mihi quoque spem dedisti.

Preces meæ non sunt dignæ:
sed tu bonus fac benigne,
ne perenni cremer igne.

Inter oves locum præsta
et ab hœdis me sequestra,
statuens in parte dextra.

Confutatis maledictis,
flammis acribus addictis,
voca me cum benedictis.

Oro supplex et acclinis,
cor contritum quasi cinis:
gere curam mei finis.

Kohtumõistja istub maha,
et, mis varjul, ilmsiks teha:
ühtki süüd ei jäta maha.

Mis ma õnnetu siis ütlen,
millist püha appi mõtlen
hüüda, kui need ise ohkel?

Majesteet, sa kõrge, hirmus,
armu allik, selges armus
aita mind, kes laman põrmus.

Mäleta, oh helde Jeesus,
et sa mu eest olid põrmus:
Ära hukka mind ses kohtus.

Otsisid mind väsimata,
kandsid risti tüdimata:
õlgu maksev kõik see häda.

Ainus õige kohtumõistja,
ole mulle armuandja
juba enne päeva seda.

Õhkan süüdest rõhutuna,
palgeid katab häbipuna:
Jumal, anna armu sina!

Kes Maria vabastasid,
röövlil ristil andestasid,
minulegi lootust andsid.

Küll mu palved väärt ei ole,
siiski armulik mul ole,
et ei põrgus ma kord põle.

Lambukeste sekka pane
mind su paremale käele,
sikkudest mind eristele.

Langevad siis äraneetud,
leegipiinal pühendatud,
kutsu mind, kus õnnistatud!

Upun palves silmavette,
süda kõrbeb piina kätte,
kanna hoolt mu surma ette!

Lacrimosa dies illa,	Oh, see päev on pisarrohke,
qua resurget ex favilla	hingest tõuseb üles ohke:
judicandus homo reus.	Anna andeks, Issand Jumal.
Huic ergo parce, Deus:	Ülestõusnud kahetsejal.
Pie Jesu, Domine,	Helde Jeesus, Issand sa,
dona eis requiem. Amen.	kingi neile rahu ka! Aamen.

Evangeelium: E. Me loeme püha Johannese evangeeliumist: »Tol ajal ütles Marta Jeesusele: Issand, kui sina olnuksid siin, siis minu vend poleks surnud. Aga nüüd ma tean, et Jumal annab sulle kõik, mis sa temalt igatsed. Jeesus ütles temale: Sinu vend saab üles tõusma. Marta vastas: Ma tean, et ta tõuseb üles viimsel päeval. Siis ütles Jeesus temale: Mina olen ülestõusmine ja elu. Kes minusse usub, saab elama, kuigi ta on surnud. Igaüks, kes elab ja usub minusse, ei sure igavesti. Kas sina usud seda? Ta vastas: Jah, Issand, mina usun, et sina oled Kristus, elava Jumala Poeg, kes on tulnud siia maailma.«

K. Kiitus sulle, Kristus.

Ohverdamine: E. Issand Jeesus Kristus, hiilguse kuningas, vabasta kõigi surnud usklikkute kristlaste hinged puhastustule karistusist. Püha Pääingel Mihhael juhtigu neid valgusesse, mida sa kord tõotasid Abrahamile ja tema järglasile. Kiiduohvrit ja palveid toome nende hingede eest, kellede mälestust pühitseme täna.

K. Issand, anna, / et nad jõuaksid surmast üle ellu.

E. Meil ei ole veel öö alanud, millal keegi ei saa enam tegutseda. Me kasutame armuaega

rutates su altarile, et sulle, tõelisele ja kõikvõimsale Jumalale veatut ohvriannet tuua.

K. Võta ta vastu meie lugematute pattude, / vigade ja hooletuste eest.

E. Me ohverdame ta ka kõigi usklikkude eest, eriti aga vaeste hingede eest puhastustules.

K. Anna, et ta meile / ja nendele tuleks päästmiseks / igavesse ellu.

E. Neis ja nende andidega ohverdame sulle iseendid, oma mõtlemise ja tahtmise, oma palumise ja töötamise, oma rõõmud ja valud.

K. Sulle elame, sulle sureme, / su oma oleme nii elus kui ka surmas.

E. Issand, me ohverdame sulle õnnistuse karika ja anume sind, kõikhelde, lase ta magusa lõhnana oma jumaliku majesteedi palge ette tõusta meile õnnistuseks ja kogu maailmale lunastamiseks.

K. Tule, Pühitseja, kõikvõimas igavene Jumal, ja õnnista seda ohvrit, mis on valmistatud sinu pühale nimele.

E. Me palume sind, Issand, võta vastu need ohvrianded, mida me toome sinu sulaste, oma piiskoppide ja preestrite hingede eest. Sa oled neid ehtinud nende maises elus selle auga; lase nüüd neil ühenduda oma pühakute hulgaga taevases riigis. — Issand, ole oma sulaste hingedele armuline, kellede eest me eriti toome seda kiiduohvrit. Me anume sind alandlikult, et nad jõuaksid selle lepitusohvri läbi igavesse rahhu. K. Aamen.

Prefatsioon: E. Tõstke oma südamed, et Issandale, oma Jumalale, tänu ütelda.

K. See on õige ja väärilине.

E. See on tõesti väärikas ja õige, vastav ning õnnistav, sind üha ja kõikjal tänada, püha Issand, kõikvõimas Isa, igavene Jumal, Kristuse meie Issanda läbi. Temas puhkes meile loitma õndsa ülestõusmise lootus. Küll surub meid paratamatu surmasaatus, aga tulevase surematuse tõotus lohutab meid. Sest su usklikele, Issand, elu ei hävitata, vaid muudetakse, ja kui selle maise eluaseme hoone langeb põrmu, luuakse igavene elukoht taevas. Seepärast laulame inglite ja pääinglitega, aujärgede ja valitsustega ja kõigi taevase sõjaväe hulkadega lakkamatult sinu hiilguse ülemlaulu.

K. Püha, püha, püha, / Issand, vägede Jumal.

E. Taevas ja maa on täis sinu hiilgust.

K. Hosanna kõrges.

E. Kiidetud olgu, kes tuleb Issanda nimel.

K. Hosanna kõrges.

Enne Muutmist: E. Armas Isa, alandlikult anume sind Jeesuse Kristuse läbi, et sa vastu võtaksid ja õnnistaksid neid pühi veatuid ohvriande. Kõige päält toome nad sulle püha Katoliku Kiriku eest.

K. Kaitse, ühenda ja halda teda / tervel maakeral.

E. Me toome nad sinu sulase, meie paavsti, meie piiskoppide ja kõikide eest, kes tunnustavad õiget katoliku ja apostlikku usku.

K. Hoia neid oma tõelisuses.

E. Issand, mõtle ka nendele, kellede eest me eriti tahame paluda, ja kõigile, kellede eest me toome seda kiiduohvrit.

K. Tugevda neid / ja anna neile rõõmsat usaldust / igavesele õnnistusele.

E. Me rõõmustame pühakute ühendusest ja austame kõigepäält meie Issanda Jeesuse Kristuse aurikka, igal ajal neitsiliku Ema, sinu apostlite ja märtrite mälestust.

K. Nende teenete ja eestpalvete läbi / lase meil kogeda / sinu kaitset ja sinu abi.

E. Nii siis, Issand, võta need ohvrianded armulikult vastu. Lase meie elupäevi mööduda su rahus ja kord meil vastuvõetud olla sinu väljavalitute hulgas. K. Aamen.

E. Kõikvõimas Jumal, pea vääriliseks, et seda ohvrit õnnistada, pooldada ja hääsoovlikult vastu võtta, nõnda et see saaks sinu armastatud Poja, meie Issanda Jeesuse Kristuse ihuks ja vereks. K. Aamen.

Pärast Muutmist: E. Taevane Isa, me ei unusta sinu armastatud Poega, tema kibedaid kannatusi ja surma, tema aurikast ülestõusmist ja imelist taevaminekut.

K. Temas me toome sulle puhta, / püha, / veatu ohvri, / igavese elu püha leiva, / ja alalise õnnistuse karika.

E. Alandlikult palume sind, kõikvõimas Jumal, kandku sinu püha Ingel see ohver üles sinu altarile su jumaliku majesteedi palge ette.

K. Lase meil kõigil, / kes sellelt altarilt võtame ühiselt vastu / sinu Poja ülipüha ihu ja verd, / taeva armuõnnistusega täituda.

E. Issand, mõtle täna eriti vaestele hingedele, kes usutähega meie eel on ära läinud ja rahus puhkavad, päämiselt meie surnud vanemaile ja omakseile, sõpradele ja häätegijaile, piiskopele ja preestreile ja kõigile, kes meie kalmistul puhkavad. Issand, neile ja kõigile anna armulikult lohutust ja kosutust, kellede eest me toome seda püha ohvrit.

K. Võta nad vastu valguse ja rahu kodudesse / meie Issanda Kristuse läbi. Aamen.

Enne Ühendust: E. Jumaliku tarkusega õpetatud julgeme ütelda: K. Meie Isa . . .

E. Jumala Tall, kes maailma patud ära kannad:
K. Anna neile igavene rahu. (3 korda)

E. Issand Jeesus Kristus, elava Jumala Poeg, sina oled oma surmaga maailmale elu annud Isa tahtmise järele. Vabasta mind selle ülipüha ihu ja vere läbi kõigest patust ja igasugusest pahest.

K. Lase mul ustavaks jääda sinu käskudele ega kunagi neist lahkuda.

E. Kui ma siiski vaatamata oma ebaväärilisusele julgen sinu ihu vastu võtta, ärgu tulgu see mulle siis kohtuks ja hukatuseks, vaid pakuks mulle sinu hääduse järele ihu ja hinge kaitset ning lunastust.

K. Issand, ma ei vääri, et sa tuled minu katuse alla, vaid ütle üks sõna, siis saab mu hing terveks.

Pärast Ühendust: E. Mis peame Issandale tasuma kõige selle eest, mida ta meile on teinud? Meid on kosutanud puhtad pühad saladused, sellepärast ei tohi mingit patuviga meisse jääda. Ma tahan Issandat igal ajal kiita, temale olgu alati kiitus mu huulil.

K. Mu hing kiidab Issandat, / vaesed peavad kuulma ja rõõmustama.

E. Ülistage minuga Issandat, kiitkem ühiselt tema nime.

K. Nii sageli, kui ma tema poole hüüan, / kuuleb ta mind / ja vabastab mind hädadest.

E. Jumala inglid kogunevad kõikide ümber, kes teda teenivad, ja tema päästab nad. Tema pühitsetud rahvas, kummarda pühas aukartuses Issanda ette, sest hädata jääb see, kes teda kardab.

K. Issand on ligi nendele, / kellede südamed on puruks rebitud; / ja väsinuid hingi aitab ta üles.

E. Peakski vagasid suur valu tabama, Issand vabastab neid kõigest hädast.

K. Issand lunastab õnnelikult / kõik oma sulaste hinged, / kes teda usaldavad.

E. Issand, sa oled ise ütelnud: »Kõik, mida mulle Isa annab, tuleb minu juure ega mina ühtegi tõuka ära, kes minu juure tuleb«.

K. Ole armuline vaestele hingedele / ja lase neil osaks saada selle ohvri vili.

E. Sina oled neid surmast ellu viinud.

K. Sest nad on surnud / sinu armastuses.

E. Issand, igavene valgus paistku neile sinu pühakutega igavesti.

K. Sest sina oled / täis halastust.

E. Issand, anna neile igavene rahu ja igavene valgus paistku neile igavikus sinu pühakutega.

K. Sest sina oled / täis halastust.

E. Issand, toogu sinu halastus meie piiskoppide ja preestrite hingedele abi. Võiksid nad sinu armu läbi igavesele ühendusele jõuda, millele nad on lootnud ja mida nad on uskunud. — Kõikvõimas igavene Jumal, lase oma sulaste hingil, kes igavikku läinud, selle ohvri läbi puhastuda ja igavest rahu saavutada. — Püha Kolmainsus, võta see ohver armulikult vastu ja lase ta meile ja kõigile lepituseks saada, kellede eest ta toodi, Kristuse, meie Issanda läbi.

K. Aamen.

Eestpalved puusärgi ääres.

Libera me, Domine, de morte æterna in die illa tremenda, / quando cæli movendi sunt et terra, / dum veneris judicare sæculum per ignem.

Tremens factus sum ego et timeo, dum discussio venerit atque ventura ira. — Quando ...

Päästa mind, Issand, igavesest surmast tol õuduse päeval, / mil taevas ja maa kõiguvad, / mil sa tuled maailmale tulega kohut mõistma.

Ma olen hakanud värisema ja kardan, sest aruandmine läheneb ja tulevane viha. — Mil taevas...

Dies illa, dies iræ, calamitatis et miseriæ, dies magna et amara valde. — Dum veneris...

Requiem æternam dona eis, Domine, et lux perpetua luceat eis. — Libera...

Kyrie eleison, Christe eleison, Kyrie eleison.

Pater noster...

Et ne nos inducas in tentationem.

Sed libera nos a malo.

A porta inferi.

Erue, Domine, animam(s) ejus (eorum).

Requiesca(n)t in pace. Amen.

Domine, exaudi orationem meam.

Et clamor meus ad te veniat.

Dominus vobiscum.

Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Absolve, quæsumus, Domine, animam famuli tui... ab omni vinculo delictorum, ut in resur-

Too päev, viha, õnnetuse ja viletsuse päev, päev, nii suur ja kibe. — Mil sa tuled...

Igavene puhkus anna neile, Issand. Ja igavene valgus paistku neile. — Päästa mind...

Issand halasta. Kristus halasta. Issand halasta.

Meie Isa...

Ja ära saada meid kiusatusse.

Vaid päästa meid kurjast.

Põrgu väravast.

Lunasta tema (nende) hing(ed).

Ta (nad) puhaku rahus. Aamen.

Issand, võta kuulda mu palve.

Ja lase mu hüüdmine enda juure tulla.

Issand olgu teiega.

Ja sinu vaimuga.

Palugem.

Me palume sind, Issand, vabasta oma sulase... hing igast üleastumiste köidikust, et

rectionis gloria inter sanctos et electos tuos resuscitatus respiret, per Christum Dominum nostrum. Amen.

Oremus. Deus, cui proprium est misereri semper et parcere, te supplices exoramus pro anima famuli tui..., quam hodie de hoc sæculo migrare jussisti, ut non tradas eam in manus inimici neque oblivis-caris in finem, sed jubeas eam a sanctis angelis suscipi et ad patriam paradisi perduci, ut, quia in te speravit et credidit, non pœnas inferni sus-tineat, sed gaudia æterna possideat, per Christum Dominum nostrum. Amen.

Requiem æternam do-na ei(s), Domine.

Et lux perpetua lu-ceat ei(s).

Requiesca(n)t in pace. Amen.

ta ülestõusmise hiilguses sinu pühakute ja valitute keskel uuesti äratatuna jälle hingama hakkaks, Kristuse meie Issanda läbi. Aamen.

(kui surnu on kohal, palvetatakse:)

Palugem. Jumal, kel-lele on alati omane ha-lastada ja armu heita, me anume sinu poole alandlikult sinu sulase... hinge eest, kelle sa täna lasksid lahkuda sellest maailmast. Ära anna teda vaenlase kätte ja ära unusta teda igavesti, vaid lase pühad inglid talle vastu tõtata ja teda saata paradiisi kodu-maale. Kuna ta lootis sinule ja uskus sinusse, ärgu talugu põrgu piinu, vaid evigu igavesi rõõ-me, Kristuse meie Is-sanda läbi. Aamen.

Igavene puhkus anna neile, Issand.

Ja igavene valgus paistku neile.

Nad puhaku rahus. Aamen.

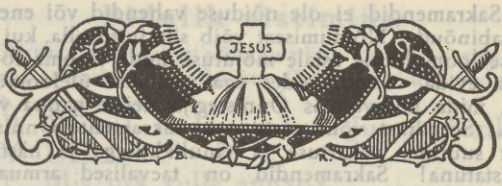

Pühad Sakramendid.

Pühad sakramendid on Kristuselt sissesea-tud, nähtavad, välised tähised, milledega jaga-takse sisemine, nähtamatu, üleloomulik arm.

Ainult Jumala Poeg võis neid luua, kuna Kirik võib neid vaid jagada, aga mitte neid olemiselt muuta. Sakra-mendid tegutsevad inimese hinges, kui vastuvõtjal on kindel tahe sakramente vastu võtta ega ole takistusi. Ristimine, kinnitamine ja preestrikspühitsemine vajutavad hingesse kustutamatut tunnusmärki. Kõiki sakramente, välja arvatud ristimise ja meeleparanduse sakrament, peame vastu võtma pühakstegeva armu olekus, muidu oleks nen-de ebavääriline vastuvõtmine Jumala teotamine ehk »röövimine«.

Pühis sakramendes ilmneb Kristuse kaheloomuline olemus: Tema jumalik loomus sisemises, nähtamatus, üleloomulikus armus ja saladusrikkas tegutsemisviisis; tema inimlik loomus aga välises toimingus, mis koosneb nähtavast tegevusest ja sisuandvast sõnast ehk lausest. Nendest kristlane võib katsuda, kas ta tõeliselt on vastu võtnud vastavat sakramenti või mitte. Jagaja peab küll olema vastavalt ettevalmistatud, näiteks volituse või pühit-semisega, aga muidu temalt pole muud nõutud, kui kin-del tahe sakramenti jagada ja et ta teeb kõike, mis kuu-lub sakramendi olemusse. Jagaja hingeline seisukord ei mõju sakramendi kehtivusele, kuna vastuvõtja vagadus ja hardumus tõstab sakramendi mõju suurust.

Sakramendid ei ole nõiduse vahendid või enesepetmise abinõud. Nõidumisest võib siis juttu olla, kui omistatakse loomulikule asjale mõjutusi, mida ta oma loomult ei saa evida. Sakramendes aga jagatakse üleloomulikku armu, mida kõikvõimas Õnnistegija neisse panna võis ja tahtis. Seepärast võta vastu neid sakramente Õnnistegija kätest suurima aukartuse ja tänulikkusega ja hästi ettevalmistatuna! Sakramendid on taevalised armuanded, täidetud Kristuse kalli verega, on isegi lunastamise parimad viljad. Hoidu neid vähe austamast ja ebaväärilisel vastuvõtmast ja teotamast; tarvita neid võimalikult sagedasti, et saavutada oma igavest õndsust Õnnistegija helde tahtmise järele.

1. Ristimine.

Ristimine on esimene ja vajalikem sakrament Kristuse valju käsu järele. Ristimise läbi saame Kristuse Kiriku liikmeiks ja taevariigi pärijaiks. Ürgpatt ja kõik patud kustutatakse ristimisel ning valatakse hingesse pühakstegev arm.

Hädakorral, näiteks enneaegse sündimise, nõrkuse, haiguse surmaohus, kui preester puudub, iga kristlane on kohustatud ristimatut last veega ristima.

Valades vett (kolm korda) ristitava pää pääle, nii et vesi võib maha voolata, peab ristija samal ajal selgelt ütlema:

»Mina ristin sind Isa ja Poja ja Püha Vaimu nimel«.

Vader peab katoliiklane olema, kes elab vastavalt Kiriku seadustele. Ta ei tohi näiteks elada maksvusetus abielus või olla usust langenud! Ta hoiab last kätel nii, et lapse pea on paremat kätt, et kergendada ristimise toimingut.

* * *

Pidulik ristimine.

Ristitavale antakse pühaku nimi, kes oleks ristitavale kaitsjaks ja eeskujuks. Preester (P.) küsib, kuna vader (V.) vastab.

P. (Nimi), mida sa nõuad Jumala Kirikult?

V. Usku.

P. Mis usk sulle annab?

V. Igavese elu.

P. Tahtes ellu astuda pea käske! Sa pead Issandat, oma Jnmalat, armastama kogu oma südamest ja kogu oma hingest ja kogu oma meelest ja ligimest kui iseennast.

P. (puhub kolm korda lapsele näkku kurja vaimu väljaajamiseks.)

Välju temast, ebapuhas vaim, ja loovuta koht Pühale Vaimule, Lohutajale.

(tehes ristimärki lapse otsaesisele ja rinnale ütleb:)

Võta ristimärk niihästi otsaesisele kui ka rinnale, võta taevaliste käskude usku, ja ole eluviisides säärane, et võid juba olla Jumala templiks.

Palugem. Me palume sind, Issand, kuule heldelt meie palveid ja kaitse alalise jõuga seda oma valitut, keda tähistati Issanda risti jäljendiga. Pidades kinni sinu suure hiilguse aluseist ta pälviks sinu käskude täitmisega jõuda uuestisünni särale, Kristuse, meie Issanda läbi. Aamen.

(Preester paneb käe lapse pea pääle:)

P. Kõikvõimas igavene Jumal, meie Issanda Jeesuse Kristuse Isa, vaata heldelt sellele oma

sulasele..., kelle oled kutsunud armulikult usu aluseile. Peleta tema südamest igasugune pimedus, kisu katki kõik saatana köidikud, millega ta oli seotud. Ava talle, Issand, oma helduse värav. Varustatud sinu tarkuse tähisega ta jäägu vabaks igasuguste kirgede lehast ning käskude meeldivas lõhnas teenigu sinu Kirikus ja edenegu päevast päeva Kristuse, meie Issanda läbi. Aamen.

(Preester õnnistab soola ja paneb seda lapsele suhu kristliku tarkuse võrdkujuna.)

P. (Nimi), võta vastu tarkuse sool. Olgu ta sulle lepituseks igavesse ellu. Aamen.

P. Rahu olgu sinuga.

T. Ja sinu vaimuga.

P. Palugem. Meie isade Jumal, Jumal, kõige tõe rajaja, me palume sind hardalt: Vaata armulikult sellele oma sulasele... Ära lase enam teda, kes esmakordselt maitseb soola, kauemini nälga tunda taevase toidu järele, et ta oleks alati vaimus agar, lootuses rõõmulik, ja teeniks sinu nime alati. Juhi teda, Issand, nii palume, uue taassündimise pesemisele, et ta pälviks saavutada sinu usklikega sinu tõotuste igavesi andeid Kristuse, meie Issanda läbi. Aamen.

(Pühima Kolmainsuse nimel preester manab kurja vaimu; tehes ristimärki lapse otsaesisele ütleb:)

Ja seda püha risti märki, mida teeme tema laubale, sina, neetud kurivaim, ära julge kunagi vigastada Kristuse, meie Issanda pärast. Aamen.

(Pannes kätt ristitava pähe ütleb:)

Püha Issand, kõikvõimas Isa, igavene Jumal, valguse ja tõe põhjendaja, ma anun sinu igavest ja õiglasimat heldust, valgusta armulikult teda oma mõistmise valgusega. Puhasta ja pühitse teda, anna talle tõelist teadust, et ta, saanud sinu ristimise armu vääriliseks, peaks kindlat lootust, õiget nõud, püha õpetust Kristuse, meie Issanda läbi. Aamen.

(Ristitav laps viiakse jumalakotta:)

P. (Nimi), astu Jumala kotta, et sa omandaksid osa Kristusega igaveseks eluks. Aamen.

(Preester ja vaderid palvetavad selgelt »Mina usun« ja »Meie Isa«.)

Mina usun Jumala, kõikvõimsa Isa, taeva ja maa Looja sisse. Ja usun Jeesuse Kristuse, Jumala ainusündinud Poja, meie Issanda sisse, kes on saadud Pühast Vaimust, ilmale toodud Neitsi Mariast, kannatanud Pontius Pilatuse all, risti löödud, surnud ja maetud, alla läinud põrgu, kolmandal päeval jälle üles tõusnud surnuist, üles läinud taeva, istub Jumala, kõikvõimsa Isa paremal käel: säält tema tuleb kohut mõistma elavate ja surnute üle. — Mina usun Püha Vaimu sisse, püha Katoliku Kirikut, pühade osadust, pattude andeksandmist, liha ülestõusmist ja igavest elu. Aamen.

Meie Isa, kes oled taevas, pühitsetud olgu sinu nimi, sinu riik tulgu, sinu tahtmine sündigu nagu taevas, nõnda ka maa pääl. —

Meie igapäevane leib anna meile tänapäev, ja anna meile andeks meie võlad, nagu meiegi andeks anname oma võlglastele, ja ära saada meid kiusatusse, vaid päästa meid kurjast. Aamen.

P. (veel kord kinnitab last Pühima Kolmainsuse nimel kurja vaimu vastu ja puudutab ristitava kõrvad ja nina süljega, tähiseks, et tema vaimne meel olgu avatud taevasele tõele, üteldes:)

Effeta, see tähendab, avane meeldivaks lõhnaks. Sina aga, kuri vaim, põgene, sest läheneb Jumala kohtu.

(Siis nõuab vaderilt ristimistõotused:)

P. (Nimi), kas sa ütled lahti saatanast?
V. Ma ütlen lahti.

P. Ja kõigist tema tegudest?
V. Ma ütlen lahti.

P. Ja kõigist tema toredusest?
V. Ma ütlen lahti.

P. (salvib ristitavat püha katehumeenide õliga rinnal ja seljal õlgade vahel.)

Mina salvin sind päästmise õliga Kristuses Jeesuses, meie Issandas, et omandaksid igavese elu.

(Preester võtab valge stola, ja küsib:)

P. (Nimi), kas sa usud Jumalasse kõikvõimsasse Isasse, taeva ja maa Loojasse?
V. Mina usun.

P. Kas sa usud Jeesusesse Kristusesse, tema ainsasse Pojasse, meie Issandasse, kes on sündinud ja kannatanud?
V. Mina usun.

P. Kas sa usud Pühasse Vaimusse, püha Katoliku Kirikut, pühade osadust, pattude andestust, liha ülestõusmist ja igavest elu?

V. Mina usun.

P. (Nimi), kas sa tahad end lasta ristida?

V. Mina tahan.

P. (valab vett lapse pea pääle, selgelt üteldes:)

(Nimi), mina ristin sind Isa ja Poja ja Püha Vaimu nimel.

P. (salvides last kriisamiga päälael tähenduseks, et laps nüüd on saanud kristlaseks ja et ta hing on täidetud Püha Vaimuga, ütleb:)

Kõikvõimas Jumal, meie Issanda Jeesuse Kristuse Isa, kes laskis sind taassündida veest ning Pühast Vaimust, ja kes sulle andis kõigi pattude andestuse, tema ise salvigu sind päästmise kriisamiga selles samas Jeesuses Kristuses, meie Issandas, igaveseks eluks. Aamen.

Rahu olgu sinuga. Ja sinu vaimuga.

(Ulatades lapsele ristimise valget rüüd, ütleb:)

P. Võta vastu valge rüü ja kanna teda määrimatuna meie Issanda Jeesuse Kristuse kohtujärje ette, et omandaksid igavese elu. Aamen.

(Ulatades põlevat küünalt, sõnab:)

Võta vastu põlev lamp ja hoia oma ristimist laitmatult. Pea Jumala käske, et, kui Jumal tuleb pulma, võiksid talle vastu rutata ühes kõigi pühakutega taevasesse avarusse ja omandaksid igavese elu ja elaksid igavesti. Aamen.

(Nimi), mine rahus. Ja Issand olgu sinuga. Aamen.

2. Kinnitamine.

Kinnitamise sakrament annab meile Püha Vaimu piiskopi käte päälepanemise ja kriisamiga salvimise läbi, kusjuures piiskop ütleb:

Mina märgin sind risti märgiga ja kinnitan sind õnnistuse kriisamiga Isa ja Poja ja Püha Vaimu nimel. Aamen.

Võta vastu see sakrament suure aukartusega, armuolekus ja (võimalikult) söömata. Ja tuleta endale sagedasti meele, et Püha Vaim tahab sind igakord oma seitsme anniga aidata vaimliku elu võitlusis usu ja kõlbluse eest. Ära tõuka iialgi Püha Vaim surmapatu läbi oma südamest!

Piiskop palvetab:

E. (episcopus) Spiritus Sanctus superveniat in vos, et virtus Altissimi custodiat vos a peccatis.

C. (chorus) Amen.

E. Adjutorium nostrum in nomine Domini.

C. Qui fecit cælum et terram.

E. Domine, exaudi orationem meam.

C. Et clamor meus ad te veniat.

E. Dominus vobiscum.

C. Et cum spiritu tuo.

E. Oremus. Omnipotens sempiterne Deus, qui regenerare dignatus es hos famulos tuos ex

P. (piiskop) Püha Vaim tulgu teie sisse ja Kõrgeima võim kaitsku teid pattudest.

K. (koor) Aamen.

P. Meie abi on Issanda nimes.

K. Kes on loonud taeva ja maa.

P. Issand, võta kuulda mu palve.

K. Ja lase mu hüüdmine enda juure tulla.

P. Issand olgu teiega.

K. Ja sinu vaimuga.

P. Palugem. Kõikvõimas igavene Jumal, kes suvatsed uuesti luua neid oma sulaseid veest

aqua et Spiritu Sancto quique dedisti eis remissionem omnium peccatorum, emitte in eos septiformem Spiritum tuum Sanctum Paraclitum de cælis.

C. Amen.

E. Spiritum sapientiæ et intellectus.

C. Amen.

E. Spiritum consilii et fortitudinis.

C. Amen.

E. Spiritum scientiæ et pietatis.

C. Amen.

E. Adimple eos Spiritu timoris tui et consigna eos signo crucis Christi, in vitam propitiatus æternam, per eundem Dominum nostrum Jesum Christum, Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate ejusdem Spiritus Sancti, Deus per omnia sæcula sæculorum.

C. Amen.

ja Pühast Vaimust ja kes andsid neile kõigi pattude andestust, saada nendesse oma Püha Lohutaja seitsmekujuline Vaim taevast.

K. Aamen.

P. Tarkuse ja mõistuse Vaim.

K. Aamen.

P. Nõu ja kindluse Vaim.

K. Aamen.

P. Teaduse ja vagaduse Vaim.

K. Aamen.

P. Täida neid oma kartuse Vaimuga ja märgi neid Kristuse risti märgiga, lepitatud igaveseks eluks, Jeesuse Kristuse, oma Poja, meie Issanda läbi, kes sinuga elab ja valitseb Püha Vaimu ühenduses Jumal igavikust igavikuni.

K. Aamen.

Siis ütleb piiskop igaühele, teda salvides:

(N.) Signo te signo † crucis et confirmo te chrismate salutis in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti.

C. Amen.

(Nimi), mina märgin sind risti † märgiga ja kinnitan sind õnnistuse kriisamiga Isa ja Poja ja Püha Vaimu nimel.

K. Aamen.

Siis annab kinnitatavale õrna palehoobi ja ütleb:

Pax tecum.

Rahu olgu sinuga.

Vaheajal lauldakse koorilt:

Confirma hoc, Deus, quod operatus es in nobis a templo sancto tuo, quod est in Jerusalem.

Gloria Patri et Filio et Spiritui Sancto. Sicut erat in principio et nunc et semper et in sæcula sæculorum. Amen.

Confirma . . .

Kinnita seda, Jumal, mida meis oled teinud, oma pühast templist, mis asub Jeruusalemas.

Au olgu Isale ja Pojale ja Pühale Vaimule. Nii kui oli alguses, olgu nüüd, alati ja igavesti. Aamen.

Kinnita . . .

Piiskop palvetab:

E. Ostende nobis, Domine, misericordiam tuam.

C. Et salutare tuum da nobis.

E. Domine, exaudi orationem meam.

C. Et clamor meus ad te veniat.

P. Näita meile, Issand, oma halastust.

K. Ja kingi meile oma õnnistust.

P. Issand, võta kuulda mu palve.

K. Ja lase mu hüüdmine enda juure tulla.

E. Dominus vobiscum.

C. Et cum spiritu tuo.

E. Oremus. Deus, qui apostolis tuis Sanctum dedisti Spiritum et per eos eorumque successores ceteris fidelibus tradendum esse voluisti, respice propitius ad humilitatis nostræ famulatum et præsta, ut eorum corda, quorum frontem sacro chrismate delinivimus et signo sanctæ crucis signavimus, idem Spiritus Sanctus in eis superveniens, templum gloriæ suæ dignanter inhabitando perficiat, qui cum Patre et eodem Spiritu Sancto vivis et regnas, Deus in sæcula sæculorum.

C. Amen.

P. Issand olgu teiega.

K. Ja sinu vaimuga.

P. Palugem. Jumal, sa andsid oma apostlitele Püha Vaimu ja tahtsid teda nende ja nende järeltulijate läbi teistele usklikele üle anda lasta. Vaata armulikult minu alandlikule teenistusele ja anna, et Püha Vaim, kes nende pääle tuleb, nende südameid, kellede laupa salvisime püha kriisamiga ja märkisime püha risti märgiga, asudes oma hiilguse templis väärilisel täiustaks, kes Isaga ja Püha Vaimuga elad ja valitsed Jumal igavikust igavikuni.

K. Aamen.

Õnnistades kinnitatuid ütleb piiskop:

E. Ecce sic benedicetur omnis homo, qui timet Dominum.

P. Vaata, nii õnnistatakse iga inimest, kes kardab Issandat.

(Pöördudes rahvale, õnnistab:)

Benedicat vos † Dominus ex Sion, ut videatis bona Jerusalem omnibus diebus vitæ vestræ et habeatis vitam æternam.	Õnnistagu teid † Issand Siionist, et teie näeksite Jeruusalema varandusi kõigil teie elu päevil ja omandaksite igavese elu.
C. Amen.	K. Aamen.

Kinnitamispalveid.

E. Jumal Püha Vaim, pühas ristimises sa oled teinud meie hinged oma templiks ja oled valmistanud endale meie südameis püha eluaseme. Kinnitamissakramendi läbi sina tahad meid aidata ja tugevdada, et me oma südame jumalatemplit kujundaksime ikka toredamini. Me kahetseme, et me oleme sageli nii vähe mõelnud sulle ega tähele pannud sinu äratusi. Andesta kõik meie süüd ja patud ja lase meil endid võita ja kaugeneda sellest, mis armu teotsemisele seisab ta teel ees. Sina oled pühadus ise, pühitse ka meid!

K. Ära lase meil iialgi Püha Vaimu kurvastada, / millega me oleme pitserdatud ülestõusmise päevani.

E. Tõe Vaim, sina tahad meid tõele juhtida ja meid kõigele sellele meenutada, mida Kristus on õpetanud. Maailm ei evi ega tunne sind mitte, aga pühas kinnitamises sina tuled meie pääle alla, sina tahad meie juure jääda ja meis elada. Me täname sind ja tunnistame rõõmsalt oma usku sinu tõelisusse.

K. Kes minusse usub, / selle hinge saavad elava vee joad hoovama.

E. Kõikvõimsuse ja truuduse Vaim, sina oled meie lootus ja tugevus. Sinuta me ei suuda midagi; kui sina meid kinnitad, siis suudame kõik. Sina tuled meile appi meie nõrkuses, õpetad meid paluma, nagu on sünnis, ja palud ise meis saladuslikus anumises ja igatsuses.

K. Teie saate vaimujõudu vastu võtma, / mis teie pääle alla tuleb.

E. Armastuse ja rõõmu Vaim, sina oled kogu Jumala armastus ja häädus. Armastusepandina sina tuled kinnitamisel meie hinge. Tule tuleleegina ja tormijõuna, et meie südamed siis hõõguksid Jumalale ega iialgi kalduks kõrvale temast, meie ülimast varast ja viimsest sihist.

K. Meie Issanda Jeesuse Kristuse arm / ja Jumala armastus / ja Püha Vaimu ühendus / olgu teie kõigiga.

E. Püha Vaim, kindlusta seda, mida sina meis teostad oma sakramendi läbi. Sinu armuviljaks on armastus, rõõm, rahu, kannatlikkus, lembus, häädus, usaldus, malbus, mõõdukus, kõlbelisus ja karskus. Lase meil nende andide osaliseks saada. Kingi meile hääduses püsivuse armu, et me võiksime Kristuse truude võitlejatena olla.

K. Issand õnnistagu meid oma pühamust / ja juhtigu meid igavesse ellu. Aamen.

* * *

3. Pühim Altarisakrament.

Pühim Altarisakrament on Jeesuse Kristuse tõeline ihu ja tõeline veri leiva ja veini kujul. Pea meeles, et see pühim Sakrament esineb kolmes astmes: 1. ohvrina, see on uue testamendi missaohvris (vaata lk. 23). Ainult missaohvri ajal muudetakse leib ja vein Kristuse ihuks ja vereks. 2. Siis aga jääb Kristus sellesse Sakramenti malniks (ligi) nii kaua, kui säilivad leiva ja veini kujud. See Kristuse malnidus (ligiolek) õigustab ja kohustab meid oma Õnnistegija kummardamisele ja külastamisele neis kirikuis ja paigus, kus hoitakse püha Sakramenti. 3. Toiduna võtame Jeesust Kristust vastu pühal armulaual või pühimas Ühenduses. Sellega astume temaga kõige tihedamasse ühendusse ja see vastuvõtt saab meile ülestõusmise pandiks, igavese elu ja igavese ühinemise aluseks Jumalaga.

Ürgristikoguduse aateks, märtrite ja puhaste hingede jõuallikaks, õiglaste eesõiguseks, nõrkade, aga siiski pattudest vabanenud ja edaspidi patust hoiduda püüdjate hingede lohutuseks ja toeks on igapäevane armulaud. Kuna paavst Innocentius III 1215. a. pidi hooletuks jäänud ristirahvale rõhutama kohustust, vähemalt üks kord aastas, nimelt ülestõusmise ajal, seda püha Sakramenti vastu võtta, meenutas paavst Pius X tervele kristlaskonnale, et iga arukusele jõudnud inimlaps, niisiis juba 6—7 aastased lapsed, on selleks kohustatud, ja Kirik kutsub kõiki igapäevasele Ühendusele. Kristlike vanemate tungivaks kohuseks on oma laste toomine pühale armulauale, võimalikult vara.

Kuigi Õnnistegija käsib, Kirik kutsub, ei tohi siiski keegi sõandada Kristust pühimas Sakramendis vastu võtta raske patukoormaga. Enne peab kahetsema, ennast parandama ja meeleparanduse sakramendiga puhastama.

Pääle armuoleku nõutakse vaid 1. hääd tahet Jumalale auks või oma hingele kasuks; 2. tingimus, et vastuvõtja oleks veel söömata ja joomata kesköösi saadik armulauale mineku päeval. — Väga soovitav on, et kogu päeva mõtted, teod ja üldine käitumine oleks viidud kooskõlla selle püha toiminguga.

Üks parimaid võimalusi ennast valmistada pühale Ühendusele on katoliku katekismuse õpetust pühima Sakramendi kohta läbi lugeda ja kaalutella. — Siinkohal pakume neli palvust.

1. Ühenduspalvus.

(Ka vaimulikuks Ühenduseks.)

Enne püha Armulauda.

Mu Jeesus, ma usun kindlasti kõike, mida sa oled ilmutanud. Eriti ma usun, et sa pühimas Altarisakramendis oled tõeliselt ligi, sest sina oled ütelnud seda, kes oled igavene ja eksimatu tõde.

Mu Jeesus, ma loodan sinule. Ma loodan sinult selle pühima Sakramendi läbi saavutada igavest õndsust, kui ka kõike seda, mis mul on selleks tarvilik ja kasulik, sest sa oled seda tõotanud, kes oled kõikvõimas, halastaja ja truu Jumal.

Mu Jeesus, ma armastan sind üle kõige kogu südamest, sest sa oled kõrgeim ja armastusväärseim vara.

Mu Jeesus, ma kahetsen kogu südamest kõiki oma patte, sest nende läbi olen sind haavanud ja vihastanud, oma heldeimat Jumalat, keda ma armastan üle kõige.

Mu Jeesus, ma kummardan sind selles pühimas Sakramendis kui oma Issandat ja Jumalat, kui oma Lunastajat ja Õnnistegijat.

Mu Jeesus, ma ei vääri, et sa tuled minu katuse alla, vaid ütle ainult üks sõna, siis saab mu vaene hing terveks.

Mu Jeesus, mu Õnnistegija ja Lunastaja, mu Jumal ja mu kõik, ma igatsen sind. Tule ja külasta mind ja kinnita mind oma armuga, oh Jeesus!

(Kui sa aga ei või pühale Armulauale minna, siis võta seda vastu vaimulikul viisil, palvetades eelolevaid palveid ja juure lisades:

Kuna aga mina ei või sind tõeliselt praegu vastu võtta, siis ma palun sind, armas Jeesus: Tule vaimulikul viisil minu hinge, ja ära lahku minust iialgi! Aamen.)

Confiteor Deo omnipotenti, beatæ Mariæ semper Virgini, beato Michaeli archangelo, beato Joanni Baptistæ, sanctis apostolis Petro et Paulo, omnibus sanctis, et tibi, Pater, quia peccavi nimis cogitatione, verbo et opere: mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa. Ideo precor beatam Mariam semper Virginem, beatum Michaelem archangelum, beatum Joannem Baptistam, sanctos apostolos Petrum et Paulum, omnes sanctos, et te, Pater, orare pro me ad Dominum Deum nostrum.

Misereatur vestri omnipotens Deus, et, dimissis peccatis vestris, perducat vos ad vitam æternam.

Amen.

Indulgentiam, absolutionem, et remissionem peccatorum

Ma tunnistan kõikvõimsale Jumalale, alati puhta Neitsi Maria ees, õndsa pääingel Mihhaeli, õndsa Ristija Johannese, pühade apostlite Peetruse ja Pauluse, kõigi pühakute ees ja sulle, isa, et ma olen väga palju patte teinud mõtteis, sõnus ja tegudes: Minu süü, minu süü, minu suurim süü. Seepärast palun õndsat ja alati puhast Neitsi Mariat, püha pääingel Mihhaeli, püha Ristija Johannest, pühi apostleid Peetrust ja Paulust, kõiki pühakuid ja sind, isa, minu eest paluda Issandat, meie Jumalat.

Halastagu teie pääle kõikvõimas Jumal, andestagu teile teie patud ja saatku teid igavesse ellu.

Aamen.

Teie pattudest päästmist,

torum vestrorum tribuat vobis omnipotens et misericors Dominus.

Amen.

Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi!

Domine, non sum dignus, ut intres sub tectum meum: sed tantum dic verbo, et sanabitur anima mea.

Corpus Domini nostri Jesu Christi custodiat animam tuam in vitam æternam. Amen.

andestamist andku teile kõikvõimas ja halastaja Jumal.

Aamen.

Vaadake Jumala Tall, kes maailma patud ära kannab!

Issand, ma ei vääri, et sa tuled minu katuse alla, vaid ütle üks sõna, siis saab minu hing terveks. (kolm korda)

Meie Issanda Jeesuse Kristuse ihu hoidku su hinge igaveseks eluks. Aamen.

Pärast püha Armulauda.

Jeesus, sull' elan; Jeesus, sull' suren; Jeesus, sull' olen nii elus kui ka surmas.

Mu Jeesus, ma usun sinusse kui igavesse tõesse.

Mu Jeesus, ma loodan sinule kui lõpmatule halastusele.

Mu Jeesus, ma armastan sind kogu südamest kui kõrgeimat ja armastusväärseimat vara.

Mu Jeesus, millest see tuleb, et sina, mu Jumal, vääristad tulla minu, vaese patuse, juure?

Mu Jeesus, ma ütlen sulle piiritut tänu suure armu eest, et sa vääristasid mind, vaest patust, külastada.

Mu Jeesus, ma ohverdan su pühale teenistusele oma ihu ja oma hinge ja kõik, mis mul on.

Mu Jeesus, jää minu juure oma armuga ja kinnita mind oma pühima Sakramendi jõu läbi nüüd ja mu surma tunnil! Aamen.

Palve ristilöödule.

»Vaata, hää ja heldeim Jeesus, sinu ees laskun põlvili ja palun ning vannutan sind oma hinge palavamail leegil: Vala minu südamesse elavaid usu, lootuse ja armastuse tundeid, tõsist kahetsust oma pattude pärast ja kindlat tahet ennast parandada, kuna mina suure hinge liigutuse ja sügava valuga vaatlen vaimus sinu viit haava, pidades silmade ees, mis juba prohvet Daavid pani sinu suhu sinu üle, hää Jeesus: Nad on läbi uuristanud minu käed ja minu jalad; nad on ära lugenud kõik mu kondid«.

»Meie Isa« ja »Mina usun« (lk. 2).

Kristuse hing, pühitse mind.
Kristuse ihu, lunasta mind.
Kristuse veri, jooda mind.
Vesi Kristuse küljest, pese mind.
Kristuse kannatus, kinnita mind.
Helde Jeesus, kuule mind.
Oma haavadesse peida mind.
Ära lase sinust lahkuda mind.
Kurjast vaenlasest kaitse mind.
Mu surma tunnil kutsu mind.
Sinu juure tulla käsi mind,
Et su pühakutega kiidaksin sind
Igavikust igavikuni. Aamen.

Jeesus Kristus, ma kummardan sind kui maailma kuningat. Kõik, mis on loodud, tehti

sinu jaoks. Toimi minuga kui oma omandusega! Ma uuendan oma ristimistõotust ja ütlen lahti saatanast, tema toredusest ja tema tegudest ja tõotan elada hää kristlasena. Eriti kohustun kõike jõudu kokku võtma, et võimaldada võitu Jumala ja sinu Kiriku õigustele. Jumalik Jeesuse süda, sulle annan üle oma viletsad toimingud selles sihis, et kõik südamed tunnustaksid sinu püha kuningriiki ja nõnda kindlustataks sinu rahuriik terves maailmas. Aamen.

Palved »Vaata, hää Jeesus«, »Kristuse hing« ja »Jeesus Kristus« on soovitatavad pärast iga püha Armulauda, et saavutada vastavaid indulgentse.

2. Ühenduspalve.

Enne püha Armulauda.

Aquino'st püha Tooma palve. Kõikvõimas igavene Jumal, vaata, ma tulen sinu ainusündinud Poja, meie Issanda Jeesuse Kristuse, Sakramendi juure. Ma tulen nagu haige eluarsti juure, nagu kõlbmatu halastuse allikale, nagu pime igavesele selgusele, nagu vaene ja abitarvitaja taeva ja maa Issanda juure. — Ma anun sinu lõpmatut heldust ja halastust, et sa armulikult tervendaksid minu haigust, peseksid kõik ebapuhtuse, valgustaksid minu pimedust ja rikastaksid minu vaesust oma armuga, et ma inglileiva, kuningate kuninga ja valitsejate Issanda, võtaksin vastu suure aukartuse ja alanduse, suure harduse ja kahetsusega, niisuguse puhtuse, usu ja meelsusega, et see tuleks minu

hingele õnnistuseks. — Heldeim Jumal, lase mind sinu ainusündinud Poja, meie Issanda Jeesuse Kristuse ihu, kes on saadud Neitsi Mariast, nii vastu võtta, et ma ühineksin tema vaimse ihuga. Armurikkaim Isa, anna mulle, et ma kord igavesti katmatu palgega näeksin sinu armastatud Poega, keda ma nüüd võtan vastu peidetuna sel eluteel, teda, kes sinuga elab ja valitseb Püha Vaimu ühenduses Jumal igavikust igavikuni. Aamen.

Kempen'ist Tooma sõnad. »Tulge kõik minu juure, kes olete vaevatud ja koormatud, ja mina lohutan teid!« — Oh kallis ja armurikas sõna vaese patuse kõrvus, mille läbi sina, mu Issand ja Jumal, kutsud viletsaid ja vaeseid ühendusele oma pühima ihuga! Need sõnad, täis armastust ja heldust, julgustavad mind, aga minu patud hirmutavad mind, ja nii suure saaduse vastuvõtmisel piinab mind minu ebapuhas südametunnistus. Sinu halastavad sõnad kutsuvad, aga minu pahede koorem rõhub mind. — Sa käsid, et ma astuksin lohutatuna sinu ette, kui ma tahan sinust osa saada, ja et ma võtaksin vastu surematuse toitu, kui ma tahan igavesele elule ja pühadusele jõuda. Aga kes olen mina, Issand, et julgen sinu ette astuda? Ja sina ütled: »Tulge kõik minu juure!« — Kuidas ma tohiksin sind oma kotta viia, olles kurvastanud sind nii tihti? Aukartus on inglitel ja pääinglitel, püha hirm pühakutel ja õiglastel, ja sa ütled: »Tulge kõik minu juure!« Kui sina seda ei lubaks, kes julgeks sinu ette astuda?

Seepärast ma palun sinult heldust ja armu, et ma vääriliselt ja vagalt võtaksin sind vastu. Mis mul puudub, heldeim Jeesus ja pühim Lunastaja, seda täienda mul heldelt ja armulikult, et nii see ülev ja vääriline Sakrament saaks rohuks iga vaimse haiguse vastu; et usk minus kõveneks, lootus kinnituks ning armastus sütiks ja rohkeneks. Sest kes astub armuallikale, endaga ühes võtmata pisutki sellest karastusest? Või kes seisab suure tule ääres osa saamata pisutki sellest soojusest?

Lootes sinu heldusele ja halastusele astun haigena Õnnistegija ette, näljasena ja janunejana eluvee allikale, viletsana taevakuninga, sulasena Issanda ja olendina Looja ette, lohutuseta oma armurikkaima Lunastaja ette. — Suurima vagaduse ja armastusega, terve südame ihaldusega igatsen sind vastu võtta, Issand, mu Jumal, sina minu suurim armastus, heldus ja piirita hingeõnnistus. Mina tahan sind vastu võtta niisuguse aukartuse ja alandlikkuse, tänulikkuse ja armastusega, ning lootuse, usu ja puhtusega, nagu võttis sind vastu ja igatses sinu järele sinu pühim Ema, auline Neitsi Maria, kui ta vastas inglile, kes talle kuulutas rõõmusõnumit Jumala Poja lihakssaamisest, alandlikult ja hardumusega: »Vaata, ma olen Issanda ümmardaja, mulle sündigu su sõna järele!«

Kui suurt Issandat ootab mu hing! Millist armast külalist võtab ta vastu! Millist truud sõpra laseb ta tulla! Millist kaunist seltsilist

omandab ta! Oh rääkimata arm, imeline armastus! Tänu sulle, heldeim Jeesus, igavene karjane, kes meid viletsaid ja äratõugatuid oled leidnud päästmiseks väärseina oma kallihinnalise ihu ja verega. — Sina omad kõike, mis ma võin ja tohin himustada. Sa oled minu õndsus ja lootus, sulle tahan täiesti anduda, nii et ma elan mitte endas, vaid sinus. — Heldeim ja armurikkaim Issand, sa tunned mu nõrkust ja häda, mida ma kannatan. Sa tead, kui sagedasti mina olen vaevatud ja eksinud. Soojenda minu külmust oma armastuse tulega. Sa tead, kui vaene ma olen voorustest. Oh sütita mind oma ligiolemisega, kes ise oled tuli, mis alati põleb ega iialgi kustu. Siis ma rõõmutsen, kui minu hing on täielikult ühenduses sinuga. Siis sa mulle ütled: »Kui sa tahad minu juures olla, siis mina tahan sinu juure jääda«. Ja ma vastan sulle: »Tee mind vääriliseks sinu juure jääda, siis mina tahan häämeelega sinu juures olla.« See on minu igatsus, et mu süda oleks pühendatud vaid sulle. Aamen.

Pärast püha Armulauda.

Usk. Nüüd sina oled minus, minu Jeesus, sina, kes on minu hingele armas. Ma teadsin ju seda, et sina oled tõesti ihu ja hingega ligi selles jumalikus Sakramendis. Ma usun, et sa nüüd asud tõesti minu südames liha ja vere, ihu ja hinge, inimsuse ja jumalusega. — Aga kas on see võimalik, jumalik Issand ja majesteet, et sa oled tulnud minu

juure? Kas on see võimalik, et sina, kõrgeim aukuningas, minu Looja ja Lunastaja, austad mind oma külastamisega ja alandad oma lõpmatut majesteetlikkust põrmuni? — Sind ülistavad sügavas aukartuses ja alanduses keerubid, ja sina tuled minu juure? Kas on see võimalik, kõrgeim majesteet, et sa elad minus, et mina vaatlen sind oma vaeses südames? See on küll sinu armastuse suur ime, et sa leidsid tee minu südamesse! Kes mina olen, kes oled sina!

Tänu. Oleks mul nüüd kõigi pühakute ja inglite hääl, sind, kõrgeim Issand, vääriliselt kiita ja tänada! Ühinedes terve hõiskava, võitleva ja kannatava Kirikuga mina ülistan ja kiidan sind. Sina üksi oled püha, suur ja vägev Issand. — Maria, taeva kuninganna, ma palun sind, et sina oma taevase õuekonnaga kiidaksid ja tänaksid oma Poega, minu Õnnistegijat. Jeesus, võta armulikult vastu minu sügavaim austamine!

Heldeim, kõikvõimas ja lõpmata armastusväärne Issand ja Jumal! Kuidas ma mõistan sind tänada sinu määratu kalli armu eest, mida sa mulle näitasid? Võta vastu üliõndsa Neitsi, oma kõrgekskiidetud Ema Maria, ja kõigi pühakute ja inglite tänupalved. Võta kõik tänuavaldused, mis sulle, Jumal, on iial toodud püha missaohvri ja püha armulaua juures. Võta tänuks mind ennast kõigega, mis mina olen ja mis mul on. Olgu minu terve elu lõpmatu tänupalve!

Palve. Issand, sa ütlesid: »Armuajal ma võtan sind kuulda, õnnistuse päeval ma aitan sind«. Nüüd on saabunud minu õnnistuspäev ja armuaeg minu hingele. Sina oled minu juures oma armude küllusega ning oled valmis kuulda võtma kõiki minu palveid. Sina ise ütlesid: »Paluge, siis teile antakse.« Mis ma pean paluma? Mul on nii palju soove südamel; millega ma peaksin algama?

Esiteks ma tahaksin südamlikult paluda: Andesta mulle kõik patud, milledega haavasin sind oma noorest põlvest pääle. Puhasta minu hinge igast roojasest ja hoia talle pühakstegeva armu rüü. — Siis palun usaldusega: Köida enda külge minu süda kõigi tema kalduvustega ja seo teda igaveseks endaga, et mina iialgi ei kannaks igatsust selle järele, mis sulle on vastu meelt. Kalla mulle südamesse sügav põlgus kõige vastu, mis on patt. Ma tahaksin pattu nii vihata, kui sina teda põlgad ja vihkad, pühim Jumal. — Ma palun sind sügavast südamepõhjast, mu Jeesus, anna mulle südamlik ja kestev armastus sinu vastu. Sina ütlesid: »Mina tulin tuld saatma maa pääle, ja mis ma tahan muud kui et seda aga sütitatakse?« Oh sütita ja soojenda oma lõpmatu armastuse tulega minu külma südant! Hävita selles kõik ekslik armastus, võta iga teine armastus, mis oleks sulle vastu meelt, ja ole mulle alati ja igavesti minu armastuse ainukene alus.

Oh armuallikas, täidaks armastus sinu vastu mu terve südame, kui õnnis ma siis oleksin!

Ma ei saaks sind enam haavata. Pattu, seda suurt kurjust, mina kardan. Seepärast anna mulle, hää Jeesus, ka püsivuse armu! Sina ütled ju ise: »Minuta te ei saa midagi teha.« Kuidas ma suudaksin kõikumatult vastu pidada armastuses sinu vastu ja lahti ütelda kiusatusist, mis jällegi ähvardavad minu vaest hinge? Sa tunned minu nõrkust ja muutlikku meelt. Sa tead aga ka, et ma sind tahaksin armastada. — Hoia mind, Jeesus, oma võimsa käega, et ma ei kukuks; juhata mind, igavene valgus, et ma ei eksiks; kaitse mind, et vaenlased mind ei võidaks; aita mind, et ma surmani alal hoiaksin truudust!

Veel üks palve on mul südamel, parim Jeesus. Sina ütlesid: »Sellest ma tunnen, et teie olete minu jüngrid, et teie armastate üksteist«, ja: »See on minu käsk, et teie armastaksite üksteist, nii kuidas mina teid olen armastanud.« Oh, õpeta mind nii armastama!

Meie saame kõik osa sinu pühalt laualt ja sööme kõik ühest taevasest leivast ja nimetame sind oma Issandaks. Armastuse side seob meid kõiki, kes tuleme samale sinu pühale armulauale, ja seob meid üksteise ja sinuga. Anna mulle süda, mis armastab kõiki inimesi, nii kui sina meid oled armastanud ja armastad. Võta minu südamest põlgus, kõik vaenulised mõtted ligimese vastu, ning anna mulle halastavat ja elavat armastust, millega sinu püha süda oli täidetud. — Ma tahan iga haavamist andestada ja unustada. Oh lase oma elu

mul alati eeskujuks olla! Ja niipea kui viha või meelepaha minu südames kipub süttima, kõlagu minu kõrvus sinu palve ristil: »Isa, andesta neile!«

Ma palun südamlikult, tasu ka kõikidele, kes mulle iial on teinud hääd, oma rikkaliku õnnistusega. Õnnista minu vanemaid, õdesid ja vendi, sugulasi ja sõpru; õnnista kõiki preestreid, kaitse süütuid, kinnita õiglasi, kutsu vaeseid patuseid enda juure. Lohuta haigeid, aita vaeseid lesknaisi ja vaeslapsi, päästa ja lunasta vaeseid hingi puhastustules. Aita kõiki inimesi nende hädades, juhata nad enda juure, kõige rahu ja õndsuse allikale. Aamen.

3. Ühenduspalvus.

Enne püha Armulauda.

Usk. Jeesus, mu Jumal ja Issand, ma usun kindlasti, et sa oled siin ligi pühimas Altarisakramendis jumaluse ja inimsuse, ihu ja hinge, liha ja verega, tõesti, tegelikult ja oluliselt; seesama Jeesus, kes lapsena lamas Betlehema laudas; seesama, kes ristil suri minu pattude eest ja nüüd istub Isa paremal käel. Säilita, rohkenda, kinnita ja elusta minus ikka rohkem seda usku!

Alandus. Kust tuleb mulle see arm, et sina, minu Jumal ja Issand, tahad tulla minu, patuse inimese, juure? Mina ei vääri, et sa eened minu hinge, sest mina olen vaene patune olend ja sina oled pühadus ise. Sina oled

määratu Jumal ja mina olen tänamatu inimlaps, patustaja, kes sind nii sageli ja nii raskelt on solvanud.

Lootus. Kuid sa näed ju minu rõhutud ja alandlikku südant. Sa tead ju, kui väga ma soovin, et ma poleks sind kunagi haavanud. Seepärast ma loodan sinu pühadele haavadele ja sinu kallile verele, millest piisab ühest tilgast, et tervet maailma lunastada kõigist pattudest, ja mille sa oled valanud oma lõpmatus helduses ja armastuses viimse tilgani meie pattude eest. Jah, mu Jeesus, ma loodan sinult kõigi minu pattude andestust, armu hää teostamiseks ja sinuga ühinemise läbi igavest elu, kuna sa ju ise oled ülestõusmine ja elu. Kinnita minus lootust ja usaldust!

Igatsus. Põlatud, pilgatud ja kogu maailma poolt ära tõugatud Jeesus, tule minu juure! Rõõmuga võtan sind vastu oma südame sügavusse, et milgi kombel hääks teha haavamisi ja häbi, millega sind maailma poolt teotati. Tule, ilusaim kõigi inimlaste hulgast, tule, hinge armastatuim, minu vaesesse südamesse! Tule, elav taevaleib, elusta ja kinnita minu nõrka südant! Tule, veetlev päike, ja valgusta minu pimedat südant! Tule, südamete kuningas, tule minu südamesse ja ole minu juht, minu valitseja, minu karjane ja minu elu rõõm! Jeesus, mu südame Jumal, minu hinge toit ja jook, minu au, minu rikkus, minu Jumal ja minu kõik! Sa alandud nüüd minu juure tulles, sa kingid end tervikuna mulle, Jumalana ja inimesena. Vaata, ka mina

andun sulle täiesti, ilma tagamõtteta ja alatiseks sinu omandusena. Võta minult kõik, mis mind sinust lahutab, anna mulle kõik, mis mind viib sulle lähemale! Võta mind minult ja anna mind sulle!

Palve Mariale. Maria, minu õrnalt armastatud ema, palu innukalt minu, sinu ebaväärse lapse, eest eriti sel pühal tunnil, et ma vastu võtaksin Jeesust, sinu armastatuimat Poega, säärase südame puhtuse ja niisuguse hardumuse ja andumusega, nagu sinagi võtsid teda vastu Pühast Vaimust, kui sa ütlesid pääinglile: »Vaata, mina olen Issanda ümmardaja, mulle sündigu su sõna järele!«

Minu Jeesus, sind ihaldab minu hing. Tule, mu Looja ja Lunastaja! Tule, minu armastus, tule ja jää igavesti minu juure! Sina oled minu päästmine, sina oled minu elu. Tule, minu Jeesus, mu Jumal ja mu kõik, ja tee mind õndsaks!

Issand, ma ei vääri, et sa tuled mu katuse alla, vaid ütle ainult üks sõna, ja minu hing saab terveks.

Pärast püha Armulauda.

Kummardamine. Nüüd ma leidsin sind, keda armastab minu hing. Sina oled nüüd minus ja mina olen sinus. Issand, kui lõpmata on sinu armastus minu vastu! Sa tuled minu juure, et olla minu hinge elu. Sügavaimas harduses ma kummardan sind, Jeesus, sest sina, minu Jumal ja Lunastaja, oled nüüd tõesti minu sees. Sa oled mind toitnud oma pühima ihuga

ja jootnud oma kalli verega. Sina oled minu sees ja ühes sinuga jumaluse täius. Kuidas see tuleb, et sina, minu Jumal ja Issand, tuled minu juure? Kuidas ma võin sinu otsatut armastust ülistada küllaldase tänuga? Ma tunnen ja tunnistan, et sina oled minu Õnnistegija, minu Lunastaja ja minu Päästja. Oma surmaga sa oled mind äratanud patusurmast armuelule. Sinu armu läbi pääsen vooruse teele ja igavese elu rajale. Sinu oma tahan olla ja sinu omaks jäädа igavesti. Aamen.

Tänu. Kuidas ma pean sind tänama, heldeim Jeesus, et oled annud ennast mulle selles pühas Sakramendis? Mida pean sulle tasuma kõigi nende armuannete ja teenete eest, milliseid oled toonud endaga minu hinge? Aidaku mind sinu pühim Ema ja kõik taeva pühakud, et ma sind väärilselt tänaksin sinu lõpmatu armu ja armastuse eest.

Palve (püha Loyola'st Ignatiuse järgi). Võta vastu, Issand, minu terve vabadus! Võta vastu minu mälu, minu mõistus ja kogu minu tahe! Kõik, mis mul on ja mis ma evin, on sinu antud. Kõik selle annan sulle jälle tagasi ja annan selle täiesti sinu püha tahtmise hoole, et sina otsustaksid selle üle. Anna mulle ainult oma armastust ja oma armu, siis olen küllalt rikas ega vaja enam midagi muud.

Heldeim Jeesus, sa tunned kõik minu kalduvusi, sa tead ka, kui väga ehmun mõtte juures, et võiksin jälle millaski olla eraldatud

sinust. Hoia minu hinge kõige kurja eest ja ära mööna, et kunagi sind jätan jälle maha! Sa tunned ka minu nõrkust ja tead, et isegi oma parimaid kavatsusi olen murdnud nii sageli. Nüüd olen ühendatud sinuga, kõigi armude lättega. Oh kinnita sina minu nõrka tahet; anna mulle jõudu ja julgust elada sinu meele järele ja põlata pattu suurima pahena. Jeesus, anna mulle ja kõigile inimesile kõike, mis on vaja ja kasulik ihule ja hingele! Hoia meid kõiki sinu armus, et elaksime sinu pühima tahte järele ja sinu armu läbi muutuksime sulle ikka meeldivamaks ja väärilisemaks, sind pühimas Altarisakramendis vastu võtma, kuni jõuame sinu juure taeva ja sääl sind näeme palgest palge meie hingede igaveseks rõõmuks. Aamen.

4. Ühenduspalvus.

Enne püha Armulauda.

(Usk.) Jumalik Õnnistegija, viimsel õhtusöömaajal sa ulatasid oma jüngritele leiva ja veini sõnadega: »See on minu ihu, see on minu veri.« Nüüd sa tahad mu hinge tugevdada sama taevatoidusega. Ma usun, et sa kirgastunud Jumalinimesena selles Sakramendis tõeliselt ja kindlasti oled ligi. Toomaga langen su ette maha ja palun sind kui oma Issandat ja Jumalat.

(Alandus.) Issand, ma ei ole väärt, et sa tuled mu hinge. Sa oled lõpmatu Jumal, taeva ja maa Issand. Mina olen nõrk kindlusetu olend,

ma olen su lõpmatu majesteedi ees muud midagi kui vari, mis möödub, kui suits, mis hajub. Mis on inimene, et sa temale mõtled, või inimese poeg, et sa teda väisad? Ja siiski julgesin sind haavata ja rikkusin su pühi käske. Peetrusega pean ütlema: Issand, mine minust ära, sest ma olen patune inimene! Su lõpmatu helduse ees kahetsen kõiki oma patte ja tulen su juure usalduses sinu halastusele, mis ületab kõik su teod.

(Lootus.) Ma ootan igatsevalt Issandat ja ta paneb mind tähele. Ta kuulis mu palvet ja tõi mind viletsusest ja patust välja. Ta asetas mu jalad kaljusele pinnale ja tegi mu sammud kindlaks. Õnnelik inimene, kes paneb oma lootuse Issandale ega pööra oma pilku tühisusele ja näilikkusele. Issand, su tehtud imeteod on arvurikkad ja su mõtetega ei ole miski võrreldav. Ma tulen su tahtmist täitma. Su arm ja truudus kaitsku mind alati! Ma olen nii abitu ja vaene, ent siiski hoolitseb Issand minu eest. Jumal, sa oled mu kaitsja ja päästja, ära viivita kauem!

Pärast püha Armulauda.

(Kummardamine.) Mu Issand ja mu Jumal, sa oled nüüd kindlasti ja tõeliselt mu ligi, nagu sa kord viibisid oma jüngrite juures. Pühas aukartuses ma palvetan sinu kui oma Issanda ja Jumala poole. — Terve loodus ülistab sind, kõik inglid ja pühakud kummardavad sinu majesteeti. Nendega nõtkutan oma põlved su ette ja ühinen nende igavese kiidulauluga: Püha,

püha, püha on Issand, vägede Jumal. Taevas ja maa on täis sinu au. Hosanna kõrges. Õnnistatud olgu see, kes tuleb Issanda nimel. Hosanna kõrges.

(Ohverdamine.) Jumalik Õnnistegija, nüüd olen sinuga uuesti kui tõelise viinapuuga seotud. Õnnistuse karikast olen joonud ja uue otsusega tahan sulle oma hinge annina pühitseda. Suuri asju on Issand meile teinud, sellepärast oleme rõõmsaks saanud. Sellise südame rõõmuga lähen taas tagasi oma elu ülesandeile ja kohustusile. Minus elab ja tuksub su truu tugev süda, mis tõi rõõmsalt iga ohvrit. Oma pühade sakramentide läbi sa tahad oma armastust ja jõudu mu hinge hoovata lasta, et ma sellega kindlaks jääksin kõigis võitlusis ja vaevus, igas kiusatuses ja raskuses. Ma ohverdan sulle südamest kõik, mida ma täna ja tulevikus pean kandma ja tegema. Visaduse ja truudusega ma tahan oma hinge õnnistuseks töötada, oma otsusi silmas pidada ja palves oma tahtmist kinnitada, et sulle elada ja sind teenida.

(Palveid.) Jumalik Õnnistegija, sa palvetasid pärast viimset õhtusöömaaega Isa poole: »Austa oma Poega, et su Poeg sind austaks.« Sel pühal tunnil, mil sa minuga oled üheks saanud, palun sind, lase mul osaks saada sellest armulauast säärane vili, mille läbi ma sind ja Isa kummardan tõelisuses. Sa palvetasid oma apostlite eest, et nad oleksid tões pühitsetud; võiks see palvevili tulla kõigi su asetäitjatele maa pääl, meie vanemaile ja haldajaile, vaimu-

likule ja ilmalikule ülemusele. Sa palvetasid kõigi usklike eest, et nad sinuga oleksid üks ja kord näeksid hiilgust, mida sulle Isa on annud. Lase rahul ja üksmeelel valitseda meie vahel ja anna, et me anname maailmale tõsise kristliku elu hääd eeskuju, et me kõik kord sinna jõuaksime, kus sina oled, ja et ükski meist ei läheks hukka. Aamen.

Esimese Ühenduse puhul.

Ristimistõotuste uuendamine.

Preester. Kui teid ristiti, andsid teie vaderid teie nimel ristimistõotused. Suureks kasvanud ja õpetatud usus võite nüüd ise täie arusaamise ja kindla tahtmisega oma tõotused anda. Seepärast uuendage nüüd oma tõotused rõõmsasti ja julgesti oma Issanda ja selle koguduse ees, ja vastake minu küsimusile.

Kas te ütlete lahti saatanast, kõigest tema toredusest ja kõigist tema tegudest?

Lapsed. Me ütleme lahti.

P. Kas te usute Jumalasse, kõikvõimsasse Isasse, taeva ja maa Loojasse?

L. Me usume.

P. Kas te usute ka Jeesusesse Kristusesse, Jumala ainusündinud Pojasse, meie Issandasse, kes on sündinud Neitsi Mariast ja meie eest on surnud?

L. Me usume.

P. Kas te usute Pühasse Vaimusse, püha Katoliku Kirikut, pühade osadust, pattude andestust, liha ülestõusmist ja igavest elu?

L. Me usume.

P. Kui te tahate alati sesse Kiriku õpetusse jääda ja kui tõsised katoliiklased elada ja surra, siis ütelge nõnda:

(Preester ühes lastega:)

Ma tänan sind, Jumal, / taevane Isa, / kõigest südamest, / et sa oled mind kutsunud / õigele usule sinusse, / sinu Pojasse Jeesusesse Kristusesse / ja Pühasse Vaimusse / ja oled mind juhatanud / oma püha eksimata Kiriku juure. / Iseäranis tänan sind, Issand, / et sa kinnitad ja kosutad mind / oma püha Sakramendiga. / Seega ma tunnistan / avalikult ja pühalikult / sinu ja sinu pühade inglite / ja kõigi valitute ees / ja selle katoliku koguduse ees, / et ma kindlasti ja tõesti / tahan kõike seda pidada, / mis sa mulle õpetad uskuma selles Kirikus. / Alistudes täielikult oma mõistusega / tahan alati truult / selle Kiriku õpetuste järele käia, / sest nad on mulle tõe põhjaks. / Ma ei taha iialgi / sellest Kirikust lahkuda, / vaid tahan elada ja surra / kui tõsine katoliiklane. Aamen.

P. Armsad lapsed, ärge unustage iialgi seda tõotust, mida olete annud oma Jumalale! Kui te seda täidate alati truult, siis ma tõotan teile selle eest igavese elu Isa ja Poja ja Püha Vaimu nimel. Aamen.

4. Meeleparanduse sakrament (Piht).

Eelmärkusi:

»Võtke vastu Püha Vaim! Kelledele teie patud andestate, neile on nad andestatud; kelledele teie kinnitate patud, neile on nad kinnitatud« (Jo 20, 22/3). Nende sõnadega on Kristus meeleparanduse ehk pihisakramendi sisse seadnud ja selle järele apostlitele ja nende järeltulijatele, piiskoppidele ja preestritele, üle andnud selle imestamisväärse jumaliku võimu ja volituse patte andestada. Pihisakrament on Jumala lõpmatu helduse ja halastuse tegu.

Mine tihti, võimalikult igal kuul, ja vääriliselt pühale pihile! Olles patustanud raskesti ära lükka pihti edasi!

Hää pihi viis peatükki on järgmised: Sa pead

1. oma südametunnistust hoolsalt katsuma;

2. eranditult kõiki raskeid patte kahetsema, sest et nende läbi oled kaotanud taeva ja pälvinud põrgu, oled haavanud Jumalat, oma kõrgeimat vara, oma parimat isa, ja oled põhjustanud Jeesuse Kristuse kannatuse ja surma;

3. kindla otsuse tegema ennast parandada, iialgi enam patustada, isikutest, kohtadest ja seltskonnast eemale hoiduda, kes sind on meelitanud patule;

4. oma patte siiralt ja otsekoheselt tunnistama arvu ja suurendavate või patu liigi muutvate olukordadega;

5. hüvitust andma ehk hääks tegema, s. t. preestrilt määratud karistust kandma ja hääks tegema kahju, mida sa ligimesele oled teinud ihu ja hinge, au või varanduse poolest ja antud halba eeskuju hääks tegema.

Kas sinu kahetsus on tõsine, seda tunned kindlast otsusest oma elu parandada. Otsusta sellepärast kindlasti:

1. hoiduda igast patust, vähemalt raskest patust. Püüa ühest pihist teiseni iseäranis määratud patust hoiduda;

2. vältida ligemat juhust patule s. o. kõiki isikuid, kohti, lõbustusi, mänge, mis võiksid sul saada põhjuseks patule, eriti ebakõlblisi teatreid, tantse, joominguid, kaardimängu raha pääle, halbu raamatuid ja ajalehti;

3. elu parandamiseks tarvilikke vahendeid kasutada. Niisugused on palve, sakramentide sagedane vastuvõtmine, oma seisuse kohustuste truu täitmine, ligimese armastuse teod, hääde katoliku raamatute ja ajakirjade lugemine, osavõtt katoliku ühinguist.

Kui sa lähed sageli ja järjekindlalt pihtima, siis tuleta lühidalt meele neid kohti, kus sa oled viibinud, isikuid, kelledega oled läbi käinud, asju, millega sa oled tegelenud, ja siis katsu läbi oma mõtted, oma kõnelused, oma käitumine ligimese ja iseenda suhtes, esijoones aga oma kohuste täitmine.

Ainult surmapatte pead sa pihtima ja nimelt arvu ja tähtsate olude nimetamisega. Kui sul on ainult andeksantavaid patte, siis ära pane pearõhku sellele, neid kõiki piinliku täpsusega loetella. Pööra tähelepanu kõige tähtsamaile, nimeta, mitu korda need on esinenud, vali eelkõige neist üks, mille vastu sa eriti võitled, mille üle sa pihiisale ka teed erilise aruande, näiteks, kas ta nüüd esines harvemini, kas sa truult kasutasid vastuabinõusid, eriti kas sa sooritasid igapäevase südametunnistuse usutelu, kas kiusatused olid ägedamad, kas see sõltus välistest oludest või sinu enda leigusest j. m. Arvesta ühes ka teisi vigu ja veel mõnesuguse tüübi patte möödunud elust.

Kui sa nii talitad, siis sinu süüdistus ei saa iialgi surnud skeemiks, mille järgi sa aastaaastalt ikka korrutad pihiisale neidsamu patte. Sa õpid ikka rohkem iseenda sõnadega väljendama oma hinge olustikku; sa annad oma pihiisale võimaluse sind tõesti aidata edasi, sa märkad iseenda juures vaimset edu ja seega säilitad indu ja rõõmu sakramentide vastuvõtmisel.

Kui üks või teine sinu eelmistest pihtidest oli kehtimatu, siis pead sa sooritama kõigi pattude kogupihi ehk üldpihi. Siin nimeta, millal toimus viimane kehtiv pihtimine ja kui kaua ning mispärast sa sest saadik oled pihtinud kehtimatult ja milliseid raskeid patte sa sest ajast oled korda saatnud. Kui üldpiht mahutab endasse pikema ajavahemiku, siis on kõige soovitavam, kui sa järjekorras sirvid oma möödunud elulehekülgi, vastavalt sellele, kuis sa oled veetnud oma elu järke. Tungivalt soovitatakse

üldpihti tähtsate elusündmuste puhul, nagu enne abielusõlmimist, missionite, juubelite ja iseäraliselt raskete murede puhul ning surmale valmistumiseks. Kui neil juhtumeil endised pihtimised on kõik korras, siis öeldagu esialgu patud, mis tehtud viimasest pihtimisest saadik ja mainitagu siis kõnesoleva elujärgu peajooned.

1. Pihipalveid (täiskasvanuile).

Enne pihti:

Jeesus, sa oled maailma Õnnistegija. Sinus tuli jumalus meie, vaeste inimeste, juure, et meile näidata tõeteed ja et meid päästa patueksiteist. Võta mind, Issand, oma hoole alla. Päästa ja kinnita mind meeleparanduse püha sakramendiga, mida tahan vastu võtta. Vala minu hinge haavadesse oma halastava armastuse kergendavat õli ja püha jumalakartuse puhastavat veini, et ma täiel määral ja siiralt lakkan patustamast ja sinu käe kõrval leian tee igavesse isamajja.

Püha Vaim, sakrament, mida nüüd tahan vastu võtta, on eriti sinu kaitse ja mõju all. Aita mind ära tunda oma patte nõnda, nagu sina neid näed, ja nii kahetseda, nagu mina kahetsen neid kord oma surmatunnil.

Püha Maria, patuste varjupaik, sina oled minu ema; sellepärast anun endale valgust ja jõudu, et seda püha sakramenti võiksin vastu võtta väärikalt.

Püha kaitseingel, sina oled nagu hää sõber minuga läinud läbi elu ja oled näinud kõiki minu vigu. Tule ka nüüd minuga ja hoia eemal minust kuri vaenlane, et ta ei ärataks

petlikku häbi mu hinges. Aita mind siiralt kahetseda oma patte ja neid siiralt tunnistada, et ma leiaksin andestust Kristuse, meie Issanda läbi. Aamen.

Pihipeegel.

Eelküsimused. Millal oli viimane piht? — Kas ta oli kehtiv? — Kas sa kandsid oma karistuse? — Kas pihiisa kohustas sind, teatud raske patu ärahoidmiseks tarvitusele võtta erakordseid abinõusid? — Vaata järele, kas täitsid neid tingimusi, näiteks teatud ajajooksul jälle pihtida, midagi paluda, vältida teatud võimalusi patustamiseks, lakata läbikäimast kellegagi või muud sellesarnast.

1. käsk. Kas sa jätsid tihti tegemata oma palve, patustasid kõneldes usu vastu, levitasid, pidasid ja lugesid usuvastast kirjandust? Kas olid ebausklik, lasksid endale tulevikku ennustada?

2. käsk. Kas patustasid kõneldes põlastavalt Jumalast ja pühist asjust ja pühakutest, sajatamise, kergemeelse või võltsvande läbi?

3. käsk. Kui tihti ja miks puudusid pühapäevil ja pühil pühast missast või hilinesid sellele? Kas patustasid jutluse järjekindla lohakusse jätmisega, põhjendamata kehalise tööga pühapäevil ja pühil, liialdatud lõbustustega?

4. käsk. (Lastele:) Kas patustasid oma vanemate vastu sõnakuulmatuse, kangekaelsuse, häbematute vasturääkimiste, kalgi kohtlemise, puuduliku toetuse läbi? — (Vanemaile:) Kas olid liiga järeleandlik oma lastele? Kas sõimasid ja lõid neid vihatujus? Kas hoolitsesid nende katoliikliku kasvatuse eest? Kas kasvatasid neid aususele ja tõearmastusele? Kas panid rõhku nende läbikäimisele, kirjandusele, riietusele? Kas talusid lubamatuid, eriti aga segatutvusi Kiriku tingimuste täitmiseta, hädaohtlikku üksindust? — (Juhtidele:) Kas kohtlesid õieti oma alluvaid, tasusid neile õiglaselt, andsid neile aega nende usuliste kohuste täitmiseks, hoolitsesid võimaluse järele nende hingeelu eest? — (Alluvaile:) Mil viisil patustasid oma töökohuste halva täitmise läbi, ässitamise, väljalobisemise ja laimamise

läbi? — (Kõigile:) Kas ilma piisava põhjuseta astusid üle paastu ja lihastkeeldumise käskudest?

5. käsk. Kas patustasid mõttetu viha, liialdatud sportimise, ebamõõdukuse läbi joomises, mängimises, suitsetamises, lugemises (lugemistõbi, sopakirjandus!), teiste kaasinimeste põlgamise või raske solvamise läbi; kadeduse, vihkamise, kättemaksuiha läbi, tekkiva elu tegeliku või katsetatud hävitamise läbi, selleks nõuandes või kaasa aidates, ahvatlemises (missugusele patule?), tooruse läbi loomade vastu?

6. ja 9. käsk. Kui tihti sa patustasid häbitute kõnede, häbitu riietuse, kõlblusvastaste tantsude, sihilike kõlblusvastaste mõtete, ihalduste ja pilkudega, ebamoraalse kirjanduse ning kõiksuguste ebakasinate tegudega iseenda või teiste kallal? Kas sa ei vältinud lähemat patuvõimalust või pidasid lubamatuid suhteid? Kas kuritarvitasid abielu või murdsid truudust mingi sõpruse või otsese läbikäimise kaudu teistega?

7. ja 10. käsk. Kui palju ja kui tihti sa varastasid? Kas võtsid vastu varastatud asju või müüsid neid teistele? Kas patustasid liiakasuvõtmise või petmise läbi, kergemeelse võlategemise või maksmise hooletusse jätmisega?

8. käsk. Kas patustasid valetamise läbi, teisi kahjustades, teiste vigu õelalt paljastades (ka raskeid, veel tundmata vigu), laimamise, hävitatud au mittejaluleseadmise läbi, rahutuste tekitamise läbi, võõraste kirjade lubamata lugemise läbi, võõraste pattude salgamise läbi (võimudele)?

Kahetsus: Õiglane Jumal, millisena seisan sinu palge ees? Olen talitanud jumalavastasena ja olen ärritanud sinu viha. Ma häbenen sinu ees ja kardan tõsta oma silmi sinu poole, sest olen patustanud taeva ja sinu vastu ega vääri, et mind nimetatakse sinu lapseks. Ära kanna viha kauemini ja ära tuleta meele minu kuritegusid. Sa ei taha ju patuse surma, vaid tahad, et ta pöörduks ja elaks.

Kuigi olen lakanud olemast sinu laps, sina pole lakanud olemast minu isa. Sa halastad kõigi pääle ja oled andeksandlik inimeste pattude suhtes, kahetsuse pärast. Võta mind jälle oma isaliku südame varju, sest sina üksi oled minu tugevus ja minu varjupaik, sina üksi oled minu kindlus igavikus. Aamen.

Hää otsus: Mu Jumal ja Issand, sa tunned minu nõrkust ja minu kurjade kalduvuste jõudu. Ma ei tee seda hääd, mis ma tahan, vaid kurja, mis ma ei taha. Kui sageli olen juba end aidanud püsti ja lahti kiskunud patust, ja ometi olen ikka jälle langenud tagasi, kuna ma olen järele andnud kiusatusele ega puigelnud kõrvale patuvõimaluste eest. Patuneedusest ja tema mõrudusest tahtsin põgeneda, aga ei tahtnud rebida katki seda salajast sidet, millega ta hoidis minu hinge lõas. Minu süda oli jagatud maailma ja sinu vahel, Jumal, sinu seaduste ja kirgede meelituste vahel.

Ma ei saa tagasi kutsuda, mis on möödunud; seda enam tahan kasutada tulevikku oma õndsuse saavutamiseks. Iga puu, mis ei kanna hääd vilja, raiutakse maha ja heidetakse tulle. Sellepärast tõotan sulle otsustavalt hoiduda lähimast patustamise võimalusest, jälle hääks teha kaadetud ülekohtu, loobuda kõigest kibedusest ja vaenulisest meelsusest. Igapäev tahan rõhku panna ühele erilisele kavatsusele, ühe erilise vea kõrvaldamisele. Unustan, mis on minu selja taga, ja suundun selle poole, mis on minu ees, ja nii

ma püüan sihile, ülevalt saadud Jumala kutsumuse võitlushinna poole, Jeesuse Kristuse, meie Issanda sees. Aamen.

Nüüd astu pihitooli ja tunnista volitatud preestrile tõsiselt ja otsekoheselt oma patud. Et vältida aja raiskamist ja saavutada selgust sinu hingeseisu kohta, ütle:

Minu viimane piht oli . . . Tõsises kahetsuses ja otsekohesuses tunnistan oma patud.

Juhul, kui oled preestrile tundmatu, on soovitav esitada lähemaid lühikesi andmeid kohe enne pihtimist: Ma olen (mitte) abielus, olen õpilane, tööline, ametnik, äritegelane . . .

Pärast pihti:

Mu Jeesus, sa oled ütelnud mulle selle õnnistava sõna: »Mine rahus, sinu patud on sulle andestatud.« Sa oled mind puhastanud oma verega ja taevas on mulle jälle lahti. Sinu rahu ja sinu rõõm on tagasi pöördunud minu südamesse. »Lohuta ennast, lohuta ennast, minu rahvas, räägib Issand. Sinu kuritegu on lõppenud, sinu süü on andestatud. Kahekordset pead sa vastu võtma Issanda käest kõigi oma pattude eest.« Aga sa oled mulle ütelnud ka tõsise sõna: »Vaata, sa oled saanud terveks, ära patusta nüüd enam, et sinuga ei juhtuks midagi hullemat!« Ma tean, et minu selja taga lasub palju mürtud tõotusi, ning ometi ei taha ma kaotada julgust. Sest sina oled minu tugevus ja minu varjupaik, ja oma nime pärast sa juhid ning toidad mind. Sinu kätte annan oma hinge, sina oled mind lunastanud, Issand, tõe Jumal. Sa armastad end näidata tugevana nõrgas, ning nii kaua, kui evin hää, ausa tahtmise, täidad

sa ka minu hinge juures tõotuse, mis prohvet kuulutas Jeruusalema linnale: »Ma tahan ära pöörata oma rahva vangipõlve. Nad ehitavad üles hävitatud linnad ja elavad nende sees, istutavad viinamägesid ja joovad oma veini, planeerivad aedasid ja naudivad oma vilja. Ma tahan taas püstitada Davidi lagunenud onni, ma tahan täita nende müüride lüngad ja tahan taas jalule seada selle, mis oli kokku vajunud. Ma tahan ta üles ehitada, nagu ta oli möödunud päivil.«

(Siin palveta preestri poolt määratud palve.)

Lõpppalve. Helde Jumal ja Isa, aita mind, et ma nii ruttu ei unustaks, mis ma sel pühal tunnil sulle olen lubanud. Püha Vaim, viimistle minus oma halastuse töö. Maria, armu ja helduse ema, võta mind oma emaliku kaitse alla. Teie pühad inglid, saatke mind minu teedel ja võtke oma hõlma.

Paluge minu eest, teie armsad pühakud, et ma järgin teie eeskuju maa pääl, et kord ka osa võtta teie tasust igaveses elus. Aamen.

Preester (ja igaüks, kes juhuslikult kuuleb midagi pihi sisust) on kohustatud vaikima ega kuuldust midagi kasutama, isegi kohtu ees või surmaähvardusel. Muidu tabaks preestrit karmid Kiriku karistused. Mida suurema usalduse ja hoolsusega võetakse seda püha sakramenti vastu, mida tihem ja tõsisemalt, seda suurem on tema mõju vaimulikule elule. — Ükskord vääriliselt pihitud patte ei ole tarvis iialgi uuesti pihtida, isegi mitte surmatunnil. — Täna armsat Õnnistegijat selle sakramendi eest, mille ta sisse seadis kohe pärast ülestõusmist lunastuse esimese viljana! Palu sageli Davidi 50-ndat laulu: »Halasta minu pääle, Jumal.«

2. Pihipalveid (lastele).

Enne pihtimist:

Armas Jumal, heldeim isa, vaata siin oma vaest patust last! Ma tulen alanduses ja kahetsuses oma patte pihtima ja sinult andestust saama. Mul on tõeline tahtmine hästi pihtida. Aga kuna ma ei suuda seda sinu abita, palun sind hardalt, saada mulle oma Püha Vaim tema vägeva armuga minu südamesse!

Tule, Püha Vaim, valgusta minu mõistust, et õieti tunnistaksin oma patte. Liiguta ka minu südant, et ma hästi kahetseksin, otsekoheselt pihiksin ja ennast tõsiselt parandaksin. — Armas Jumalaema, püha kaitseingel, mu nimepühak, paluge minu eest, et ma pihiksin vääriliselt. Aamen.

Pihipeegel. (Pattude meeletuletamine).

Eelküsimused. Millal pihtisin viimati? — Kas viimane piht oli kehtiv? — Kas olen raske patu sihilikult jätnud avaldamata? — Kas olen määratud karistuse täitnud?

Pane tähele, et pead surmapattude juures tunnistama arvu, kui tihti sa oled neid teinud, ja tähtsamad olud.

1. käsk. **Usk ja palved.**

Kas jätsin hooletusse oma igapäevased palved? — Kas mu mõtted olid palveajal minu süü läbi laiali? — Kas kahtlesin vabatahtlikult usus? — Kas häbenesin usku? — Kas jätsin hooletusse usuõpetuse? — Kas olin ebausklik? — Kas nurisesin Jumala vastu?

2. käsk. **Pühad nimed — vanne.**

Kas tarvitasin pühi nimesid kergemeelselt või vihas? — Kas haavasin Jumala au vandumise, needmise või sajatamisega? — Kas esinesin valevandega kohtu ees või mujal?

3. käsk. **Pühapäevad ja pühad.**

Kas puudusin mõnel pühal või pühapäeval oma süü pärast pühast missast? — Kas puudusin kaaluva põhjuseta mõnest püha missa olulisest osast (ohverdamisest, muutmisest, ühendusest)? — Kas käitusin kirikus või pühitsetud paikadel vallatult? — Kas tegin pühapäevadel või pühadel vajaduseta argipäevast tööd?

4. käsk. **Vanemad ja ülemad.**

Kas kohtlesin vanemaid või ülemaid lugupidamatult? — Kas kurvastasin neid sellega raskesti? — Kas soovisin neile kurja? — Kas olin sõnakuulmatu?

5. käsk. **Elu ja ligimene.**

Kas olin vihane või kade, ebamõõdukas söömises ja joomises? — Kas panin asjatult oma või teiste elu kaalule? — Kas sõimasin, sajatasin või lõin teisi? — Kas meelitasin kedagi patule? Mäherdusele patule? — Kas piinasin loomi? — Kas olin laisk töös või õppimises?

6. ja 9. käsk. **Südamepuhtus.**

Kas ma mõtlesin, kuulasin, rääkisin, lugesin või vaatlesin vajaduseta, häämeelega ja ebaviisakalt midagi, mis riivab häbitunnet? — Kas ma tegin või lubasin enda või teiste kallal midagi ebakasinat?

7. ja 10. käsk. **Omandus.**

Kas maiustasin, varastasin, tegin kahju või katsusin seda teha? — Mis? Kui palju? — Kas varjasin või võtsin vastu varastatud asju? — Kas jätsin tagasi andmata leitud asju õigele teatud omanikule? — Kas olin ihnus või ahne?

8. käsk. **Tõde ja au.**

Kas valetasin, teesklesin, petsin (koolis)? — Kas paljastasin tarbetult ligimese vigu, liialdasin või leiutasin neid? — Kas laimasin teisi, eriti halvus asjus?

Kirikukäsud. Kas ma sõin tähtsa põhjuseta või Kiriku loata reedel liha?

Kahetsus ja hää otsus. Armsaim Õnnistegija, kui tihti ja kui raskelt haavasin sind jälle! Kui hirmsaid karistusi peaksin juba kannatama, kui oleksin surnud oma pattudest koormatuna. Halasta ja heida armu minu pääle! Ise sa kannatasid kord ütlemata valusid ja kibedat surma minu pattude pärast ja minu hinge päästmiseks. Nii suur oli sinu armastus minu vastu. Selle asemel, et sind südamlikult tänada ja armastada, patustasin jälle ja tegin haiget sinu õrnale südamele. Jah, minu pattude pärast sa pidid kord nii hirmsalt kannatama. Sa nägid ette kõiki minu patte ja tahtsid nende eest karistust kanda ja taevasele Isale lepitust tuua.

Taevane Isa, ka sind kurvastasin väga oma pattudega. Sa tegid mulle ihu ja hinge poolest nii palju hääd, nimetasid mind vaest olevust oma lapseks ja tahad mind kord võtta enda juure taeva. Ja siiski sinu palge ees tegin pattu, mis on nii hirmus sinu silmis. Oma südame, mille sa valisid endale eluasemeks ja ehtisid taevaste annetega, tegin sinu silmis oma pattudega ebapuhtaks ja põlastusväärseks. Ma tasusin sulle kõik sinu hääteod tänamatuse ja haavamisega. Oh andesta mulle, ma tahan edaspidi nii käituda, et ma sind kunagi ei kurvasta oma pattudega. Ma vihkan kõiki oma patte. Ma ei taha neid iialgi enam korrata. Samuti püüan põgeneda kõigi patuvõimaluste eest, et ma uuesti ei langeks patu võrku. Aita mind seejuures oma armuga! Aamen.

Pihtimine.

(Asudes pihtima tee ristimärk ja ütle:)

Minu viimane piht oli . . . (nädala, kuu) eest. Alanduses ja kahetsuses tunnistan oma patud.

(Lõpus lisa juure:) Neid ja kõiki oma patte kahetsen südamest. Ma tahan ennast tõsiselt parandada, ja palun karistust ja andestust.

(Kuula tähelepanelikult preestri manitsusi ja määratud karistust. Vasta küsimusile põiklemata. Ära lahku enne, kuni preester tervitab: »Kiidetud olgu Jeesus Kristus« või annab teisiti märku lahkumiseks.)

Pärast pihtimist.

Oh Jumal, kui suur on sinu armastus ja heldus! Sa andestasid mulle patud preestri läbi. Ma sain jälle täiesti sinu lapseks. Tänu ja austus olgu sulle sinu suure halastuse eest! Ma ei taha seda armu unustada. Tänulikkusest tahan hoolega püüda hoiduda patust ja patuvõimalusest. Õnnista seda minu otsust ja kinnita mind, et ma ei kõiguks. Seda palun Jeesuse Kristuse, sinu Poja läbi, kes mind on lunastanud ja patust puhtaks pesnud oma kalli verega.

Püha Jumalaema, aita mind, et ma iialgi ei kaotaks armu! Püha kaitseingel, ära jäta mind maha! Aamen.

(Nüüd täida preestrilt määratud karistus, kui see on kohe teostatav. Määra endale väike häätegu, mida tahad sooritada järgmise pihini, et näidata Jumalale oma hääd tahtmist ja toetada oma häid otsuseid.)

Läbi katsudes igal õhtul südametunnistust (vaata lk. 16 ja 19), muutub sulle kergeks enne pihti teha kiiret ja selget ülevaadet oma hinge seisukorra üle ja sa võtad pihisakramenti häämeelega ja viljakalt vastu.

5. Haigete salvimine.

Haigete salvimise ehk viimse salvimise sakramendis antakse haigele vajalikku armu hinge päästmiseks kui ka ihu tervistamiseks. Apostel Jakobus kirjutab (Jak 5, 14—15): »Kui keegi teie seast on haige, siis kutsugu oma koguduse preestrid enese juure ja need palugu Jumalat tema eest ja salvigu teda õliga Issanda nimel. Ja usu palve aitab seda haiget ja Issand kergendab teda, ja kui ta on pattudes, andestatakse need temale.«

Preester salvib haige viit meelt (silmi, kõrvu, nina, suud, käsi ja jalgu) seejuures üteldes:

»Selle püha salvimise ja oma helde halastuse pärast Issand andestagu sulle, mis sa oled patustanud nägemise (kuulmise j. n. e.) läbi. Aamen.«

Kuna see armurikas sakrament, õigel ajal ja õigel meelel vastu võetud, suurendab pühakstegevat armu, kustutab isegi patte, mida haige pihtida enam ei saa, hävitab ajalikke patukaristusi ja kinnitab haiget kannatusis ja kiusamisis, iseäranis surmavõitluses, siis kutsu kohe preester tõsise haiguse puhul enda või teise haige juure; muidu lasuks raske vastutus sinu südametunnistusel, viivitades preestri abiandmist. Paljudele on see püha sakrament viimne võimalus ära leppida Jumalaga. Palu tihti, eriti käies pühal Armulaual, et saaksid kord selle püha sakramendi osaliseks ja kanna üldiselt hoolt haigete ja surijate hinge päästmise eest. Sageli tasub helde Jumal pärast sakramendi vastuvõtmist meie usaldust ja vagadust haige olukorra kergendamise ja isegi tervenemisega.

Kindlasti kuulub parimaisse vaimulikesse ja kehalikesse hääteguedesse haigeid ja surijaid külastada ja aidata, surnuid matta ja lahkunute hingede eest palvetada. »Õndsad on halastajad, sest nad saavad halastust.«

Õnnetuse ja raske haigestumise puhul kutsu kohe preester. Haigete salvimisel ja pühal teemoonal (surijate armulaud) olgu kohal laud valge linaga, ristikuju, 2 küünalt, anum pühitsetud veega, taldrek, 6 väikest vatipalli ja sool; edasi puhas käterätik, klaas joogivett ja teelusikas.

Palveid.

Haige igapäevane palve.

Igavene Jumal, sa lõid inimese oma armastuses täiuslikuks ja õnnelikuks, aga patt on teda allutanud kannatusele ja surmale. Ma kummardan alandlikult sinu otsuseid ja andun sinu pühale tahtele. Ka nüüd, mil sa mind katsud, ülistan sinu õiglust. Sinu halastuse pärast palun sind, vaata minu nõrkusele ja põdurusele! Sa andsid oma armastatud Poja meie eest surma ja panid temale meie valud ja haigused. Tema läbi anna mulle jõudu, taluda kannatusi sinu auks ja minu lunastamiseks. Temas lohuta mind minu kurbuses. Vabasta mind, Issand, minu haigusest, kui see on sinu püha tahe, ja kingi taas mulle mu tervis, kui see saab mulle lunastamiseks.

Kui sa aga tahad, et pean siit maailmast lahkuma ja sinu kohtu ette astuma, siis olen valmis järgnema sinu kutsele ja palun sind südamlikult, ära lase mul mitte minna Kiriku lohutuse ja sakramentideta igavikku. Sinu auks tahan elada, kannatada ja surra. Kinnita minu lootust olla sinuga ühendatud igavikuks. Kui sa mulle veel kingid aastaid, siis ma tahan neid kasutada truult, et sulle elada ja sinu oma olla igavikus. Aamen.

Enne püha salvimist.

Helde Jumal, sa ütlesid oma apostel Jakobuse läbi: »Kui keegi teie seast on haige, siis kutsugu oma koguduse preestrid enese juure ja

need palugu Jumalat tema eest ja salvigu teda õliga Issanda nimel. Ja usu palve aitab seda haiget ja Issand kergendab teda, ja kui ta on pattudes, andestatakse need temale.« — Südamest kahetsen kõiki oma patte ja palun sind alandlikult, kinnita mu nõrkust, tee terveks minu hinge haavad ja hävita selle püha salvimise sakramendi armuga minu patud. Vabasta mind kõigist muredest ja rahutusist. Aita mind minu kehalikes valudes. Anna mulle, kui see on sinu püha tahe, minu tervis tagasi. Ära lase minu usaldusel sinu halastusele iialgi vankuda, kes elad ja valitsed igavikust igavikuni. Aamen.

Pärast püha salvimist.

Issand, selle püha salvimise ja oma armurikka halastuse läbi andesta mulle kõik mu patud, eriti need, mida ma oma meelte kuritarvitamises olen korda saatnud. Selle püha sakramendi armuga valgusta ja kinnita mu hinge ja tasu oma lõpmata rikkast teenusest, mis mul veel puudub. Näita ka selle püha vahendi läbi oma halastuse jõudu üles minu haige keha juures ja lohuta mind minu haigevoodil. Nagu sa kord tegid terveks oma kõikvõimsa sõna läbi kõiki põduraid ja haigeid, nii tee mind terveks oma armuga nii kehaliselt kui ka hingeliselt. Kui sa aga tahad, et peaks lõppema minu elu, siis sündigu, Issand, sinu püha tahe! Minu süda on valmis sinu kutsele järgnema ja sulle ohvriks tooma oma elu. Sinu pääle heidan kõik oma mured, sinu pääle panen oma terve usalduse.

Oma kibeda kannatuse ja surma jõu läbi tugevda mind minu surmatunnil ja võta mind õndsa Neitsi Maria ja kõigi pühakute eestpalvete läbi oma hiilguse riiki. Saada taevast oma püha ingel, et ta mind kaitseks kurja vaenlase tagakiusamiste eest ja juhiks mind igavesele eluasemele, kes elad ja valitsed igavikust igavikuni. Aamen.

Lühikesi palveid haigeile ja surijaile.

Palveid. Taevane Isa, halasta minu pääle. Sinu kätte ma annan oma vaimu. — Halastaja Jumal, ole mulle vaesele patusele armulik. — Jeesus, Davidi poeg, halasta minu pääle. — Issand Jeesus, võta minu hing vastu. — Ristilöödud Õnnistegija, ära lase kaduma minna oma kannatusel minu juures. — Issand, jää minu juure, sest päev veereb ja õhtu jõuab kätte. — Issand, sinule ma olen lootnud, igavikus ma ei satu häbisse. — Jumal, halasta minu pääle oma suurt halastust mööda. — Püha Vaim, ära mine minust ära, valgusta ja tugevda mind, et vaenlane ei võtaks võimu minu üle. — Issand, siin põleta, siin lõika, siin puhasta, aga anna armu igavikus. — Minu Jumal, tugevda mind sel tunnil. — Issand, tule abiks oma sulasele, keda sa ostsid oma kalli verega. — Jeesus, ole mulle armulik. Jeesus, ole mulle halastaja. Jeesus, andesta mulle mu patud. — Jeesus, sull' elan. Jeesus, sull' suren. Jeesus, su oma olen nii elus kui ka surmas. — Issand Jeesus, tule! Tule pea! — Mu Jeesus, halasta! Heldeim Jeesus, ära ole mulle kohtumõistjaks, vaid Lunastajaks.

Andumus. Minu Issand ja minu Jumal, juba nüüd võtan sinu käest alandlikult ja meeleldi surma kõigi tema kannatuste, piinade ja valudega vastu, mil viisil ta mind sinu tahte järele iganes ei tabaks. — Isa, kui see on võimalik, siis lase sel karikal minust mööda minna, mitte nii, nagu mina, vaid kuidas sina tahad. — Kuidas Issandale meeldib, nõnda sündigu. Issanda nimi olgu kiidetud. — Jumal on Issand. Mis tema silmile näib meeldiva ja hääna, seda ta tehku! Minu süda on valmis. — Issand on nii tahtnud. Kes olen siis mina, et ma tohiksin oma Issandale ja oma Jumalale vastu rääkida? — Taevane Isa, sa andsid mulle elu. Selle sama ma annan sulle vabatahtlikult tagasi. Võta minu eluohver vastu minu pattude lepituseks. — Isa, sa kutsusid mind; ma järgnen sinu kutsele. Vaata, ma olen valmis. Sinu püha tahe sündigu!

Igatsus. Ma igatsen pääseda õndsusesse ja olla Kristuse juures. Millal ma jõuan ja ilmun sinu palge ette? — Issand, näita mulle oma palet ja ma olen päästetud. — Õndsad, kes elavad sinu majas. Igavikus nad kiidavad sind.

Usk, lootus, armastus. Jeesus, sinusse ma usun, sinule loodan. Jeesus, südamest ma armastan sind. Ma kahetsen oma patte. Jeesus, Jeesus, tule minu juure. Vaata, minu süda igatseb sind. — Jeesus, minu Jumal, ma armastan sind üle kõige. Helde Jeesuse süda, anna, et ma armastaksin sind ikka enam. — Pühim Jeesuse süda, mina usun sinu armastusse minu vastu. —

Jumal, ma usun sinusse; sa oled igavene tõde. Jumal, ma loodan sinule; sa oled igavene heldus ja truudus. Jumal, ma armastan sind; sa oled minu viimne siht, ainus tõeline vara. — Veel kord tänan sind kõige eest, mis sa mulle andsid. Veel kord kahetsen kõike, mis mina tegin sinu vastu. Ma palun sinu armastusest andestust. Issand, lase lahkuda rahus oma sulasel, rahus sinuga, rahus oma südametunnistusega, rahus kõigi inimestega.

Palveid Mariale. Püha Maria, Jumala Ema, palu minu vaese patuse eest. Maria, ulata mulle oma emalik käsi sel raskel tunnil. Halastuse ema, palu minu eest. — Taeva värav, haigete tervis, patuste varjupaik, kurbade lohutaja, kristlaste abi, palu minu eest. — Sinu kaitse ja varju alla põgenen, püha Jumalasünnitaja. Ära põlga mind minu viimses hädas.

Palveid inglitele ja pühakuile. Minu püha kaitseingel, võta mind oma hoole, kaitse mind viimses võitluses, kui nõrkeb minu väsinud elu. — Püha pääingel Mihhael, kaitse mind võitluses, et ma ei läheks kaduma kohtus. — Püha Joosep, surijate kaitsepühak, palu minu eest. — Kõik inglid ja Jumala pühakud, tõtake mulle abiks, et ma võitleksin hääd võitlust ja jõuaksin teie ühendusse. Aamen.

Tähtsaim ja ilusaim palve haigeile ja surijaile on sagedane ja vaga JEESUSE nime hüüdmine ning püha RISTI austamine.

* * *

Kiriku suripalved.

Lahku, kristlik hing, sellest maailmast Jumala, kõikvõimsa Isa, nimel, kes sind on loonud; Jeesuse Kristuse, elava Jumala Poja, nimel, kes sinu eest kannatas; Püha Vaimu nimel, mis valati sinu pääle välja; aurikka Jumalaema ja kõigi inglite ja pühakute nimel. Juba täna olgu sinu eluase ja sinu kodupaik pühas Siionis.

Halastav, helde Jumal, oma halastuste hulga pärast sa hävitad kahetsejate patud ja kustutad armulikult nende süüd. Vaata alla oma sulase hingele. Kuule tema anumist ja anna temale kõigi pattude kustutamine, mis ta sult palub kahetseva südamega. Helde Isa, uuenda temas, mis inimliku nõrkuse läbi kannatas või kurja vaenlase pettusest hävitati, ja lase sel lunastatud liikmel ühineda Kirikuga pühas ühenduses. Halasta, Issand, tema õhkamise pärast, halasta tema pisarate pärast, ja lase tal osaks saada sinu lepituse armust, kuna ta paneb oma ainsa usalduse sinu halastusele Kristuse meie Issanda läbi.

Issand, me soovitame sulle selle sulase hinge ja palume sind, Issand Jeesus Kristus, maailma Lunastaja, ära keeldu seda hinge, mille eest sa tulid halastuses maailma, oma patriarhide hulka vastu võtmast. Rõõmusta tema hinge sinu palge ees ja ära meenuta tema patte. Ehkki ta on patustanud, ei ole ta siiski reetnud Isa ega Poega ega Püha Vaimu, vaid on uskunud ning on tegutsenud Jumala auks, ja on kummardanud ustavalt Jumalat, kes kõik on loonud. Aamen.

Pärast lahkumist.

E. Nüüd rutake appi, teie Jumala pühakud; tulge temale vastu, teie Issanda inglid. Võtke vastu tema hing, kandke ta Kõrgeima palge ette!

K. Kristus, kes sind on kutsunud, / võtku sind vastu / ja pühad inglid juhtigu sind Abrahami rüppe.

E. Võtke vastu tema hing, kandke ta Kõrgeima palge ette.

K. Igavene puhkus anna talle, Issand, / ja igavene valgus paistku temale. / Kandke ta Kõrgeima palge ette.

E. Issand halasta.

K. Kristus halasta. Issand halasta.
Meie Isa . . .

E. Ja ära saada meid kiusatusse.

K. Vaid päästa meid kurjast.

E. Igavene puhkus anna talle, Issand.

K. Ja igavene valgus paistku temale.

E. Põrgu väravast.

K. Päästa, Issand, tema hing.

E. Ta puhaku rahus.

K. Aamen.

E. Issand, kuule mu palvet.

K. Ja lase mu hüüdmine enda juure tulla.

E. Palugem. Issand, sulle soovitame sinu sulase (ümmardaja) . . . hinge. Ta on lahkunud sellest maailmast. Lase tal sinule elada ja andesta helduses ja halastuses, mis ta patustas oma inimlikus nõrkuses Kristuse, meie Issanda läbi.

K. Aamen.

6. Preestrikspühitsemine.

Jumalik ülempreester ja »hingede piiskop« Jeesus Kristus tahtis oma preestriametit pühas Kirikus edasi anda niinimetatud »preestrikspühitsemise sakramendis«. Diakonaadi-, preestri- ja piiskopiamet on kolm preesterluse osa ja astet, millede läbi antakse usklikele vajalikke arme. — Piiskopil on apostlite järglasena pühitsemistäisvoli ja ka valitsusvoli, kuna preestrid evivad võimu püha missaohvrit tuua, pühi sakramente jagada ja pühitseda ning õnnistada. — Kiriku poolt seati ka madalamad kiriklikud ametid nagu alamdiakonaat ja neli niinimetatud alamat pühitsemist.

Püha Paulus manitseb ja hoiatab ühtlasi esimesi kristlasi oma kirjas Hebrealastele (13, 17): »Kuulge oma ülemuste sõna ja alluge neile; sest nad valvavad teie hingi, pidades vastutust andma, et nad seda teeksid rõõmuga, mitte ohates, sest sellest teil poleks kasu. — Paluge meie eest!«

Täites seda pühalikku kohustust ja tänades Jumalat preestriameti õnnistuse eest, palugem sagedasti paavsti, piiskopi ja preestrite eest.

Palve paavsti eest.

E. Palugem oma paavst ... eest!

K. Issand hoidku teda, elustagu teda / ja tehku ta õndsaks juba siin maa pääl / ja ärgu andku teda tema vaenlaste meelevalda.

E. Issand, sa oled valinud Püha Isa, paavsti, oma nähtavaks maapäälseks asemikuks. Tema suu läbi sa tahad meile rääkida ja tema käe läbi juhtida ning valitseda. Sa oled talle usaldanud oma tõtt ja talle üle annud oma armuvarade hooldamise. Ka tema suhtes maksavad need sõnad: »Sina oled kalju, ja sellele kaljule ma tahan oma Kiriku ehitada ja põrgu väravad ei võida teda. Sulle tahan taevariigi võtmed anda.

Kõik, mis sina maa pääl seod, on ka taevas seotud, ja kõik, mis sina maa pääl päästad, on ka taevas päästetud.« Issand, sa teadsid, kui raske on see au ja kui suur on tema vastutus. Sa tunned seda võimu, mis põrgu väravates peitub, ja tead, et vaenlane rakendab kõik jõu sinu asemiku vastu. Seepärast palume sind, igavene ülempreester, oma Püha Isa eest.

K. Me oleme tema lapsed, / lambakesed tema karjast. / Sa oled teda teinud meie vaimulikuks isaks.

E. Tema sõnades tahame sinu häält kuulda ja lapseliku usaldusega järgneda ta manitsustele. Tänulikus armastuses anume sinu poole, et sa teda valgustaksid igas küsimuses, mis tal tuleb lahendada, ja kõigis otsustusis, mis temal tuleb teha, ja et kindlustaksid teda, et ta saadaks täide kõik sinu tahtmise järele, ja juhiks karja, mis talle on usaldatud, igaveseks päästmiseks.

K. Õnnista teda, igavene Isa, / oma ainusündinud Poja läbi, / kelle maapäälseks asemikuks ta on.

E. Õnnista teda, jumalik Õnnistegija, oma Kiriku pärast, kelle sa oled valinud oma mõrsjaks.

K. Õnnista teda, tõe Vaim, tema ameti pärast, / mis teda teeb sinu igavese tarkuse tööriistaks.

E. Püha kolmainus Jumal, kaitse teda ja hoia teda kõigi tema nähtavate ja nägematute vaenlaste kallaletungimiste eest. Lase teda, kui ta on juhtinud maapäälset võitlevat Kirikut, leida võidurõõmutsevas Kirikus igavese elu kroon, Kristuse meie Issanda läbi. K. Aamen.

Palve piiskopi eest.

E. Igavene Jumal ja Isa, sa tahtsid oma maapäälset riiki apostlite läbi laiendada ja levitada. Seepärast sinu Ainusündinu saatis neid välja kogu maailma kõiki rahvaid õpetama, ristima ja neid kõigele hääle ergutama. Me täname sind südamest usuarmu eest, mida me nende läbi oleme omandanud, ja palume sind, vaata armulikult alla meie ülamkarjasele, piiskopile, kes meil täidab seda apostliametit. Sa oled teda ära valinud oma rahva seast ja ümbritsenud selle auhiilgusega, et ta valvaks kogu karja üle, mille üle on Püha Vaim ta pannud.

K. Aita teda, / et ta karjataks neid võimus / ja juhi teda igavesele elule.

E. Jeesus Kristus, igavene ülempreester, oma vere läbi sa oled päästnud hinged, mis on antud tema kätte, ja oled teda pannud, et ta Jumala peres, mille sa oled asutanud maa pääl, täidaks oma ametit kui tark ja ustav majaisa, toidaks hingi tõe leivaga ja kaitseks neid eksiteilt ja hädaohtudest ja paluks neile Isa halastust.

K. Kinnita teda ta ametis / ja õnnista teda oma armu täiusega.

E. Uuenda temas päev-päevalt Püha Vaimu jõudu, millega ta varustati, kui sa võtsid teda vastu oma apostlite järeltulijate hulka. Anna talle tarkuse valgust ja täida teda oma südame karjasearmastusega, et ta üles ehitaks endale usaldatud võimu läbi sinu riigi inimeste hingedes, Kristuse meie Issanda läbi. K. Aamen.

Palve preestrite eest.

E. Halastaja Jumal, sa tahad, et kõik inimesed õndsaks saavad. Selleks tuli su Ainusündinu hää karjasena päästma, mis oli kadunud, ja asutas Kiriku preestriseisuse, mis tema tööd pidi alati jätkama. Me täname sind, et sa oled meile annud preestreid, kes meid vastu võtavad sinu riiki ristimise läbi, meid õpetavad ja juhatavad, puhastavad meie südametunnistuse süüst ja patust, kinnitavad meie hingi tõe sõnadega ja elu leivaga. Nad jagavad meile sinu sakramente ja pühitsevad meiega sinu pühimat ohvrit. Nendele on lepituse amet usaldatud ja nende suu läbi sa manitsed meid.

K. Kinnita neid nende raskes kutses / ja õnnista nende vaeva ja tööd.

E. Pane nendele õige sõna suhu, mis haarab inimeste südameid, õpetab teadmatuid, juhib tagasi eksijaid, hoiab kõikujaid, lohutab kurbi, ja kindlustab kahtlejaid, vapustab patuseid, kinnitab häid.

K. Lase neid saada oma rahvale maa soolaks, / mis imbutab kõike vaikselt / ja ära hoiab igasugust roiskumist.

E. Lase neid maailma valguseks olla, mis äratab hingis elu, edendab kasvu, eemaldab pimedust, levitab rõõmu ja juhatab kõiki Jumalale, valguse allikale. Ole nendega nende ameti rasketel tundidel, vaevadel ja pettumusil.

K. Lase neil jõudu ja julgust leida / nende püha saatmise tundmuses, / nende kutse imelises suuruses / ja iluduses. Aamen.

7. Abielu.

Abielusakramendis kristlik pruutpaar seob ennast jäädavaks südamlikuks ühiseluks ja saab armu abieluseisuse kohuseid surmani ustavalt täita. Selle abielulepingu, mis oli maksev juba kõikjal inimkonna loomisest peale, tõstis jumalik Õnnistegija püha sakramendi ausse ja pühadusse. See tähendab, kui kaks ristitud, takistust vaba inimest omavahel kokku lepivad kogu eluajaks ühte elama jääda, siis kindlustab Jeesus neile vajalikke üleloomulikke arme nende abieluseisuse kohuste täitmiseks. See maksab kõigi ristitute kohta. Oma laste kohta korraldas Katoliku Kirik eriseaduse: Kui mõlemad abikaasad või üks neist on katoliiklane, siis peab abieluleping sõlmitama volitatud katoliku preestri ja kahe tunnistaja juuresolekul. Preester ei ole sakramendi jagaja, vaid Kiriku poolt seatud ametlik tunnistaja, kelleta on abielu katoliiklastel maksvuseta; abielu sakramendi jagajaks on pruutpaar ise.

See sakrament on püha ja pühaduse allikas, lahutamatu, sest leping on Jumala juures vandega kinnitatud ega miski ilmlik või vaimulik võim, isegi paavst, ei saa ega tohi seda lepingut kahjustada või tühistada. Lahutatute taaslaulatamine on võimatu, kui eelmine abielu oli seaduslik või kui abikaasa veel elab.

Eelnev kodanlik abielu kindlustab vaid seaduslikke õigusi, kuna katoliiklane on kohustatud selle järele end kohe kirikus preestrilt laulatada laskma; muidu oleks kooselamine raske patt, millele järgnevad kiriklikud karistused.

Enne abielu peab katoliiklane pühimat Sakramenti väärilisel vastu võtma.

Tahtes abielluda mittekatoliiklasega peab katoliiklane Jumala ja Kiriku ees tõotama: 1. end lasta laulatada ainult katoliku preestri ees; 2. ristida ja kasvatada kõiki lapsi, poeg- ja tütarlapsi, katoliku usus; 3. kui üks abikaasa sureb, peab üleelav abielupool eelmainitud tõotust ustavalt täitma; 4. katoliiklane peab eeskujuks olema; 5. mittekatoliiklane lubab katoliiklast mitte takistada usukohustuste täitmast.

Laulatus.

Laul: »Veni Creator — O Looja Vaim.«

Preester pöördub esiteks peigmehe, siis mõrsja poole küsimusega:

(Nimi). Kas see on teie vaba ja sundimatu tahe võtta seda juuresolijat... oma abikaasaks?

(Vastus:) Jah!

Preester: Jumal rohkendagu teis oma armu, et teie, mida tõotate suuga, täidaksite ka teos.

K. Aamen.

Sõrmuste õnnistamine.

P. Meie abi on Issanda nimes.

K. Kes on loonud taeva ja maa.

P. Issand, võta kuuda mu palve.

K. Ja lase mu hüüdmine enda juure tulla.

P. Issand olgu teiega.

K. Ja sinu vaimuga.

P. Palugem. Inimkonna Looja ja säilitaja, vaimlise armu andja, igavese õnnistuse põhjendaja, me palume sind, õnnista armulikult neid sõrmuseid, mida mina õnnistan sinu püha nimel. Ja nende kandjad olgu sinu rahus, jäägu sinu tahtmisesse ja elagu sinu armastuses, nähku kõrget vanadust ja rohkenegu oma pika eluaja jooksul, Kristuse meie Issanda läbi. Aamen.

(Andes sõrmust mõlemile, ütleb preester:)

P. Võta vastu see abielutruuduse sõrmus pühima Kolmainsuse nimel. Ta kinnitagu sind taevalise kaitse võimuga ja olgu sulle abiks igaveseks eluks. Aamen.

Siis annavad üksteisele parema käe ja ütlevad selgesti abielutõotuse:

Peigmees: Mina... võtan sind... oma abikaasaks ja tõotan sulle armastust, truudust ja aukartust ja sind mitte maha jätta, kuni surm meid lahutab, nii tõesti kui Jumal mind aitab ja tema püha evangeelium!

Mõrsja: Mina... võtan sind... oma abikaasaks ja tõotan sulle armastust, truudust, aukartust ja sõnakuulmist, ja sind mitte maha jätta, kuni surm meid lahutab, nii tõesti kui Jumal mind aitab ja tema püha evangeelium!

Preester: Teid kõiki juuresolijaid võtan tunnistajaiks, et teie võiksite tarbekorral tunnistada, et see käesolev abielu on nende mõlemate isikute vahel sõlmitud ja Kiriku poolt kinnitatud.

Mida Jumal on ühendanud, seda ärgu lahutagu inimene mitte! Seepärast kinnitan ja õnnistan mina selle abielu, mille teie praegu omavahel olete sõlminud, Katoliku Kiriku võimust Isa ja Poja † ja Püha Vaimu nimel. Aamen.

Õnnistus.

P. Kinnita seda, Jumal, mida oled meis teinud.

K. Oma pühast templist, mis asub Jeruusalemas.

P. Issand halasta. K. Kristus halasta.

P. Issand halasta. Meie Isa...

P. Ja ära saada meid kiusatusse.

K. Vaid päästa meid kurjast.

P. Tee õndsaks oma sulased.

K. Minu Jumal, kes loodavad sinule.

P. Saada neile, Issand, abi pühamust.

K. Ja Siionist kaitse neid.

P. Ole meile, Issand, kindlaks torniks.

K. Vaenlase vastu.

P. Issand, võta kuulda mu palve.

K. Ja lase mu hüüdmine enda juure tulla.

P. Issand olgu teiega.

K. Ja sinu vaimuga.

P. Palugem. Me palume sind, Issand, vaata nendele oma sulastele ja võta vastu see leping, millele sa usaldasid armulikult inimkonna rohkenemise. Ja seotud sinu algatusel, nad päästetagu sinu abiga, Kristuse meie Issanda läbi.

K. Aamen.

Palveid.

Palve kihlatuile.

Issand, ma seisan oma elu otsustavamas ajajärgus. Sinu käsud näitavad mulle teed, mida mööda ma pean käima, hädaohte, mida pean vältima tahtes oma õnne leida. Sina aga tunned mu südame nõrkusi, kiusatuste võimu, juhuste meeldivust, ihalduste pettusi, halva eeskuju mõjusid, mida ma näen igapäev silmade ees.

Issand, ma tean, kui õieti ütleb apostel: »Mis inimene külvab, seda ta ka lõikab. Kes

lihas külvab, see lõikab hukatust lihast.« Ma tean, et patt valetab ja petab, et ta teeb viletsaks rahvaid ja inimesi, et ei saa rajada temale õnne ega perekonda. Sina üksi oled aluspõhi, millele ma rajan oma tuleviku. Sinus on tõde ja rahu, sinust tuleb rõõm ja ohvrimeelsus, mis kindlustavad elu õnne. Kaitse mind kurjast hukatusest ja lase mul oma ristist ja sakramentidest leida jõudu selleks südamepuhtuseks, mis taltsutab ustavalt meeli ja paneb südilt vastu kiusatusile.

Sa oled mu isa ja andsid mulle omas hääduses kutse, tulevikus osa võtta oma Looja õigustest. Ole tänatud, Jumal, et minagi tohin edasi elada teistes. Kui mina ise juba ammugi olen kõdunenud, nad evigu, mida ma olen seesmiselt saavutanud sinu seaduse vastu truuduse läbi ja mida ma olen neile nende eluks kaasa annud. Rõõmuliku tänulikkusega vaatan vastutusele, mis minul lasub. Sa kingid mulle suurt usaldust, ma ei taha sind petta.

Issand, kinnita mu tahet, et ma armastaksin püsivalt kasinust ega iialgi annaks järele kirgede salajastele tundmustele. Puhas süda loo minus, Jumal, ja õige vaim uuenda minus. Ära heida mind oma palgest ega võta minult oma Püha Vaimu.

Armas Jumalaema, sa oled patuste varjupaik, kristlaste abi. Sa ise ei ole kunagi eksinud ega kahjatsema pidanud, aga sa mõistad oma lapsi. Sa ei jäta mind maha. Sinu käest ma haaran kinni. Sinu armastusele usaldan end. Sinu kuju ärgu kadugu iialgi minu hingest. Aamen.

Helde Õnnistegija, sa tahad, et kõik tulevad sinu juure, kelledel on südamed rasked. Suured ülesanded on mul ees, mida pean oma abielus lahendama, ja ikka uued raskused astuvad mulle vastu. Ainult kindlasti ühendatuna sinuga võin püsivalt seista.

Sina olid täidetud sügava aukartusega oma Isa tahtmise ees. Sõimest ristini sa oled talle järgnenud ja rasketel õlimäetundidel oled ohverdanud oma elu. Ka minule peab see tahe püha olema, ka siis, kui see nõuaks minult ohvreid. Mis kasu toob mulle nauding ja meelelisus, kui ma oma hinges tunnen kahju. Ma ei tohi oma lahkumise tunnil sinu ette ilmuda tühjade kätega, ei tohi oma esimese kohustuse äraandjana sinu ette astuda. Siis ka ma tean, Issand, et tuleb kiusatuse tund. Minu mina keeldub kandmast koormaid ja ohvreid ja teiste halb eeskuju kõigutab minu häid otsuseid. Issand, siis ole mu ligidal, nagu sa olid ligi oma jüngritele, kes olid meeltheitmas teel Emmausi oma eluülesannete täitmisel. Mida raskemaks saavad minu kohustused, seda tõsisemalt tahan mõelda su igavestele tõdedele ja innukamalt paluda, üha sagedamini osa võtta sinu sakramentidest, et ma ei langeks.

Issand, sa oled suur ja keegi ei või sulle vastu panna. Sa kohustad mind pühale, vankumatule truudusele. Aukartuses alistun sinu pühale tahtele. Ma tean, et ma ei too asjata ühtegi ohvrit, ja et kõik endaületamised ja kohusetruudus, mida ma enda pääle võtan oma

perekonna eest, langevad õnnistusena minu lastele ja kogu mu kodule.

Armas Jumalaema, sa elasid pühas Natsareti perekonnas. Selles perekonnas oli ja jäi jumalik laps keskuseks. Seepärast õitses temas puhtuse jõud. Aita ka meid, et me oleksime oma abielus selle lapsega ühendatud, ületame kõike patulist ja saavutame oma igavese päranduse. Aamen.

Vanemate palve laste eest.

Halastuse Isa, oma igavese tahtmise ja ettenägemise järele sa oled loonud inimesi endale auks ning määrasid neile igavese sihi. Me täname sind oma laste eest, mis sinu jumalik ettenägemine on meile usaldanud, et me neid kasvatame sinule. Õnnista neid kehaliselt ja hingeliselt, kaitse neid elu hädaohtudes ja kiusatustes. Hoia neid õiges usus ja juhi neid vagaduse ja vooruse teel igavesse õndsusesse, millele sa oled neid kutsunud. Issand, me oleme nõrgad ja lühinägelised inimesed; sellepärast ole ise isaks nendele oma lastele. Valgusta neid nende kutse valikul ja juhi neid sellele seisusele, milles nad võivad sind kõige paremini teenida ja oma õndsust saavutada. Meiega aga olgu su arm alati. Aita meil laste kasvatamisel püha kohust täita, mis sa oled meile pannud, et me võiksime sinu kohtu ees seista ja kord taevalises isamajas oma lastega sind igavesti vaadata ja kiita.

Maria, jumaliku armu ema, võta meie lapsed oma hoole. Sa oled ju nendegi ema. — Pühad kaitseinglid, valvake nende üle, kus meie silmad

ei saa nende üle valvata, rääkige nende hingedele, kuhu meie hoiatav hääl ei ulatu, juhtige neid läbi selle elu pimeduse õndsale surmale ja nende igavesele ühendusele taevariigis. Aamen.

Palve pühale perekonnale.

Armurikkaim Jeesus, sa pühitsesid maa pääl oma võrdlematute vooruste ja oma koduse elu eeskuju läbi sinult äravalitud perekonna. Vaata armulikult alla meie perekonnale, kes sinu jalgade ette on maha laskunud ja palub sinu armu. Ära unusta, et see perekond on sinu omandus, kuna ta on pühendunud sulle ja kinkinud ennast sinu eriliseks teenistuseks. Kaitse seda armulikult, päästa teda hädaohtudest, aita teda rõhumisis ja anna talle jõudu. Siis ta suudab järgida sinu püha perekonda ja, kuulekuses ning armastuses sinu vastu oma maise elu ajal truuks jäänud, saab sind kord taevas igavesti kiitma.

Heldeim ema Maria, me anume sinu kaitset ja usaldame kindlasti, et sinu ainusündinud jumalik poeg võtab su palveid täita.

Ja ka sina, aurikas patriarh püha Joosep, tule meid abistama oma võimsa kaitsega ja anna meie tõotused Maria kätesse, et tema annaks neid üle Jeesusele Kristusele.

Jeesus, Maria, Joosep, valgustage, päästke ja aidake meid. Aamen.

Palvuseid.

Advendipalve.

Jeesus, meie Jumal ja Õnnistegija, kelle pääle maailma rahvad aastatuhandeid on oodanud, sa oled aegade täiuses ilmunud meie keskele, täis halastust ja armu. Me palume sind, lase meid sel pühal ajal mõtelda sellele suurele viletsusele, mida patt on toonud tervele inimkonnale. Lase meid õieti südamesse võtta oma patusust

ja selle kurbi tagajärgi. Nagu vana testamendi vagad isad igatsesid lunastust, nii tahame ka meie ihaldada sind, meie õndsuse ainust allikat. Issand, valgusta meid ja liiguta meie südameid siirale meeleparandusele, et me väärikalt valmistuksime sinu armurohkele vastuvõtule ja oma hingisse vastu võtaksime sinu armu ja küllust, kes elad ja valitsed igavikust igavikuni. Aamen.

Prohvet Jesaja kaebelaulud.

E. Taevad, andke kastena õiglast alla.

K. Avanegu maa / ja lasku tärgata Lunastajat.

E. Issand, ära kanna kauemini viha ja ära mõtle enam kuritegudele. Vaata, püha linn on saanud kõrveks, Siion on maha jäetud, Jeruusalem on laastatud, — meie püha paik, kus sind ülistatakse, kus sind on kiitnud meie isad.

K. Taevad, andke kastena õiglast alla.

E. Me oleme patustanud ja muutunud ebapuhtaks. Me oleme maha varisenud nagu koltunud puulehed, ja meie kuriteod on meid minema pühkinud nagu tuulispask. Sa oled meist ära pööranud oma palge ja oled meid purustanud meie süü hooga.

K. Taevad, andke kastena õiglast alla.

E. Vaata, Issand, oma rahva häda ja saada, keda tahad saata. Saada välja Tall, maailma valitseja, kõrve kaljust Siioni tütre mäele, et ta kõrvaldaks meilt meie orjapõlve ikke.

K. Taevad, andke kastena õiglast alla.

E. Lohuta end, lohuta end, mu rahvas. Varsti tuleb sinu lunastus. Miks sa närid end

kurbuses? Kuna sind on uuendanud kahetsuse valu, tahan olla sinu Päästja. Ära karda, sest mina olen Issand, sinu Jumal, Iisraeli Püha, sinu Lunastaja.

K. Taevad, andke kastena õiglast alla.

E. Saada välja, Issand, Tall, maailma valitseja.

K. Kõrve kaljust / Siioni tütre mäele.

E. Palugem. Me palume sind, kõikvõimas Jumal, anna meile armu, et meie lunastuse lähenev püha käesolevas elus hangiks päästmise vahendid ja tulevases elus igavese õndsuse tasu, Kristuse meie Issanda läbi. K. Aamen.

Kristuse sündimise ajal. (25. dets.)

Helde Jumal ja Isa, tänust täidetud südamega laskume sinu ette maha ja kiidame sinu halastust ja armu, mis meid on päästnud hukatusest ja on meile avanud tee igavesele õndsusele. Sa oled meid nõnda armastanud, et sa pole hoidnud oma ainusündinud Poega, vaid oled ta saatnud maailma meie lunastamiseks. Lase meid sügava hardusega ja puhta südamega mõtelda tema inimesekssaamisele ja tema imelisele sündimisele maa pääl. Lase meid Betlehema vagade karjastega vaimus tõtata sõime ääre, kus ta vaese lapse kujul puhkab; lase meid teda Maria ja Joosepiga kummardada selles sõimes ja hommikumaa tarkadega talle tuua meelepäralisi ohvreid: puhta südame kulda, hardade palvete viirukit, endataltsutamise mirri. Selleks anneta meile oma tuge, Kristuse meie Issanda läbi. Aamen.

Jeesuslapse saladused.

E. Jumal, rutta mulle appi.
K. Issand, tõtta mind aitama.
E. Au olgu ... Meie Isa ...

E. 1. Heldeim Jeesuslaps, alla läinud Isast meie päästmiseks, saadud Pühast Vaimust, mitte kohkunud Neitsi rüpest tagasi, ja lihakssaanud Sõnana vastu võtnud sulase kuju, halasta meie pääle.

K. Halasta meie pääle, Jeesuslaps, halasta meie pääle. E. Ole tervitatud ...

(nii lõpeb igaüks saladus)

E. 2. Heldeim Jeesuslaps, väisanud Elisabetti oma neitsiliku ema läbi, täitnud eelkäijat Ristija Johannest Püha Vaimuga ja teda pühitsenud juba ema rüpes, halasta meie pääle.

E. 3. Heldeim Jeesuslaps, üheksa kuud peidetud ema rüppe, kõige soojemate palvetega oodatud Neitsi Marialt ja pühalt Joosepilt, ja ohverdatud Jumalale Isale maailma lunastamiseks, halasta meie pääle.

E. 4. Heldeim Jeesuslaps, Bethlehemas sündinud Neitsi Mariast, mähitud mähkmeisse, asetatud sõime, kuulutatud inglitelt ja väisatud karjastelt, halasta meie pääle.

E. Au olgu sulle, Jeesuke, kes oled Neitsist sündinud, / Ja Isal ühes Vaimuga au igavikust igavest'. K. Aamen.

E. Kristus on meie ligi.

K. Tulge teda kummardama.

E. Meie Isa . . .

E. 5. Heldeim Jeesuslaps, pärast kaheksandat päeva haavatud ümberlõikamisel, hüütud aurikka Jeesuse nimega, ja nime kui ka vere läbi ette märgitud Lunastaja kutseks, halasta meie pääle.

E. 6. Heldeim Jeesuslaps, tähe juhtimisel näidatud kolmele targale, ema süles kummardatud ja austatud saladuslike kinkidega, kulla, viiruki ja mirriga, halasta meie pääle.

E. 7. Heldeim Jeesuslaps, Neitsi Marialt esitatud templis, Siimeonilt embusse võetud, prohvetinna Annalt ilmutatud Iisraelile, halasta meie pääle.

E. 8. Heldeim Jeesuslaps, ebaõiglaselt Heroodeselt taga otsitud surmamiseks, pühalt Joosepilt ära viidud ühes emaga Egiptusse, ära hoitud toorest tapmissurmast ja ülistatud süütute märtrite kiidulauludega, halasta meie pääle.

E. Au olgu sulle, Jeesuke, kes oled Neitsist sündinud, / Ja Isal ühes Vaimuga au igavikust igavest'. K. Aamen.

E. Kristus on meie ligi.

K. Tulge teda kummardama.

E. Meie Isa . . .

E. 9. Heldeim Jeesuslaps, Egiptuses viibinud ühes pühima Maria ja püha patriarh Joosepiga Heroodese surmani, halasta meie pääle.

E. 10. Heldeim Jeesuslaps, Egiptusest ühes vanematega tagasi pöördunud Iisraelimaale, teel kannatanud palju vaevu ja asunud Natsareti linna, halasta meie pääle.

E. 11. Heldeim Jeesuslaps, Egiptuses allunud vanematele ja pühalikemalt elanud pühas Natsareti majas, väsinud vaesusest ning vaevadest ja arenenud tarkuses, vanuses ja armus, halasta meie pääle.

E. 12. Heldeim Jeesuslaps, kaheteistkümneaastasena viidud Jeruusalemma, vanematelt vaevaga otsitud ja kolmandal päeval leitud rõõmuga õpetajate keskelt, halasta meie pääle.

E. Au olgu sulle, Jeesuke, kes oled Neitsist sündinud, / Ja Isal ühes Vaimuga au igavikust igavest'. K. Aamen.

E. Sõna on lihaks saanud (alleluja).
K. Ja elas meie seas (alleluja).
(või) E. Kristus ilmus meile (alleluja).
K. Tulge teda kummardama (alleluja).

E. Palugem. Kõikvõimas igavene Jumal, taeva ja maa Issand, sa peitud väikeste seas. Me oleme nüüd sinu Poja, Jeesuslapse, ülipühi saladusi vääriliselt austanud ja järele aimanud. Me palume, anna, et me võiksime väikestele tõotatud taevariiki saada, Kristuse meie Issanda läbi. K. Aamen.

Aastalõpul. (31. dets.)

Üks aasta on jälle kadunud; ainult veel mõned tunnid on sest üle jäänud. Varsti mööduvad needki, et mitte enam tagasi pöörduda. Mu Jumal, kui arvuta on su armud, mida sa annetasid mu hingele ja ihule sellel aastal. Sa hoidsid mind elus, kuna nii palju mu kaasinimesi on surnud. Sa lased mind elada, kuigi ma patustasin, kuna nii paljud surid oma pattudes ja läksid igavesti kaduma. Sa puhastasid mu hinge sageli sel aastal meeleparanduse ja püha Altarisakramendiga ja kinnitasid seda tõelisele elule. Sa andsid mulle toitu ja riiet ja kaitsesid mind paljudest hädaohtudest. Kuidas ma võiksin iial sind küllalt selle eest tänada? Ma ei evi midagi, mida ma polnuks saanud sinult. Seepärast ma toon sulle tänuks sinu jumaliku Poja teened, kõigi pühakute teened ja kõigi vagade hingede hääd teod. Ma palun sinult ka andestust kõigi pattude eest, mida ma lasksin sel aastal endale süüks tulla. Ma tunnistan oma süüd ja hüüan alandlikult: Issand, ole kannatlik. Ma püüan kõik jälle hääks teha. Ma tahan end parandada ja sind uuel aastal teenida. Aamen.

Uuel aastal. (1. jaan.)

Jumalik laps, ma tervitan sind selle aasta algusel. Ma toon sulle oma südame ja tõotan agarat kuulekust. Ma ühendan seda su õilsaima südamega ja annan selle su omanduseks, et sa valitseksid selle üle oma tahte järele. Ühtlasi

ohverdan sulle kõik ihu ja hinge jõud, kõik oma mõtted, sõnad, teod ja kannatused. Ma ühendan neid sinu pühimate teenetega ja palun sinult armu, et ma elaksin sel aastal sinu pühima tahtmise järele, hoiduksin igast patust ja halvast ahvatlusest, kasvaksin vooruses ja, kui see aasta peaks viimne olema, sureksin sinu armus. Aamen.

Kristuse ilmumise pühal. (6. jaan.)

Pühim Kolmainsus, ühenduses selle kummardamisega, mida tõid targad mu jumalikule Õnnistegijaile sõimes, ma kummardan sind ja toon sulle kulla asemel Jeesuse jumaluse.

Pühim Kolmainsus, sügavaimas aukartuses kummardan sind tarkadega ja toon sulle ohvriks viiruki asemel Jeesuse hinge.

Pühim Kolmainsus, sügavaimas aukartuses kummardan sind tarkadega ja toon sulle ohvriks mirri asemel Jeesuse pühima ihu ühes kõigi tema haavade ja ta kannatustega. Ärgu mingu kaduma ometi selle kannatuse lõpmatud teened minule. Aamen. — Au olgu . . . (kolm korda)

Avalik patutunnistus.

Mina vaene patune inimene ütlen lahti kurjast vaimust ja kõigist tema sisseandmisist, nõust ja teost. Mina usun Jumal Isa, Jumal Poega ja Jumal Püha Vaimu. Ma usun kõike, mida käseb üldine kristlik Kirik uskuda. Selle püha katoliku usuga tunnistan kõikvõimsale Jumalale, tema auväärsele emale Mariale, kõigile pühakuile ja

süüdistan ennast, et ma olen oma lapsepõlvest saadik tihti ja palju patustanud praeguse tunnini mõtteis, sõnus, tegudes ja paljude hääde tegude tegematajätmises, olgu see nüüd kas avalikult või salajalt sündinud, teadlikult või teadmatult, kümne käsu vastu, seitsme pääpatuga, oma ihu viie meele juures, Jumala, oma ligimese ja oma hinge õndsuse vastu. Kahetsedes südamest kõiki oma patte palun sind, igavene, halastaja Jumal, alandlikult, et sa annaksid mulle armu ja aitaksid mul kõiki mu patte pihtida ja kahetseda, et omandaksin su jumaliku helduse ja saavutaksin selle viletsa elu järele igavese õndsuse. Seepärast koputan oma süüdlasele südamele ja ütlen avaliku patusega: Issand Jumal, ole mulle vaesele patusele armulik! Aamen.

Meeleparanduse palvus.

E. Kõikvõimas Jumal, halastuse Isa ja kõige lohutuse Jumal, sinu ees oleme patustanud, sinu armu kaotanud ja sinu viha endi pääle alla kutsunud. Me pole väärilised, et meid nimetatakse sinu lasteks. Aga oma suure helduse pärast võta armulikult vastu meie alandlik anumine ja anna meile tõelise pöördumise armu. Jumal Poeg, meie vahendaja ja Lunastaja, sa oled maailma tulnud otsima patuseid, mitte õiglasi, halasta meie pääle.

K. Ohverda oma taevasele Isale meie eest / oma kannatused ja oma piinad, / et me jälle saavutaksime kaotatud armu / ja pääseksime pälvitud nuhtlusest.

E. Jumal Püha Vaim, kõigi armude allikas, täida meie südameid tõelise kahetsuse ja meeleparanduse vaimuga. Pese meist ära, mis on ebapuhas, tee terveks, mis on haavatud, et me sinu armu läbi kannaksime meeleparanduse väärilisi vilju ja uuenduksime pühale elule.

K. Maria, patuste varjupaik, / anu meile armu, / üles tõusta uuele elule.

E. Au olgu ... Meie Isa ...

E. Mõtle, inimene, et sa oled põrm ja pead tagasi pöörduma põrmu. Issand tuleb nagu varas öösi. Õndsad need, keda ta leiab ärkvel. Surma piin ei puutu neid, sest nende hinged on Jumala käes. Kahetsusetute lõpp on hukatus.

K. Äkilisest ja ettenägemata surmast / lunasta meid, Issand.

E. Surgu meie hing õiglaste surma.

K. Ja meie lõpp / olgu nagu nendegi oma.

E. Issand, võta kuulda mu palve.

K. Ja lase mu hüüdmine enda juure tulla.

E. Kõikvõimas igavene Jumal, sulle kuulume elus ja surmas. Seepärast vaata armulikult meie, sinu sulaste, pääle, keda sa oled loonud endale, ja varja meie hinge, et me kord sureksime sinu armus selle kibeda surma pärast, mida sinu armastatud Poeg kannatas meie eest ristil. Ära mõtle enam meie pattudele, milliseid südamest kahetseme, ja kinnita meid oma armus, et vaenlasel meie surmatunnil ei oleks võimu meie üle, ja et me siirduksime igavesse ellu Kristuse meie Issanda läbi. K. Aamen. E. Au olgu ...

Palve viie püha haava auks.

Sinu risti ette, jumalik Lunastaja, laskume harduses põlvili ja austame neid valurohkeid haavu, missugustega sinu püha ihu on kaetud meie süü lepituseks. Ristil sa näitad meile oma läbipistetud käsi, milliseid sa oled palves nii sageli tõstnud taeva poole meie, patuste, eest. Sa näitad meile oma läbipistetud jalgu, mis maa pääl väsimatult rändasid, et eksijaid otsida. Sa näitad meile oma läbitorgatud külge, oma pühimat, meid nii armastavat südant, mis kõigile patuseile on lahti. Lase meid, jumalik Lunastaja, harduses austada sinu pühi haavu ja seeläbi saavutada oma pattude andestust ja püsivuse armu, kes elad ja valitsed igavikust igavikuni. Aamen. Au olgu . . .

Püha ristitee.

Sinuga, mu Jeesus, käia / ristiteed nüüd tahan ma.
Härdalt palun: Mulle anna / armu sellel käigul sa.
Ole minu valgus sina, / et mu jalg ei komista,
Lase oma südamega / minu süda lõhkeda.
Issand, sinu pääle loodan, / armastan sind, usun ma,
Et mu vastu käsi laotad / nagu ristisambas ka.
Jeesus Kristus, au sul olgu! / Oma püha ristiga
Lunastasid terve ilma, / oh, meil patud andesta!
Surnutele ootepaigas / jäävat rahu kingi sa!

(Enne peatust:) Me kummardame sind, Issand Jeesus Kristus, ja kiidame sind.

Sest oma püha risti läbi / oled sa maailma lunastanud.

(Pärast peatust:) Halasta meie pääle, Jeesus, halasta meie pääle.

Ja ole meile armulik / oma pühima kannatuse pärast!

* * *

Esimene peatus: Jeesus mõistetakse surma.

(Me kummardame . . .)

1. Kõrgeim kohtunik, sa seisid / kohtu ees ja nuhtlust kandsid / nagu kuritegija.

Pea ehk sinu järje ette / tulen, Päästja, mulle ole / helde kohtumõistja sa.

(Halasta meie pääle . . .)

Teine peatus: Jeesus võtab risti õlale.

2. Kõrge kangelane, kannad / ristikoormat, seega annad / rõhutuile troosti sa.

Nii ka mina meelt ei heida: / rõõmu ristist tahan leida / öeldes: Jumalalt mul ta.

Kolmas peatus: Jeesus nõrkeb esimene kord risti all.

3. Raske ristipaku alla, / mida nõrkend jõud ei talu, / langeb vaga ohvritall.

Päästja, juhi sa meid ise, / et ei põrgu pimedusse / langeks patu koorma all.

Neljas peatus: Jeesus kohtab oma kurba ema.

4. »Ela hästi«, armsal' Pojal' / sügavaimal valukajal / ütleb ema ahastav.

Oh Maria, ilmu mulle, / hoia käsi minu üle / surmatunnil õnnistav.

Viies peatus: Siimon aitab Jeesusel risti kanda.

5. Siimon kannab tõrkujana / püha risti: Issandaga / läheb, sest et sunniti.
Meeleldi ja kaebuseta / tahan risti kanda võtta / ustavalt mu surmani.

Kuues peatus: Veroonika annab Jeesusele higirätiku.

6. Ilu, mis kõik taeva täidab, / hinge iha täita suudab, / surma hirm nüüd moonutas.
Et see pilt, kust valu õhkub, / end mu südamesse rõhuks / ja sääl kõik muud kustutaks!

Seitsmes peatus: Jeesus nõrkeb teine kord risti all.

7. Kes mind põrmust loonud, tema / peab nüüd põrmus värisema: / Jeesus langeb uuesti.
Kes siin süüdi, inimene? / Ah su kordav langemine! / Millal seisad truisti?

Kaheksas peatus: Jeesus kohtab nutvaid naisi.

8. »Minu pärast ärge nutke: / oma pattu kahetsege«, / ütleb Issand naistele.
Mis ma iial patustanud, / olen risti alla toonud, / anna armu minule!

Üheksas peatus: Jeesus nõrkeb kolmas kord risti all.

9. Kannatusest kurnatuna, / ilma patust rõhutuna / langeb Jeesus kummuli.
Issand, hoia õigel ajal / mind, et mina armuajal / hoiduks uutest pattudest.

Kümnes peatus: Jeesusel võetakse riided seljast.

10. Puhtaim Tall, sind viha neelab, / rõivaid jättagi sull' keelab, / veripurpur ehib sind.
Teeks see purpur helge ehe, / minu hinge hõõgav iha, / patuhaavust terveks mind!

Üheteistkümnes peatus: Jeesus lüüakse risti.

11. Pisaratest tumestatud / pilgul näen, kuis uuristatud / naeltest on su jalad, käed.
Saan kord surres kahvatuma, / peaks siis mulle ulatama, / Issand, oma pühad käed.

Kaheteistkümnes peatus: Jeesus sureb ristil.

12. »Võta oma kätte, Isa, / minu vaim«, nii kuulda kisa / ristilt: Jeesus lahkub ju.
Lunastaja, oma hinge / usaldan ma sinu kätte, / kui kord põrmust lahkub ta.

Kolmeteistkümnes peatus: Jeesus võetakse ristilt ja pannakse tema ema sülle.

13. Jeesu emalt Poeg on võetud; / aga asemele jäetud / mina. Oh mis kõrge õnn!
Jeesu ema on ka minu! / Oh mis troost: Mu süda sinu / surmani ta tõesti on.

Neljateistkümnes peatus: Jeesus pannakse hauda.

14. Hauas Sõna vaigistada, / eluallik lämmatada / laskis julmast surmast end.
Sest nüüd sädeleval kumal / helgib lootustäht mu haual: / Kristus tõstab taeva mind!

Lõpppalve: Mata mind su haavadesse / viimsel tunnil, pühi ise / otsalt surmahigi mult!
Kes sa oma kalli elu / andsid, kandes tuhat valu, / et ma elu saaksin sult. Aamen.

Püha ristitee.

Ma vaene patune inimene põlvitan sinu ees, mu Lunastaja, ja kummardan sind oma Issandat ja Jumalat. Sinusse ma usun, sinule ma loodan, sind armastan üle kõige, ja tunnen seepärast sügavat valu, et ma sind, kõrgeim ja armastusväärseim hüve, olen nii tihti haavanud.

Sinu suurimaks auks, minu õnnistuseks ja ka ajalikest nuhtlustest vabastamiseks võtan ma selle palvetuse ette ja kõnnin sinu armu abil püha ristiteed, sinu valurikka Ema Maria jälgil ja oma püha kaitseingli saatel. Aamen.

Esimene peatus: Jeesus mõistetakse surma.

E. Me kummardame sind, Issand Jeesus Kristus, ja kiidame sind.

K. Sest oma püha risti läbi / sa oled maailma lunastanud.

Süüta Jeesus mõistetakse surma, et mina, kes ühtegi kurja ei ole jätnud tegemata, saaksin vabaks. Et Pilatus ei kaotaks keisri sõprust ja mina päriksin jumalalapse õiguse, peab Jumalapoeg teotavat ristisurma surema. Hirmus Pilatuse häbitegu, süütut hukka mõista ja Jumalale meeldimisest mitte hoolida, et vaid inimestele meeldida! Kui tihti minagi olen seda teinud.

Jeesus, armsaim Jeesus, igavene tänu olgu sulle su armastuse eest, millega võtsid minu süü enda pääle. Ära ole mulle kohtumõistja, vaid Lunastaja, kui ma kord seisan sinu viimse suure kohtu ees. Maria, palu oma Poega minu eest, lepita mind temaga, esitle mind temale. Aamen.

Meie Isa . . .

E. Halasta meie pääle, Jeesus, halasta meie pääle!

K. Ja ole meile armulik / oma pühima kannatuse pärast.

(Nii alatakse ja lõpetatakse iga peatus).

Teine peatus: Jeesus võtab risti õlale.

Nagu Jeesus igatses oma jüngritega paasatalle süüa, nii igatses ta ka pühal igatsusel risti järele, et sellel oma elu tööd võidurikkale lõpule viia. Meie armukuningas igatses oma lepituse aujärje, oma püha risti altari järele, et sõnakuulmises Isa vastu ja armastuses meie vastu sinna pääle astuda. — Ka meie taevatee on ristitee. Kes on risti vaenlane, ei või Jumala sõber olla.

Jeesus, kes kandsid nurisemata oma risti verd tilkuvail kätel ja väsimusest nõrkedes, anna meile armastust risti vastu. Andesta meie nurisemine kannatustes ja hädades. Issand, su tahtmine sündigu! — Maria, valu ema, palu meile tõsist ristiarmastust ja allumist Jumala pühale tahtmisele. Aamen.

Kolmas peatus: Jeesus nõrkeb esimene kord risti all.

Meie raske patukoorem oli see, mis maha rõhus armast Jeesust. Kui ta püha ihu nõrkes risti all, rõhus ta püha hinge veel tuhat korda valusamini meie esivanemate pattulangemine ja meie ristimise armu kaotamine.

Ükski ei haletse sind, kallis Jeesus, kui sa sääl lamad tee pääl. Mu patud on sind langeda lasknud. Aita mind patule vastu panna. Ja kui ma pean piina kannatama, lase mul sinu kannatusi mäletada. — Maria, palu kõigile süüta hingedele süütuks jäämise õnne ja meile õiglase meeleparandamise armu. Aamen.

Neljas peatus: Jeesus kohtab oma kurba Ema.

Milline hõõguv hingepiin pidi see olema, mis lõhestas Ema ja Poja südameid, kui nad kohtasid sel teel! Kui kohutavat valu pidi Poeg Ema kurvastusest tundma, et teistel poegadel seda oma emade pärast tunda ei tuleks! Milline mõõk pidi selle Ema hingest läbi tungima, et teised emad võiksid rõõmustada! Milline määratu armuohver! Et meil oleks surmateel jällenägemise lootus, pidi Jeesus oma Emaga lahkumise sügavat kurbust kannatama.

Jeesus, Maria, teie õrnalt armastajad südamed, mina olen süüdlane teie otsata kurbuses ja valus. Andke, et ka mina tunneksin kaasa teie piinadele! Pühim Jeesuse süda, anna, et ma sind ikka rohkem armastan. — Kannataja Ema Maria, lase mul sinu valust osa võtta ja tõtta mulle appi mu surmatunnil. Aamen.

Viies peatus: Siimon aitab Jeesusel risti kanda.

Jeesus väriseb nõrkusest. Siimonit Küreenest sunnitakse ta risti kandma ja Jeesus võtab ta abi vastu. Mu hing, kui hääl meelel ta annaks ka sulle osa oma kannatamisest, kui sa aga vastu võtaksid! Kui tihti ta ohkab karastuse järele, kui tihti ta ootab lohutust ja abi! Sest mis sa teed ühele ta vähemale vennale, on temale tehtud; kuid sina ei kuule, sa tõrgud vastu. Veel hirmsam: sa aitad Jeesuse risti rõhuda. Pea meeles: mis sa ligimesele teed, on Jeesusele tehtud.

Sinu suure armastuse pärast palun sind, Jeesus, õpeta mul mu ligimestes, kõige enne vaestes ja kannatajates, sinu vendi nägema. Andesta mu patud ligimese armastuse vastu. — Maria, palu meile kõigile sütitavat armastust ja kaastundmust ligimese vastu. Aamen.

Kuues peatus: Veroonika annab Jeesusele higirätiku.

Kaastundlikult ulatab püha Veroonika oma loori Jeesusele, et ta sellega kuivataks oma surmakahvatut, verist ning täis sülitatud nägu. Tema aga surub oma pühima näopildi sinna sisse. Väike teene, kuid suur tasu.

Püha pää, täis verd ja haavu, olgu mu hing ise loor, kuhu su kannatav nägu kustumatult vajuks. Jah, seda armu palun sult, Jeesus, lase oma kibuvitsa krooniga kroonitud pää, oma puruks pekstud pale mu hinge igavesti vaotud olla; lase ta mulle eriti kiusatuse tundidel ilmuda. — Maria, valuema, palu meile armu, et ikka meelestaksime Jeesuse kannatamist. Aamen.

Seitmes peatus: Jeesus nõrkeb teine kord risti all.

Igavene auriigi majesteet, taeva vaimude rõõm ja hiilgus lamab siin põrmus kui ära tallatud ussike, meie uhkuse ja korduvate pattulangemiste pärast. Ja halastamatud timukasulased ei luba tal puhata, vaid kihutavad ta piitsahoopidega üles ja sunnivad teda edasi minema. Mu hing, kas ei ole nii, nagu paluks Õnnistegija su ette langedes: »Armasta mind ometi! Su patud on need timukad, kes mind ikka jälle nõrkema sunnivad.«

Mu Jeesus, halasta! Ulata mulle oma aitaja käsi ja toeta mind, et ma enam ei langeks vanadesse pattudesse. Kinnita mind oma armuga, sest selleta ma ei või oma hääd otsust täide saata. — Maria, valurikas ema, palu meile tõsist südame alandust ja kindlust pühas usus. Aamen.

Kaheksas peatus: Jeesus kohtab nutvaid naisi.

Kaastundlikud Jeruusalema naised nutavad kannatava Õnnistegija pärast; tema aga pöördub nende poole ja ütleb: »Ärge nutke minu pärast,

kes olen süütu, vaid nutke eneste ja oma laste pärast, kes on süüdi: patu pärast nutke!« — Nii nuta ka sina, sest Kristusele pole midagi armsamat kui kahetsuse pisarad.

Jeesus, küll ma peaksin nutma enda pärast mõeldes, kui palju patte ma olen teinud ja kui vähe olen alles kahetsenud. Pane mu pääle kasulik karistus; meeleldi võtan sinu käest kõik vastu, et su lepitusohvrist osa saada. Issand, siin lõika ja põleta, aga halasta mu pääle igavikus. — Valurikas ema, palu meie eest, et saame vääriliseks Jeesuse Kristuse tõotusi pärima. Aamen.

Üheksas peatus: Jeesus nõrkeb kolmas kord risti all.

Kui vaevatud Jeesus jõudis Kolgata mäe jalale, langes ta jällegi maha. Kuid ta armastus ei nõrke. — Mis hirmus asi on küll patt. Jeesust rõhus ta nii tihti maha; ja kui mina ei oleks päästetud Jeesuse kannatamise ja surma läbi, oleks patt mind juba ammugi põrgu heitnud.

Sulle olgu lõpmata tänu, Jeesus, et sa mind ei lasknud mu pattudes surra. Mu lugematud harjumuse ja juhtumuse patud on su mahalangemise kurvaks põhjuseks. Lase mul ja kõigil patuseil oma viletsust tunda. — Maria, patuste varjupaik, palu kõigile põgenemist kardetavate juhuste eest, kindlust ja truudust häis ettevõtteis. Aamen.

Kümnes peatus: Jeesuselt võetakse riided seljast.

Armsalt Õnnistegijalt kistakse riided seljast. Milline valu pidi see olema! Paljudest haavadest voolanud veri oli riided kleepinud ihu külge ja nüüd kisti ühes riietega ka haavad uuesti lahti. Paljalt ja alasti seisab ta nüüd sääl, see püha ja puhas mees, kelle hinges iial polnud roojast mõtet. Ja äädikat ja sappi antakse talle.

Mu Jeesus, halasta! Anna, et ma enesest kisun välja vana inimese kõigi tema himudega, ja et ma ennast ehiksin uue inimesega, kes sinu meele järel on. Vaba kõigest maisest ja ajalikust tahan surra, et sulle igavesti elada. — Puhtaim Neitsi Maria, puhasta mu südant, ihu ja hinge, oma rüvetamata neitsilikkuse läbi. Aamen.

Üheteistkümnes peatus: Jeesus lüüakse risti.

Kui Jeesus oli alasti, ta tõmmati ristile ja naelad löödi läbi ta käsist ja jalust. Milline valu ja piin! Ja Jeesus vaikib, sest see on Isa tahtmine. Ta kannatab, sest see tuleb meile hääks. Iga meie surmapatt on nael Lunastaja õnnistavas käes.

Jumalik ohvritall, täis verd ja haavu, ma palun sult andestust kõige piina eest, mis sa tunnud, ja tänan sind su kallimeelse nuhtluse kandmise eest. Ennem tahan surra, kui veel kord pattu teha. Aita mind selles tahtmises püsida! — Maria, sinu lõhestatud südame piina pärast palu, et Jeesuse veri minu vaesele hingele ei läheks kaduma. Aamen.

Kaheteistkümnes peatus: Jeesus sureb ristil.

Vaata Jeesusele, kuidas ta risti pääl ripub. Kehastatud armastus: Ta nõrgutab pääd, nagu tahtes sind suudelda; ta käed on välja sirutatud sind ümber võtma; ta süda on lahti, sind igavesti eneses varjama. Otsatu armastus! Ristil sureb ta, et mina patune inimene saaksin lunastust igavesest surmast.

Ristilöödud Jeesus, sinusse ma usun, et sa oled elava Jumala Poeg; ristilöödud Jeesus, sinule loodan ja olen kindel, et ma sinu kannatuse ja surma läbi pärin pattude andestuse, Jumala armu ja igavese elu; ristilöödud Jeesus, ma armastan sind, kes armastasid mind surmani. Lase mind maailmale täiesti surra! Võta mind oma avatud südamesse, sinu oma ma tahan täiesti olla. — Maria, mu

Lunastaja Ema ja tema läbi ka minu vaimulik ema, võta mind kui oma last vastu ja aita mind viimses võitluses, sa halastuse ema! Aamen.

Kolmeteistkümnes peatus:
Jeesus võetakse ristilt ja pannakse tema Ema sülle.

Jeesus ei tahtnud elavana ristilt alla astuda, vaid tahtis sääl otsani välja kannatada. Ristilt mahavõetuna aga ta tahtis oma armsaima Ema neitsilikus süles puhata. Siis tungis Maria hingest valuliseim mõõk läbi, kui Poja verine surnukeha lamas ta põlvedel. Kui vähe olen ma senini Jeesuse ja Maria kannatuste pääle mõelnud.

Mu Jeesus, halasta! Anna mulle armu, et ma ei tüdine oma ristist, vaid kannatan otsani. Ärata ka minus tundmust, kui puhas see süda peab olema, kes tahab vastu võtta sinu ihu ja verd pühimas Altarisakramendis. — Maria, vajuta meile oma Poja haavad, nii kui sina tundsid neid, sügavasti südamesse. Aamen.

Neljateistkümnes peatus: Jeesus pannakse hauda.

Jeesuse ihu pannakse võõrasse hauda. Temal, kel eluajal polnud aset, kuhu pääd panna, pole ka oma hauda maailmas, sest ta polnud sest maailmast. Sina, kes pead seda kaduvat maailma nii kõrgeks, kas sina oled sest maailmast? Tagane seepärast maailmast, et sa ei hukkuks ühes temaga.

Jeesus, sa oled mind loonud taeva tarvis, mis ihkan ma veel siit maailmast? Mu jumalik Lunastaja, sinu püha ihu ees langen põlvili ja suudlen su viit püha haava, kibedalt kahetsedes oma pattu, seda sinu surma põhjust. Lase ta sinu ees maha maetud olla! — Maria, palu meile armu, et me pühas Ühenduses võtame vastu Jeesuse ihu ikka puhtasse südamesse kui aurikka ülestõusmise panti. Aamen.

Lõpppalve:

Ristilöödud armastus Jeesus Kristus, ma tänan sind südamest sinu suure halastuse eest, mis sa näitasid mulle üles sel ristiteel. Ma ohverdan seda sulle su kibeda kannatamise ja surma auks, oma pattude andestamiseks, teenitud nuhtluste kustutamiseks, vaestele hingedele puhastustules abiks ja lohutuseks. Lõpuks palun sind, Jeesus, alandlikult, ära lase oma pühimal verel, oma kibedal kannatusel ja raskel surmal minu vaesele hingele asjata olla, vaid võta mind kord vastu igavesse rõõmu ja rahhu, kus sa elad ja valitsed ühes Isa ja Püha Vaimuga, vägev Jumal, igavikust igavikuni. Aamen.

* * *

Palve neljapäeva õhtul.

Me täname sind, jumalik Õnnistegija, et sa kannatasid surmaahastust ja higistasid verd meie pattude pärast. Seepärast palume sind alandlikult, ära jäta meid maha kannatuse ja ahastuse tunnil, vaid saada meile oma püha ingel, et ta kinnitaks ja juhiks meid taevasse riiki. Aamen.

Palve reede lõunaks.

Pimedus kattis maad, kui Jeesus poodi risti. Ja üheksandal tunnil hüüdis Jeesus valju häälega: »Minu Jumal, mispärast sa oled mind maha jätnud?« Ta nõrgutas pääd ja heitis hinge.

Me kummardame sind, Issand Jeesus Kristus, ja kiidame sind. Sest oma püha risti läbi / sa oled maailma lunastanud.

Vaikne Nädal.

Nädal, mis algab palmipuude pühaga, Vaikne Nädal, on terve kirikuaasta tähtsaim nädal. Kirik leinab sel nädalal nende kannatuse voogude pärast, mis jumaliku Õnnistegija pääle paiskusid. Ta leinab ka ühe valitud apostli reetmise ja äravalitud Iisraeli rahva enda süü läbi põhjustatud äraheitmise pärast. Neli korda jutustavad evangelistid üksteise järele kannatusloos, kui palju Õnnistegija on kannatanud meie eest. Kiriku jumalateenistus järgib sel nädalal päev-päevalt, jah peagu samm-sammult jumalikku Lunastajat tema kannatusteel. Õnnistegija kannatamise ja surma mälestust ümbritseb Kirik pidulike talitus-

tega täis üllast kaunidust ja haaravat kujutelma. — Kuigi kannatamise mälestuse pühitsemine mõjub meile nii masendavalt ja tõsiselt, siiski valmistab ka see nädal ometi palju vaimset lohutust. Mitte kunagi pole taevase Isa halastav armastus ja Poja kõike ohverdav armastus avaldunud oivalisemalt, kui just tema kannatuspäevil, milliseid Suure Nädala jumalateenistusel tohime kaasa elada; seepärast on need ka alati vaimse tõusu ja uuenemise päevad kõikidele, kes neid kaasa pühitsevad vaimus.

Palmipuude püha.

1. Palmide õnnistamine: Kirik pühitseb siin Kristuse pidulikku sissesõitu püha linna, Jeruusalemma. Rahvas võtab osa protsessioonist, kandes palmioksi käes ja puistates neid preestri ette teele. Õnnistamine sarnleb täitsa püha missa ülesehitusele: Loetakse epistel (2 Moos 16), evangeelium (Mt 21, 1—9) ja vastav eelkõne ning Sanctus; ohverdatakse aga palmi- või ka pajuoksi, muutmise kohal õnnistatakse neid ja ühenduse kohal jagatakse rahvale. Siis järgneb protsessioon pidulikus korras, mis on Kristuse Jeruusalemma sõidu dramaatiline etendus.

2. Püha missa on pühendatud ainult Kristuse kibeda kannatuse mälestusele.

Epistel (Fil 2, 5—11). »Vennad, olge selles meelsuses nagu Jeesus Kristus. Tema, kellele oli omane Jumala kuju, ei pidanud oma jumalasarnast olemist varanduseks, mida ta pidanuks hoidma vägivallaga. Pigemini ta vallandus, võttis vastu sulase kuju ja sai inimeste sarnaseks, ja välimuselt peetud inimeseks. Ja ta alandus ning oli kuulekas surmani, jah surmani ristil. Seepärast Jumal on teda nii kõrgeks tõstnud ja talle andnud nime, mis ületab kõik nimed. Jeesuse nimel paindugu iga põlv taevas ja maa pääl ja allilmas; ja iga keel tunnistagu Jumala Isa auks: Jeesus Kristus on Issand.« — Traktus: Davidi laul 21.

Evangeelium. Kristuse kannatuslugu püha Matteuse järele (Mt 26 ja 27).

Ohvrilaul (Davidi laul 68). »Vaid teotust ja kannatust tuleb mu südamel oodata. Ma ootasin, kas kellelgi on minuga kaastunnet. — Keegi ei tule. Otsin lohutajat — mina ei leia kedagi. Toiduks annavad mulle sappi ja joodavad mind mu janus äädikaga.«

Ühenduslaul (Mt 26, 42). »Isa, kui see pole võimalik, et see karikas möödub, ilma et teda jooksin, siis sündigu sinu tahtmine.«

Esmaspäeval viibime ühes Jeesusega Betaanias, kus Maria salvib meistri jalgu, kuna Juudas otsustab teda raha pärast ära anda. Evangeelium Joh 12, 1—9.

Teisipäeval kuuleme Markuse passioonis (Mk 14 ja 15) eriti Peetruse salgamisest ja küsime, kas meiegi jääme alati truuks?

Kolmapäeval kirjeldab missa loenguis Jesajas »Jumala sulast« (Jes 62 ja 63); passioon Luuka järgi (Lk 22 ja 23). — Täna, Suurel Neljapäeval ja Reedel on õhtu poole preesterlik leinapalve (Tenebræ) Jeremija nutulauludega

Suur Neljapäev.

Suure Neljapäeva pääsaladuseks on Pühima Altarisakramendi ja ühes sellega preestrikspühitsemise sakramendi sisseseadmine. Mälestatakse ka jalgade pesemist (mandatum = käsk) õhtusöögisaalis, Juuda reetmist, Kristuse kannatuse algust õlimäel ja ta vangistamist.

Paavst või tema esindaja peab täna jumalateenistust Rooma vanimas Õnnistegija kirikus, püha Johannese kirikus ajaloolises keiserlikus Laterani lossis. See kirik on õietine paavsti katedral ja kui selline »kõigi Rooma kirikute ja maakera ema ja ülempää«. Ses kirikus säilitatakse viimse õhtusöömaaja laud. — Igas kirikus peab täna ainult

üks preester (piiskop) missat, kuna teised preestrid, teenijad ja rahvas võtavad vastu armulauda tema käest, »paasaohvritalle«, ainult leiva kujul, nagu kord Kristus viibis õhtusöömaajal oma jüngrite keskel. Nii saab Suur Neljapäev koguduse üldiseks armulauapäevaks.

1. Pidulik püha missa.

Sissejuhatus. »Meie aga tahame kiidelda oma Issanda Jeesuse Kristuse ristis, milles on päästmine, elu ja ülestõusmine. Selle läbi oleme päästetud ja lunastatud« (Gal 6, 14).

Gloria (helistatakse kõigi kelladega, siis kellad ja orel vaikivad kuni Vaikse Laupäeva Gloriani).

Kirikupalve. Jumal, sinult võttis vastu Juudas oma kuriteo karistuse, ja roimar oma tunnistlemise tasu. Lase meil kogeda oma andestava helduse mõju, ja nagu meie Issand Jeesus Kristus oma kannatuses jagas mõlemaile nende teenete järele erilist tasu, nii ta kõrvaldagu meis endise elu eksikäigud ja andku meile ülestõusmise armu, kes sinuga elab ja valitseb Püha Vaimu ühenduses, Jumal igavikust igavikuni.

Epistel püha Pauluse kirjast korintlastele (1 Kor 11): »Vennad, kui teie nüüd kokku tulete, siis ei tähenda see enam Issanda söömaaja pühitsemist. Sest igaüks võtab endale oma söögi juba ennem, ja üks nälgib, kuna teine on küllalt joonud. Kas teil pole kodasid söömiseks ja joomiseks? Või põlgate Jumala Kirikut ja häbistate vaeseid? Mida ma pean teile ütlema? Pean ma teid kiitma? Selles ma ei või teid kiita. — Sest ma olen Issandalt vastu võtnud, mis ma olen teilegi edasi andnud: Issand Jeesus võttis sel ööl, mil teda reedeti, leiva, tänas, murdis ja ütles: See on minu ihu, mis teie eest antakse. Tehke seda minu mälestuseks. Samuti ta võttis pärast sööki karika ja ütles: See karikas on uus leping minu veres. Nii tihti kui te

seda joote, tehke seda minu mälestuseks. Sest nii tihti kui te sööte seda leiba ja joote seda karikat, kuulutate Issanda surma, kuni ta tuleb tagasi. — Seepärast kes sööb seda leiba või joob Issanda karikat ebaväärilisel, saab Issanda ihu ja vere suhtes süüdlaseks. Aga inimene katsugu ennast läbi ja siis söögu sellest leivast ja joogu sellest karikast. Kes ebaväärilisel sööb ja joob, vahet tegemata Issanda ihu (ja lihtsa leiva vahel), sööb ja joob endale (hukatamistväärivat) süüd. — Seepärast ongi teie keskel palju nõrku ja jõuetuid ja päris palju on suikunud (surnud). Kui me endi kohta kohut mõistaksime, siis ei mõistetaks meie üle kohut. Kui aga Issand meie üle kohut mõistab, siis meid vaid nuheldakse, et meid ei hukataks selle maailmaga.«

Graduale (Fil 2): »Kristus sai meie eest kuulekaks surmani, jah ristisurmani. Seepärast Jumal on teda nii kõrgeks tõstnud, ja talle andnud nime, mis ületab kõik nimed.«

Evangeelium (Jo 13). »See oli enne paasapüha. Kuna Jeesus teadis tunni endale tulnud olevat, et siit maailmast Isa juure minna, ja kuna ta armastas omi, kes maailmas olid, ta armastas neid otsani. See oli õhtusööma-ajal. Juba oli kurat Siimoni pojale, Juudas Iskariotile südamesse pannud teda reeta. Kuigi Jeesus oli teadlik selles, et Isa on talle kõik kätte annud ja et ta on Jumalast väljunud ja jälle Jumala juure tagasi pöördub, ta tõusis õhtusöömaajalt, võtab seljast oma päälisriided, võtab linasrätiku ja seob ennast sellega. Siis ta valas vett vaagnasse ja hakkas pesema jüngrite jalgu ja neid kuivatama linasrätikuga, millega ta oli seotud. Nii ta tuli Siimon Peetruse juure. See aga ütles temale: Issand, sina tahad mu jalgu pesta? Jeesus vastas talle: Mis mina teen, sellest sina ei saa veel praegu aru. Sa saad aga alles hiljem aru. Peetrus vastas talle: Igavesti sa ei pea mu jalgu pesema! Jeesus kostis talle: Kui ma sind ei pese, siis sina ei saa osa minust. Siis ütles Siimon: Issand, siis mitte ainult jalgu, vaid ka käsi ja pääd. Jeesus ütles temale: Kes on pestud, see tarvitseb vaid jalgu pesta, siis ta on täitsa puhas.

Ka teie olete puhtad, aga mitte kõik. Ta tundis oma reetjat ja seepärast ta ütles: Te pole kõik puhtad. — Pärast seda kui ta oli pesnud nende jalad, selga pannud oma üliriided ja maha istunud, ta ütles neile: Kas te mõistate, mis ma tegin teile? Te nimetate mind õpetajaks ja issandaks ja teil on õigus, sest mina olen see. Kui nüüd mina, olles issand ja õpetaja, pesin teie jalgu, siis ka teie peate pesema üksteise jalgu. Sest ma andsin teile eeskuju, et ka teie teeksid, nagu mina tegin teile.«

(Lauldakse Credo = usutunnistus).

Ohvrilaul (Dav. laul 117). »Jumala parem käsi teostas vägevat tegu, Jumala parem käsi ülendas mind. Ma ei sure, vaid ma elan ja kuulutan Jumala tegusid.«

Vaikne palve. Me palume sind, püha Issand, kõikvõimas Isa, igavene Jumal, tema ise tehku meie ohver sulle meeldivaks, kes selle tänasel päeval sisse seadis ja õpetas oma jüngreil seda pühitsema tema mälestuseks, Jeesus Kristus, sinu Poeg, meie Issand, kes sinuga elab ja valitseb Püha Vaimu ühenduses, Jumal igavikust igavikuni. Aamen.

Ühenduslaul (Jo 13). »Issand Jeesus Kristus, söönud oma jüngritega, pesi nende jalgu ja ütles neile: Kas teate, mis ma tegin teile, mina issand ja õpetaja? Eeskuju andsin teile, et ka sedasama teeksite.«

Lõpppalve. Kinnitatud elu toiduga me palume sind, Issand, meie Jumal, et me seda, mida me toimetame oma surelikkuse ajal, saavutaksime sinu surematuse kingi läbi, meie Issanda Jeesuse Kristuse läbi. Aamen.

2. Õlide pühitsemine. Piiskop pühitseb oma katedraalis pärast püha Muutmist õli haigete salvimiseks. — Pärast püha Ühendust aga pühitseb kriisamit ja katehumeenide õli. Kriisamit, mis koosneb oliiviõlist ja balsamist, tarvitatakse kinnitamisel, karika- ja piiskopikspühitsemisel, katehumeenide õli aga preestrikspühitsemisel, mõlemaid ristimisel, altari- ja kirikupühitsemisel ja ristimisveeõnnistamisel. Osavõtjad preestrid tervitavad vastpühitsetud õlisid: »Ave sanctum chrisma« (ole tervitatud, püha kriisam!) ja »ave sanctum oleum« (ole tervitatud, püha õli!)

3. Missa lõpul viiakse pühim Sakrament kiriku kõrvalruumi (või kõrvalaltarile), sest Kristus peidab kannatamises oma jumalust. Kaastundlik kristlik rahvas külastab kummardades jumalikku vangi pühimas Sakramendis, mille ümbrus on eriliselt kaunistatud.

4. Pääle vesperit paljastatakse altarid ja palutakse Davidi 21. laul, nii nimetatud »Kristuse surmapalve«.

5. Piiskopid, kloostriülemad ja kristlikud valitsejad pesevad 13 vanamehe või alamate jalgu vastavalt tänasele evangeeliumile (mandatum = käsk).

Suur Reede.

Suur Reede on pühendatud »saladuste saladuse« mälestamiseks, Kristuse ristisurmale. Tänulik kristlane vaatleb Kirikuga ja elab läbi südames oma meistri terve kannatamise, tema viimseid tunde, seisab vaimselt risti all, leinab tema haua ääres ja kahetsedes oma patte loodab Kristuse ohvrisurma teenetele. Ta teab aga, et püha missaohver on selle verilise ristiohvri tõeline uuendamine veretul kujul ja tõotab oma armastatud Lunastajale pühalikult, vähemalt igal pühal ja pühapäeval kohusetruult osa võtta püha missa ohvrist.

1. Loetakse vanast testamendist Oseas 6 (»Sest ma tahtsin halastust, mitte ohvrit, ja Jumala nõud rohkem kui põletusohvreid«) ja 2 Mooses 12 (paasatallest), ja uuest testamendist Kristuse kannatuslugu püha Johannese järgi (Jo 18 ja 19).

2. Palved. Kirik palub risti all preestri läbi kõigi inimeste eest: Kiriku, paavsti, vaimulikkude, ordude, kristliku rahva ja valitsejate, ristitavate, haigete, leinajate ja kannatajate, eksijate, lahkunute ning isegi juutide eest. Iga palve lõpeb üleskutsega:

Preester:	Oremus.	Palugem!
Diakon:	Flectamus genua.	Laskugem põlvili!
Subdiakon:	Levate.	Tõuske!

3. Risti austamine. Rist, kahel viimasel nädalal kaetud lilla rätikuga, paljastatakse järgjärgult ja lauldakse:

Ecce lignum crucis, in quo salus mundi pependit.	Vaata ristipuu, millel rippus maailma päästmine.
Venite, adoremus.	Tulge, kummardagem!

Siis austatakse risti preestrilt ja rahvalt. Vaheajal lauldakse impropeeriaid (etteheiteid): Jumal tuletab rahvale meele kõik hääteod ja rahva tänamatuse:

Populo meus, quid feci tibi, aut in quo contristavi te? Responde mihi!	Mu rahvas, mis ma olen sulle teinud, või milles olen sind kurvastanud? Vasta mulle!

4. Missa eelpühitsetute ohvriannetega, s. o. preester võtab vastu eelpäeval muudetud püha Hostia, mille ta toob kiriku kõrvalruumist. Pärast ühendust protsessioon »pühale hauale«, kus pannakse välja pühim Sakrament, ümbritsetud õrna looriga. — Vesper, altari paljastamine ja õhtul leinapalve nagu eelpäeval.

Vaikne Laupäev.

Selle päeva liturgia on juba pühendatud Ülestõusmise saladusele.

1. **Tule õnnistamine.** »Tuld ma tulin tooma maa pääle . . .«

2. **Ülestõusmisküünlaõnnistamine.** Kolmekordne küünal (triangel) süüdatakse, diakon laulab kolm korda: »Lumen Christi« — Kristuse valgus!
Deo gratias. Tänu Jumalale!

Ülestõusmisküünal on Kristuse, ülestõusnud Jumala Poja sümbol. Kristus on »tõeline valgus, kes valgustab iga inimest . . .« Diakon laulab »Exsultet«:

»Hõisaku taevaliste vaimude hulgad, hõisaku jumalikkude saladuste pärast... See on tõesti vääriline ja õige kiitust laulda nägematule Jumalale, kõikvõimsale Isale, kui ka tema ainusündinud Pojale, meie Issandale Jeesusele Kristusele. Ta on meie eest igavesele Isale tasunud Aadami süü ja kustutanud vana võlakirja oma püha verega. Täna on see paasapüha, millal see tõeline paasatall tapetakse, kelle verega pühitsetakse usklike ukseposte. See on öö, millal sa juhtisid meie isad, Iisraeli lapsed, Egiptusest ja lasksid neid kuiva jalaga läbi Punase Mere minna. See on öö, mis puhastas patuste pimedust tulesamba valgustamisel. See on öö, mis täna üle terve maailma lahutas Kristusesse uskujaid maailma nisvust ja patupimedusest, tagasi juhib armule ja ühendab pühadusega. See on öö, mil Kristus purustades surmaköidikuid tõusis võitjana allilmast. Sest mis kasu oleks meile meie sündimisest, kui päästmist poleks tulnud! Oh imestamisväärne heldus ja armulisus meie vastu! Oh võrdlematu armastus, et sulast päästa, andsid sa oma Poja! Oh tõesti vajalik Aadami patt, mida hävitati Kristuse surmaga! Oh õnnelik süü, mis teenis evida nii suursugust Päästjat! Oh tõesti õnnis öö, mis üksi sai läbi elada aega ja tundi, mil Kristus tõu-

sis surnuist! See on öö, mille kohta on kirjutatud: Ja öö on mul valgustuseks mu rõõmudes. Sellegi öö pühadus põlgab kuritegusid, peseb süid, annab langenuile tagasi süütuse ja kurbadele rõõmu. Põlgab viha, loob üksmeelt ja painutab võimukandjaid . . . Nii siis me palume sind, Issand, et see sinu nime auks ja selle pimeduse hävitamiseks pühitsetud küünal põleks lakkamatult, ja meeldiva lõhnana vastuvõetuna seguneks taevaliste valgustega. Tema leeke kohaku koidutäht, too koidutäht muidugi, kes ei tunne loojenemist, too, kes tagasi pöördunud allilmast hiilgas inimkonnale . . . Aamen.

3. 12 ettekuulutust. Kuna sel pühal ülestõusmisööl ristiti katehumeenid, loeb Kirik 12 ennustust, mis valgustab ristimise sakramendi olemust ja armusid.

1. Maailma ja inimese looming (1 Moos 1 ja 2); ristimine on uuestisündimine.
2. Veeuputus (1 Moos 5) on õigluse tegu, ristimine halastuse tegu.
3. Iisaku ohverdamine (1 Moos 22), ristitavate eeskujuks.
4. Läbisõit Punasest Merest (2 Moos 14 ja 15), ristimise sümbol.
5. Tulge ristimise allikale (Jes 54 ja 55) tõe janu kustutama.
6. Käige jumaliku tarkuse teel (Bar 3), kus leiate rahu.
7. Nagu surnuluud tõusid üles (Hes 37), nõnda ka teie.
8. Ristitud nimetatakse pühaks (Jes 4).
9. Kristus, tõeline paasatall (2 Moos 12), päästab meid oma verega.
10. Prohvet kolm päeva kalakõhus (Joon 3), Kristus kaljuhauas.
11. Jääge ustavaiks (5 Moos 31), te tulete tõotatud maale.
12. Kolm noormeest pääseb tuleahjust (Daan. 3), Kristus päästab meid põrgu tulest.

4. **Ristimisvee õnnistamine.** Preester laulab: »... Seepärast õnnistan sind, vee olendit, elava † Jumala, tõelise † Jumala, püha † Jumala läbi, selle Jumala läbi, kes sind alguses oma sõnaga lahutas kuivast ja kelle Vaim hõljus

sinu pääl. Ta laskis sind paradiisi allikast voolata ja käskis sind nelja jõe läbi tervet maad niisutada. Kui sa olid kõrves mõru, ta andis sulle magusust ja tegi sind joodavaks ja laskis sind janunevale rahvale kaljust voolata. Ma õnnistan sind oma Issanda Jeesuse Kristuse, tema ainusündinud Poja läbi, kes sind Kaanas Galileamaal muutis veiniks imeteoga oma võimu läbi. Ta kõndis jalgsi sinu pääl ja ristiti sinus Johanneselt Jordanis. Ta laskis sind üheskoos verega oma küljest voolata ja käskis oma jüngreid usklikke sinus ristida, üteldes: ‚Minge, õpetage kõiki rahvaid neid ristides Isa ja Poja ja Püha Vaimu nimel . . .'« — Püha Vaimu läbi pühitsetud preester puhub kolm korda vee pääle, ja asetab põleva ülestõusmisküünla ja laulab kolm korda: »Astugu selle vee küllusesse Püha Vaimu jõud!« Siis lisab juure: »Ja rikastagu selle vee olemust uuestisünni jõuga.« — Preester segab nüüd ristimisvett katehumeenide ja kriisami õliga.

Altari juures lauldakse vaheldamisi kooriga kõigi pühakute litaaniat.

4. Pidulik ülestõusmismissa. Jälle kõlavad Gloria, orel ja kellad.

Kirikupalve. Jumal, sa valgustad seda pühimat ööd Issanda Ülestõusmise hiilgusega. Säilita oma pere juurekasvus lapsluse vaimu, mida sa jagasid neile, et nad kehas ja vaimus uuendatud sind puhta südamega teeniksid, meie Issanda Jeesuse Kristuse läbi. Aamen.

Epistel (Kol. 3). »Vennad, kui te olete ülestõusnud Kristusega, siis otsige, mis ülal on, kus Kristus istub Jumala paremal käel. Maitsege, mis on üleval, mitte seda, mis on maa pääl. Sest te olete surnud ja teie elu on peidetud Kristusega Jumalas. Kui ilmub Kristus, teie elu, siis teiegi ilmute temaga hiilguses.«

Graduale. Kolm korda laulab preester pidulikult »alleluja« ja koor vastab hüüule.

Evangeelium (Mt 28, 1—7). Vagad naised otsivad Lunastajat; ingel kuulutab: »Teda ei ole siin, sest ta on üles tõusnud.«

Vesper pärast Ühendust. — Lõpptervitus:

Ite, missa est, alleluja, alleluja. Deo gratias, alleluja, alleluja. Minge, ohver on lõppenud, alleluja, alleluja. Tänu Jumalale, alleluja, alleluja. (Ja nii läbi terve ülestõusmisnädala.)

Ülestõusmise suurpüha.

Evangeelium (Mk 16, 1—7).

Tol ajal ostsid Maria Magdaleene ja Maria, Jakobuse ema, ja Saloome rohte, et minna teda võidma. Ja nädala esimesel päeval tulid nemad väga vara päeva tõustes hauale ja ütlesid isekeskis: »Kes veretab meile ära kivi haua ukselt?« Kui nad siis vaatasid sinna, nägid nemad, et kivi oli ära veeretatud; aga see oli väga suur. Ja nemad läksid haua-koopasse ja nägid paremal pool noormehe istuvat, pikk valge riie seljas. Ja nemad ehmusid väga. Aga tema ütles neile: »Ärge ehmuge! Teie otsite Jeesust Natsaretist, kes oli risti löödud; tema on üles tõusnud, teda ei ole siin. Vaadake aset, kuhu nemad ta olid pannud. Aga minge, ütelge tema jüngritele, ka Peetrusele, et tema teie eele läheb Galileamaale; sääl te näete teda, nõnda kui tema teile ütles.«

Protsessiooni lõpul.

Surrexit Dominus de sepulchro, alleluja.

Qui pro nobis pependit in ligno, alleluja.

Oremus. Deus, qui per Unigenitum tuum æternitatis nobis aditum devicta morte reserasti: vota nostra, quæ præveniendo aspiras, etiam adjuvando prosequere, per eundem Christum Dominum nostrum. Amen.

Issand on hauast üles tõusnud, alleluja.

Kes meie eest on ristil rippunud, alleluja.

Palugem. Jumal, sa oled oma ainusündinud Poja läbi surma võitnud ja meile avanud ligipääsu igavesele õndsusele. Saada oma abiga meie palveid, mis sinust väljuvad, Kristuse meie Issanda läbi. Aamen.

Ülestõusmise ajal.

E. Igavene Isa, püha rõõmuga mõtleme sinu Poja, meie Issanda ja Õnnistegija, aurikkale ülestõusmisele ja kiidame teda surma ja põrgu võitjana. Me täname sind kõigi armude eest, mis sa valmistasid meile tema lunastusteos, ja loodame sinu halastuse läbi osa saada selle viljast. Valgusta meie mõistust ja liiguta meie südant, et me väärilselt austaksime tema hiilgavat ülestõusmist ja selle läbi uuenduksime pühale elule, kes elad ja valitsed igavikust igavikuni.

K. Aamen. E. Au olgu . . .

E. Mina olen ülestõusmine ja elu. Kes minusse usub, elab, kuigi ta on surnud, ja igaüks, kes elab ja minusse usub, ei sure igavikus.

K. Alleluja, alleluja.

E. Issand on hauast üles tõusnud, alleluja.

K. Kes meie eest on ristil rippunud, alleluja.

E. Kristus on surnuist üles tõusnud ega sure enam, alleluja.

K. Surm ei valitse enam tema üle, alleluja.

E. Issand, võta kuulda mu palve.

K. Ja lase mu hüüdmine enda juure tulla.

E. Jeesus, meie Lunastaja, oma aurikka ülestõusmisega sa täitsid prohvetite ennustuse ja kinnitasid kõigi sinu sõnade tõe. Me täname sind, et sa meid apostlite jutluste läbi oled kutsunud ainuõndsakstegevale usule sinusse, Ristilöödusse ja Ülestõusnusse. Anna meile armu, et me seda usku truult hoiaksime ja kogu maailma ees kartmatult tunnistaksime. Lase meid selle jõu

läbi vooruses ja vagaduses siin maailmas rännata ja tema valguses pääseda igavesele elule, kes elad ja valitsed igavikust igavikuni.

K. Aamen. E. Au olgu . . .

Kristuse taevaminekul.

Rõõmustelgem Issandale, hiilguse kuningale, kes täna on võidukalt taeva läinud ja meile on tasandanud tee taeva. Auline põrgu ja surma võitja, sa oled avanud taeva väravad ja rajanud tee kõikidele, kes sulle järgnevad risti teel. Maapaost sa tahad meid isamajja tagasi viia, kus sa meid oled määranud Jumala ja inglite majakaaslasiks. Jeesus, kes istud oma taevase Isa paremal käel meie vahendajana, vaata armulikult alla meie pääle, ja anna, et me sulle järgneksime ja jõuaksime taeva, kus sa oled valmistanud paiga kõikidele, kes sind armastavad. Aamen.

Üheksapäevak enne Nelipühi.

E. Hiilguse kuningas, taevavägede Issand, võitjana sa oled täna tõusnud kõrgele üle kõigi taevaste. Ära jäta meid orbudena maha, vaid saada meile alla tõe Vaim, keda Isa on tõotanud.

K. Püha Vaim, tõe Vaim, / tule meie südameisse, / anna rahvaile oma valguse selgust, / et nad sulle meeldiksid usu ühtluses.

E. Saada välja oma Vaim ja kõik luuakse uuesti. K. Ning sa uuendad maa ilme.

E. Jumal, sa oled kõige mitmekesisemad rahvad ühendanud oma nime tunnustamisel.

Anna, et ristimise allikal taassündinud hinged laseksid endid juhtida ühest usust mõtlemisel ja sellest samast vagast meelsusest teotsemisel, Jeesuse Kristuse meie Issanda läbi. K. Aamen.

Palvus Pühale Vaimule.

E. Ülistagem Isa ja Poega ja Püha Vaimu.

K. Kiitkem ja tõstkem teda kõrgeks igavesti.

E. Igavene Isa, sinust ja su Pojast väljub Vaim, kelles me kummardame jumaluse armastust ja elu. Sa tegid meid oma lõpmatus helduses oma lapsiks ja tahad meil lasta osa võtta oma elu rikkusest. Täis aukartust palume ja anume sinu poole, et sa teeksid meid oma Vaimu ja andide osanikeks. Me ühendame oma nõrga palve õndsaima Neitsi Maria kummardamise ja armastusega, keerubite ja seeravite juubeldusega ja kõigi sinu pühakute kiiduhõiskega.

K. Issand, sa oled ülev ja kõige kiidu väärt.

E. Isa ja Poja Vaim, sa oled kõige elu loonud ja andsid kogu loomingule korra ning iluduse. Kõik olendid ootavad sinult, et sa hoiaksid nende elu ja jagaksid neile toitu õigel ajal.

K. Kui sa pöörad oma palge ära, / siis nad peavad hukkuma; / kui sa võtad oma õhu ära, / siis nad langevad põrmu.

E. Jumal Püha Vaim, sa tulid esimese nelipüha tormimühinas ja tulekeelis apostlite pääle alla, et Kiriku asutamist täide viia ja jääda nende juure õpetajana, lohutajana ja õndsakstegijana maailma aegade otsani. Suuri asju sa toimid

oma Kirikuga, sa tegid ta tõelisuse sambaks ja aluseks, kõigi rahvaste armupaigaks.

K. Sinu halastus hoiab soost sooni / kõiki sinu sulaseid.

E. Õndsad, keda Jumala Vaimust juhitakse. Nad on Jumala lapsed ja Jeesuse Kristuse kaas-pärijad. Jumal Püha Vaim, kõige Kristuse armu andja, meie südameisse valgub sinu läbi Jumala armastus. Sa pühitsed inimeste lapsi ja teed neid jumalalapsiks. Sa elad ja tegutsed nendes, et neid Kristuse eeskuju järele kujundada. Hoia ja vii meis lõpule ristimise ja kinnitamise arm. Sinu armutäiuse jõus tahame julgelt Kristuse võitlejaina tunnistada oma usku ja ikka elada tema Vaimu järele.

K. Jumala armastus on välja valatud meie südameisse / Püha Vaimu läbi, kes meile on antud.

E. Au olgu . . .

1. E. Parem kui kõik väärtasjad on tarkus; ükski varandus ei ole võrreldav temaga.

K. Ma palusin / ja tarkuse vaim tuli minusse.

E. Jumal Püha Vaim, kingi meile tarkuse andi. Soojenda meie südamed Jumalale ja lase meil rõõmu tunda igavesist asjust. Saada meile armuvalgust, et me sellega õieti tunneksime oma elu sihti ja ülesannet.

K. Jumal, sa lõid meid enesele, / ja rahutu on meie süda seni, / kuni ta puhkab sinus.

E. Hoia meid maailma rumaluse eest. Hoia, et me muredes ei läheks ajalikkusele üle ega otsiks maisis varus ja rõõmes endile suurimat

õnne. Täida meid oma tarkusega, et me tema valguses mõistaksime, kui mööduv on kõik pääle Jumala armastamise ja tema ainu teenimise.

K. Saada meile taevast tarkust, / et ta oleks meie juures ja töötaks meiega.

E. Au olgu . . .

2. E. Mõistmatu Jumala tarkuse ja äratundmise sügavus! Kui arusaamatud on sinu kohtud, kui mõistmatud sinu teed!

K. Ma olen sinu sulane, / lase mul mõista sinu ilmutist.

E. Jumal Püha Vaim, kingi meile mõistuse vaimu, et me selle läbi tungiksime üha sügavamale sinu ilmutiste arusaamatuisse tõdedesse ja seda, mida meie veel ei mõista, võtaksime alandlikus usus vastu. Ainult sinu armu läbi valiti meid tuhandeist välja, kes viibivad öös ja surmavarjus. Sinuta jääme mõistmatuiks sinu tõele.

K. Valgusta meie hingi oma armu valgusega.

E. Aita meil usus võita lodevust ja loidust. Hoia meid kahtluse eest ja varja meid igas hädaohus ja kiusatuses, et me kunagi ei kaotaks sinu usuarmu. Saada oma tõe valgust, see juhtigu ja talutagu meid sinu pühale mäele ja sinu telki.

K. Tõe Vaim, säilita meis oma valgust / ja suurenda meie usku. E. Au olgu . . .

3. E. Õnnelik inimene, kes ei toimi jumalatute nõu järele, kes ei seisa patuste teel ega istu pilkajate hulgas.

K. Kes rõõmu tunneb Issanda käsust ja mõtleb tema õpetusele päeval ning öösel.

E. Jumal Püha Vaim, kingi meile nõu andi! Valgusta ja juhi meid, et kõik meie otsused ja toimingud vastaksid sinu pühale tahtmisele. Lase meil raskusis ja kahtlusis seda valida, mis tuleks sulle auks ja meile õnnistuseks. Me ei taha jumalatute nõu kuulata ja selle maailma põhilausete järele käia.

K. Hoia meid enesearmastuse pettusist / ja meie südame lugematuist ihadest.

E. Eriti palume sind, seisa maa pääl jumalalaste ligi kõigi nende elu otsustavail tundidel, eriti elukutsevalikul, mis nii sageli otsustab ajalikkuse ja igaviku. Anna, et nad end läbi katsuksid sügavas tõsiduses sinu ees ja paludes jälgiksid sinu nõuannet. Valgusta ka kõiki neid, kes on kutsutud meid õnnistuseteil juhtima ja anna meile Jumalast valgustatud rahva kasvataja, juhte perekonnas ja koolis, kirikus ja isamaal.

K. Tule, Püha Vaim, / ja näita meile selle elu õiget teed / tema eksikäikudes! E. Au olgu...

4. E. Nad võitlevad su vastu, aga nad ei võida sind mitte: sest mina olen sinuga, et sind kaitsta, ütleb Issand.

K. Ma suudan kõik selles, / kes mind tugevdab.

E. Jumal Püha Vaim, kingi meile tugevuse andi! Sinu jõust rõõmustusid apostlid Jeesuse nime pärast häbi kannatades. Sinu abiga ohverdasid veretunnistlejad oma elu, tunnistlejad ja neitsid võitsid maailma, vallutasid liha ja põrgu. Juhi ka meid oma armutugevuses õnnistuse võidule vaenlase üle. Kinnita meie nõrka tahet

selle elu kiusatusis ja kannatusis, et me kaotaksime inimkartuse, julgelt tunnistaksime oma usku, valitseksime oma meeli ja seisaksime püsivalt kurja vaimu jälitamisele vastu.

K. Jumal tõusku üles ja ta vaenlased hajuvad laiali / ja põgenevad ta palge eest / need, kes teda vihkavad.

E. Hoia meid vale endausalduse eest, sest sinuta me ei või häädust tahta ega ka täide viia. Hoia meid argtuse ja kartuse, rahutuse ja kindlusetuse eest. Tee meid truiks kohuste täitmisel, andunuiks ebaõnnestumisis ja pettumusis, vapraiks kannatuses ja kurbuses. Ära lase meil hirmu tunda karistuse tõsiduse eest ja põgeneda suretuse kannatusist.

K. Issand, tugevda meid / oma haldaja Vaimuga. E. Au olgu . . .

5. E. Me ei ole vastu võtnud maailma vaimu, vaid Vaimu, kes on Jumalast, et võiksime seda tunnetada, keda meile kingiti Jumalast.

K. Ma ei taha mingit muud teadmist teis levitada / kui ainult ristilöödud Kristusest.

E. Jumal Püha Vaim, kingi meile teaduse andi! Õpeta meile lunastuse teid ja juhi meid pühakute teadusele. Hoia meid teadusuhkuse eest ja lase mõelda sellele, et kõik maine teadmine jääb puudulikuks. Valgusta meid oma armuga, et me ei saa pimestatud jumalalevõõra ja usuvaenulise teaduse õpetuse ja põhilausetega.

K. Kõrgele sa seisad vastu, / alandlikule annad oma armu.

E. Ava meie südamed ja valgusta meie meeli, et me sinu loomingu imetegudes tunnetaksime sinu kõikvõimsust, tarkust ja armastust, ja sind ülistaksime kui kõigi asjade algust ja lõppu. Sa oled meie südamesse kirjutanud oma käsu; see on õige teadus, kui me sõnas ja teos seame sisse oma elu südametunnistuse manitsuste ja hoiatuste järele.

K. Õpeta mulle voorust, kasvatust ja tarkust, / sest ma usaldun sinu sõnule. E. Au olgu...

6. E. Vagadus on kõigeks kasulik; sest ta kannab endas käesoleva ja tulevase elu tõotusi.

K. Mitte sõna ja suuga ära lase meil armastada, / vaid teo ja tõega.

E. Jumal Püha Vaim, kingi meile vagaduse vaimu! Pühakstegeva armuga sa oled meid teinud jumaliku loomuse osanikeks. Meid nimetatakse jumalalapsiks ja seda me oleme ka. Me võtsime lapselikkuse vaimu vastu, milles me hüüame »abba, isa!« Anna meile lapseliku armastuse ja südamliku usalduse meelsust. Anna meile teo ja tõelisuse vagadust, hoia meid ebavagaduse eest, mis otsib iseennast palves ja jätab hooletusse oma elukutse kohused ja ligimesearmastuse.

K. Tule, Püha Vaim, / ja täida meid ehtsa vagaduse vaimuga!

E. Ärata meis su teenimisel tõelist suuremeelsust. Täida meid oma ohvriarmastusega, mis on tugev kui surm, mis ainult tahab, mida sina tahad, kuidas sina tahad, ja kuna sina tahad. Selles armastuses tahame kõik teha ja tuua sinu

auks, põgeneda patust ja kõrvale hoida sellest, mille läbi me võiksime sind kurvastada.

K. Me tahame ses meelsuses olla, / nagu Jeesus Kristus oli. E. Au olgu . . .

7. E. Jumala viha läheb üle kõigi: millega on ta omandamine võrreldav?

K. Jumala kartus / on tarkuse hakatus.

E. Jumal Püha Vaim, kingi meile jumalakartuse annet, et me sellega kardame sinu püha nime niisama kui armastame teda. Immuta läbi meie südamed oma püha kartusega, et me ei jätkaks muretult oma elu, vaid kahetseksime oma möödunud patte ja taotleksime õiglaselt voorust ja pühadust, sest sina, Issand meie Jumal, oled püha. Tuleta meile meele igavest kohtunikku, kui kiretuli põletab, kirg meelitab patule ja maailm püüab meid eksitada.

K. Karda Jumalat ja pea tema käske: / see on täiuslik inimene.

E. Anna meile vaga aukartust oma kõikjalligiolemise vastu. Lase meil rännata püha truuduses sinu palge ees, alati paluda sügavas aukartuses ega iialgi rüvetada sinu elamut ebakõlbla käitumisega. Innuka palvuse ja armastusega tahame pühitseda püha Eukaristia suuri saladusi ja ikka väärilisel vastu võtta pühi sakramente, milledes sa haldad armuandjana. Me ei taha kunagi seda unustada, et me ise oleme Jumala templiks ja Jumala Vaim elab meis.

K. Kui keegi teotab Jumala templit, / seda Jumal mõistab hukka, / sest Jumala tempel on püha / ja see olete teie. E. Au olgu . . .

Seitse palvet Pühale Vaimule.

Heldeim Jumal, pööra oma kõrvad meie palveile ja valgusta meie südameid Püha Vaimu armuga, et me kõlbaksime sind sinu saladusis teenida ja vääriksime sind igavese armastusega armastada.

Jumal, kellele kõik südamed on avatud ja kõik tahtmine on teada ja kelle ees pole midagi peidus, puhasta Püha Vaimu väljavalamisega meie südame mõtted, et pälviksime sind täielikult armastada ja väärilisel kiita.

Põleta Püha Vaimu tulega meie südamed ja neerud, Issand, et me sind teeniksime karske ihuga ja sulle meeldiksime puhta südamega.

Me palume, Issand, valgustagu meie mõistust Lohutaja, kes väljub sinust, ja juhatagu meid kõiges tões, nagu sinu Poeg on tõotanud.

Ilmugu meile, me palume, Issand, Püha Vaimu vägi, kes puhastaks armulikult meie südant ja hoiaks kõige halva eest.

Jumal, kes usklike südameid oled õpetanud Püha Vaimu valgustusega, anna meile selle Vaimu läbi ära tunda, mis on õige, ja tema lohutusest ikka rõõmu tunda.

Me palume, Issand, puhasta oma katsumisega meie südametunnistus, et sinu Poeg, meie Issand Jeesus Kristus, oma tulekul leiaks endale meis valmistatud aseme, kes sinuga elab ja valitseb Püha Vaimu ühenduses Jumal igavikust igavikuni. Aamen.

Palvus pühimale Kolmainsusele.

E. Kiitkem ja ülistagem pühimat, jagamatut Kolmainsust.

K. Nüüdsest igavikuni. E. Au olgu . . .

E. Me kummardame sind, me kiidame ja ülistame sind, pühim Kolmainsus. Me tunnistame sind kolmainu Jumalana, Isa ja Poja ja Püha Vaimuna, kolmekordsena isikuis ja ühena olemuselt.

K. Sa elad igavesti enne kõiki aegu / ja pärast aegade lõppu.

E. Sa oled kõikjal malnis ja ülev üle terve maailma. Sinu suurus on lõpmata, su jõud kõikvõimas, su tarkus põhjatu.

K. Pühad on sinu teed / ja õiglased sinu kohtud.

E. Sa oled igavene armastus, sinu heldus on piirita ja ülirohke sinu halastus. Sinu juures on igavene valitsus kõigi asjade üle ja igavene hiilgus ja õndsus. K. Aamen.

Jumalale Isale. E. Tulgem, kummardagem tõelist Jumalat, kes on olemuselt üks oma Kolmainsuses, ja kes kolmekordselt elab oma üksuses. Kiidetud oled sa, Issand, sa vaatad sügavikesse ja sinu aujärg on üle keerubite.

K. Meil on ainult üks Jumal, / Isa, kellest kõik on pärit, / kellele me oleme kõik loodud.

E. Jumal, taevane Isa, mis peame sulle tasuma kõige eest, mis sa oled meile teinud? Sa oled meid loonud oma kuju järele ja kutsunud igavesele elule. Sa oled meid pühas risti-

mises vastu võtnud oma lapsiks ja halastad meie pääle tänini, nagu isa halastab oma laste pääle. Sinu käske tahame truult täita, et me juba siin maa pääl saaksime sinu armastuse väärilised ja kord taevas ühenduksime sinuga igavesti. Taevane Isa, aita oma nõrku lapsi, et me sinu armastust ikka rohkem ära tunneme ja sind täname vaga eluga. Ära lase meid unustada oma loomise sihti ja otstarvet.

K. Me tahame pigemini surra / kui sind solvata.

E. Hoia ja kaitse meid kõik meie elupäevad, tüüri kõik paremusele ja meie surmatunnil võta meie hinged vastu oma igavesse riiki. K. Aamen.

E. Jumal Isa taevast. K. Halasta meie pääle.

E. Püha, püha, püha Issand, vägede Jumal.

K. Taevas ja maa / on täis sinu au.

E. Issand, võta kuulda mu palve.

K. Ja lase mu hüüdmine enda juure tulla.

E. Taevane Isa, sina oled igavene Jumal, kellest, kelle läbi ja kelles kõik on olemas. Me oleme sinu olendid ja kummardame sinu majesteeti sügavas aukartuses. Meie aga oleme sinu lapsed ja julgeme seepärast ütelda:

K. Meie Isa . . .

Jumalale Pojale. E. Meie Issanda Jeesuse Kristuse arm, Jumala armastus ja Püha Vaimu ühendus olgu meie kõikidega. Kui aegade täius saabus, saatis Jumal oma Poja.

K. Ta allus seadusele, / et meid lastena vastu võetakse.

E. Isa Ainusündinu, maailma Õnnistegija ja Lunastaja, sa jätsid maha oma hiilguse aujärje ja tulid meie vaeste inimeste juure, et otsida ja õndsaks teha, mis oli kadunud. Et meie süüd hüvitada, sa oled saanud kuulekaks surmani, jah risti surmani. Sulle tahame truult järgneda ja sinult õppida olema tasased ja südamest alandlikud. Õpeta meile kuulekust oma pühade käskude vastu ja lase see olla meie rõõmuks, täita taevase Isa tahtmist. Jeesus, Jumala Tall, sa võtad ära maailma patud, andesta meile meie patud.

K. Jeesus, Jumala ja inimeste vahendaja, / ole meie eestkostjaks oma Isa aujärjel.

E. Jeesus, elavate ja surnute kohtunik, sa tuled kord jälle meie üle kohut mõistma. Lase meid siis asuda sinu paremale poolele ja valitutega kuulda sinu sõna: Tulge siia, teie minu Isa õnnistatud, ja omandage riik, mis teile on valmistatud maailma algusest. K. Aamen.

E. Jumal Poeg, maailma Lunastaja.

K. Halasta meie pääle.

E. Püha, püha, püha Issand, vägede Jumal.

K. Taevas ja maa / on täis sinu au.

E. Issand, võta kuulda mu palve.

K. Ja lase mu hüüdmine enda juure tulla.

E. Issand Jeesus Kristus, sina oled tee, tõde ja elu, sulle peame järgnema, kui tahame jõuda Isa juure. Sina oled meid õpetanud, kuidas peame tema poole palvetama. Vastavalt sinu korraldusele ütleme aukartusega: K. Meie Isa...

Jumalale Pühale Vaimule. E. Kolm on, kes annavad tunnistust taevas, Isa, Sõna ja Püha Vaim, ja need kolm on üks. Ristimises oleme kõik ühe Püha Vaimu läbi ühendatud üheks ihuks.

K. Tema on meie päraldise pandiks / ja lunastuse tagatiseks, / kuna oleme tema omandus.

E. Püha Vaim, jumalikkude armude jagaja, ilma kelleta midagi pole tugev, midagi püha, uskujate valgus ja õpetaja, vaeste isa, kurbade lohutus, tule meie hingisse ja kustuta sääl kõik tühine ja patune armastus.

K. Loo meis puhas süda, Jumal, / ärata meie sisemuses õiget vaimu.

E. Kinnita meie usku, kõvenda meie lootust, sütita meis selle armastuse tuli, mis on tugev nagu surm ja mis meid õhutab kõiges meie tegevuses ja tegematajätmises ainult Jumalale meeldida. Säilita meis jumalalapsluse vaimu, lase meid selles elada, temas surra ja kord sind Isa ja Pojaga igavesti kummardada, kiita ja ülistada. K. Aamen.

E. Jumal Püha Vaim. K. Halasta meie pääle.

E. Püha, püha, püha Issand, vägede Jumal.

K. Taevas ja maa / on täis sinu au.

E. Issand, võta kuulda mu palve.

K. Ja lase mu hüüdmine enda juure tulla.

E. Jumal Püha Vaim, sina oled Lohutaja, kes Isast ja Pojast väljub. Sina oled tulnud, et meid juhtida kõigesse tõesse. Aita meid seepärast ikka sügavamini aru saada, mis me palume, kui me jumalalastena ütleme:

K. Meie Isa . . . Au olgu . . . (kolm korda)

Pühima Altarisakramendi pühal.

Esimene peatus. Pühast evangeeliumist püha Matteuse järgi (Mt 26, 18–29): Pühima Altarisakramendi sisseseadmine.

E. Oma imetegude mälestuse on annetanud helde ja halastaja Issand.

K. Ta on annud toitu / neile, kes teda kardavad.

Palugem. Kinnita meid, Issand, usus sinu pühadesse saladustesse, et me kummardaksime sinu pühimas Sakramendis ligiolevat Poega tõelise Jumala ja inimesena ja tema päästmisttoova surma ja ülestõusmise jõuga pääseksime sinu hiilguse nägemisele.

Püha Issand, kõikvõimas Isa, igavene Jumal, me anume sind, oma Poja ülipüha ihu ja vere ohvri pärast hoia eemale oma rahvast kõike kahjulikku ja anna temale heldelt hääd saaki, rohket vilja ja igasugust õnnistust, Kristuse meie Issanda läbi. Aamen.

Teine peatus. Pühast evangeeliumist püha Markuse järgi (Mk 6, 34–44): Imeline leivarohkendamine.

E. See on leib, mis on tulnud taevast.

K. Kes sööb seda leiba, / elab igavesti.

Palugem. Jumal, oma ülipüha ihu ja vere saladuses sa jätsid meile maha oma kannatuse mälestuse, meie elumatka lohutuse, abistava armujõudu ja tuleva hiilguse pandi. Me palume sind, anna meile, et me usaldume sinu abile, järgiksime täis usaldust sinu püha eeskuju ja jõuaksime õnnelikult sinu hiilgusele.

Halasta, Jumal, halasta oma rahva pääle. Ära nuhtle meid õnnetuste, sõdade, haiguste, äikeste ja hädaohtudega, kuna sa oled meid lunastanud oma Poja kalli ihu ja verega, kes elad ja valitsed igavikust igavikuni. Aamen.

Kolmas peatus. Pühast evangeeliumist püha Luuka järgi (Lk 14, 16–24): Tähendamissõna suurest õhtusöömaajast.

E. Minu ihu on tõesti roog ja minu veri on tõesti jook.

K. Kes sööb minu ihu ja joob minu verd, / see jääb minusse ja mina temasse.

Palugem. Jumal, pühimas Sakramendis sa annetasid meile oma määratu armastuse mälestuse ja sideme, mis meid ühendab sinuga kõige tihedamalt. Aita meid heldelt, et meie, nii suure helduse pärast sütitatud, alati kasvaksime armastuses sinu vastu ja kord jõuaksime õndsale ühendusele sinuga.

Alandlikult anume sinu heldust, Issand, ära keela oma usklikele maist andi ja abi, keda sa oled rikastanud oma püha ihu ja vere taevaliku anniga, kes elad ja valitsed igavikust igavikuni. Aamen.

Neljas peatus. Pühast evangeeliumist püha Johannese järgi (Jo 6, 51–58): Püha Sakramendi tõotamine rahvale.

E. Sõna on lihaks saanud ja on elanud meie keskel.

K. Ja me nägime tema au, / täis armu ja tõtt.

Palugem. Jumal, sa tahtsid saladusliku katte all meie templeis alati elada ja meie igapäevaseks

ohvriks ning hingetoiduks saada. Anna meile palujaile. et kummardame sind pühimas Sakramendis sügavaima hardusega, käime sageli ja väärikalt sinu pühale lauale ja nii täidame õnnelikult sinu armurikkaimat soovi ja tahtmist.

Jumal, oma ihu ja vere ainsa ohvri pärast sa tahtsid kogu maailma patud andestada. Me palume sind, vaata heldelt oma rahvale, et ta oleks vabastatud kõigist ihu ja hinge hädaohest, kaitstud kõigi vaenulike tagakiusamiste vastu, ja tunneks alati rõõmu sinu helduse häätegudest, kes elad ja valitsed igavikust igavikuni. Aamen.

Palvus pühimale Altarisakramendile.

E. Igavesele, surematule ja nägematule kuningale, üksuslikule Jumalale, olgu au ja kiitus igavikust igavikuni. K. Aamen.

E. Jumala ainusündinud Poeg, Issand ja Õnnistegija Jeesus Kristus, sa oled meid armastanud ja oma vere läbi meid pattudest puhastanud.

K. Sulle olgu kummardus ja tänu / igavikust igavikuni.

E. Jumalik Lunastaja, usaldudes sinu armastusele ja halastusele, ligineme su pühale lauale. Me tulime sinu juure, kuna sa palusid meid nii lembelt. Haigeina tulime oma Õnnistegija juure, janulisina eluallika, vaestena taevakuninga, sulaseina oma Issanda, nõrkade olendeina oma kõikvõimsa Jumala ja Looja juure.

K. Kuidas peame sulle tasuma, / mida sa meile oled teinud?

E. Armastusrikas Õnnistegija, sel tunnil me ligineme jälle sinu halastuse aujärjele, mille sa oled püstitanud sellel altaril meie keskele. Kuule meie alandlikku palvet ja võta meie väike tänuohver armulikult vastu. K. Aamen.

E. Kiidetud ja ülistatud olgu pühim Altarisakrament. K. Nüüd ja igavesti. Aamen.

Kummardus. E. Jeesus, Isa igavene Sõna, Jumala ainusündinud Poeg, sa hoiad siin meie ees oma jumaluse hiilgust peidetuna leiva kujul. Me tunneme sind usuvalguse läbi ja tunnistame rõõmsalt, et sina oled Kristus, elava Jumala Poeg, nägematu Isa sära, tema hiilguse kuju. Sa oled maailma elu; sinu läbi on kõik tehtud, mis on tehtud.

K. Ülistatud ja kummardatud olgu pühim Altarisakrament / nüüd ja igavesti. Aamen.

E. Patune inimsugu on vabastanud ennast sinust; sinu veri on kõikide eest voolanud. Sulle on üle antud kohtu võim; sa oled elavate ja surnute kohtumõistja. Sinu juures nõtkuvad kõikide põlved, kes on taevas, maa pääl või maa all. Sina istud Isa paremal käel; sul on kõik võim ja hiilgus; sina oled meie Issand, meie kuningas, meie Jumal.

K. Kiitus ja au, hiilgus ja võim, / olgu sulle igavikust.

E. Sina oled meie karjane, sa toidad ja kinnitad meid selles ülipühas Sakramendis oma ihu ja verega. Sina oled meie pää, meie oleme sinu müstilise ihu liikmed, sinu äravalitute kogu-

dus. Sina oled viinapuu, meie oleme kobarad. Üksi sinu läbi saavutame jõudu igavese elu vilja esiletoomiseks.

K. Ülistatud ja kummardatud olgu pühim Altarisakrament / nüüd ja igavesti. Aamen.

Tänu. E. Helde Lunastaja, me tunneme ära ja ülistame sinu lõpmatut heldust ja armu, mida sa näitasid meile, vaeseile inimesile. Sinu armastusele polnud veel sellest küllalt, et meie loomust vastu võtta ja meie eest surra. Sina tahtsid ses Sakramendis meie juure pöörduda, et nõnda meiega ühenduda ja et me võiksime sinu jumalusest osa võtta, nii nagu sina võtsid osa meie inimsusest.

K. Mis on inimene, / et sa teda nii ülendad?

E. Jeesus, kuidas peame sulle seda armastust tasuma? Meil pole midagi muud kui ainult vaene süda ja elu. Nii võta meid täiesti endale, sest kui me olime kadunud, sa andusid lõpmatus armastuses täiesti meie eest.

K. Armastagem Issandat, / sest ta on meid enne armastanud.

E. Jeesus, sa ütlesid: »Kui teie armastate mind, siis pidage käske!« Edasi tahame sulle näidata oma tänu ja armastust sinu püha tahtmise truu täitmise läbi. Me kahetseme veel kord sinu püha palge ees oma patte ja ohverdame sulle oma mõtted, sõnad ja teod, ja tahame puhta südamega nüüdsest pääle elada sinu auks ja kiituseks.

K. Tänage Issandat, sest ta on hää / ja tema halastus kestab igavesti.

Palveid. E. Armastusrikas Jeesus, imeline heldus, millega sa palusid meid selle püha Sakramendi vastuvõtule, sisendab meisse usaldust. Meie alandlikud pilgud on suunatud sinu jumalikult armastava südame poole.

K. Täida palved, mida me sulle toome, / täis usku ja usaldust.

E. Vaata heldelt alla oma pühale Katoliku Kirikule. Laienda teda maa pääl ikka enam. Täida oma maapäälset asendajat ja kõiki piiskoppe ja preestreid Püha Vaimuga. Seo kõik kristlased üheks usuüksuseks ja lase neil tunnistada teda tõhusa armastuse läbi. Hoia ja kinnita meid kõiki oma pühas teenistuses. Pööra meist ära igasugused küllalt pälvitud pattude karistused.

K. Sest Issandas on halastus / ja temas on rikkalik lunastus.

F. Halasta vaestele ja puudustkannatajaile, lohuta rõhutuid, toeta leski ja vaeslapsi; seisa surijate ligi nende viimses hädas. Juhi meid õnnelikult läbi selle maise elu hädaohtude ja raskuste õndsale surmale ja taevalikule kodumaale.

K. Lase mu hüüdmine / enda juure tulla.

E. Nüüd tahame kõike seda, mida veel võiksime sinult paluda, ühte suurde palvesse kokku võtta, mida sa ise õpetasid meile. Me tohime täna erilise usaldusega toimida, kuna sa oled tulnud meie südameisse, elad meis, palud meiega, kui me ütle: K. Meie Isa . . .

E. Ülistatud ja kummardatud olgu pühim Altarisakrament. K. Nüüd ja igavesti. Aamen.

* * *

Jeesuse — sõbrale.

Jeesus, sina oled minu truu sõber, mu ainus sõber. Sa võtad kõigist mu muredest osa. Sa võtad nad enese kanda. Sa tead, kuidas neid hääks teha. Ma leian sind igalpool; sa ei lähe kunagi ära. Vahetades oma eluaset, leian sind ees, kuhu ma lähen. Sa ei tüdine iialgi mind kuulmast. Sa ei väsi mulle hääd tegemast. Ma olen kindel sinu armastuse pääle, kui mina sind armastan. Surm, mis mind lahutab kõigist teisist sõbrust, ühendab mind sinuga igavesti. Minu Jeesus, anna, et ma sureksin sind kiites; et ma sureksin sind armastades; et ma sureksin armastusest sinu vastu. Aamen.

Jeesus — lapsele.

Armsaim Issand Jeesus Kristus, meie pärast sa tahtsid väikeseks lapseks saada ja sõimes sündida, et meid patu pimedusest päästa, meid enda juure juhatada ja meie südameis püha armastust süüdata. Me kummardame sind kui oma Loojat ja Lunastajat. Me võtame sind kuningaks ja Issandaks ja ohverdame sulle kõik oma vaese südame armastuse. Kallis Jeesus, meie Issand ja Jumal, ole hää, võta meilt see and vastu. Andesta meile meie patud, süüta ja õhuta meis leegile see püha tuli, mida sa tulid maailma tooma, et inimeste südameid valgustada. Lase meie hinged olla igavene ohver sinu auks. Aamen.

Jeesus, sinu jumaliku lapsepõlve pärast, tee meid jumalalapsiks. Aamen.

Püha Augustinuse palve.

Lase mind, Issand Jeesus, — Tunda end, tunda ka sind, — Midagi enam ei ihata kui sind, — Vihata end ja armasta sind, — Kõik teha sinu pärast, — Alanda end ja ülendada sind, — Midagi muud ei mõelda kui sind, — Suretada end ja elada sinus, — Sinult võtta vastu, mis iial juhtub, — Taganeda enesest, järgneda sulle, — Ikka soovida järgneda sulle, — Põgeneda enesest, varjul pageda sulle, — Et sult kaitsemist teenida mulle; — Karta enda pärast ja karta sind — Ja olla su valitute seas; — Usalda ei ennast, usaldada sind, — Tahta sõna kuulda sinu pärast, — Ei millegagi ühendatud olla kui sinuga — Ja vaene olla sinu pärast. — Vaata mu pääle, et armastan sind! — Kutsu mind, et näeksin sind — Ja igavesti maitseksin sind. Aamen.

Püha Franciscus Xaveriuse palve.

Kuis armastan, oh Jumal, sind! — Ei mitte, et teeks õndsaks mind, — Või, et sind mitte armastes — Mul igavene tuli ees.

Mind ristil kaela võtsid sa, — Mu Jeesus, nii kui olen ma. — Sa kandsid haavu, teotust — Ja igasugu häbistust.

Said lugemata valusid — Ja verehigis nõrkesid — Ja surma. Kõik see minu eest, — Et pääseksin mu pattudest.

Kuis armsaks ikka ei peaks ma — Sind, armsaim Jeesus, pidama! — Ei lootusest, et taeva sead, — Ei kartusest, et ära nead.

Ei mingit palka loodan ma, — Vaid, kuis mind armastasid sa, — Sind armastada tahan ka: — Ainult kui minu kuningat — Ja ainult kui mu Jumalat! Aamen.

Püha Ignatiuse endaohverdamine.

Issand, võta vastu kogu minu vabadus. Võta vastu minu mälu, mõistus ja kõik minu tahtmine. Mis mul iial on või mis ma võin, on mulle kingitud sinult. Selle kõik annan sulle tagasi, täiesti sinu tahtmise valitseda. Anna mulle vaid oma armastust ja oma armu, siis ma olen küllalt rikas ega nõua midagi muud. Aamen.

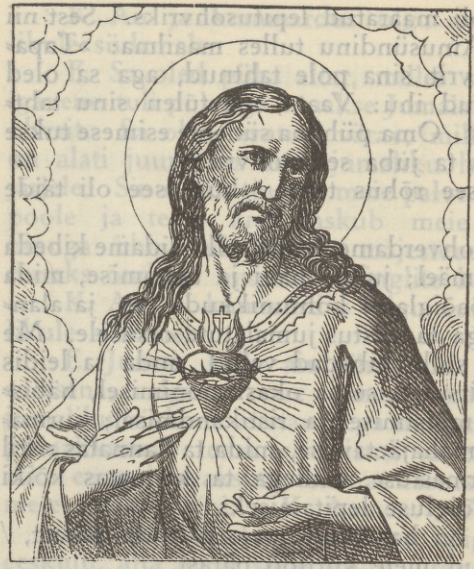

Palvus pühimale Jeesuse südamele.

E. Taevane Isa, sa armastasid meid igavikust saadik ja andsid meie päästmiseks oma Poja. Anna meile armu, et me ikka enam tunneksime tema pühima südame armastust ja teda austaksime üha väärikamalt. Ära mõtle tänamatusele, millega oleme tasunud sinu armastust. Halasta meile ja tee meid vääriliseks ühinema selle pühima südamega ja tee meid tema armuvarade osanikeks, kes elad ja valitsed igavikust igavikuni. K. Aamen. Au olgu . . .

Ohverdus. E. Kõikvõimas Jumal, taevane Isa, vaata alla oma armastatud Poja südamele,

mis meile oli määratud lepitusohvriks. Sest nii ütles sinu Ainusündinu tulles maailma: »Tapa- ja põletisohvrit sina pole tahtnud, aga sa oled mulle andnud ihu: Vaata, ma tulen sinu tahtmist täitma.« Oma pühima südame esimese tukse juures algas ta juba seda ohvrit.

K. Ja see rõhus teda, / kuni see oli täide viidud.

E. Me ohverdame sinule selle südame kibeda kurbuse õlimäel; julma häbi ja teotamise, mida ta koges ebaõiglaste kohtunikkude ees, ja alanduse, millega ta alistus jumalatute otsusele. Me ohverdame sulle kibedad valud, mida ta leidis metsikul piitsutamisel ja okaskroonimisel, häbistaval kohtumõistmisel ja ristikandmisel; surma- ahastuse ja mahajäetavuse, mida ta kannatas ristil välja, ja armastuse, millega ta kannatas kõiki piinu sinu õigluse lepitamiseks.

K. Ta on haavatud meie pattude pärast, / ja purustatud meie kuritöö pärast.

E. Issand Jeesus Kristus, sa tõid ennast ristil taevasele Isale veata ohvrina ja lasksid pärast surma avada oma püha külje maailma õnnistuseks. Anna, et selle vere läbi, mis voolas sinu läbistatud südamest, jõuaksime täielikule pattude andestusele. K. Aamen. Au olgu . . .

Ülistus. E. Pühim Jeesuse süda, me ülistame sind kui jumaliku armastuse ja halastuse suurimat imet. Sinust tundis Jumal Isa häämeelt ja võttis sind maailma pattude lepitusohvriks. Püha Vaim on sind ehtinud ülima täiuslikkusega ja sind täitnud kõigi taevalike annete ja armudega.

K. Au ja kummardus olgu sulle, / jumalikule südamele.

E. Sa oled püha altar, millel su armastuse igavene tuli põleb ja tuuakse Jumalale täiuslikku ohvrit. Sa oled avatud värav, mille läbi meil on alati juurepääs sinu jumaliku halastuse aujärjele. Sinu läbi tõuseb meie palve üles Jumala poole ja tema arm laskub meie pääle alla. Sinuga ühinevad Jumala majesteedi kummarduseks õndsate hingede ja inglite koorid.

K. Au ja kummardus olgu sulle, / jumalikule südamele.

E. Jumal, kelle ainusündinud Poeg ilmus sulasena, valgusta meie vaimu pimedust, et me jumaliku südame austamisega tunnetaksime ikka põhjalikumalt tema väärilisust ja pühadust, ja ikka enam kasvaksime tema armastuses, Kristuse meie Issanda läbi. K. Aamen. Au olgu . . .

Palveid. E. Jeesuse süda, kõigi vooruste eeskuju, aita meid sulle truult järgneda ja püsivalt võita oma südame vastupidiseid kalduvusi. Kuulekaim Jeesuse süda, täis soovi täita Isa tahtmist, läbista meid püha kartusega. Alandlikem Jeesuse süda, hävita meis igasugune tühimeelsus ja uhkus.

K. Tee meid ühetaoliseks / oma pühima südamega.

E. Heldeim Jeesuse süda, õpeta meid südamest andestama ja kurja hääga tasuma. Kannatlikem Jeesuse süda, anna meile jõudu, kõigis vaevades ja kiusatusis anduda Jumala tahtmisele. Parim Jeesuse süda, õpeta meile südamest ligi-

mesi armastama ja hädakannatajate vastu halastust tundma.

K. Tee meid ühetaoliseks / oma pühima südamega.

E. Issand Jeesus Kristus, aita oma pühima südame voorusi järele aimata, et me saaksime sinuga, oma eeskujuga, sarnaseiks.

K. Aamen. Au olgu . . .

Soovimusi. E. Jumalik Jeesuse süda, sina ohverdasid ennast kord ristil inimeste lunastuseks ja uuendad seda armastusohvrit lugematuil korril igapäev meie altareil. Hoia, kaitse ja halda oma püha Kirikut, nii et meie kõik oleksime üks sinuga, nagu sina oled üks Isaga.

K. Sinu sõna on tõde, / pühitse meid oma tões.

E. Juhi kõiki inimesi rahus ja üksmeeles, õigluses ja tõsises jumalaõndsuses ajalikule edule ja igavesele päästmisele. Halasta oma rahva pääle tema hädades ja raskusis, hoia süütuid, päästa patuseid, kinnita kahetsejaid ja levita oma nime au ikka enam.

K. Lase kõiki inimesi tõe tunnetusele jõuda / ja õndsaks saada.

E. Halasta ka kõigi surnud usklike pääle ja lase meid nendega jõuda igavesele õndsusele.

K. Issand ei tõuka oma rahvast ära / ega jäta oma pärandust maha.

E. Issand, lase meil alati mõelda sinu Poja pühima südame lõpmatule armastusele ja meile ning kõigile, keda me soovitame sinu heldusele, ikka kogeda tema õnnistusi, Kristuse meie Issanda läbi. K. Aamen. Au olgu . . .

Andekspalumisi. E. Jumalik Õnnistegija, sa seadsid oma suriõhtu eel pühima Altarisakramendi sisse, et meile tunnistada oma armastuse lõpmatust. Sisenda meie südameisse suurt igatsust sind hardumuses austada selles armastuse Sakramendis ja vääriliselt vastu võtta. Oma pühima südame helduse pärast andesta meile meie leigus, jahedus ja ükskõiksus. Lase neid, kes võtavad seda Sakramenti mitte eluks vaid hukatuseks vastu, tunnetada oma süü suurust ja leida andestust.

K. Issand, halasta / ja aita neid oma halastuse tõttu.

E. Vaata armulikult sõgedaile hingile, kes eksituse ja ebausu tõttu on välja heidetud sinu püha armulaua ühendusest ja põlgavad ning teotavad sind ses ülipühas Sakramendis. Valgusta nende vaimu pimedust ja süüta neid oma pühima südame armastusega, et nad ses saladuses tunneksid sind ja oleks neil meiega osa sinu armulauast.

K. Vaata alla oma rahvale, / viinamäele, mida su parem käsi on istutanud.

E. Tuld sa oled saatnud taevast maa pääle.

K. Anna, et see põleb meie südameis.

E. Issand Jeesus Kristus, sa oled meid teinud jumalalapsiks ja meid õpetanud, kuidas peame taevast Isa paluma. Seda me pole ikka teinud sündsa aukartusega. Nüüd aga kordame erilise hardumuse ja andumusega sinu südame põhjast tulevaid sõnu ja ütleme:

K. Meie Isa . . . Au olgu . . .

Inimkonna pühendamine.

Armsaim Jeesus, inimkonna Lunastaja, vaata meie pääle, kes oleme alandlikult maha heitnud sinu altari ees. Sinu päralt oleme, sinu päralt tahame olla. Et võiksime aga veel kindlamini sinuga ühendatud olla, vaata, selleks pühendab end täna igaüks meist sinu pühimale südamele. On palju, kes sind kahjuks pole iialgi tundnud; paljud tõukasid sind enesest ära su käske põlates. Halasta nende kõikide pääle, heldeim Jeesus, ja tõmba kõiki oma pühima südame külge. Issand, ole kuningas mitte ainult kõigi usklikkude üle, kes iialgi pole taganenud sinust, vaid ka ärakadunud poegade üle, kes sind on maha jätnud. Anna, et nad peagi tagasi pöörduksid isamajja ega hukkuks viletsuses ja näljas. — Ole kuningaks ka nende üle, kes eksiõpetusest on petetud või sinust lahutatud lõhe läbi. Kutsu neid tõe kindlusesse ja usuühtlusesse tagasi, et peagi oleks üks kari ja üks karjane. — Ole kuningaks ka nende üle, kes viibivad paganluse või islami pimeduses. Võida neid oma kuningriigi valgusele. Vaata lõpuks halastuses sellele rahvale, kes ammugi oli äravalitud. Voolaku veri, mis kord hüüti nende pääle, lunastuse ja elupesemisena ka nende üle. — Kingi, Issand, oma Kirikule rahulikku ja kahjutut vabadust. Kingi kõigile rahvaile rahulikku seisukorda. Anna, et kõlaks ühest maailma otsast teiseni ühine hüüe: Kiitus olgu jumalikule südamele, kelle läbi tuli meile õnnistus! Temale olgu au ja austus igavesti! Aamen.

Lepituspalve.

Heldeim Jeesus, sinu ülevoolavat armastust meie, inimeste, vastu tasutakse nii suure ükskõiksuse, hoolimatuse, põlguse ja tänamatusega. Vaata, me laskume põlvili sinu altari ette, et erilise auavaldusega hüvitada inimeste jultunud külmust ja haavamisi, milledega nad kõigiti kohtlevad sinu armurikast südant.

Aga meeles pidades, et ka meie kord nii ebavääriliselt käitusime, ja seepärast täis kibedat kahetsusvalu, anume kõige päält meile endile sinu halastust. Me oleme valmis vabatahtliku hüvitusega tasuma mitte ainult meie eneste jõledusi, vaid ka nende omi, kes eksides kaugel õndsuse teelt ja oma uskmatuses paatunud keelduvad järgnemast sulle kui oma karjasele ja juhile, või ristimistõotusi tallates on maha raputanud sinu seaduse maheda ikke.

Neid kõiki kuritegusid tahame hääks teha, eriliselt aga püüame hüvitada: Käitumise ja riietumise häbematust ja ebakõlblust, kõiki meelitusi hukatusele, millega kiusatakse süütuid hingi; pühapäevade teotamisi, jõledaid needmisi sinu ja sinu pühakute vastu ja sõime sinu asemiku ja preestriseisuse vastu; siis eriti jumaliku armastuse Sakramendi hooletusse jätmist ja julmade teotamistega kuritarvitusi; lõpuks rahvaste avalikke kuritegusid, mis võitlevad sinu rajatud Kiriku õiguste ja õppeameti vastu.

Oh võiksime ometi neid patte kustutada oma verega! Et aga vähegi milgi viisil sinu

haavatud jumalikku au tagasi anda, toome sulle seda sama hüvitust, mille sa kord ristil ise tõid Isale ja mida sa veelgi iga päev uuendad altaritel, ühendudes sinu neitsiliku Ema, kõigi armsate pühakute ja vagade ristiusuliste häätegudega. Tõsiselt me tõotame hüvitada patte, mis meie või teised on teinud, kui ka sinu suure armastuse hooletusse jätmist usukindluse ja elupuhtusega, evangeeliumi seaduse, eriti armastuse käsu, täiusliku täitmisega, nii palju kui me seda suudame sinu armu abiga. Me tahame ka jõudu mööda püüda tulevikus kõiki haavamisi sinust eemale hoida ja võimalikult palju inimesi ergutada sulle järgnema.

Me palume sind, heldeim Jeesus, võta see meie vabatahtlik auasendamise pakkumine armulikult vastu õndsaima Neitsi Maria eestkõne ja hüvituse läbi. Hoia meid püsivuse suure armuga truus andumuses sinu teenistusse, kuni me lõpuks jõuame sinna isamaale, kus sina Isa ja Püha Vaimuga elad ja valitsed Jumal igavikust igavikuni. Aamen.

Hüvitus.

Pühim Jeesuse süda, alanduses laskunud sinu ette tahame sulle oma endaohverdust uuendada ja kinnitada oma kindlat otsust, hüvitada oma armastuse ja truuduse rohkendamisega neid haavamisi, mida inimesed on sulle teinud. Jah, me tõotame:

Mida enam teotatakse meie püha usu tõdesid, / seda rohkem tahame neid uskuda, Jeesuse süda, igavese tarkuse aujärg.

Mida enam umbusk püüab meilt röövida lootust, / seda rohkem tahame loota sinule, Jeesuse süda, surelikkude ainus lootus.

Mida enam südamed seisavad vastu sinu armastuse tõendustele, / seda rohkem tahame sind armastada, lõpmata armastusväärne Jeesuse süda.

Mida enam salgavad sinu jumalust, / seda rohkem tahame teda kummardada, jumalik Jeesuse süda.

Mida sagedamini astutakse üle sinu käskudest, / seda rohkem tahame neid pidada, pühim Jeesuse süda.

Mida enam põlatakse sinu pühi sakramente, / seda rohkem tahame neid armastuses ja aukartuses vastu võtta, heldeim Jeesuse süda.

Mida enam peletatakse südamest sinu kummardatavaid voorusi, / seda rohkem tahame neid arendada, Jeesuse süda, kõigi vooruste eeskuju.

Mida enam põrgu töötab inimhingede hukkamisega, / seda rohkem tahame nende päästmist edendada, Jeesuse süda, hingede armastaja.

Mida enam meelelisus ja uhkus püüavad hävitada endasalgamist ja ametitruudust, / seda rohkem tahame endid ületada ja oma kohuseid ustavalt täita, teotusega toidetud Jeesuse süda.

Mida enam põlatakse sinu püha Kirikut, / seda rohkem tahame püüda olla tema lapsiks, okastega kroonitud Jeesuse süda.

Mida enam haavavad ja taga kiusavad Püha Isa, sinu maapäälset asemikku, / seda rohkem tahame temale järgneda ja tema eest paluda, haavatud Jeesuse süda.

Oh meie Jumala süda, anna meile nii palju ja nii võimsaid arme, et me suudaksime saada sinu apostleiks siin maa pääl ja sinu aupaisteks igaveses õndsuses. Aamen.

Palvus Kristus-Kuningale.

E. Igaviku kuningale, surematule ja nägematule, ainsale Jumalale olgu au ja kiitus igavikust igavikuni. K. Aamen.

E. Kummardagem Jeesust Kristust, kõigi kuningate kuningat. Ülistades astugem tema palge ette ja pühendagem talle hõisates tänulaule.

K. Kummardagem Jeesust Kristust, / kõigi kuningate kuningat.

E. Issand on suur Jumal, kuningas üle kõigi valitsejate. Terve maapind on tema käes. Tema päralt on meri, ta on selle loonud. Tema päralt on ka kuiv maa, ta on selle asutanud. Meie Jumal on ta ja me oleme tema rahvas, lambakesed, keda ta karjatab.

K. Kummardagem Jeesust Kristust, / kõigi kuningate kuningat.

E. Igavene Isa, me täname sind, et sa saatsid oma Poja maailma, et päästa inimkonda. Me kummardame teda kui oma Issandat ja kuningat. Kõik on tema läbi loodud. Taevas on ta aujärg ja taevalaotus kuulutab tema au. Teda ülistavad päike, kuu ja tähed. Ta on inimeste Päästja ja Issand, tema kuju järele on kõik loodud. Ta andis neile mõistuse valguse ja vaba tahte jõu.

K. Temale olgu kiitus / ja au igavesti.

E. Jumalik Isa, sügava valuga tunnistame, et me oleme kuritarvitanud oma vabadust. Me oleme sinu käskudest üle astunud ja patul lasknud valitseda enda üle Kristuse asemel. Me kahetseme südamest ja täname sind, et sa vaatamata meie kõlbmatusele oled meid kutsunud oma riiki. Sinu tõde juhtigu meid, sinu arm kõvendagu meid, su armastus olgu meie lohutus ja lootus. Rõõmuga tahame Lunastaja armuallikatest ammutada ja tema sakramentides ikka tihedamalt ühenduda temaga.

K. Au olgu . . . Meie Isa . . .

E. Jumalik kuningas Jeesus Kristus, sinus on kõige võimu ja korra algallikas. Sinu nimel tegutsevad vanemad perekonnas. Sinu võimus valitsevad riikide juhid. Kus sina valitsed, jääb õnn ja kord, põgenevad viha ja kadedus, ja lõpevad sõjad ja võitlused. Kus sinu vaim puudub, ilmuvad ebaõiglus ja rahulolematus.

K. Sinus õnnistatagu / kõiki rahvaid maa pääl.

E. Rõõmuga valime sind täna uuesti oma Issandaks ja kuningaks ja tõotame sulle ustavust alatiseks. Sa oled karjane ja meie hingede piiskop. Me oleme sinu omandus, rahvas, keda sa oled omandanud, kuninglik preestlus, keda sa oled pühastanud. Mitte kaduva varaga, mitte kulla ega hõbedaga ei ole sa meid ära ostnud, vaid oma kallima verega, mida sa oled meie eest valanud.

K. Taevane kuningas, / me tahame sulle jääda ustavaks. / Juhi meid kindla käega / meie maisest elust läbi. Au olgu . . . Meie Isa . . .

E. Jeruusalemast voolavad elava vee allikad, ja Issand on kuningas üle terve maa.

K. Kõik kummardavad teda / ja tema and on rahu.

E. Issand Jeesus Kristus, kui inimesed tahtsid sind teha kuningaks, põgenesid nende keskelt. Sa ei tahtnud maist riiki. Oma kalli vere hinna läbi sa oled asutanud tõe ja armu riigi, mis peab kõiki inimesi haarama ja uuesti ühendama, mida patt on lahutanud.

K. Issand annab talle tema isa Davidi aujärje / ja Jakobi majas ta valitseb igavikuni.

E. Kaitse ja õnnista Kirikut, juhi ja valgusta paavsti, piiskoppe, preestreid ning kõiki, kes töötavad sinu riigi levitamisel. Täida ka kõiki usklikke oma vaimu jõuga, et nad töötaksid ustavalt ja truult sinu jaoks.

K. Halasta nende pääle, / kes eksituse ja patu läbi / on sinust lahutatud.

E. Lase meid üks olla sinu armastuse ja rahu riigis, et kõik südamed tuksuvad pühalikus rõõmus sulle, igavesele preestrile ja maailma kuningale, ja jõuaksid ühendusele sinuga.

K. Tegutsegem Jumalale väärilselt, / kes meid on kutsunud oma riiki / ja oma hiilgusesse. Au olgu . . . Meie Isa . . .

E. Tänu ja armastuse tundes pöördume oma igavese kuninga Jeesuse Kristuse tõelise ema poole aukartlikus palves.

K. Ole tervitatud, kuninganna . . . Ole tervitatud, Maria . . . Au olgu . . .

Palvus püha Neitsi Maria auks.

E. Pühim Neitsi ja Jumalaema Maria, vaata, me ehtisime sinu altari ja põlvitame nüüd sinu ees, et sind lapselikult austada ja appi hüüda. Me rõõmutseme sinu ülla aukraadi ja hiilguse üle; me kiidame ja ülistame Issandat, kes sind meile inimestele on andnud emaks ja sinu puhtaima ja pühima südame on täitnud nii suure armastusega. Me pühendame sulle, heldeim Neitsi ja Ema, kõik oma elupäevad, eriti aga tänase päeva. Sinu heldeile kätele usaldume täielikult: Oma ihu ja hinge, oma lootuse ja

lohutuse, oma mured ja kannatused. Rõõmutsegu sinu emalik süda meie lillede ja põlevate küünalde, meie kiidulaulude ja palvete üle, kui ka taevalike laulude üle, mida laulavad juubeldavad inglite koorid sulle, oma valitsejannale ja kuningannale. K. Aamen. Ole tervitatud...

E. Sinu kaitse ja varju alla põgeneme, neitsilik vahendaja ja abistaja. Laota oma mantel ja oma õnnistavad käed püha Kiriku üle, et ta juhataks meid rahus ja ühtluses ja juhiks meid sinu läbi sinu jumaliku Poja ja taevase Isa juure. K. Aamen. Ole tervitatud...

E. Sinu kaitse ja varju alla põgeneme, taeva ja maa kuninganna. Laota oma mantel ja oma õnnistavad käed meie isamaa üle. Palu valgust ja jõudu kõigile vaimulikele ja ilmlikele ülemustele, kuulekust ja armastust, alamatele rahu ja üksmeelt, et nad edustaksid kõike, mis tuleb sinu nime auks ja ülistamiseks ja meie tõeliseks õnnistuseks. K. Aamen. Ole tervitatud...

E. Sinu kaitse ja varju alle põgeneme, haigete kosutus, kurbade lohutaja. Laota oma mantel ja oma õnnistavad käed kõigi oma hoolealuste üle. Pööra oma helded silmad eriti kõigi haigete ja vaeste, kõigi kurbade ja murelikkude, kõigi õnnetute ja mahajäetute poole. Ole neile aitav ema ja taevalik lohutaja nende valudes ja hädades. K. Aamen. Ole tervitatud...

E. Sinu kaitse ja varju alla põgeneme, Maria, patuste varjupaik. Laota oma mantel ja oma õnnistavad käed meie, patuste, üle. Kui

täitsa puhas ja ilus sa oled, pärispatuta saadud ja täis armu! Halasta meie viletsuse pääle ja pööra oma helded silmad meie poole, et me teeksime tõelise meeleparanduse tegusid ja saavutaksime Jumala armu. K. Aamen. Ole tervitatud...

E. Sinu kaitse ja varju alla põgeneme, kõigi inimeste, elavate ja surnute ema. Laota oma mantel ja oma õnnistavad käed emaliku armastusega meie kõikide üle, eriti aga nende üle, kes täna veel surevad, ja vaeste hingede üle puhastustules. Pööra neile oma halastajad silmad, palu ühtedele õndsat lõppu ja teistele peatset lunastust nende kannatusist, mille järele nad ihaldavad nii igatsevalt.

K. Aamen. Ole tervitatud...

2. Palvus püha Neitsi Maria auks.

E. Püha Maria, armurikas, õnnistatud naiste seas, pärispatuta saadud Jumalaema, kuule meie palvet ja vaata oma helde pilguga meie püha Kirikule ja kõigile tema truudele lastele, kes sind armastavad ja õndsaks kiidavad.

K. Ole tervitatud...

E. Mõtle, parim Neitsi Maria: Ei ole veel keegi seda kuulnud, et ükski sinu kaitse alla tulija, sinu käest abi otsija, sinu eestkostmist paluja sinu poolt poleks vastu võetud. Seepärast anume sind, meie armas emand ja helde ema, palu meie eest ja kaitse meid. Laota laialt meie üle oma võimu mantel ja kata sellega püha Kirik. Lase ka meil sinu armurikka hoole all

valvata ja paluda, kannatada ja võidelda. Meretäht, sära meile, et meie sinult juhituna, läbi maise elu kaljurahnude, voogude ja tormide jõuaksime kindlalt ja õnnelikult igavese kodumaa hiilgavale kaldale.

K. Sina hää, sina helde, sina armas Neitsi Maria, / palu meie eest nüüd ja meie surma tunnil. Aamen.

E. »Ole tervitatud, Maria, täis armu.« — Ole tervitatud, aurikas Neitsi. Sind valiti pühima Kolmainsuse nõus Jumalaemaks. Sina oled pärispatuta saadud ega iialgi pimestanud ükski patuviga sinu auväärse hinge päikesesära.

K. Taeva ja maa kuninganna, / armudega ehitud üle kõigi inglite ja inimeste, / tore koidupuna, millest väljus õigluse päike, / ole meile tervitatud.

E. Palu meie eest, püha Jumalasünnitaja.

K. Et me Kristuse tõotusi väärikseme.

E. Palugem. Võta kuulda, Jumal, oma rahva palvet, ja anna meile oma armu, et me puhtaima Neitsi Maria eeskujul sulle meeldiksime oma südame puhtusega ja kord naudiksime sinu nägemist, Kristuse meie Issanda läbi.

K. Aamen. Ole tervitatud ...

E. »Jumal on sinuga.« — Nii tervitas sind imetlevas aukartuses Gabriel, Issanda ingel. Nii tervitame sind meiegi, Maria, sest suurt on teinud sinule see, kes on vägev.

K. Oh Neitsi ja Ema! / Pühalt Vaimult varjatuna sa võtsid vastu igavese Isa ainusündinud

Poja, / kes on üks Jumal Isa ja Püha Vaimuga: / ole meile tervitatud.

E. Palu meie eest, püha Jumalasünnitaja.

K. Et me Kristuse tõotusi väärikseme.

E. Palugem. Me palume sind, Issand, külasta oma armuga meie südameid ja valmista need endale väärilisekс elamuks, nagu sa ka ehtisid oma õnnistatud ema neitsilikku südant oma taevalike armude täiusega, kes elad ja valitsed igavikust igavikuni.

K. Aamen. Ole tervitatud . . .

E. »Sa oled õnnistatud naiste seas.« — Sina oled Jeruusalema au, sina Iisraeli rõõm, sina oma rahva uhkus.

K. Maria, õndsuse äravalitud ema, / Neitsi ja Ema ühtlasi: / ole meile tervitatud.

E. Palu meie eest, püha Jumalasünnitaja.

K. Et me Kristuse tõotusi väärikseme.

E. Palugem. Jumal, vala oma õnnistused meie südamete üle ja tee neid Püha Vaimu jõul viljarikkaks põlluks, et me kasvaksime vooruses ja et sinu tõotused täituksid meis, Kristuse meie Issanda läbi.

K. Aamen. Ole tervitatud . . .

E. »Ja õnnistatud on sinu ihu vili, Jeesus.« — Maria, sa kandsid ja sünnitasid Issanda, keda taevas ja maa ei hõlma, kelles õnnistatakse kõik rahvad.

K. Jeesuse ema, / armu ema, õilsa armastuse ema: / ole meile tervitatud.

E. Palu meie eest, püha Jumalasünnitaja.
K. Et me Kristuse tõotusi väärikeime.
E. Palugem. Uuenda meid, Issand, oma õndsuses ja anna meile õndsaima, alati aurikka Neitsi Maria eestkostmise läbi, et me pühakstegeva armu läbi saaksime selle jumaluse osalisiks, kes võttis osa meie inimsusest, ja nõnda saaksime tema pühima ihu väärilisiks liikmeiks, Kristuse meie Issanda läbi.
K. Aamen. Ole tervitatud...

E. »Püha Maria, Jumala Ema, palu meie, patuste, eest nüüd ja meie surma tunnil.« — Halastuse ema, meie halastusrikka Õnnistegija Jeesuse Kristuse ema, patuste varjupaik.
K. Haigete kosutus, surijate lohutus: / ole meile tervitatud.
E. Palu meie eest, püha Jumalasünnitaja.
K. Et me Kristuse tõotusi väärikeime.
E. Palugem. Issand Jeesus Kristus, me palume sind, võta kuulda õndsaimat Neitsi Mariat, sinu ja meie ema, kes nii armulikult palub meie eest nüüd ja meie surma tunnil. Võta teda kuulda, kuna tema püha südant sinu kannatamisel ja suremisel läbistas valu mõõk, kes elad ja valitsed igavikust igavikuni.
K. Aamen. Ole tervitatud...

E. Püha Maria, minu valitsejanna, sinu ülistatud kaitse alla, sinu erilisse hoole ja emalikku halastusse ma annan täna ja igaveseks, eriti aga surma tunnil, oma ihu ja hinge. Sinu kätte soovitan ja annan kõik oma lootuse ja

lohutuse, oma kitsikuse ja viletsuse, oma elu ja elu lõpu. Oma võimsa eestkostmise ja teenete läbi palu mulle armu, et ma kogu oma tegemisel ja tegematajätmisel täidaksin sinu ja sinu jumaliku Poja tahtmist.

K. Aamen. Ole tervitatud . . .

3. Palvus püha Neitsi Maria auks.

E. Taevane Isa, me ilmume sinu püha palge ette ja ülistame sind kõigest südamest, et sa oled valinud õndsaima Neitsi Maria oma Poja emaks. Tema läbi Õnnistegija on astunud alla meie viletsusse, et meid, vaeseid inimesi, lunastada. Me täname sind kõigi armude eest, millega sa teda oled tõstnud üle kõigi teiste olendite. Me rõõmustame au ja võimu üle, millega sa teda oled krooninud taevas. Lase selle meie ema ja eestkostja läbi endale meeldida meie hardusel, kes elad ja valitsed igavikust igavikuni.

K. Aamen. Au olgu . . .

1. E. Õndsaim Neitsi Maria, kes igavikust saadik oled valitud Kõrgeima poolt tema Poja emaks, keda näidati ilmutusis patriarhidele ja keda kuulutati maailma prohvetitele, sina oled vägev naine, kes mao pää tallasid puruks.

K. Sina oled liilia ohakate hulgas. / Sind pole tabanud patu needus.

E. Sina oled oks Jesse juures, mis on kandnud taeva lille.

K. Sina oled Jeruusalema au, / Iisraeli rõõm, oma rahva uhkus.

E. Vaata, Neitsi saab emaks ja sünnitab poja.

K. Ja tema nimeks on Emmanuel, / see on »Jumal meiega«.

E. Kõikvõimas Jumal, sa kinkisid õndsaimale Neitsi Mariale kohe tema olemise esimesel hetkel kõik armud, mis meie esiisa patu läbi oli kaotanud. Anna meile tema eestpalve läbi, et me iialgi enam ei kaota jumalalapsluse armu, mille sa heldelt andsid meile ristimisel tagasi, Kristuse meie Issanda läbi.

K. Aamen. Au olgu . . .

2. E. Pääingel Gabrieli ja kõigi taevalike kooridega ülistame sind, õndsaim Neitsi Maria, ja rõõmustame selle au üle, mida Jumal sulle on lasknud osaks saada ingli tervitusega.

K. Ole tervitatud, Maria.

E. Sinus Kõigepüham on pühitsenud endale eluaseme. Sina oled üliilus; sinus pole ühtegi viga.

K. Sa oled täis armu.

E. Sinus igavene tarkus on ehitanud endale elamu. Sina oled Jumala Isa valitud tütar, Poja armurohke ema, Püha Vaimu puhtaim mõrsja.

K. Issand on sinuga.

E. Sind nägid Siioni tütred ja nimetasid sind valituks. Sind on ülistanud kõik inimpõlved ja õndsaks kiitnud.

K. Sa oled õnnistatud naiste seas.

E. Neitsina sa sünnitasid Looja ja Neitsina sa kummardasid teda pärast sünnitamist.

K. Õnnistatud on sinu ihu vili, Jeesus.

E. Kõrgeks kiidab mu hing Issandat.

K. Ja mu vaim rõõmusteleb Jumalas, / minu Õnnistegijas.

E. Anna meile, kõikvõimas Jumal, et me puhtaima Neitsi Maria puutumatut neitsilikkust austaksime vääriliselt ja tema eestpalve läbi saavutaksime hinge ja ihu puhtust, Kristuse meie Issanda läbi. K. Aamen. Au olgu . . .

3. E. Õnnis sa oled, Neitsi Maria, ja kõige kiituse väärilíne! Sa oled leidnud armu Jumala juures. Neitsi ja ühtlasi ema, sinus on täitunud kõik, mis sulle öeldi Issandalt. Sa oled toitnud inglite kuningat, sa oled kandnud teda oma kätel, sa oled hoidnud tema püha lapsepõlve ja oled kannatanud ühes temaga kõik maise elu viletsused.

K. Kõik tema sõnad / sa säilitasid oma südames.

E. Sa jagasid temaga kõik tema valud ja oled saanud risti all märtrite kuningannaks. Issand on sind vastu võtnud taeva ihu ja hingega. Sääl sa valitsed nüüd taeva kuningannana oma Poja päremal käel.

K. Sääl kiidavad sind õndsaks kõik inglite koorid / ja kõik pühakute hulgad.

E. Sa oled õnnis, kuna sa oled uskunud.

K. Sest kõik on täitunud, / mis sulle tõotatud.

E. Igavene Jumal, sa oled valinud oma Poja eluasemeks õndsaima Neitsi Maria puhtaima rüpe, oled ta vabastanud surma köidikuist ja tõstnud ta taeva. Lase meil tema eestkostmise läbi saavutada pattude andestust ja igavest elu, Kristuse meie Issanda läbi. K. Aamen. Au olgu . . .

4. E. Maria, sind ülistame päästmise vahendajana ja täname sind kõigi armude eest, mis me oleme saavutanud Jumalalt sinu läbi. Oma alandlikkuse ja kuulekuse läbi sa oled meilt ära pööranud Eeva needuse ja oled saanud jumaliku armu emaks. Sinust on väljunud valgus, mis hävitab pimeduse, ja elu, mis võidab surma.

K. Sinu läbi on puruks tallatud mao pää, / ja hävitatud saatana riik.

E. Sa oled taeva ja maa kuninganna, kõigi usklikkude ema, ristiusuliste abistaja, patuste varjupaik.

K. Sina oled meie rõõmu põhjus / ja kindlus kõigile, kes su poole hüüavad.

E. Kõikvõimas Jumal, sa oled imelisel viisil andnud kristikule rahvale õndsaima Neitsi Maria kujul pideva abi. Anna heldelt, et me tema kaitse all võitleksime hääd võitlust elus ja saavutaksime võidu õela vaenlase üle surmas, Kristuse meie Issanda läbi. K. Aamen. Au olgu . . .

5. E. Õndsaim Neitsi, sina oled meie lootus. Tungigu meie palved sinu südamesse. Andku Jumal heldesti sinu eestkostmise läbi, mis meie kindla usaldusega palume. Sinu puhkus katku meie süüd, sinu alandlikkus saavutagu meile meie upsakuse andestust. Sinu armastuse hõõgsoojus asendagu meie leigust, sinu teenete rohkus kustutagu meie vaesust.

K. Palu Jumala rahva eest / ja toeta Kirikut kõigis tema kitsikusis.

E. Näita ennast ristirahva abistajana, halasta viletsate pääle, ole toeks arglikele, lohuta kurbi, palu kristliku rahva eest, anu preestrite eest, kosta Jumalale pühitsetud neitsite eest.

K. Tõtta meile appi, / õndsaim Neitsi Maria.

E. Kõikvõimas Jumal, me täname sind, et me võime sinu halastuse läbi austada oma emana õndsaimat Neitsi Mariat ja võime saada tema kaitse osaliseks. Tema kätte usaldame eriti need palved, millistes sinu Ainusündinu selustas kõik meie mured, kui ta õpetas meid palvetama.

K. Aamen. Meie Isa . . .

* * *

Püha roosipärg.

»Roosipärg, roosikroon, roosiaed, roosikrants«: nõnda nimetab katoliiklik rahvas teatud palvetusviisi püha Neitsi Maria auks. Kiriku poolt on see nimetus ja palvus hääks kiidetud ja usklikele väga soovitatud.

Roosid on ilusaimaid ja lõhnavaimaid lilli, mida tunneme. Meie vaimlises »roosiaias« roosid tähendavad palveid, meie kõige ilusamaid ja väärtuslikumaid palveid. Neid kindlal viisil korrates ja nende üle mõteldes ühendame neid nagu roose kimpudesse ja pärgadesse ning paneme neid püha Neitsi Maria jalgade ette, et teda austada ja tänada ühes tema Poja Jeesusega.

Roosipärga palvetades kanname meeles 15 saladust Kristuse lapsepõlvest, kannatustest ja aulisest elust pärast ülestõusmist, ühtlasi vaadates, kuidas elas püha Neitsi Maria neid sündmusi oma südames kaasa. Me palvetame otsekui püha Maria kõrval kõndides läbi Kristuse elu ja avaldame Mariale oma kaastunnet. Et tervituste lugemine toimuks hõlpsamini, on meil pärliketike käes, mida rahvas nimetab ka roosipärjaks ehk roosikrantsiks.

I. Saladused.

Mina usun... Au olgu... Meie Isa... (3 korda:) Ole tervitatud..., kusjuures pärast »Jeesus« lisame juure:

1. **Kes meis usku rohkendagu**
2. **Kes meis lootust kinnitagu**
3. **Kes meis armastust sütitagu.**

Siis: Au olgu...

Siis järgnevad 15 nõnda nimetatud saladust ehk Jeesuse ja püha Maria elust võetud sündmust. »Saladus« lisatakse juure pärast »Jeesus«. Iga saladus koosneb »Meie Isa« palvest ja 10 »Ole tervitatud«. Siis: »Au olgu«.

I. Rõõmurikas roosipärg

1. **Kelle sina, Neitsi, võtsid vastu Pühast Vaimust**
2. **Kelle sina, Neitsi, kandsid Elisabeti juure**
3. **Kelle sina, Neitsi, sünnitasid**
4. **Kelle sina, Neitsi, templis ohverdasid**
5. **Kelle sina, Neitsi, templist leidsid**

II. Valurikas roosipärg

1. **Kes meie eest higistas verd**
2. **Keda meie eest pekseti**
3. **Keda meie eest krooniti kibuvitstega**
4. **Kes meie eest kandis rasket risti**
5. **Kes meie eest löödi risti**

III. Aurikas roosipärg

1. **Kes surnuist on üles tõusnud**
2. **Kes on läinud taeva**

3. Kes meile saatis Püha Vaimu
4. Kes sind, Neitsi, võttis taeva
5. Kes sind, Neitsi, taevas kroonis.

II. Vaatlemisi.

Sissejuhatus nagu üleval: Mina usun ... Au olgu ... Meie Isa ... (3 korda:) Ole tervitatud ..., kusjuures pärast »Jeesus« lisatakse:

1. Kes meis usku rohkendagu
2. Kes meis lootust kinnitagu
3. Kes meis armastust sütitagu. Au olgu ...

Esimene jagu: Rõõmurikas roosipärg.

Esimene saladus: Maria kuulutamine. — Ingel teatab Mariale, et ta saab Pühast Vaimust Jeesuse emaks. Püha Neitsi võtab selle teate alandlikult vastu ja Jumala Poeg saab puhtast Neitsist inimeseks. — Igavene Sõna, kes said armastusest meie vastu inimeseks, me anname sulle suurimat au ja kummardust. Püha Neitsi Maria, palu meie eest, et me suudaksime alandlikuks saada.

Meie Isa ... (10 korda:) Ole tervitatud ... Au olgu ...

(Nii palvetame igaühe saladuse vaatlemise järele.)

Teine saladus: Maria külaskäik. — Pääle kuulutamist läheb Maria püha Elisabeti, oma sugulase juure, kes oli püha Ristija Johannese ema, külla, et teda aidata. Selle külaskäiguga saab Elisabet täis Püha Vaimu ja tema laps vabastatakse pärispatust. — Hää Jeesus, asu meie südameisse ja täida meie südamed armastusega

ligimeste vastu. Püha Neitsi, palu Jumalat meie eest, et meie külaskäik tooks õnne ligimestele.

Kolmas saladus: Jeesuse sündimine. — Issand Jeesus Kristus sünnib Betlehemas suures viletsuses. Küll on ta määratult rikas, kuid siiski sai vaeseks meie pärast. — Armas Jeesus, kuidas ma sind küll armastan sinu vaesuses? Püha Neitsi, palu meie eest, et me ei seoks endid ajaliku varandusega, vaid ohverdaksime seda Jumalale.

Neljas saladus: Jeesuse ohverdamine templis. — Nelikümmend päeva pärast Jeesuse sündimist viib Maria tema templisse Issandale ohverdamiseks, et täita käsku, mis Jeesusel polnud kohustuslik. — Sõnakuulelikem Jeesus, sa alistud seadusele, mis sinule kui Jumalale pole sunduslik, ent mina, inimene, ei käi sinu jälgedes. Püha Neitsi, kuulekuse eeskuju, palu, et me oleksime sinu järelkäijad.

Viies saladus: Jeesuse leidmine templis. — Kaheteistkümneaastasena läheb Jeesus templisse Jeruusalemas ja jääb sinna preestrite keskele kolmeks päevaks. Pärast ta leiti vanemate poolt pika ja kurva otsimise järele. — Armuline Jeesus, lase end meil leida patust puhta meelega. Püha Neitsi, palu, et me leiaksime Jeesuse ja siis kunagi teda enam ei kaotaks.

Teine jagu: Valurikas roosipärg.

Esimene saladus: Jeesuse surmavõitlus Getsemani aias. — Pärast viimset õhtusöömaaega Jeesus läks Getsemani aeda, kus ta võeti kinni.

Sääl ta palus verd higistades ja ütles: »Isa, sündigu sinu tahtmine, aga mitte minu!« — Jeesus, kui südames on kibedus, siis leiame alati sinu juures lohutust oma kurbuses. Püha Neitsi, palu, et meie tahtmine sündigu ikka Jumala tahtmise järele.

Teine saladus: Piitsutamine samba küljes. — Pilatus mõistab Jeesusele Kristusele peksukaristuse. Tigedad timukad peksavad teda armutult, nii et Jeesuse pühim ihu muutub üheks hirmsaks haavaks. — Hää Jeesus, sa kannatad nurisematult peksu ja valu. Anna ka meile kannatust, nurisemata kannatada. Palu seda, kannataja ema!

Kolmas saladus: Jeesuse kibuvitstega kroonimine. — Pärast julma peksmist tigedad timukad panevad Jeesusele kibuvitstest krooni pähe ja löövad temale nuiadega pähe, haavates pühimat pääd. — Kannatav Jeesus, kuidas sinu kannatused süüdistavad meie hellitatud hinge! Püha Neitsi, palu meie eest, et me ei himustaks ajalikku varandust.

Neljas saladus: Jeesus kannab risti. — Surmamõistetud Jeesus kannab risti Kalvaria mäele ja langeb kolm korda maha ristiga, mil ta peab surema. — Jeesus, meie patud on raskemad kui sinu rist. Anna meile, et me võiksime nutta oma pattude pärast. Kannataja ema, palu, et meil oleksid samad tunded nagu need olid sinul, kui kohtasid Jeesust tema ristiteel.

Viies saladus: Jeesus lüüakse risti ja ta sureb ristil. — Pääle rohket kannatamist lüüakse

Jeesus lõpuks risti. Sääl ta sureb, ohverdades end meie eest ja valades verd maailma lunastamiseks. — Jeesus, kes surid ristil, kinnita meid oma armuga. Püha Neitsi, palu, et meie ikka armastaksime Jeesust südamlikult kuni surmani.

Kolmas jagu: Aurikas roosipärg.

Esimene saladus: Jeesuse ülestõusmine. — Kolmandal päeval pärast surma tõuseb Jeesus Kristus omal väel surnuist aus ja hiilguses üles ja näitab end oma jüngritele. Selle oma aurikka ülestõusmisega ta tõendas oma jumalust, võites patu, surma ja põrgu, ja valmistas sellega meile ülestõusmise kindlust ja rõõmu. — Võidurõõmutsev Jeesus, anna, et mu hing tõuseks patust armuellu. Me usume, et sinu pühim Altarisakrament on meie ülestõusmise pandiks. Püha Neitsi, palu, et me pöörduksime sinu eestkostmise läbi täielikult häädusele.

Teine saladus: Jeesuse taevaminek. — Neljakümnendal päeval pärast ülestõusmist läheb Jeesus apostlite saatel õlimäele ja tõuseb taeva ja istub oma Isa paremale käele. Sääl ta valmistab meile igavese taevaliku eluaseme ja ootab meie tulekut. — Jeesus, au kuningas, kostku kõik meie soovid ja püüded sinu juure taeva! Püha Neitsi, palu, et me saaksime sinu eeskuju järele kannatada ajalikke kurbusi ja ootaksime taevasele isamaale jõudmist.

Kolmas saladus: Püha Vaimu väljavalamine. — Nelipühil tuleb Püha Vaim taevast tulekeeltena püha Neitsi ja apostlite pääle, kes valmis-

tasid end hardas palves Püha Vaimu vastuvõtmisele. Sellega on Püha Vaim saanud Kiriku hingeks ja juhiks. — Tule, Püha Vaim, meie südameisse ja anna meile oma ande, iseäranis palve and! Püha Neitsi, palve eeskuju, anna, et teeksime sinu järele.

Neljas saladus: Püha Neitsi Maria taevavõtmine. — Pärast Jeesuse taevaminekut pühim Ema Maria ei jäänud rahule. Igatsedes Jeesust näha, ta sureb armastusest Jumalale. Kuid Kristus äratab varsti ta üles ja ühendab tema hinge ihuga ja inglid kannavad Neitsi Maria taeva. — Jeesus, süütute hingede armastaja, sa oled kõik meie lootus. Auline Neitsi, palu, et me elaksime Jeesusega ja sureksime temale.

Viies saladus: Püha Neitsi Maria krooni-mine taevas. — Kõrgeimana kõigist olendeist, Jumala Isa armastatud tütrena, Jumala Poja parima emana, Püha Vaimu puhtaima mõrsjana krooniti Maria taeva ja maa igaveseks aukuningannaks. — Jeesus, kõrgeim vahendaja, olles kõige armu allikas, sa tahad, et armu valataks meie südameisse sinu armastatud ema läbi. Püha Neitsi, palu armu meile, kes loodame sinule.

Roosipärjake pärispatuta saadud Neitsi Maria auks.

Advendiajal ja laupäeviti kristlik rahvas armastab erilise hardusega austada püha Neitsit, mälestades tema eesõigust, et ta võis patuta ja Jumalalapsena maailma astuda. Kristlane mäletab seejuures oma õnne, et teda tõsteti samuti ristimise läbi armuoleku seisukorda.

Jumal, rutta mulle appi.
Issand, tõtta mind aitama. Au olgu . . .

1. Igavene Jumal Isa, ma kummardan sind alandlikult ja tänan sind otsatu kõikvõimsuse eest, millega sa oled ära hoidnud pärispatust kõige õndsama Neitsi Maria, sinu armastatud tütre. Aamen.

Meie Isa . . . (siis 4 korda:) »Kiidetud olgu püha, tahrata ja puhtaim õndsaima Neitsi ja Jumalaema Maria saamine!« Ole tervitatud . . . (pärast:) Au olgu . . .

2. Igavene Jumal Poeg, ma kummardan sind alandlikult ja tänan sind piiritu tarkuse eest, millega sa oled ära hoidnud pärispatust kõige õndsama Neitsi Maria, sinu heldeima ema. Aamen.

Meie Isa . . . (4 korda:) »Kiidetud . . .« Ole tervitatud . . . ja pärast: Au olgu . . .

3. Igavene Jumal Püha Vaim, ma kummardan sind alandlikult ja tänan sind määratu armastuse eest, millega sa oled ära hoidnud pärispatust kõige õndsama Neitsi Maria, sinu puhtaima mõrsja. Aamen.

Meie Isa . . . (4 korda:) »Kiidetud . . .« Ole tervitatud . . . ja pärast: Au olgu . . .

4. Pühim Kolmainsus, igavene Jumal, ma kummardan sind alandlikult ja tänan sind mõistmatu eesõiguse eest, mida sa oled annetanud püha ema Annale, et ta on saanud oma õnnistatud lapse Maria täiesti vabana pärispatust.

(3 korda:) Au olgu . . .

Ohverdus.

Püha Neitsi ja Jumalasünnitaja Maria, küll mina ... olen ebaväärilise, et mind lugeda sinu teenijate hulka. Aga siiski usaldades sinu suurele heldusele ja igatsedes sind teeenida valin sind täna oma kaitsepühakuks ja emaks sinu karske peigmehe püha Joosepi, oma püha kaitseingli ja kõigi Jumala äravalitute ligiolemisel. Ma otsustan kindlasti sinu voorusi järgida, sind ustavalt teenida ja nii palju kui võimalik mõjutada, et ka teised sind truult teeniksid. — Niisiis palun sind alandlikult, heldeim ema, selle kalli vere pärast, mille valas minu eest su Poeg Jeesus Kristus: Võta mind armulikult vastu oma laste hulka ja palu mulle Jumalalt armu, et ma sõnus, tegudes ja mõtteis nii käituksin, et kunagi minu juures ei sünniks midagi sinu või sinu Poja silmile ebameeldivat. Ära unusta mind ja ära jäta mind maha mu surmatunnil, minu hää, minu helde, minu armas Neitsi Maria. Aamen.

Neitsi Maria pärispatuta saamise pühal (8. dets.). Puhtaim Neitsi, patuta saadud ja veata juba esimesest hetkest, inglite ja inimeste kuninganna, ma ülistan sind kui mu Lunastaja ema. Ma ülistan sind kui patuste varjupaika, kui halastuse ema. Sa oled Jeesuse Kristuse järele kogu mu lootus ega lükka tagasi usaldust, mis ma sulle asetan. Tee mind väärseks oma lapseks kutsuda ja palu mulle armu, et ma iialgi ei lakka armastamast oma tõelist Jumalat.

Õndsaim Neitsi Maria, ma austan su patuta südant, mis tunneb nii suurt halastust meie, patuste, vastu. Võiksin ma ometi saavutada su vahendamisega armastust su jumaliku Poja südamele, jõudu igas kiusatuses, lohutust kannatuses, püsivust kõigi raskuste talumiseks, agarust oma elukutse ja kristlaskohuste ustavaks täitmiseks. Samuti

ma palun su eestkostmist kõigi eksinud, rõhutud ja surnud katoliiklaste eest. Tule meile appi igas hädaohus, hirmus ja hädas. Aamen.

Maria puhastamise pühal (Küünlapäeval, 2. veebr.), Õndsaim Neitsi, täna sa kandsid armsa Jeesuslapse Jeruusalema templisse ja ohverdasid selle taevasele Isale. Kõigi olevuste nimel ma avaldan sulle lõpmatut tänu. Taevane Isa, ma ohverdan sulle su ülimaks auks ühenduses Maria ohvriga oma pattude eest tema hinge, voorused, kannatused ja surma. Võta see ohver armulikult vastu ja kaitse mind mu surmatunnil. Aamen.

Maria kuulutamise pühal (25. märtsil). Õndsaim Neitsi Maria, tänasel kuulutamispühal saadan sulle südamliku tervituse ja tänan sind kõigi inimeste nimel suurte armude eest, mis sulle osaks anti pühimalt Kolmainsuselt. Sind üksi valis kõikvõimas Jumal kõigist teistest emadest oma Poja ja meie vahendaja emaks. Selle armurikka kuulutamise läbi ma palun sind, ole mulle eestkostjaks Jumala juures. Saavuta mulle selle armu ja palu, et ma selles elan ja suren. Ma andun sulle kasulapsena; võta mind sellisena vastu ja näita mulle viimses hädas armu, et sa oled minu armas ema. Aamen.

Maria taevavõtmise pühal (15. aug.). Ole tervitatud sa Jumala Isa äravalitud tütar, sa jumaliku Poja auväärseim ema, sa Püha Vaimu karskeim mõrsja! Ma tervitan sind tänasel päeval ja rõõmutsen su vastuvõtu üle taevalikku Jeruusalemma. Sääl ülendati sind taeva kuningannaks ja üle kõigi õndsate vaimude kooride. Pööra ometi oma halastusrikkad silmad minu poole ja võta mind oma kuningliku varju alla. Ole mulle Jumala juures eestpalujannaks ja kaitse mind igal ajal kurja vaimu haaranguist. Eriti ma soovitan ennast sinule oma viimsel tunnil, kui ma pean lahkuma maailmast ja astun Jumala kohtu ette. Palu, et ma suren õndsalt ja jõuan taeva, kus ma sind saan igavesti kiitma ja oma päästjana tunnistama. Aamen.

Maria sündimise pühal (8, sept.). Maria, ülistatud olgu sinu tulek sesse maailma ja ülistatud olgu heldeim Jumal, kuna ta laskis sind sündida kõigi patuste lohutuseks. Ma tervitan sind ja austan sind oma Õnnistegija ja Päästja

kaavitajannat. Aukartuses suudlen su pühi käsi ja jalgu. Õnnistatud Neitsi, palu mulle armu oma jumaliku Poja armastamiseks. Ma pühendun täna su teenistusele ja soovin kõike, mis ma teen, su armastuse pärast teha. Ma ohverdan sulle ka kõik hääd teod, mis täna kogu kristluses sünnivad. Võta nad vastu ja palu minu eest oma Poega. Maria, kes astusid patuta sesse maailma, palu mulle Jumalalt armu, et ma lahkun süütult maailmast. Aamen.

Palvus pühale Joosepile.

E. Kõikvõimas Jumal, sind ülistavad inglid ja pühakud, sind ülistab nende hulgas püha Joosep, sind kiidame ka meie ja ühendame tema kiitusega oma hääle. K. Au olgu ...

E. »Ja Joosepi nõu meeldis kõikidele ja kuningas ütles temale: Kuna Jumal on näidanud sulle kõike, ole seatud minu maja üle; sinu käsku kuulgu kogu rahvas. Ja kuningas muutis tema nime ja nimetas teda maailma päästjaks. Ja kuningas vastas rahvale:

K. Minge Joosepi juure, / ja mis tema ütleb teile, seda tehke!«

E. Ka uue seaduse äravalitud rahvale, Issand, sa oled andnud teise Joosepi kui aitaja. Sinu taevaliku majesteedi aujärje ees ta peab meile eestpalujaks olema.

K. Minge Joosepi juure, / ja mis tema ütleb teile, seda tehke!

E. Püha Joosep, Jumala tark ettenägemine määras sind püha Kiriku kaitsepühakuks. Seisa oma Kiriku ligi ja kaitse teda võitluses tema sisemiste ja väliste vaenlaste vastu ja lase meil truult kasutada Kiriku armuvahendeid. K. Au olgu ...

E. »Ja ingel Gabriel saadeti Jumalalt Neitsi juure, kes oli kihlatud mehega Davidi soost, kelle nimi oli Joosep, ja Neitsi nimi oli Maria.« — Taevane Isa, juba igavikust sa omistasid pühale Joosepile ülesande, saada oma Poja ema neitsilikuks abikaasaks.

K. Sulle olgu kiitus / ja tänu igavesti.

E. Jumala ainusündinud Poeg, igavikust sa valisid püha Joosepi oma ema peigmeheks ja oma kasuisaks.

K. Sulle olgu kiitus / ja tänu igavesti.

E. Püha Vaim, igavikust sa määrasid püha Joosepi oma mõrsja kaitsjaks, varustasid teda paljude armudega ja nimetasid teda õiglaseks.

K. Sulle olgu kiitus / ja tänu igavesti.

E. Püha Joosep, pühim Kolmainsus valis sind su kõrgele ametile ja ehtis sind toredate armuannetega. Lase meil oma eestpalve läbi saavutada seda, mida me ei suuda oma jõust.

K. Au olgu ...

E. »Joosep, Davidi poeg, ära karda, Mariat, oma naist, enda juure võtta. Ta sünnitab Poja, kes vabastab oma rahva kõigist pattudest.«

K. Rõhutu hüüdis / ja Issand kuulis teda.

E. Taevane Isa, sa asetasid püha Joosepi usu ja usalduse suurele proovile. Kuna ta ei tundnud Maria neitsiliku emasuse saladust, vaevas teda piinav teadmatus. Aga sa saatsid tema juure ingli selgitamiseks. Hiljem sa lasksid temal muretseda Betlehemas ulualuse, põgeneda ingli

kuulutuse järele Egiptusesse ja otsida täis muret Jeesuslast ja lõpuks leida teda templis.

K. Kõik meie abi tuleb Jumalalt.

E. Püha Joosep, suurimas hingevaevas sa usaldusid täielikult Jumalale. Oma eeskujul lase meil tunnustada ikka ja kõikjal Jumala tahet kui meie kõrgeimat seadust ja meie õnne ainust allikat, ja anduda täis usaldust jumalikule ettenägemisele. K. Au olgu . . .

E. »Kas võib siis Natsaretist tulla midagi hääd? Kas see pole mitte puusepa poeg?« — Igavene Isa, mõistmatud olid su teed pühale Joosepile Betlehemas, Egiptuses, Jeruusalemas ja Natsaretis. Kuigi ta oli Davidi kuninglikust soost ja su ainusündinud Poja kasuisa, pidi ta sinu tarkuse otsuse järele truult lihtsas elukutses tegelema.

K. Truu sulane, / keda Issand on asetanud oma maja üle.

E. Mida David ja Salomon tegid sinu, sinu templi ja sinu rahva eest, polnud mitte väärilisem sinu silmis kui Joosepi igapäevane ja lihtne töö. Seepärast ka meie tahame truult armastusest sinu vastu oma elukutse tööd teha nagu Joosep.

K. Inimene vaatab välisele, / Issand aga südamesse.

E. Püha Joosep, sa täitsid oma alandlikus seisuses elu kõrgeima ülesande. Me imestame sinu alandust ja tahame rahulikud olla oma seisusega ja täita truult elukutse kohust.

K. Au olgu . . .

E. »Kallis on Jumala silmile tema pühakute surm.« — Igavene Tarkus, sa andsid pühale Joosepile väljendamatu õnne, et ta tohtis surra rahus Jeesuses.

K. Niisiis, sa truu sulane, / mine oma Issanda rõõmu.

E. Jeesus Kristus, Jumala Poeg, sa tahad ka meile surmas ligi olla. Sa tahad meie hinge tulla pühas ühenduses, et meid kinnitada viimseks raskeks võitluseks.

K. Issand, jää meie juure; / sest õhtu jõuab kätte.

E. Hoia meist eemale valelikud sõbrad, kes meid petavad meie haiguse hädaohu üle. Lase meid selgelt surmale silmi vaadata ja varakult nõuda pühi sakramente.

K. Ma igatsen vabaneda / ja Kristusega olla.

E. Püha Joosep, kuna sa oled lahkunud maailmast südamlikus ühenduses Õnnistegijaga, oled sa surijate eriline kaitsepühak. Kui meie viimne tund tuleb, siis ole meile truu eestpaluja Jumala juures. Palu patustele pööramise armu ja kõigile rõõmsat usaldust oma Lunastajale.

K. Igavesest ja ettenägematust surmast / lunasta meid, Issand. Meie Isa... Au olgu...

Paavst Leo XIII palve.

Püha Joosep, sinu juures otsime varjupaika oma kitsikuses. Nagu me hüüdsime sinu pühimat mõrsjat appi, nii palume usaldavalt ka sinu kaitset. Armastus on sind ühendanud puhta Neitsi ja Jumalasünnitajaga; isaliku poolehoiuga

sa hoidsid Jeesuslast. Seepärast palume sind hardalt, vaata armulikult alla päranduse le, mis Jeesus Kristus on omandanud oma verega, ja aita meid hädas oma vägeva abiga. Hoolikas püha perekonna kaitsja, hoia Jeesuse Kristuse äravalitud lapsi. Armurikkaim isa, hoia meist kaugel eemale isasugune eksitus ja hukatus. Ole meile taevast heldelt abiks, sina meie tugev kants võitluses pimeduse vastu. Ja nagu sa kord päästsid Jeesuslapse surimast eluohust, nii varja nüüd Jumala püha Kirikut vaenlase võrgutuste ja igasuguse kitsikuse eest. Võta meid kõiki alati oma kaitse alla, et me sinu eeskujul ja sinu abiga pühasti elaksime, õndsalt sureksime ja taeva igavesse õndsusesse jõuaksime. Aamen.

Neitsite kaitsjale.

Neitsite kaitsja ja isa, püha Joosep, sinu ustava valve alla oli usaldatud süütuse kehastus Jeesus Kristus ja neitsite Neitsi Maria. Ma palun ja vannutan sind nende kahe kalleima pandi Jeesuse ja Maria pärast, hoia mind kõigest ebapuhtusest ja pane mind roojastamatu meelega, puhta südamega ja karske ihuga alati karskeimalt Jeesust ja Mariat teenima. Aamen.

Palvus põlluvilja õnnistuseks.

E. Jumal, kelles elame, liigume ja oleme, me kiidame su armastust, millega sa kõiki oma olevusi hoiad ja igaühe hääkäekäigu eest isalikult hoolitsed. Sa kannad kõike oma võimu

sõna läbi ja annad kõigile olevusile olu ja elu. Sinult tulevad kõik annid, sinult omab kogu ihu oma toiduse.

K. Me täname su heldust kõigi häätegude eest / ja asetame sulle kogu oma usalduse.

E. Andesta meile kõik patud, milledega me oleme sind haavanud ja pööra meilt teenitud karistused ära! Hoia meid ka edasi oma isaliku kaitse all ja anna meile igapäevast ihu ja hinge leiba, et me sellega sind teeniksime truult maa pääl ja ülistaksime su halastust taevas igavikus.

K. Aamen. Au olgu . . .

E. Igavene Jumal ja Isa, alanduses kummardame sind ja tunnistame sind kui taeva ja maa Loojat. Taevad kuulutavad su hiilgust ja taeva laotus su käte tööd. Su hiilgusele on kõik allutatud, miski ei või su võimule vastu panna.

K. Sind teenivad kõik olevused / ja ülistavad su püha nime.

E. Sinu sääduse järele järgneb päev ööle ja vahelduvad aastaajad. Sind kuulavad taeva tähed ja kõik looduse jõud. Sa katad taeva pilvedega ja suunad tuultele nende teed. Sa lased oma päikesel tõusta hääde ja halbade üle, sa lased sadada õigete ja patuste pääle. Sa annad maa viljakust ja õnnistad inimeste tööd. Sa annad põllule sigivust ja rõõmustad meie südameid toiduga.

K. Suur oled, Issand, / ja su võimul ja tarkusel pole lõppu.

E. Me palume sind, kõikvõimas Jumal, anna meile viljakat ilma ja saada meile eba-

väärseile taevast alla oma kaitse äikese, välgu ja rahe vastu. Su õnnistus tulgu ikka meie üle, ja kõik, mis võib meid kahjustada, hoidku su parema käe kõikvõimsus eemale, Kristuse meie Issanda läbi. K. Aamen. Au olgu . . .

E. Läbista meie südamed oma kartusega, Issand, ja hoia meid oma andide väärtarvitamisest. Sa oled õiglane ja õiglased on su kohtud. Patu pärast needsid maa, mis oli õnnistatud su heldusest. Oma vihas käskisid tal okkaid ja ohakaid kanda.

K. Sinu poolt võitlevad elemendid patuste vastu / ja maksavad kätte su au pärast kuritegijale.

E. Sa avad taevaväravad ja purustad inimeste lootuse. Sa suled taeva, et ei sajaks, ja käsed päikest, et ta kõrvetaks põllud. Sinu käsul järgnevad rahe ja hall, ja välk ning torm kuulavad su sõna.

K. Issand, ära toimi meiega / meie pattude järele.

E. Issand, varja oma rahvast. Sinu Poja, meie Issanda Jeesuse Kristuse kalli verega oleme ostetud. Tema pärast ära lase meid olla rõhutud mingist õnnetusest ega surutud mingist nuhtlusest. K. Aamen. Au olgu . . .

E. Jeesus, meie õpetaja ja eeskuju, võta meilt ära ebakorrapärane iha rikkuse järele ja täida meid igatsusega oma riigi ja õigluse järele. Me ei palu mitte küllust, vaid ainult ihu igapäevast toidust. Väheste leibadega söötsid kord palju tuhandeid kõrves.

K. Õnnista meie põlde, paljunda külvi; / ja anna oma lastele toitu.

E. Nagu sa kord keelasid tormil ja laintel, nii ka nüüd keela elementidel, et nad meile kahju ei teeks. Pööra ära meie põldudelt hukatavad nuhtlused ja saada meile vihma ja päikesepaistet õigel ajal. Kaitse meie põlde ja nurmi ja lase meil näha neil oma õnnistuse täiust.

K. Välgust ja tormist / hoia meid, Issand.

E. Kõikvõimas Jumal, me anume su heldust, kaitse ja õnnista oma teenijate põlde, pööra ära hukatusttoovad ilmad, anna viljakasvatavat ilma. Kaitse meid kõigest kurja vaenlase kahjutegevast mõjust ja hoia meid rahus, Kristuse meie Issanda läbi. K. Aamen. Au olgu . . .

E. Kõikvõimas Jumal, sa juhid kõik lõpmatu tarkuse ja isaliku häädusega oma olevuste hääks käekäiguks. Hoia meid umbusaldusest oma püha ettenägevuse vastu. Kõikide silmad ootavad sind, Jumal, ja sa annad neile nende sööki õigel ajal, sa avad oma helde käe ja täidad kõik, mis elab, õnnistusega.

K. Sinule tahame oma muresid heita: / sa hoiad ja toidad meid.

E. Sa saadad noortele ronkadele nende toitu, kui nad mahajäetuina karjuvad su poole. Sa toidad taeva linde, kes ei külva ega lõika. Sa katad põllu lille, mis ei tööta ega ketra. Sa oled leskede ja orbude isaks, kõigi rõhutute kaitsja. Sa oled meie varjupaik ja abi. Sinule, Issand, oleme lootnud.

K. Me ei lange iialgi häbisse.

E. Issand, anna armulikult, mida me palume sinult, ja pööra ära meilt kõik kurbus ja häda, et inimeste südamed tunneksid, et sinu nuhtlused tulevad nende pääle, kui sa vihastud, ja jälle kaovad, kui sa halastad, Kristuse meie Issanda läbi. K. Aamen. Au olgu . . .

E. Sinu auks, Issand, tahame su andeid tarvitada, ja mis me siiani oleme patustanud nende väärtarvitamisega, andesta meile armulikult. Ükski ebaõige varandus ärgu kleepigu meie käsi, ja mis me oleme süüdi jäänud oma ebaõiglusega, tahame asendada oma jõudu mööda.

K. Meie süda ärgu rippugu maa küljes / ega unustagu sind õnne päevil.

E. Meie silmad ärgu pöördugu vaeste hädalt ega meie käsi meie vaenlaste viletsuselt. Sind, Issand, tahame toita näljaseis, sind katta alastiolijais, et meie lõpp ei oleks nagu rikkal prassijal põrgus. Lase meil palju enam kohtus kuulda oma õnnistavat sõna: Tulge siia ja omandage riik, mis teile on valmistatud algusest. Issand, päästa meie elu hukatusest.

K. Ja krooni meid / armu ja halastusega.

E. Jumal, kelles elame, liigume ja oleme, me palume sind, anneta meile armulikult oma lõpmatus halastuses, mida me vajame ajalike varandusina, et me seda suurema agarusega püüaksime igavesile varandusile, Kristuse meie Issanda läbi. K. Aamen. Au olgu . . .

Palvus lahkunud hingede lohutuseks.

E. Helduse Isa, ühenduses võidurõõmutseva Kirikuga taevas anume sinu halastust vaeseile hingile, keda veel selitatakse puhastuspaigas. Sinu igavese armastuse pärast nende vastu ja sinu armastatud Poja lõpmatute teenete pärast palume neile armu. Leevenda nende valusid.

K. Ja lase nad varsti minna / igavesele puhkusele ja rahule.

E. Armurikas Õnnistegija Jeesus Kristus, äraseletatud taevane kuningas, võta kuulda meie palve surnute hingede eest, purusta nende patusüü köidikud ja vii nad nende vangipõlvest jumalalaste vabadusele oma hiilguse riiki.

K. Kristus, kes teid on kutsunud, võtku teid vastu / ja inglid juhtigu teid Abrahami sülle.

E. Jumal Püha Vaim, pane loitma meis oma armastuse tuli. Palugem täis usku ja usaldust oma kannatavate vendade ja õdede eest.

K. Igavene puhkus anna neile, Issand, / ja igavene valgus paistku neile. Au olgu . . .

(Vaeste hingede süü ja hüvitus)

E. »Milline on igaühe tegu, seda katsub tuli. Kelle tegu tules vastu peab, see saab oma tasu. Kui tema tegu ära põleb, siis ta kannatab kahju; ta ise saab küll õndsaks, aga ainult nagu tule läbi . . . Ta ei pääse vanglast välja enne kui ta on maksnud viimse sendi.« — Sa oled õiglane, Issand, ja õiglased on sinu kohtud. Midagi ebapüha ei saa püsida sinu palge ees.

K. Ega midagi ebapuhast / eenda taeva.

E. Püha ja õiglane Jumal, sa oled armastus ka siis, kui sa karistad. Me täname sind vaeste hingedega, et sa neile annad puhastamise ja selitamise vahendi. Usaldades sinu lõpmatule armastusele ja heldusele palume sind, vaata armulikult kannatlikkusele ja alistumisele, millega need hinged taluvad.

K. Me toome sulle Jeesuse kannatuse ja surma, / õndsaima Neitsi Maria ja kõigi pühakute teened.

E. Selle imelise pühade osaduse läbi lase nad jõuda täiuslikule selitamisele ja igavesele hiilgusele.

K. Aamen. Igavene puhkus... Au olgu...

(Vaeste hingede igatsemine Jumala järele)

E. »Minu hing januneb Jumala järele. Millal võin tulla ja ilmuda Jumala palge ette? Jumal ja Issand, sa oled meie siht ja eesmärk, meie kalleim aare. Sinu jaoks oleme loodud ja meie süda on rahutu, kuni ta leiab sinus rahu.« — Kõigi inimhingede kõikvõimas Looja, me palume sind sinu armastuse pärast, halasta vaeste hingede pääle, keda sa armastasid igavikust ja määrasid samakujuliseks saama oma Poja kujuga.

K. Sinu armastus olgu nende lohutuseks ootepaigas, / kuni nad saabuvad koju sinu juure, / nende igatsuse sihile.

E. Sest Issandas on halastus ja temas on rikkalik lunastus.

K. Igavene puhkus... Au olgu...

(Vaeste hingede abitus)

E. »Niikaua kui on päev, pean tegema selle tegusid, kes mind on läkitanud. Sest tuleb öö, mil keegi enam ei saa tegutseda.« — Helde Jumal, sa tahad, et me teeme kõigile hääd, niikaua kui me elame. Olgu meie südamed täidetud püha kaastundega puhastustules viibivate hingede abituse vastu. Neile on möödunud armuaeg ja saabunud öö, mil keegi ei saa enam tegutseda. Neilt kostab anumine: Halastage meie pääle.

K. Sest oleme üksildased / ja vaesed.

E. See on püha ja kasutoov mõte paluda surnute eest.

K. Et nad saaksid lunastust / oma pattudest.

E. Jumal Isa taevast.

K. Anna vaestele hingedele / rahu ja valguse maad.

E. Jumal Poeg, maailma Lunastaja.

K. Tule appi oma sulastele, / kelle sa lunastasid oma kalli verega.

E. Jumal Püha Vaim.

K. Pühitse meie palveid ja ohvreid / vaeste hingede eest.

E. Maria, helduse ema.

K. Lepita neid oma Pojaga, / soovita neid oma Pojale, / esitle neid oma Pojale. Igavene puhkus... Au olgu...

(Vaeste hingede lohutus)

E. »Kuigi ma istun pimeduses, Issand on minu valgus.« — Ta juhib mind välja valguse kätte.

K. Ja ma näen tema õiglust.

E. Jumal, sinu juures on halastus ja õndsus. Vaata alla vaeseile hingile ja tuleta meele oma halastusi ja arme, aga ära mõtle enam nende pattudele ja eksimusile. Lõpeta nende selitamise töö, vaigista nende igatsus ja tee nad väärilisekssind sinu jumalikus ilus nägema palgest palge. Kutsu neid varsti oma taevasesse riiki.

K. Tulge teie, minu Isalt õnnistatud, / ja omandage riik, / mis teile on valmistatud maailma algusest pääle. Igavene puhkus... Au olgu...

(Vaeste hingede palumisi)

E. »Õndsad on halastajad, sest nad saavad halastust.« — »Mis teie teete kõige pisemale minu vendade seast, seda olete mulle teinud.«

K. Igaüks, kes elab ja usub minusse, / ei sure igavesti.

E. Kõikvõimas Jumal, elavate ja surnute kohtumõistja, õpeta meile puhastustule manitsuste kaudu tõelist tarkust ja kartust sinu eest. Kinnita meid maisel rännuteel, et me rõõmuga kannaksime sinu käskude iket ja taluksime selle elu kannatusi tahtlikult oma hingede selitamiseks ja pühitsemiseks.

K. Valvake ja paluge, / sest te ei tea päeva ega tundi, / mil Issand tuleb.

E. Vaesed hinged tahame teha oma sõpradeks, et me pääseksime nende pärast igavesisse eluasemeisse, kui meie elutee lõpeb.

K. Igavene puhkus... Nad puhaku rahus. Aamen.

Matmine.

1. Kodunt ärasaatmine.

Preester piserdab surnut pühitsetud veega ja palvetab:

P. »Kui sa ülekohut meeles peaksid . . .«
Davidi laul 129: »De profundis — Sügavikust«, lhk. 5

P. »Kui sa ülekohut meeles peaksid, Issand, / Issand, kes pääseks?«

Teel kirikusse lauldakse:

P. »Hõisaku Issandale . . .«

Davidi laul 50: »Miserere — Halasta«.

1. Halasta mu pääle, Jumal, / oma suure helduse pärast.
2. Oma suure halastuse pärast / kustuta minu patud.
3. Pese mind täiesti mu ülekohtust / ja puhasta mind minu patust.
4. Sest ma tunnen ära oma ülekohtu / ja minu patt on alati minu ees.
5. Sinu vastu üksi patustasin ja tegin kurja sinu ees: / nõnda sa näitad end õigena oma otsuseis ja võidad kohut mõistes.
6. Sest vaata, pattudes ma olen saadud / ja süüs võttis mind vastu mu ema.
7. Vaata, sa armastad tõtt; / sa ilmutad mulle oma salajast ja peidetud tarkust.
8. Piserda mind hiisopiga ja ma saan puhtaks; / pese mind ja ma lähen lumest valgemaks.
9. Kuuluta mulle rõõmu ja rõõmustust: / siis hõiskavad mu rõhutud liikmed.

10. Pööra ära oma pale mu pattudest / ja kõik mu süüd kustuta.

11. Puhas süda loo minus, Jumal, / ja uuenda minu sees õige vaim.

12. Ära heida mind oma palge eest / ja ära võta mult oma Püha Vaimu.

13. Anna mulle jälle oma päästmise rõõm / ja kinnita mind häätahtlikus vaimus.

14. Ma tahan ülekohtustele õpetada sinu teid, / et ebavagad pööraksid sinu poole.

15. Vabasta mind veresüüst, Jumal, mu lunastuse Jumal; / siis mu keel ülistab sinu õiglust.

16. Issand, ava mu huuled, / ja mu suu kuulutab sinu kiitust.

17. Kui sa tahaksid ohvreid, annaksin neid; / põletusohvrid ei rõõmusta sind.

18. Ohver on Jumalale rõhutud vaim; / kahetsevat ja alandatud südant sa ei põlga, Jumal.

19. Õnnista, Issand, oma hääs meeles Siionit, / et üles ehitataks Jeruusalema müürid.

20. Siis sa võtad vastu õigluse ohvri, annid ja põletusohvrid; / siis viiakse värsse sinu altarile.

Igavene puhkus / anna neile, Issand.
Ja igavene valgus / paistku neile.

P. »Hõisaku Issandale mu rõhutud liikmed.«

Eendes kirikusse palvetab:

P. »Nüüd rutake appi«, lhk. 214

2. Matmismissa. Vaata lhk. 148. — Uue seaduse lepitusohver on õilsaim annetus, mida suudame jumalikule õiglusele pakkuda meie armsate surnute eest. Alles ühenduses selle ohvriga meie eestpalved saavad viljakaks.

3. **Matmistalitus.** Pärast missat:

Issand, ära mine oma sulasega (ümmardajaga) kohtusse; sest ükski inimene pole puhas sinu ees, kui sina ei anna talle kõigi pattude andestust. Seepärast, palume, ärgu tabagu sinu kohtuotsus mitte seda, keda soovitab sulle kristliku usu tõsine anumine; vaid sinu armu jõuga ta pääsegu karistusest, sest ta oli ju oma eluajal märgitud pühima Kolmainsuse tähega, kes elad ja valitsed igavikust igavikuni. Aamen.

Siis lauldakse: »Libera — Päästa mind« lhk. 158

Väljudes kirikust:

Juhtigu sind inglid paradiisi; jõudnud sinna võtku sind vastu märtrid ja saatku sind pühha linna, Jeruusalemma. Inglite koor võtku sind vastu ja kord vaese Lazarusega sa võiksid rahu leida igavesti.

Jõudnud kalmistule õnnistab preester hauda.

Jumal, sinu halastuses puhkavad usklike hinged. Õnnista seda hauda ja sea tema kaitsjaks oma püha ingel. Vabasta nende hinged kõigist patuköidikuist, kellede ihud siia maetakse, et võiksid sinus igavesti rõõmutseda lõpmatult sinu pühakutega, Kristuse meie Issanda läbi. Aamen.

Preester ja koor laulavad vaheldamisi:

P. »Mina olen ülestõusmine . . .«

»Benedictus« (Lk 1, 68—79)

1. Kiidetud olgu Issand, Iisraeli Jumal; / sest ta on katsunud oma rahvast ja valmistanud talle lunastuse.

2. Ja on meile üles seadnud õnnistuse sarve / oma sulase Davidi kojas.

3. Nagu ta on tõotanud ürgajast pääle / oma pühade prohvetite suu läbi:

4. Et ta meid päästab meie vaenlasist / ja kõigist, kes meid vihkavad,

5. Näidata halastust meie isadele / ja meeles pidada oma püha lepingut,

6. Vannet, mille ta vandus meie isale Abrahamile, / et meile anda:

7. Et võiksime teda kartusetult teenida, / päästetuina oma vaenlaste käest,

8. Pühaduses ja õigluses tema ees / kogu oma elupäevad.

9. Ja sind, laps, hüütakse kord Kõrgeima prohvetiks; / sest sa pead Issanda eel käima ja temale teed valmistama.

10. Et juhtida tema rahvast lunastamise tundmisele, / mis seisneb nende pattude andestamises,

11. Meie Jumala südamliku halastuse läbi, / milles meid külastab see, kes paistab kõrguses;

12. Et valgustada neid, kes istuvad pimeduses ja surma varjus, / ja et juhtida meie jalgu rahuteele.

Igavene puhkus / anna temale, Issand.
Ja igavene valgus / paistku temale.

P. »Mina olen ülestõusmine ja elu. Kes usub minusse, elab, kuigi ta on surnud. Ja igaüks, kes elab ja usub minusse, ei sure igavesti.«

P. Kyrie eleison, Christe eleison, Kyrie eleison	Issand halasta, Kristus halasta, Issand halasta.
Pater noster . . .	Meie Isa . . . (tasa)
P. Et ne nos inducas in tentationem.	Ja ära saada meid kiusatusse.
K. Sed libera nos a malo.	Vaid päästa meid kurjast.
P. A porta inferi.	Põrgu väravast.
K. Erue, Domine, animam ejus.	Lunasta, Issand, tema hing.
P. Requiescat in pace.	Ta puhaku rahus.
K. Amen.	Aamen.
P. Domine, exaudi orationem meam.	Issand, võta kuulda mu palve.
K. Et clamor meus ad te veniat.	Ja lase mu hüüdmine enda juure tulla.
P. Dominus vobiscum	Issand olgu teiega.
K. Et cum spiritu tuo.	Ja sinu vaimuga.

P. Palugem. Näita, Jumal, oma surnud sulasele (ümmardajale) sellist halastust, et temale ei tasutaks tema patte mööda, kuna ta igatses sinu tahtmist täita. Nagu teda õige usk ühendas siin maa pääl usklike hulgaga, nii sääl sinu halastus ühendaks teda taevaliste kooridega, Kristuse meie Issanda läbi. Aamen.

P. Requiem æternam dona ei, Domine.	Igavene puhkus anna temale, Issand.
K. Et lux perpetua luceat ei.	Ja igavene valgus paistku temale.
P. Requiescat in pace.	Ta puhaku rahus.
K. Amen.	Aamen.

P. Anima ejus et animæ omnium fidelium defunctorum per misericordiam Dei requiescant in pace. Amen.

Tema hing ja kõigi surnud usklike hinged puhakuJumala halastuse läbi rahus. Aamen.

Eestpalveid.

Jeesuse pühimale südamele.

Jeesus, sinu südamele usaldan ma selle hinge . . ., selle häda . . ., selle kannatuse . . ., selle soovi . . . Vaata sellele ja siis tee, mis sinu süda sulle sisendab, las tegutseda sinu südamel! — Jeesus, ma loodan kõikumatult sinule, ma usaldan end sinule, ma annan end sinu hoole, ma olen sinus kindel.

Pühim Jeesuse süda, ma usun sinu armastust minu vastu! — Pühim Jeesuse süda, ma usaldan sind! — Pühim Jeesuse süda, tulgu meile sinu riik!

Kristuse kannatamisele.

Heldeim Issand Jeesus Kristus, ma palun sind, et sinu kannatus oleks mulle väeks, mis mind kinnitab, kaitseb ja varjab. Sinu haavad olgu mulle söögiks ja joogiks, mis toidab, joodab ja kosutab. Kastmine sinu verega olgu kõige minu ülekohtu ärapesemine. Sinu surm olgu mulle igaveseks auks. Neis kõigis olgu mulle kosutus, hõiskamine, minu südame tervis ja magusus, kes elad ja valitsed igavikust igavikuni. Aamen.

Õige usu säilitamiseks.

Kõikvõimas igavene Jumal, halasta meie ja kogu oma rahva pääle neil saatuslikel ajul, mil eksiõpetus ja uskmatus nii väga levivad ja ähvardavad kõike hävitada. Lase meil hoida usku sinu Poega Jeesusesse Kristusesse ja tema pühasse Katoliku Kirikusse ega iialgi selles vankuda ja ükskõikseks saada. Sinu usuvalgusest valgustatuina me tunneme, et usk on kogu õigeksmõistmise algus ja juur, milleta keegi ei või sulle meeldida. Seepärast usaldades sinu heldele halastusele oleme valmis tunnistama kindlalt oma usku, ja pühade märtrite eeskujul pigemini kõik ära andma, isegi oma elu, kui kaotada seda kallist aaret ja hindamatut taevavara. Heldeim Jumal, hoia ja kinnita meid igal ajal selles meelsuses. — Neid aga, kes on juba kannatanud usulaevahukku või pole veel tundnud õige usu valgust, valgusta ja anna neile armu, sina igavene tõde; siis nad tunnevad ära eksituse, kahetsevad seda ja loobuvad sellest, liituvad sinu tõelise Kirikuga ja püsivad selles oma elu lõpuni. Seda me palume sinult, Jeesus, sinu kalli vere läbi, mille sa valasid meie eest, sina meie usu alustaja ja täiustaja. Aamen.

Isamaa hääkäekäigu eest.

Issand, varja meie maad näljahädast, haigusest ja kõigest halbusest. Kuigi meie patud on pälvinud karistusi, siiski ära lase meid hukkuda hädas. Toida meid kallinemise ajal, tugevda meid haiguses, kaitse meid raskel ajal. Vabasta

meie isamaa tema vaenlasist ja juhi ta õitsengule. Õpeta alamaid olema aukartlikud ja kuulekad ülemuse vastu. Anna kõigile ülematele õigluse ja helduse tunnet, et karistatakse kurja, tasutakse hääd, hävitatakse patt ja kuritegu, ja kindlustatakse rahu ja hääolu. Kirjuta seaduste tahvleile ja inimeste südameisse, et sina oled kuningate kuningas ja taevavägede Issand, ja et riikide ja rahvaste edu sõltub õnnistusest, mida sina saadad, ja truudusest, millega nad sind teenivad. »Kui Issand ei ehita maja, töötavad ehitajad asjatult. Kui Issand ei valva linna, kõik valvurid valvavad asjatult.« Ületa kuristik, mis laiub rahvaste ja seisuste vahel, õigluse kuldse sillaga ja sule ta vennaliku armastuse lepitava jõuga. Lase meil teenida maisele hääolule ja inimlikule arengule, ega iialgi unustada, et inimesele ei too mitte kasu, kui ta võidaks terve maailma, aga oma hinge poolest kannataks kahju, ja et tõeline edu põhjeneb tarkuse ja armu kasvamises Jumala ja inimeste ees. Siis alles saame oma isamaa täiskodanikeks ja kord tolle igavese kodumaa pärijaiks, mis asub sinu juures taevas. Aamen.

Kristliku alandlikkuse pärast.

Kempenist Tooma »Kristuse järelkäimise« raamatust.

Issand, mu Jumal, sina oled kõik minu hüve. Ja kes mina olen, et julgen sinuga kõnelda? Ma olen sinu viletsaim sulane, ärapõlatud ussikene, palju viletsam ja põlgamisväärsem kui ma ise tean ja julgen ütelda. Mõtle siis seda, Issand, et ma ei ole midagi, ei oma midagi ega suuda midagi. — Sina üksi oled hää, õige ja püha. Sina võid kõik, annad kõik, täidad kõik; ainult patuseid sa lased

tühjade kätega ära minna. Mõtle oma halastusele ja täida mu süda oma armuga. Oma kätetööd sa ei taha ju oma armust ilma jätta. — Kuidas ma võiksin ennast üleval hoida selles viletsas elus kui sinu halastus ja heldus mind ei kinnitaks! Ära pööra oma palet minust ära, ära viivita oma tulemisega, et mu hing poleks sinu ees nagu põuane maa. — Issand, õpeta mulle sinu tahtmist tegema; õpeta mind vääriliselt ja alandlikult sinu palge ees käima. Sest sina oled minu tarkus, sa tunned mind täiesti ja tundsid mind juba, enne kui maailm loodi ja enne kui ma tulin maailma. Aamen.

Paavst Klemens XI palve vooruste pärast.

Ma usun, Issand, aga tahan uskuda kangemalt; ma loodan, Issand, aga tahan loota kindlamalt; ma armastan, Issand, aga tahan armastada palavamalt; ma kahetsen, Issand, aga tahan kahetseda südamlikumalt. — Ma kummardan sind, kõigi asjade algus: ma igatsen sind kui oma viimset eesmärki; ma austan sind kui alalist häätegijat; ma hüüan sind endale armulikuks kaitsjaks. — Juhata mind oma tarkusega, hoia mind oma õiglusega, lohuta oma heldusega, kaitse oma väega. — Ma ohverdan sulle, Jumal, oma mõtted, et nad oleksid sinu päralt; oma sõnad, et ma kõneleksin sinust; oma teod, et nad oleksid sinu meele päralt; oma vaevad, mida ma kannan sinu eest.

Ma tahan, mis sina tahad: ma tahan, sest et nii on sinu tahtmine; ma tahan nii kaua kui sina tahad. — Ma palun, Issand, valgusta mu mõistust, süüta mu tahtmist, hoia mu ihu puhtaks ja pühitse mu hinge! — Lase mul kahetseda endiseid patte, tagasi tõrjuda tulevased kiusatused, parandada kurjad kalduvused, kasvatada voorusi. — Anna mulle, hää Jumal, armastust sinu vastu, eneseärasalgamist, ohvrimeelt ligimese vastu, maailma põlgamist.

Lase mul püüda ülemate sõna kuulda, alamaid aidata, sõpradele hääd teha, vaenlasile andestada. — Tee mind targaks minu ettevõtteis, julgeks hädaohes, kannatlikuks õnnetusis, alandlikuks õnnes. — Tee, Issand, et ma tähelepanelik oleksin palves, söömisel karske, ametis hoolas, tahtmises kindel. — Aita mu südant valvata, sinu armuga kaasa töötada, sinu käske pidada, päästmist ära teenida.

Õpeta mind aru saama, kui tühine, mis maine; kui suur, mis taevalik; kui lühike, mis ajalik; kui pikk, mis igavene. — Aita mind surmaks end valmistada, sinu kohut karta, põrgu eest pääseda, taevast võita, Jeesuse Kristuse meie Issanda läbi. Aamen.

Elukutse valikul.

Minu Jumal, tarkuse ja nõu Jumal, sina tead, et minu süda püüab siiralt ainult sulle meeldida ja ka minu elukutse valikul täiesti sinu pühimat tahtmist kuulda. Õndsaima Neitsi, minu taevaliku ema, minu kaitsepühakute, eriti püha Joosepi ja Aloisiuse eestkostmise läbi anna mulle armu, selgesti ära tunda, millist elukutset ma pean valima, ja teda ka saavutada. Sest vaid nii suudan levitada sinu au, päästa oma hinge ja pälvida taevalikku palka, mille sa oled tõotanud neile, kes täidavad sinu tahtmist. Aamen.

Enne õppimist.

Püha Akviinost Toomas, koolide sõber, palu meile Jumalalt võitmatut usku, palavat kristlikku armastust, puhast elu ja hääd õppimistahet, Kristuse meie Issanda läbi. Aamen.

Vanemate ja omaste eest.

Jeesus, õnnista minu isa ja ema. Anna neile pikka ja õnnelikku elu, ja anna mulle armu nende vastu kõigiti hää olla, et ma sel kombel neile tasuksin nende armastust ja hoolt minu eest. Õnnista ka minu vendi ja õdesid ja kõiki, kellede eest ma olen kohustatud paluma. Anna neile kõik, mis sinu arvates on neile hää. Aamen.

Häätegijate eest.

Jumalik Õnnistegija, kõige hää tasuja, sa ise ütlesid: »Õndsad on halastajad, sest nad saavutavad halastuse.« Täida siis, ma palun sind innukalt, oma jumalik tõotus kõigi minu häätegijate juures, kas nad veel elavad või on juba surnud. Anna elavaile oma armu ja rikkalikku õnnistust; surnuid aga karasta nende piinades, kui nad kannatavad puhastustules, ja juhi neid varsti valgusele ja igavesele tasule. Seda ma palun sinult ülevoolava hüvituse pärast, mille sa tõid oma taevasele Isale ristil, ja mida ma ise sulle toon sel hetkel kõigi oma häätegijate eest. Aamen.

Hää surmatunni pärast.

Oh Jumal! »Inimesele on seatud kord surra, ja siis järgneb kohus.« Nii kõlab sinu jumalik sõna. Jah, sündigu sinu püha tahtmine, kus, millal ja kuidas sa tahad. Ainult seda armu palun sinult, elu Issand, et surm ei tabaks mind mittevalmistatuna nagu varas öösel. Ära võta mind maailmast, enne kui ma olen kustutanud kõik oma patud ja ennast teinud sinu armu vääriliseks. Oleks ju kole langeda sinu kätesse, raskete pattudega koormatud! Lase mind nii elada, et ma ei unustaks kõigis oma töis ja muredes, milleks ma olen maa pääl, kui lühike ja tagasikutsumatu on aeg, ja kui ruttu kaob kõik maine. Nii kaua kui on päev, tahan korda seada oma maja, sest oleks hirmus, kui peaksin alles viimsel tunnil sinu järele hüüdma. Säilita minus elavalt mõte, et ma pean vagalt elama, et õndsalt surra.

Isa, sinu armastus võitku minu südames hirmu viimse võitluse eest. Ilmu, minu Jeesus, ristil surevana minu kustuva pilgu ees ja hüüa mulle nagu röövlile sinu paremal käel: »Veel täna sa oled minu juures paradiisis.« Püha Vaim, valgusta ja kinnita mind, et ma jääksin püsivaks usus, elaksin tema õpetustele vastavalt ja kord sureksin sinu püha Kiriku elava liikmena. — Püha Maria, halastuse ema, pea mind minu elu viimsel silmapilgul kui oma last ja palu minu eest! — Püha kaitseingel, ole mulle abiks ja saada mind minu reisil igavikku, et ma õnnelikult jõuaksin oma matkamise sihini. Aamen.

Palveid kirikupühil.

Püha Ristija Johannese pühal (24. juunil).

Jumal, sa tegid meile tänase päeva püha Johannese sündimisega austamisvääriliseks. Anna oma rahvastele vaimuliku rõõmu armu ja juhi kõigi usklikkude südamed igavese õndsuse teele, Kristuse meie Issanda läbi. Aamen.

Pühade Peetruse ja Pauluse pühal (29. juunil).

Jumal, sa pühitsesid tänase päeva oma apostlite Peetruse ja Pauluse märtrisurmaga. Lase nüüd oma Kirikul kõiges nende õpetusi järgida, kellede läbi ta algas usu levitamist, Kristuse meie Issanda läbi. Aamen.

Issanda kalleima vere pühal (1. juulil).

Kõikvõimas igavene Jumal, sa määrasid oma ainusündinud Poja maailma Lunastajaks. Sa tahtsid tema verega end lasta lepitada. Lase meil nüüd, me palume sind, meie päästmise lunahinda pidulikult austada. Olgem kaitstud tema jõu läbi selle elu kannatusist maa pääl, nii et me taevas võiksime igavesti tema viljast rõõmu tunda, Kristuse meie Issanda läbi. Aamen.

Issanda muutmise pühal (6. aug.).

Jumal, oma Ainusündinu äraseletamisel sa kinnitasid usu saladused isade tunnistuse läbi ja tähistasid imeliselt täieliku lapsestamise häälega heledast pilvest. Nii tee meid oma helduses selle hiilguse kuninga kaaspärijaiks ja tema toreduse seltsilisiks. Aamen.

Püha pääingel Mihhaeli pühal (29. sept.).

Jumal, sa jagasid imelisel korraldusel inglitele ja inimestele nende teenistused. Anna oma helduses, et meie elu kaitstakse maa pääl nendelt, kes taevas seisavad igal ajal sulaseina sinu ees. Aamen.

Kaitseinglite pühal (2. okt.).

Jumal, sa saatsid oma väljendamatu targas ettenägemises täis heldust oma pühad inglid meie kaitseks. Anna meile meie alandliku anumise pääle armu, et me oleksime nende kaitse all igal ajal varjatud ja tohiksime rõõmutseda igavesti nende hulgas. Aamen.

Püha Jeesuslapse Teresia auks (3. okt.).

Väike Jeesuse lillekene, sa tõotasid Jeesuslapsele kõik tema tahtmist mööda teha ja seda teed käia, mis on temale meelepärane. Aita mind paluma õppida, nagu sina palvetasid, ja ka väiksemaid kohuseid rõõmuga täita armastusest Jeesuse vastu. Aamen.

Kõigile pühakuile (1. nov.).

Tänasel pühal tõstan oma meeled teie, äravalitud Jumala sõprade, poole. Te olete nüüd igavikus õndsad. Teie naudite nüüd kõike rõõmu suurimal mõõdul, te omate kõike, mida teie hinged ihaldavad. Teil on igavene püha, mis pakub seda taevalist aaret, mida ükski silm iial pole näinud ega kõrv kuulnud ega inimsüda iial tundnud. Ma rõõmustan teie õndsuse üle ja tänan Jumalat teie eelistuste ja taevaliste rõõmude eest. See on mulle suurimaks sooviks, teiega kord ühendatud olla. Seepärast hoidun patust ja tahan vooruse teel püsivalt sammuda. Kogu oma eluaeg tahan teid vaadelda, teid järele aimata, teid austada ja appi hüüda. Ärge lakake mind aitamast mu sihi saavutamisel. Teie, pühad patriarhid, prohvetid, apostlid, märtrid, tunnistlejad ja neitsid, teie pühakud koos, ma palun teid, saavutage mulle Jumalalt hädavajalikku armu, et ma agara kaasatöötamise kui ka alistuva kannatusega võitlen hääd võitlust, püsin lõpuni, võidan võidupalmid ja rõõmustan teiega igavesti Jumala juures. Aamen.

Kaitsepühaku auks.

Suur pühak, kelle nime ma kannan, kaitse mind ja palu minu eest, et ma sinu eeskujul ustavalt teeniksin Jumalat. Palu mulle Jumalalt armu ja neid voorusi, mis temale tegid sinu maapäälse elu nii meelepäraliseks, et ka mina neid tarvitaksin oma eluteel. Siis ma tohin Jumalat taevas sinuga igavesti kiita. Aamen.

Püha Franciscus Xaveriuse auks (3. dets.).

Imetlemisväärne pühak, sa jätsid maha kodu ja kõik, mis sulle oli armas, ja läksid kaugele neile õpetama meie Issandat ja usku, kes veel Jeesust ei tundnud. Palu mulle Jumala armu, et hoolitseksin oma hinge eest ja aitaksin ka teisi taeva tulla. Aamen.

Litaaniad

Litaaniad on ürgvana palvetusviis. Üksikud litaania hüüded on võetud kas Pühast Kirjast või Kiriku usuõpetusest või nad on üles kerkinud usklike vagast meelest. — Siin toome kõik viis litaaniat, mis Kirikult on hääks kiidetud ja lubatud ühiseks tarvitamiseks jumalateenistuses. — Kui hüüe on suunatud Jumala poole, siis vastame: »Halasta meie pääle«; kui aga pühakute poole, siis on vastus: »Palu (ge) meie eest«.

Litaania Jeesuse pühimale nimele.

Issand halasta
Kristus halasta
Issand halasta
Jeesus, kuule meid
Jeesus, võta meid kuulda
Jumal Isa taevast — halasta meie pääle
Jumal Poeg, maailma Lunastaja
Jumal Püha Vaim
Püha Kolmainsus, üks Jumal
Jeesus, elava Jumala Poeg
Jeesus, Isa hiilgus
Jeesus, igavese valguse sära
Jeesus, au kuningas
Jeesus, õigluse päike
Jeesus, Neitsi Maria Poeg
Armastatav Jeesus
Imeline Jeesus
Jeesus, vägev Jumal
Jeesus, igaviku Isa
Jeesus, kõrge nõu kuulutaja
Vägevaim Jeesus
Kannatlikem Jeesus

halasta meie pääle

Kuulekaim Jeesus
Jeesus, tasane ja südamest alandlik
Jeesus, karskuse armastaja
Jeesus, meie armastaja
Jeesus, rahu Jumal
Jeesus, elu algataja
Jeesus, vooruste eeskuju
Jeesus, hingede eest võitleja
Jeesus, meie Jumal
Jeesus, meie varjupaik
Jeesus, vaeste isa
Jeesus, usklike aare
Jeesus, hää karjane
Jeesus, tõeline valgus
Jeesus, igavene tarkus
Jeesus, piiritu häädus
Jeesus, meie tee ja elu
Jeesus, inglite rõõm
Jeesus, patriarhide kuningas
Jeesus, apostlite juhataja
Jeesus, evangelistide õpetaja
Jeesus, märtrite tugevus
Jeesus, tunnistlejate valgus
Jeesus, neitsite puhtus
Jeesus, kõigi pühakute kroon

halasta meie päale

Ole meile armuline — halasta meie päale, Jeesus
Ole meile armuline — võta meid kuulda, Jeesus
Kõigest kurjast — lunasta meid, Jeesus
Kõigest patust »
Oma vihast »
Kurja vaimu võrgutusist »
Ebakõlbluse vaimust »

Igavesest surmast
Oma virgutuste põlgusest
Oma püha lihakssaamise saladuse pärast
Oma sündimise pärast
Oma lapsepõlve pärast
Oma jumaliku elu pärast
Oma vaevade pärast
Oma surmaahastuse ja kannatuse pärast
Oma risti ja oma mahajäetuse pärast
Oma surmanõrkuse pärast
Oma surma ja matmise pärast
Oma ülestõusmise pärast
Oma taevaminemise pärast
Oma pühima Altarisakramendi seadmise pärast
Oma rõõmude pärast
Oma hiilguse pärast

Jumala Tall, kes maailma patud ära kannad — hoia meid, Jeesus.

Jumala Tall, kes maailma patud ära kannad — võta meid kuulda, Jeesus.

Jumala Tall, kes maailma patud ära kannad — halasta meie pääle, Jeesus.

Jeesus, kuule meid.

Jeesus, võta meid kuulda.

Palugem. Issand Jeesus Kristus, sa ütlesid: »Paluge, siis saate; otsige, siis leiate; koputage, siis avatakse teile.« Anna meile, kes sind palume, oma jumaliku armastuse tunnet, et sind kõigest südamest, sõna ja teoga armastame ega iialgi väsi sind kiitmast.

Anna meile, Issand, alatist kartust ja armastust sinu püha nime vastu; sest sa ei keela iialgi

oma abi neile, keda sa kinnitad oma püsivas armastuses, kes elad ja valitsed igavikust igavikuni. Aamen.

Litaania pühimale Jeesuse südamele.

Issand halasta
Kristus halasta
Issand halasta
Kristus, kuule meid
Kristus, võta meid kuulda
Jumal Isa taevast — halasta meie pääle (j. n. e.)
Jumal Poeg, maailma Lunastaja
Jumal Püha Vaim
Püha Kolmainsus, üks Jumal
Igavese Isa Poja, Jeesuse, süda
Jeesuse süda, Jumala Sõnaga olemuselt ühendatud
Jeesuse süda, neitsliku Ema rüpes Pühast Vaimust kujundatud
Jeesuse süda, lõpmatu majesteetlik
Jeesuse süda, Jumala püha tempel
Jeesuse süda, Kõrgeima telk
Jeesuse süda, Jumala koda ja taeva värav
Jeesuse süda, armastusest põlev kolle
Jeesuse süda, õigluse ja armastuse asupaik
Jeesuse süda, täis häädust ja armastust
Jeesuse süda, kõigi vooruste sügavik
Jeesuse süda, kõige kiituse väärilisim
Jeesuse süda, kõigi südamete kuningas ja keskus
Jeesuse süda, milles on kõik tarkuse ja teaduse varandused
Jeesuse süda, milles kogu jumaluse täius elab
Jeesuse süda, millest Isal on häämeel

Jeesuse süda, mille täiusest meie kõik oleme saanud
Jeesuse süda, igaveste kõrgustikkude igatsus
Jeesuse süda, kannatlik ja täis halastust
Jeesuse süda, rikas kõigile, kes sinu poole hüüavad
Jeesuse süda, elu ja pühaduse allikas
Jeesuse süda, lepitus meie pattude eest
Jeesuse süda, teotusega toidetud
Jeesuse süda, meie kuritegude pärast rõhutud
Jeesuse süda, kuulekaks jäänud surmani
Jeesuse süda, odaga läbistatud
Jeesuse süda, kõige lohutuse allikas
Jeesuse süda, meie elu ja ülestõusmine
Jeesuse süda, meie rahu ja meie lepitus
Jeesuse süda, ohvritall meie pattude eest
Jeesuse süda, nende õnnistus, kes sinule loodavad
Jeesuse süda, nende lootus, kes sinus surevad
Jeesuse süda, kõigi pühakute joovastus

Jumala Tall, kes maailma patud ära kannad — hoia meid, Issand.

Jumala Tall, kes maailma patud ära kannad — võta meid kuulda, Issand.

Jumala Tall, kes maailma patud ära kannad — halasta meie pääle.

Jeesus, tasane ja südamest alandlik.
Kujunda meie südamed oma südame järele.

Palugem. Kõikvõimas igavene Jumal, vaata oma armsa Poja südamele, tema kiitusele ja hüvitusele, mis ta patuste nimel sulle toob. Kingi neile, kes paluvad sinu halastust, armulikult andestust oma Poja Jeesuse Kristuse nimel, kes sinuga elab ja valitseb igavikust igavikuni. Aamen.

Loretto-litaania püha Neitsi Maria auks.

Kyrie eleison	Issand halasta
Christe eleison	Kristus halasta
Kyrie eleison	Issand halasta
Christe, audi nos	Kristus, kuule meid
Christe, exaudi nos	Kristus, võta meid kuulda
Pater de cælis Deus — miserere nobis	Jumal Isa taevast — halasta meie pääle (j.n.e.)
Fili, Redemptor mundi Deus	Jumal Poeg, maailma Lunastaja
Spiritus Sancte, Deus	Jumal Püha Vaim
Sancta Trinitas, unus Deus	Püha Kolmainsus, üks Jumal
Sancta Maria — ora pro nobis	Püha Maria — palu meie eest (j.n.e.)
Sancta Dei Genetrix	Jumala püha Sünnitaja
Sancta Virgo virginum	Püha neitsite Neitsi
Mater Christi	Kristuse Ema
Mater divinæ gratiæ	Jumaliku armu Ema
Mater purissima	Puhtaim Ema
Mater castissima	Karskeim Ema
Mater inviolata	Haavamatu Ema
Mater intemerata	Puutumatu Ema
Mater amabilis	Armastatav Ema
Mater admirabilis	Imeline Ema
Mater boni consilii	Hää nõu Ema
Mater Creatoris	Looja Ema
Mater Salvatoris	Lunastaja Ema
Virgo prudentissima	Targim Neitsi
Virgo veneranda	Austatav Neitsi

Virgo prædicanda	Ülistatav Neitsi
Virgo potens	Vägev Neitsi
Virgo clemens	Helde Neitsi
Virgo fidelis	Ustav Neitsi
Speculum justitiæ	Õigluse peegel
Sedes sapientiæ	Tarkuse troon
Causa nostræ lætitiæ	Meie rõõmu põhjus
Vas spirituale	Vaimulik vaas
Vas honorabile	Auväärne vaas
Vas insigne devotionis	Üllas harduse vaas
Rosa mystica	Taevalik roos
Turris Davidica	Davidi torn
Turris eburnea	Eburne torn
Domus aurea	Kuldne koda
Fœderis arca	Seaduse laegas
Janua cæli	Taeva värav
Stella matutina	Koidutäht
Salus infirmorum	Haigete kosutus
Refugium peccatorum	Patuste varjupaik
Consolatrix afflictorum	Kurbade lohutaja
Auxilium christianorum	Kristlaste abi
Regina angelorum	Inglite kuninganna
Regina patriarcharum	Patriarhide kuninganna
Regina prophetarum	Prohvetite kuninganna
Regina apostolorum	Apostlite kuninganna
Regina martyrum	Märtrite kuninganna
Regina confessorum	Tunnistlejate kuninganna
Regina virginum	Neitsite kuninganna
Regina sanctorum omnium	Kõigi pühakute kuninganna

Regina sine labe originali concepta

Pärispatuta saadud kuninganna

Regina sacratissimi rosarii

Püha roosipärja kuninganna

Regina pacis

Rahu kuninganna

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi — parce nobis, Domine.

Jumala Tall, kes maailma patud ära kannad — hoia meid, Issand.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi — exaudi nos, Domine.

Jumala Tall, kes maailma patud ära kannad — võta meid kuulda, Issand

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi — miserere nobis.

Jumala Tall, kes maailma patud ära kannad — halasta meie pääle.

Ora pro nobis, sancta Dei Genetrix.

Palu meie eest, püha Jumalasünnitaja.

Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

Et me Kristuse tõotusi väärikseme.

Oremus. Concede nos famulos tuos, quæsumus, Domine Deus, perpetua mentis et corporis sanitate gaudere et gloriosa beatæ Mariæ semper Virginis intercessione a præsenti liberari tristitia et æterna perfrui lætitia. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Palugem. Me palume sind, Issand Jumal, lase meil, oma sulastel, kestvast vaimu ja ihu tervisest rõõmu tunda ja õndsa, alati Neitsi, Maria eestkostmise läbi oleviku kurvastusest vabastuda ja igaviku rõõmu maitsta, Kristuse meie Issanda läbi. Aamen.

Litaania pühale Joosepile.

Issand halasta
Kristus halasta
Issand halasta
Kristus, kuule meid
Kristus, võta meid kuulda
Jumal Isa taevast — halasta meie pääle (j. n. e.)
Jumal Poeg, maailma Lunastaja
Jumal Püha Vaim
Püha Kolmainsus, üks Jumal
Püha Maria — palu meie eest (j. n. e.)
Püha Joosep
Aurikas Davidi võsu
Patriarhide valgus
Jumalasünnitaja peigmees
Neitsi karske kaitsja
Jumala Poja kasuisa
Agar Kristuse kaitsja
Püha perekonna juhataja
Õiglasim Joosep
Karskeim Joosep
Targim Joosep
Vapraim Joosep
Kuulekaim Joosep
Ustavaim Joosep
Kannatlikkuse peegel
Vaesuse armastaja
Tööliste eeskuju
Koduse elu ehe
Neitsite kaitsja
Perekondade sammas
Rõhutute lohutus
Haigete lootus
Surijate eestkostja
Kurjade vaimude kohutus
Püha Kiriku valvaja

Jumala Tall, kes maailma patud ära kannad — hoia meid, Issand.

Jumala Tall, kes maailma patud ära kannad — võta meid kuulda, Issand.

Jumala Tall, kes maailma patud ära kannad — halasta meie pääle.

Ta pani tema isandaks oma koja üle.

Ja vürstiks kogu oma varanduse üle.

Palugem. Jumal, sina suvatsesid oma väljendamatus ettenägemises püha Joosepit valida oma pühima Ema peigmeheks. Me palume, anna, et me väärikisime omandada eestkostjana taevas, keda me austame oma kaitsjana maa pääl, kes elad ja valitsed igavikust igavikuni. Aamen.

Litaania kõigile pühakuile.

See on vanim litaania ja ta esineb sageli kiriklike pühitsemiste ja õnnistamiste puhul, näiteks preestriks- ja piiskopikspühitsemisel, kiriku ja ristimisvee pühitsemisel. Eriti on see litaania tarvitamisel ristikäikudel ja põldude õnnistamisel. Ka on soovitav litaaniat võtta hommikupalveks või hommikuseks vaatluseks.

Kyrie eleison	Issand halasta
Christe eleison	Kristus halasta
Kyrie eleison	Issand halasta
Christe, audi nos	Kristus, kuule meid
Christe, exaudi nos	Kristus, võta meid kuulda
Pater de cælis Deus — miserere nobis	Jumal Isa taevast — halasta meie pääle (j. n. e.)
Fili, Redemptor mundi Deus	Jumal Poeg, maailma Lunastaja
Spiritus Sancte, Deus	Jumal Püha Vaim
Sancta Trinitas, unus Deus	Püha Kolmainsus, üks Jumal
Sancta Maria — **ora(te) pro nobis**	Püha Maria — **palu(ge) meie eest**
Sancta Dei Genetrix	Jumala püha Sünnitaja
Sancta Virgo virginum	Püha neitsite Neitsi

Sancte Michael	Püha Mihhael
Sancte Gabriel	Püha Gabriel
Sancte Raphael	Püha Rafael
Omnes sancti angeli et archangeli	Kõik pühad inglid ja pääinglid
Omnes sancti beatorum spirituum ordines	Kõik pühad õndsate koorid
Sancte Joannes Baptista	Püha Ristija Johannes
Sancte Joseph	Püha Joosep
Omnes sancti patriarchæ et prophetæ	Kõik pühad patriarhid ja prohvetid
Sancte Petre	Püha Peetrus
Sancte Paule	Püha Paulus
Sancte Andrea	Püha Andreas
Sancte Jacobe	Püha Jakobus
Sancte Joannes	Püha Johannes
Sancte Thoma	Püha Toomas
Sancte Jacobe	Püha Jakobus
Sancte Philippe	Püha Filippus
Sancte Bartholomæe	Püha Bartolomeus
Sancte Matthæe	Püha Matteus
Sancte Simon	Püha Siimon
Sancte Thaddæe	Püha Taddeus
Sancte Matthia	Püha Mattias
Sancte Barnaba	Püha Barnabas
Sancte Luca	Püha Luukas
Sancte Marce	Püha Markus
Omnes sancti apostoli et evangelistæ	Kõik pühad apostlid ja evangelistid
Omnes sancti discipuli Domini	Kõik pühad Issanda jüngrid
Omnes sancti Innocentes	Kõik pühad süütud lap= [sed

Sancte Stephane	Püha Stefanus
Sancte Laurenti	Püha Laurentius
Sancte Vincenti	Püha Vincentius
Sancti Fabiane et Sebastiane	Pühad Fabianus ja Sebastianus
Sancti Joannes et Paule	Pühad Johannes ja Paulus
Sancti Cosma et Damiane	Pühad Kosmas ja Damianus
Sancti Gervasi et Protasi	Pühad Gervasius ja Protasius
Omnes sancti martyres	Kõik pühad märtrid
Sancte Silvester	Püha Silvester
Sancte Gregori	Püha Gregorius
Sancte Ambrosi	Püha Ambrosius
Sancte Augustine	Püha Augustinus
Sancte Hieronyme	Püha Hieronümus
Sancte Martine	Püha Martinus
Sancte Nicolae	Püha Nikolaus
Omnes sancti pontifices et confessores	Kõik pühad piiskopid ja tunnistlejad
Omnes sancti doctores	Kõik pühad Kiriku õpetajad
Sancte Antoni	Püha Antonius
Sancte Benedicte	Püha Benedictus
Sancte Bernarde	Püha Bernardus
Sancte Dominice	Püha Dominicus
Sancte Francisce	Püha Franciscus
Omnes sancti sacerdotes et levitæ	Kõik pühad preestrid ja leevitid
Omnes sancti monachi et eremitæ	Kõik pühad mungad ja üksiklased

Sancta Maria Magdalena	Püha Maria Magdalena
Sancta Agatha	Püha Agata
Sancta Lucia	Püha Lucia
Sancta Agnes	Püha Agnes
Sancta Cæcilia	Püha Cäcilia
Sancta Catharina	Püha Katarina
Sancta Anastasia	Püha Anastasia
Omnes sanctæ virgines et viduæ	Kõik pühad neitsid ja lesed
Omnes sancti et sanctæ Dei — intercedite pro nobis.	Kõik pühad Jumala mehed ja naised — kostke meie eest.
Propitius esto — parce nobis, Domine.	Ole meile armuline — hoia meid, Issand.
Propitius esto — exaudi nos, Domine.	Ole meile armuline — võta meid kuulda, Issand.
Ab omni malo — **libera nos, Domine**	Kõigest kurjast — **lunasta meid, Issand**
Ab omni peccato	Kõigest patust
Ab ira tua	Oma vihast
A subitanea et improvisa morte	Äkilisest ja ettenägematust surmast
Ab insidiis diaboli	Kurja vaimu võrgutusist
Ab ira et odio et omni mala voluntate	Vihast, vihkamisest ja kõigest kurjast tahtmisest
A spiritu fornicationis	Ebakõlbluse vaimust
A fulgure et tempestate	Välgust ja tormist [sest
A flagello terræmotus	Maavärisemise nuhtlu=
A peste, fame et bello	Katkust, näljast ja sõjast
A morte perpetua	Igavesest surmast

Per mysterium sanctæ incarnationis tuæ
Per adventum tuum
Per nativitatem tuam
Per baptismum et sanctum jejunium tuum
Per crucem et passionem tuam
Per mortem et sepulturam tuam
Per sanctam resurrectionem tuam
Per admirabilem ascensionem tuam
Per adventum Spiritus Sancti Paracliti
In die judicii
Peccatores — **te rogamus, audi nos**
Ut nobis parcas
Ut nobis indulgeas
Ut ad veram pœnitentiam nos perducere digneris
Ut Ecclesiam tuam sanctam regere et conservare digneris
Ut domnum apostolicum et omnes ecclesiasticos ordines in sancta religione conservare digneris

Oma püha lihakssaamise saladuse pärast
Oma tulemise pärast
Oma sündimise pärast
Oma ristimise ja püha paastumise pärast
Oma risti ja kannatuse pärast
Oma surma ja matmise pärast
Oma püha ülestõusmise pärast
Oma imelise taevaminemise pärast
Püha Lohutaja Vaimu tulemise pärast
Kohtu päeval
Meie, patused — **me palume sind, kuule meid**
Et sa meid hoiaksid
Et sa meile andestaksid
Et sa meid tõelisele kahetsusele pööraksid

Et sa oma püha Kirikut valitseksid ja säilitaksid
Et sa apostlikku ülemkarjast ja kogu kirklikku seisust pühas usus hoiaksid

Ut inimicos sanctæ Ecclesiæ humiliare digneris

Et sa püha Kiriku vaenlasi alandaksid

Ut regibus et principibus christianis pacem et veram concordiam donare digneris

Et sa kristlikele kuningaile ja valitsejaile rahu ja tõsist üksmeelt kingiksid

Ut cuncto populo christiano pacem et unitatem largiri digneris

Et sa tervele ristirahvale rahu ja ühtlust kingiksid

Ut omnes errantes ad unitatem Ecclesiæ revocare, et infideles universos ad evangelii lumen perducere digneris

Et sa kõik eksijad Kiriku ühtlusesse, ja kõik uskmatud evangeeliumi valgusele viiksid

Ut nosmetipsos in tuo sancto servitio confortare et conservare digneris

Et sa meid oma pühas teenistuses kinnitaksid ja hoiaksid

Ut mentes nostras ad cælestia desideria erigas

Et sa meie meeli taevase ihaldusega täidaksid

Ut omnibus benefactoribus nostris sempiterna bona retribuas

Et sa kõigile meie häätegijaile igaveste hüvedega tasuksid

Ut animas nostras, fratrum, propinquorum et benefactorum nostrorum ab æterna damnatione eripias

Et sa meie, meie vendade, sugulaste ja häätegijate hingi igavesest hukatusest hoiaksid

Ut fructus terræ dare et conservare digneris

Et sa maavilja anda ja hoida võtaksid

Ut omnibus fidelibus defunctis requiem æternam donare dignerisUt nos exaudire dignerisFili Dei	Et sa kõigile lahkunud usklikele igavest puhkust kingiksid Et sa meid kuulda võtaksid Jumala Poeg
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi — parce nobis, Domine.	Jumala Tall, kes maailma patud ära kannad — hoia meid, Issand.
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi — exaudi nos, Domine.	Jumala Tall, kes maailma patud ära kannad — võta meid kuulda,Issand
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi — miserere nobis.	Jumala Tall, kes maailma patud ära kannad — halasta meie pääle.
Christe, audi nos Chiste, exaudi nos Kyrie eleison Christe eleison Kyrie eleison.	Kristus, kuule meid Kristus, võta meid Issand halasta [kuulda Kristus halasta Issand halasta.
Pater noster . . .	Meie Isa . . . (vaikides)
Et ne nos inducas in tentationem.	Ära saada meid kiusatusse
Sed libera nos a malo.	Vaid päästa meid kurjast.

Davidi laul 69.

Jumal, mõtle mind aidata; / Issand, rutta mind aitama.

Punastagu ja häbistatagu, / kes püüavad mu hinge.

Punastades taganegu, / kes mulle kurja soovivad.

Peagi taganegu punastades, / kes mulle ütlevad: Paras, paras.

Hõisaku ja rõõmutsegu sinus, kes sind otsivad; / ja ütelgu ikka: »Kiidetud olgu Issand«, need, kes armastavad sinu õnnistust.

Mina olen vilets ja vaene: / Jumal, aita mind.

Minu aitaja ja mu päästja oled sina: / Issand, ära viivita.

Au olgu Isale ja Pojale / ja Pühale Vaimule.

Nii kui oli alguses, olgu nüüd, / alati ja igavesti. Aamen.

Salvos fac servos tuos.	Aita oma sulaseid.
Deus meus, sperantes in te.	Mu Jumal, kes sinule loodavad.
Esto nobis, Domine, turris fortitudinis.	Ole meile, Issand, kindlaks torniks.
A facie inimici.	Vaenlase vastu.
Nihil proficiat inimicus in nobis.	Midagi ärgu saavutagu vaenlane meis.
Et filius iniquitatis non apponat nocere nobis.	Ega ülekohtune julgegu meile kahju teha.
Domine, non secundum peccata nostra facias nobis.	Issand, ära tee meile meie patte mööda.
Neque secundum iniquitates nostras retribuas nobis.	Ega tasu meile meie kuritegude järele.
Oremus pro pontifice nostro . . .	Palugem oma paavst . . . eest.

Dominus conservet eum et vivificet eum et beatum faciat eum in terra, et non tradat eum in animam inimicorum ejus.

Oremus pro benefactoribus nostris.

Retribuere dignare, Domine, omnibus nobis bona facientibus propter nomen tuum vitam æternam. Amen.

Oremus pro fidelibus defunctis.

Requiem æternam dona eis, Domine, et lux perpetua luceat eis.

Requiescant in pace.

Amen.

Pro fratribus nostris absentibus.

Salvos fac servos tuos, Deus meus, sperantes in te.

Mitte eis, Domine, auxilium de sancto.

Et de Sion tuere eos.

Domine, exaudi orationem meam.

Et clamor meus ad te veniat.

Issand hoidku teda, elustagu teda ja tehku ta õndsaks juba maa pääl, ja ärgu andku teda tema vaenlaste meelevalda.

Palugem oma häätegijate eest.

Issand, tasu kõigile, kes meile teevad hääd sinu nime pärast, igavese eluga. Aamen.

Palugem surnud usklikkude eest.

Igavene puhkus anna neile, Issand, ja igavene valgus paistku neile.

Nad puhaku rahus.

Aamen.

Palugem oma eemalviibivate vendade eest.

Jumal, aita oma sulaseid, kes sinule loodavad.

Issand, saada neile abi oma pühast paigast.

Ja kaitse neid Siionist.

Issand, võta kuulda mu palve.

Ja lase mu hüüdmine enda juure tulla.

(Dominus vobiscum.) | (P. Issand olgu teiega.)
(Et cum spiritu tuo.) | (K. Ja sinu vaimuga.)

Palugem. Jumal, kellele on alati omane halastus ja arm, võta meie alandlik palve armulikult vastu, ja meid ning kõiki sinu sulaseid, keda patu ahel seob, vabastagu heldelt sinu arm ja halastus.

Me palume sind, Issand, võta meie alandlik palve kuulda ja halasta meie pääle, kes sulle tunnistame oma patud, ja kingi meile ühtlasi andestust ja rahu.

Issand, näita meile armulikult oma kirjeldamatut halastust; vabasta meid kõigist pattudest ja pööra ära nuhtlus, mis me nende eest pälvime.

Jumal, kes süüst haavud ja nähes meeleparandust jälle ära lepid, vaata armulikult oma alandliku rahva palvele ja pööra meist ära oma viha piits, mis me oma pattude pärast oleme teeninud.

Kõikvõimas igavene Jumal, ole armuline oma sulase paavst ... vastu ja juhi teda oma helduses igavese õnnistuse teele, et ta sinu armuga seda ihaldaks, mis sulle meeldib, ja kogu jõuga täidaks.

Jumal, kellelt tulevad pühad ihaldused, hääd nõuanded ja õiged teod, anna oma sulastele rahu, mida maailm ei suuda anda, et meie südamed sinu käskudele alistuksid ja meie päevad sinu kaitsel oleksid vaenlase hirmust vabad ja rahulikud.

Süüta Püha Vaimu tulega meie südamed ja meie neerud, Issand, et me sind karske ihuga teeniksime ja puhta südamega sulle meeldiksime.

Jumal, kõigi usklike Looja ja Lunastaja, anna oma sulaste ja ümmardajate hingedele kõigi pattude andestus, et nad võiksid kustutust, mis nad ikka on soovinud, vagade palvetega kätte saada.

Me palume sind, Jumal, tule kõigile meie toiminguile armulikult vastu ja saada neid oma abiga, et kõik meie palve ja tegevus algaks ikka sinuga ja sinuga alatud jõuaks ka lõpule.

Kõikvõimas igavene Jumal, sa valitsed elavate ja surnute üle ja halastad kõigi pääle, kelledest sa ette tead, et nad usu ja tegude järele saavad sinu omadeks. — Me palume sind alandlikult, et need, kellede eest paluda me oleme ette võtnud, — elagu nad veel ses maailmas või olgu nad juba siit lahkunud, — kõigi sinu pühakute eestpalve läbi saaksid sinu armuliku helduse järele kõigi pattude andestuse. — Meie Issanda Jeesuse Kristuse, sinu Poja, läbi, kes sinuga elab ja valitseb Püha Vaimu ühenduses, Jumal igavikust igavikuni. Aamen.

(Dominus vobiscum.)	(P. Issand olgu teiega.)
(Et cum spiritu tuo.)	(K. Ja sinu vaimuga.)
Domine, exaudi orationem meam.	Issand, võta kuulda mu palve.
Et clamor meus ad te veniat.	Ja lase mu hüüdmine enda juure tulla.

Exaudiat nos omnipotens et misericors Dominus. Amen.	Võtku kuulda meid kõikvõimas ja halastaja Jumal. Aamen.
Et fidelium animæ per misericordiam Dei requiescant in pace. Amen.	Ja usklike hinged puhaku rahus Jumala halastuse läbi. Aamen.

Hümne.

1. **Miserere:** Davidi laul 50 »Halasta«, vt. lhk. 328.

2. **De profundis:** Davidi laul 129 »Sügavikust«, lhk. 5.

3. **Laudate:** Davidi laul 116.

Laudate Dominum omnes gentes, / laudate eum omnes populi.	Kiitke Issandat kõik rahvad, / kiitke teda kõik rahvapõlved.
Quoniam confirmata est super nos misericordia ejus, / et veritas Domini manet in æternum.	Sest tema halastus on kinnitatud meie üle, / ja Issanda tõde jääb igaveseks.
Gloria Patri et Filio / et Spiritui Sancto.	Au olgu Isale ja Pojale / ja Pühale Vaimule.
Sicut erat in principio, et nunc et semper, / et in sæcula sæculorum. Amen.	Nii kui oli alguses, olgu nüüd, / alati ja igavesti. Aamen.

4. **Benedictus:** Sahharia kiidulaul (Lk 1, 68—79), lhk. 330.

5. **Magnificat:** Püha Neitsi Maria kiidulaul (Lk 1, 46—55)

1. Magnificat / anima mea Dominum.	Mu hing ülistab / väga Issandat.
2. Et exsultavit spiritus meus / in Deo, salutari meo.	Ja mu vaim hõiskab Jumalas, / minu Õnnistegijas.
3. Quia respexit humilitatem ancillæ suæ: / ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes.	Sest tema vaatas oma ümmardaja alandusele: / vaata, sest ajast kõik rahvapõlved kiidavad mind õndsaks.

4. Quia fecit mihi magna, qui potens est, / et sanctum nomen ejus.

5. Et misericordia ejus a progenie in progenies / timentibus eum.

6. Fecit potentiam in brachio suo, / dispersit superbos mente cordis sui.

7. Deposuit potentes de sede, / et exaltavit humiles.

8. Esurientes implevit bonis, / et divites dimisit inanes.

9. Suscepit Israel, puerum suum, / recordatus misericordiæ suæ.

10. Sicut locutus est ad patres nostros, / Abraham et semini ejus in sæcula.

Gloria Patri et Filio / et Spiritui Sancto.

Sicut erat in principio, et nunc et semper, / et in sæcula sæculorum. Amen.

Suurt on teinud mulle Vägev, / ja tema nimi on püha.

Tema halastus kestab põlvest põlveni / neile, kes teda kardavad.

Tema tegutseb võimsalt oma käega, / alandab, kes kõrgid südamest.

Tema tõukab võimutsejaid aujärjelt, / ja ülendab alandlikke.

Näljaseid ta täidab hüvedega; / rikkaid ta laseb tühjalt minna.

Ta võttis vastu oma sulase Iisraeli, / mäletades oma halastust

Abrahami ja tema järglaste vastu igavesti, / nagu ta tõotas meie isadele.

Au olgu Isale ja Pojale / ja Pühale Vaimule.

Nii kui oli alguses, olgu nüüd, / alati ja igavesti. Aamen.

6. Te Deum.

Te Deum laudamus, / te Dominum confitemur.

Te æternum Patrem / omnis terra veneratur.

Tibi omnes angeli, / tibi cæli et universæ potestates.

Tibi Cherubim et Seraphim, / incessabili voce proclamant.

Sanctus,

Sanctus,

Sanctus, / Dominus Deus Sabaoth.

Sind, Jumal, kiidame, / sind, Issand, tunnistame.

Sind, igavest Isa, / austab kõik maa.

Sulle kõik inglid, / sulle taevad ja kõik võimud,

Sulle keerubid ja seeravid / hüüavad lakkamata.

Püha,

Püha,

Püha / on Issand, vägede Jumal.

Pleni sunt cæli et terra / majestatis gloriæ tuæ.
Te gloriosus / apostolorum chorus.
Te prophetarum / laudabilis numerus.
Te martyrum candidatus / laudat exercitus.
Te per orbem terrarum / sancta confitetur Ecclesia
Patrem / immensæ majestatis,
Venerandum tuum verum / et unicum Filium,
Sanctum quoque / Paraclitum Spiritum.
Tu rex gloriæ, / Christe.
Tu Patris / sempiternus es Filius.
Tu ad liberandum suscepturus hominem / non horruisti virginis uterum.
Tu devicto mortis aculeo / aperuisti credentibus regna cælorum.
Tu ad dexteram Dei sedes / in gloria Patris.
Judex crederis / esse venturus.

Te ergo quæsumus, tuis famulis subveni, / quos pretioso sanguine redemisti.
Æterna fac cum sanctis tuis / in gloria numerari.
Salvum fac populum tuum, Domine, / et benedic hæreditati tuæ.
Et rege eos, / et extolle illos usque in æternum.

Taevas ja maa / on sinu majesteedi au täis.
Sind kiidab aurikas / apostlite koor.
Sind kiiduväärne / prohvetite hulk.
Sind kiidab hiilgav / märtrite vägi.
Sind tunnistab püha Kirik / tervel maakeral
Mõõtmatu majesteetlikuks / Isaks,
Sinu auväärset tõelist / ja ainsat Poega,
Samuti Lohutajat / Püha Vaimu.
Sina aukuningas, / Kristus.
Sina oled / Isa igavene Poeg.
Võttes enda pääle inimese vabastamise / sa ei kohkunud Neitsi rüpest.
Võitnud surma astla / sa avasid usklikele taevariigi.

Sa istud Jumala paremal käel / Isa hiilguses.
Sind usume / kohtumõistjana tulevat.
(järgmist salmi lauldakse põlvitades:)
Seepärast palume sind, aita oma sulaseid, / kelle sa lunastasid oma kalli verega.
Lase meid oma pühakutega loetud olla / igavesse ausse.
Päästa oma rahvast, Issand, / ja õnnista oma pärandust.

Valitse / ja hoia neid igavesti.

Per singulos dies / benedicimus te.

Igal päeval / me ülistame sind.

Et laudamus nomen tuum in sæculum / et in sæculum sæculi.

Ja kiidame su nime igavesti / ja aegade lõpuni.

Dignare, Domine, die isto / sine peccato nos custodire.

Issand, hoia meid armulikult / sel päeval patust.

Miserere nostri, Domine, / miserere nostri.

Halasta meie pääle, Issand,/ halasta meie pääle.

Fiat misericordia tua, Domine, super nos, / quemadmodum speravimus in te.

Tulgu sinu halastus meie pääle, Issand, / nii kui lootsime sinule.

In te, Domine, speravi, / non confundar in æternum.

Issand, sinule lootsin: / Ära jäta mind häbisse igavesti.

Benedicamus Patrem et Filium cum Sancto Spiritu.

Ülistagem Isa ja Poega ühes Püha Vaimuga.

Laudemus et superexaltemus eum in sæcula.

Kiitkem ja tõstkem teda suureks / igavesti.

Benedictus es, Domine, in firmamento cæli.

Ülistatud oled, Issand, taeva laotuses.

Et laudabilis et gloriosus et superexaltatus in sæcula.

Ja kiiduväärne ja aurikas / ja suureks tõstetud igavikus.

Domine, exaudi orationem meam.

Issand, võta kuulda mu palve.

Et clamor meus ad te veniat.

Ja lase mu hüüdmine enda juure tulla.

Dominus vobiscum.

Issand olgu teiega.

Et cum spiritu tuo.

Ja sinu vaimuga.

Palugem. Jumal, sinu halastus on määratu ja sinu hääduse vara on otsatu. Me täname sinu heldeimat majesteeti kätte saadud annete eest. Ühtlasi anume alati sinu heldust: Kuna sa annetad meie palvete järele, mida me palume, siis ära jäta meid maha, vaid valmista meid igavesele tasule, Kristuse meie Issanda läbi. Aamen.

7. Veni Creator.

Veni Creator Spiritus,
Mentes tuorum visita,
Imple superna gratia,
Quæ tu creasti pectora.

Qui diceris Paraclitus
Altissimi donum Dei,
Fons vivus, ignis, caritas,
Et spiritalis unctio.

Tu septiformis munere
Digitus paternæ dexteræ,
Tu rite promissum Patris,
Sermone ditans guttura.

Accende lumen sensibus,
Infunde amorem cordibus,
Infirma nostri corporis
Virtute firmans perpeti.

Hostem repellas longius,
Pacemque dones protinus,
Ductore sic te prævio
Vitemus omne noxium.

Per te sciamus da Patrem,
Noscamus atque Filium,
Teque utriusque Spiritum
Credamus omni tempore.

Deo Patri sit gloria
Et Filio, qui a mortuis
Surrexit, ac Paraclito
In sæculorum sæcula.
Amen.

Emitte spiritum tuum et creabuntur.
Et renovabis faciem terræ.

Oo Looja Vaim, nüüd hin-
Su lastel tule kõigile; [gesse
Meid kõiki täida armuga,
Mis oma väel loonud sa.

Sind kutsutakse Trööstijaks
Ja armupandiks kallimaks.
Sa elukaev, arm, valgustus
Ja kõrgeim hinge varandus.

Sa seitsmekordne kingitus,
Ja Isa sõrm; su juhatus
Me keeli paneb rääkima:
Nii Isa tõotust täidad sa.

Su valgust ise süüta meis
Ja armuleeki südameis:
Me ihu nõtrust kinnita
Su väes igal ajal ka.

Löö vaenlast taganema sa,
Su rahu võta jagada.
Meid juhi nii, et sinu väes
Me põgeneme kurja eest.

Tee, et su läbi Poega me
Ja Isa ära tunneme
Ja sind, kui Vaimu mõlemist,
Ka usuksime igavest.

Au Jumalale Isale
Ja tema tõusnud Pojale,
Ka Pühal Vaimul, Trööstijal,
Au, kiitus olgu igal ajal.
Aamen.

Saada välja oma vaimu ja kõik luuakse uuesti.
Ja sa uuendad maailma palge..

Palugem. Jumal, Püha Vaimu valgustamisega sa oled õpetanud usklike südameid. Anna meile selles Vaimus õigest aru saada ja alati tema lohutusest rõõmutseda, Kristuse meie Issanda läbi. Aamen.

8. Pange lingua.

Õpetusest, et Jeesus on tõesti ligi pühimas Sakramendis, lähtub ilus ja püha komme, teda pühimas Sakramendis austada, külastada ja kummardada. Seepärast antakse, eriti kõrgeimail pühil, õnnistus pühima Sakramendiga, kas monstrantsis või ciboriumis (armulauakarikas). Kristlase aukohustus, isegi tema usuelu tunnus on, osa võtta sellest avalikust kummardamisest.

Enne pühima Sakramendi väljapanekut lauldakse »Pange lingua« või teine vastav laul (ladina või rahvakeeles). — Enne õnnistamist aga iga kord: »Tantum ergo — Genitori«.

Pange, lingua, glori-
Corporis mysterium [osi
Sanguinisque pretiosi,
Quem in mundi pretium
Fructus ventris generosi
Rex effudit gentium.

Nobis datus, nobis natus
Ex intacta Virgine,
Et in mundo conversatus,
Sparso verbi semine
Sui moras incolatus
Miro clausit ordine.

In supremæ nocte cœnæ
Recumbens cum fratribus,
Observata lege plene
Cibis in legalibus,
Cibum turbæ duodenæ
Se dat suis manibus.

Verbum caro, panem verum
Verbo carnem efficit:
Fitque sanguis Christi merum:
Et si sensus deficit,
Ad firmandum cor sincerum
Sola fides sufficit.

Kiitke, keeled, üliaulist
Sakramendi saladust,
Verd ja ihu ülikallist,
Hindamatut lunastust,
Puhta ihu vilja kaunist,
Kuninglikku kingitust.

Meile antud, sünnitatud
Puutumatust Neitsist ta,
Ning maailma läkitatud
Sõna seemet külvama,
On meil endast järel' jätnud
Imeväärset seadlust ta.

Püha õhtusööma ajal
Jüngritega viibides,
Käsku täites Lunastaja,
Toitu neile jagades
Seadis uue söömaaja,
Ennast andes oma käest.

Lihakssaanud Sõna leiba
Muudab ihuks sõnaga;
Jeesu ihus, veres leida
On meil armu lõpmata.
Kuigi meel ei mõista seda,
Süda suudab uskuda.

Tantum ergo Sacramentum
Veneremur cernui; [tum
Et antiquum documen=
Novo cedat ritui. [tum
Præstet fides supplemen=
Sensuum defectui.

Genitori Genitoque
Laus et jubilatio, [que
Salus, honor, virtus quo=
Sit et benedictio.
Procedenti ab utroque
Compar sit laudatio.
Amen.

Panem de cælo præ=
stitisti eis.

Omne delectamentum
in se habentem.

Oremus. Deus, qui nobis sub Sacramento mirabili passionis tuæ memoriam reliquisti, tribue, quæsumus, ita nos corporis et sanguinis tui sacra mysteria venerari, ut redemptionis tuæ fructum in nobis jugiter sentiamus, qui vivis et regnas in sæcula sæculorum. Amen.

Sest nii kõrget Sakramenti

Kõigest väest austagem.
Lepingul, mis vanast anti,
Lõpp on uues seaduses.
Meeled, ärge nõudke panti:
Pant on kindla usu sees.

Sünnitajal', Sünnitatul',
Vaimul', kes neist välja läeb,
Kolmel' üheks ühendatul'
Au ja kiitust anda tä'ib
Tema rahval, lunastatul,
Kes ta poole hüüda võib.
Aamen.

Leiba taevast sa andsid neile.

Mis endas sisaldab kõik rõõmu.

Palugem. Jumal, imelises Sakramendis sa jätsid meile järele oma kannatuse mälestuse. Me palume, lase meil sinu ihu ja vere pühi saladusi nõnda austada, et me endis alaliselt tunneksime sinu lunastuse vilja, kes elad ja valitsed igavikust igavikuni. Aamen.

9. Kuningas Kristusele.

1. Kuningas, Golgatal valasid vere; Rahuvürst, avasid armude mere: / Valusas võitluses surma sa köitsid; hüljatult Isast meil kodumaa võitsid. / Vendadeks rahvad on Golgatal saanud, Golgata kaudu viib rahule tee: / Golgatal rahvused relvad on heitnud, Kuningas kõigil on siin ühine.

(Refrään:) Las koondub meie maleva, las hümnus tõuseb tormama, / Las ärkab Maarjamaa! Ärka, Maarjamaa! / Meil Kristus olgu Kuningaks, Maria meie emandaks! / Üles, võitlema! Üles, võitlema!

2. Südames tunneme ülimat tõde: Kristuses usklikud vend on ja õde! / Golgata risti all ühendust loome: Ülima Kuninga käsu säält toome: / »Isa, ma tahan, et üheks nad saavad: armastus kogugu Kiriku neid! / Nähtava riigi nad Kirikus loovad: ühine usk seob nende südameid.«

3. Kõnnime kodumaa nurmede üle, mõtleme kadunud aegade pääle: / Harduses niiskuvad silmad, ja süda mäletab lahkunud põlvede häda! / Aegade udu seest paistavad nemad, kellele vapiks sai Kristuse rist: / Märtrite kujud, nii taevalikkenad, kutsuvad meidki truiks sõdureiks!

4. Kuninga sõdureiks tahame minna, asuda Kuninga kaljusse linna! / Möllaku maailmas tormised ajad: Kuninga linna ei kõiguta nemad! / Rammu on sõdureil, küllalt neid toitu: Hostias peitub neil tugevus, jõud. / Sõduri pilk näeb ju kiirgamas koitu, tormidest läbi viib neid nende sõud.

5. Kodumaa tütred ja kodumaa pojad! Varemeiks vajuvad tuhanded kojad; / Tuhanded hinged on hukkumas: Tööle! Päästame sõdureid Kuninga väele! / Tõstame kõrgele lehvima lippu, millel on tulistel tähtedel rist! / Patuööst taevase valguse tippu sõdureid omi viib Kuningas Krist!

Laulude kogu

Hommikul ja õhtul.

1. 1. Ma tervitan sind, valgus uus, uus päev siin maises elus; / ma tervitan sind hooles truus, mis kindel rõõmus, valus. / Sa kõrgeim Isa, aita mind, et igal tööl ma kiidaks sind.

2. Mu Jeesus, elupäikene, mu hingel anna sooja. / Mis pime, seda valgeks tee ja põleta kõik roo̲ja. / Su elupäikse kiirtega mind, Issand, elul' ärata.

3. Oh Püha Vaim, su tulega mu pääle tule alla! / Et kõik mu töö võiks tänada mu Loojat, jõudu anna! / See püha töö, see püha vaev, ta kestku täna terve päev!

2. 1. Auks mu Jumalale tulgu kõik mu töö ja puhkus ka. / Tema kiitust kasvatagu kõik, mis teen ja ihkan ma. / Temal toon ma rõõmu, valu, ihu, hinge, terve elu: / Aita, Issand, armuga!

2. Looja nime tahan kiita, truult ta tahte täitmises, / Oma armastust tal süüta, põgeneda

pattudest. / Sinu hääks kõik kannatada, Et ei saaks sust lahutada: / Seks, oh Jeesus, aita sa!

3. Sind, Maria, armastada tahan õige lapsena. / Kõigest patust puhtaks jääda aita mind mu emana: / Pühitseda elu noorust, austades su selget voorust, / Jeesuslapse sõbrana.

4. Püha Joosep, sulle annan sõbra, vaenlast, varandust, / kõik, mis südames ma kannan, kaitseda, täis usaldust. / Lahkelt mind su varju peida viimsel tunnil; las mul leida / Jeesukest, täis armastust.

3. 1. Kui hommikul ma üles ärkan, sind, Jeesu süda, tervitan / ja päeva vaeva, päeva mured, kõik südamest sul ohverdan.

2. Sind, Jeesu süda, ainult vaatlen, mu täht, mu troost, mu valgus sa: / Su ustavuse pääle toetan, see iial ei või kõikuda.

3. Siis võta endale mu süda, hää tööle jõudu anna tal: / Ja peaks ta pöörma patu poole, ta hoia oma armu all.

4. Et sinust mind ei lahutataks, mind peida oma haavusse: / Sääl kannatan, toon ohvrit, lähen, kui tahad, su eest surmale.

5. Nii tihti kui mu süda tuksub, ta täna sulle pühendan: / Ta iga löök vaid ühte ütleb: Sind, Jeesu süda, armastan.

6. Ma soovitan su armastusel kõik minu armsad omaksed: / Neid hoia ihu, hinge poolest, neid lase leida õiget teed.

7. Su õnnistust nüüd mulle anna, mu tänast päeva pühitse, / ja ole minuga mu teedel, vii igavest mind sinule.

4. 1. Mu viimne mõte õhtutunnil on sulle, süda jumalik! / Ma uputan su armuhaavas kõik, mis mul hää, mis valulik.

2. Su helduse eest võta tänu, mis kaitsedes mu kõrval käis. / Ka sellel ööl mind truuilt hoidku su püha ingel, armu täis.

3. Oh süda jumalik, mu patud ma kahetsen: täis armastust / Mind võta jälle enesesse, mul kingi oma andestust.

4. Ma soovitan, mu Jeesu süda, kõik oma armsad sinule: / Oh kaitse nende ihu, hinge, kes hääd on teinud minule.

5. Su pühas haavas uinun mina nüüd rahulikult puhkama: / Oh anna, et mu viimsel tunnil mul taevavärav oleks ta!

5. 1. Vaikselt langeb hämar õhtu, lõpetab kõik päevatööd. / Veelkord tervitan sind, Jeesus, soovides sul head ööd.

2. Mahedasti vilgub tuli igavene läbi öö, / Ja kõik inglid lauldes tasa soovivad sul head ööd.

3. Oma õnnistavat võimu jaga, Issand, läbi öö, / Kingi kõigile, kes kallid, armas Jeesus, head ööd.

4. Issand, kui ma suudaks ainult, valvaksin siin läbi öö: / Kuid vaid tervitades laulan sulle, Jeesus, head ööd.

6. 1. Tulnud on öö: Ju vaikib maine töö. Su varjutiivad löö mu hinge üle. / Oh võta sa nüüd helde armuga mu armsa Isana mind oma sülle.

2. Maria ka mind oma lapsena nüüd võta kaitseda vaenlase kiusust. / Siis rahuga võin silmad sulgeda ja tänupalvega ärgata unest.

7. Sel ööl, mu Jumal... (lhk. 21);
Veel kord, kui lähen puhkama... (lhk. 22)

8. 1. Tasa vajuvad varjud ja kaugelt kella hääl; / üle tumeda metsa, täheke, hiilgad sääl. / Issand, võta meid hoida, valgus valgusest sa. / Sinu arm ei kustu, jääb hõõguma.

2. Kihav elu nüüd vaikib, on valvel tähed veel. / Tööd kes rõõmsalt on teinud, uinub ju vaiksel ööl. / Issand, uinuvat ilma katab su halastus. / Sinu juures rahu ja õnnistus.

3. Üle uinuva ilma, sääl igaviku teel, / valgus ei kustu iial Jumala heldusel. / Issand, aita meil hoida puhtaks rändaja rüüd / ja kord päikse maale teed leida siit.

9. 1. Armas, helde Jeesuke, päike on ju läinud looja. / Tänuga me tuleme viimast tervitust sul tooma. / Hääd ööd, kallis Jeesuke, palves sulle soovime.

2. Täname sind südamest kõige eest, mis oled teinud. / Õnnista, oh Jeesuke, mis veel tuleb, mis ju läinud. / Hääd ööd, kallis Jeesuke, sinu lapsed oleme.

3. Anna andeks patud meil, lase meil su heldust leida. / Meie südant puhasta, Jeesus, meile armu heida. / Siis me sulle ütleme: Hääd ööd, kallis Jeesuke!

4. Maga, maga, Jeesuke, olgu uni sulle magus. / Hoia meid ka sellel ööl, lase magada meil rahus. / Üles tõustes hommikul tah'me laulda kiitust sul.

10. 1. Tee lahti, Issand, taeva uks ja valgusta maa pimedust. / Oh tulgu Õnnistegija, kes Neitsist pidi sündima.

2. Oh tulgu meile süütu Tall; me koormatud siin patu all. / Meid pettis tige kavalus, ei lõppe meie kaebus.

3. Ei ole meie teenus see, vaid halastuse kõrgeim tee: / Et Jumal ennast alandab ja Neitsi ihust lihaks saab.

4. Gabriel tuli taevast, ilmsüütut Neitsit tervitas: / »Täis armu oled, Maria, sest Jumal ise sinuga.«

5. »Nii väga Jumal halastab, et Looja sinu lapseks saab, / Ja Püha Vaimu võimuga sa Päästjat kannad emana.«

6. Oh halastuse sügavus! Oh ime helde armastus: / Kes Isa Sõna suures väes, saab meile vennaks nõtruses.

7. Au Jumalale Isale, au tema ainu Pojale, / Ja Pühal Vaimul ühtlasi, Kolmainul kiitus alati.

11. 1. »Anna kastet alla, taevas; põud ju kõrvetab me maid«, / Hüüdis rahvas hirmuvaevas Jumalat, kelt tõotust sai. / »Tuleb maha Lunastaja, avab kõigil taevamaja.« / Kinni oli värav veel, kuni Päästja viibis teel.

2. Jumal oli liigutatud, mõtles ära päästa meid, / Lunastada meie patud, Poja läbi osta meid. / Ingel taevast alla laskus, varsti oli maapäält vastus: / »Jumal Isa, teenin ma: sündigu, mis tahad sa!«

3. Igavene hingekarjus, kes meil elu, valgust loob, / Maise keha vaeses varjus inimsoole ennast toob. / Ilm on rõõmu õndsusläikes, sest et meil on vastne päike, / Kuni tema looja läeb, kiituslaul mu hinge jääb.

4. Jah, ta tuleb inimkujul, nagu prohvet kuulutas: / Elu, valgus, tõotatunul teel maailma järgnemas. / Näe, kuis surmavarjud kaovad,

põrguväed alla vaovad: / Sulasena Jumal sai murdma patuahelaid.

12. 1. Oh tule kord, Emmanuel, tee vabaks vaene Iisrael! / Siin hädaorus viibime; täis igatsust sind anume.

Refrään: Rõõmsaks saa, rõõmsaks saa, oh Iisrael, küll tuleb pea Emmanuel!

2. Oh tule ... / Ja Jeesu halduskepiga meist vaenlasväed eemalda!

3. Oh tule ... / Kuldpäike hakkab hiilgama: Öövarjud, udu lahuta!

4. Oh tule ... / Ja Davidilt saan'd võtmega meil taevavärav ava sa!

5. Oh tule ... / Oh tule, Jumal Sebaot, ja päästa meid, kel hädaoht!

13. 1. Maria õhkab südamest: Mil tõuseb täht mu rahva seest? / Emmanuel, oh tule sa, kadunud sugu uuenda. / Ave Maria, Issand sinuga!

2. See päev, mis ilma uueks teeb: Laul taevast alla heliseb; / Üks ingel avab taevaust, toob Looja Emal tervitust: / Ave Maria, Issand sinuga!

3. Maria, naiste särav kroon, su süli Igavese troon! / Su kätes kõige kallim and, mis Jumal iial valmistand. / Ave Maria, Issand sinuga!

14. 1. Üks roos on meile võrsund, ta tärkas Jesse soost, / Kuis prohvetid on laulnud, kuis selgub pühast loost; / Ja õrna juure seest küll külmal talve ajal ta kandis õiekest.

2. See roosikene armas, Jesaiast kuulutud: / Maria on see puhas, kes õie kinkinud; / Kes puhta emana küll Püha Vaimu varjul tõi poja neitsina.

3. Sest karjastele ingel tõi rõõmusõnumi, / Et Kristus samal tunnil on tulnud ilmale. / Nad tõtsid Betlemma ja leidsid lapsukese ja neitsi emana.

4. Üks helge täht siis juhtis kolm tarka Idamaalt. / Nad tulid kummardades ta ette austavalt, / Ja tõid kulda tal ja viirukit ja mürri, kuis väärib kuningal.

5. Maria, helde Ema, ma palun südamest: / Su Poja valu pärast, kes suri meie eest: / Oh näita Jeesukest meil kõrges taevasaalis, kus rõõmu igavest.

15. 1. Oh õnnelik öö, mil karjastele / Üks ingel, suur, kena, tõi rõõmsuse sõna, / Et Betlemas sündis neil Lunastaja, / Kes päästma meid tulnud ning õnnistama.

2. »Siis rutake nüüd«, nii inglite hüüd; / »Teil sündinud Jeesus, kõik isade lootus, / Küll viletsas laudas, mis näete teel; / Ta lapsena lamab ja mähkmetes veel.«

3. Nüüd näitas end sääl hulk ingleid ka veel / Ning toredas salmis: »Au Jumalal kõrges / Ja õiglastel rahu«, nad kuulutasid, / Sest karjased väga ju rõõmustasid.

4. Nad ruttasid ka küll viibimata / Ning Betlema tallis ja õlgises hällis / Nad vaatlesid Jeesust nii väikesena, / Ja suudlesid jalgu tal austusega.

5. Oh õnnelik öö! Sa hää lapsuke! / Kuis oled nii armas ja helduserikas! / Sa võidad mu südame su armuga / Ja jäädavalt täidad oma rahuga.

16. 1. Nüüd õndsa rõõmuga hakakem hõiskama, / Et meie hinge päike on laudas, sõime sees. / Üks lapsukene väike küll ilmakõiksuses: / Ta ainus Issand suur.

2. Mu armas Jeesuke, sa hinge rõõmuke, / oh lohuta mu südant, sa parim lapsuke. / Su

rohke armu pärast, sa taeva iluke, / Mind tõmba endale!

3. Su juures on kõik rõõm ja igavene õnn, / Sääl, kus kõik inglid laulvad su suurest heldusest, / sääl, kus kõik õndsad näevad su palet rõõmsuses, / sind kiites igavest.

4. Oh Neitsi ainuke, kes lapsel emake, / Meil võida tema armu, sind kuuleb kindlaste. / Tee, et ta ükskord kutsub meid paradiisisse. / Oh aita, ema hää!

17. 1. Tahan minna vaatma mulle sündin'd lapsukest. / Luba, Ema, näha minu väikest Jeesukest. / Vaadata mul lase su lapse silmisse, / Kust armastuse päike ju paistab ilmasse.

2. Laps, nii helde, armas, võta mind su kõrvale! / Öö, kuis särad selgelt; andsid Jeesu minule. / Neitsi, meile näita su lapse silmi ka, / Kus ilmad piiramata, kus taevad otsata.

3. Lahkuma nüüd pean. Tõsta õnnistades käed, / Kelle juhil, tean, saadavad mind taeva väed. / Lahkudes mind luba su silma vaadata: / Säält taeva rõõmu juba võib ette aimata.

18. 1. Jeesus laps, sääl väikses laudas, oh kui väike sa! / Inimeste lapsed sooviks olla suurina. / Alandlikeks meidki tee, armas Jeesus lapsuke. / Lapsiks saada heldelt aita, teed meil näita!

2. Jeesus laps, sääl vaeses laudas, oh kui vaene sa! / Ei sa oma nagu meie kodu voodiga. / Tee meid vabaks, lapsuke, muidu rikkust orjame. / Vaeseiks saada heldelt aita, teed meil näita!

3. Jeesus laps, sääl külmas laudas, oh kui armas sa! / Meie kõigi pääle vaata õrna pilguga. / Võta, kallis Jeesuke, meid su armu hõlmasse. / Armastuses meidki aita õndsust leida.

19. 1. Püha öö, õnnistud öö! Magamas kõik on maas: / Valvab Joosep ja Maria veel. Kaunis poisike õlgede pääl. / Maga, sa jumalik laps!

2. Püha öö, õnnistud öö! Ingli hääl välja pääl, / Laulab rõõmsalt alleluja, tuleb karjastel kuulutada: / Kristus on sündinud teil.

3. Püha öö, õnnistud öö! Naeratab Jeesuke. / Jõudnud on see päästmise tund, millal lõppenud saatana sund: / Kristus on sündinud meil.

20. 1. Kuna Kristus sündis ja maailma ilmus, / Pime öö sai valgeks, kurbus muutus rõõmuks. / Ilmuvad ju inglihulgad, Jumalale kiitust laulvad:

Refrään: Gloria, gloria, gloria in excelsis Deo!

2. Tulnud on meil Kristus, Isa armas Poeg. / Sellest päevast algab õnnis armuaeg. / Jõululaps on ennast näitnud, meie igatsuse täitnud.

3. Nüüd sind, Jeesukene, kallis lapsukene, / Rõõmsalt tervitame, kiites kummardame. / Päästja, keda sõimes näeme, aita, et su juure jääme!

21. 1. Jumal ilmub siin maailma: Lapsena taeva Issand / Lamab süles Neitsi Emal, oh kui imeline and! / Meie lihast lihaks saanud, võttis ta meid lunastada, / Põlates taeva rõõmu tuli, et meil vennaks saada.

2. Keda inglid taevas kõrges lauldes kiitvad, ülistavad, / Külmas laudas magab sõimes, loomad talle soojust andvad; / Sinailt suur Käsuandja abitult ja vaikselt lamab, / Kes maailma vägev kandja, sellel ema rinda annab.

3. Armas laps, sind tervitame, oma südamed sul toome. / Luba, et su armumerest puhast armastust me joome. / Õnnista meid, rahu andes; pühas ühenduses hoia, / Las meil vendi armastades truuilt sinu teedel käia.

22. 1. Adeste, fideles, læti triumphantes; / Venite, venite in Bethlehem! / Natum videte regem angelorum.

Refrään: Venite adoremus, venite adoremus, venite adoremus Dominum!

2. En grege relicto humiles ad cunas / Vocati pastores approperant. / Et nos ovanti gradu festinemus.

3. Æterni Parentis splendorem æternum / Velatum sub carne videbimus. / Deum infantem, pannis involutum.

4. Pro nobis egenum et fœno cubantem / Piis foveamus amplexibus, / Sic nos amantem quis non redamaret?

23. 1. Sääl jõudis armurikas öö, mil algas lunastuse töö. / Kuis rõõmustas end inglikoor, sest sündis Kristus, pääsettoov.

2. Ja kõlas võimas inglilaul, viis: »Jumalale kõrges au!« / Ning hinge haaras üllas mald, meid kaugeid hõlmas tema hald.

3. Ja kuldseist pilvist kostis siis üks võluv taevaliste viis, / Ja taevasärast hurmavlik sai karjaseile heidet pilk.

24. 1. Sul kiitus kõik olgu, sa pühaduslaps. / Rõõm kõikidelt tulgu, sa jumalik laps. / Sa vaesuses hallis said magada sääl, / Nii madalas tallis vaid põhkude pääl. / Näol rõõm siiski põleb ja naeratab huul, / Ehk ümber küll õled ja puhumas tuul.

2. Su silmake puhas, sääl säramas pilk, / Kui päikse käes luhal on lillel veetilk. / Su käekesed valged, juuks särab kui kuld, / Kui roosid su palged, neis rõõmude tuld. / Kui

maasikad huuled, kus puhkamas arm, / Täis Edeni luulet su ilu on sarm.

3. Täis südame armu, kus lootuse kiir, / Sul pattude karmul said pandud nüüd piir, / Sest rõõm võtkem rinda ja laulgu me keel! / Sull' kallimat hinda las pakub me meel! / Te, karjased, püüdke kõik ligemal tal / Ja hõisates hüüdke: On õndsust nüüd maal.

25. 1. Oh maga, taevapoisike, oh maga magusalt: / Sind unel hällib inglike nii õrnalt mahedalt. / Oh Jeesuke, meil armas sa, sind armastame otsata.

Refrään: Uinu, uinu, taevapoisike, uinu!

2. Maria hella pilguga sull' vaiba laotas; / Peab kinni hinge Joosep ka, et sind ei ärataks. / Vait seisab vaga karjane su ees, oo taevalapsuke.

3. Pea sirgud suureks, voolab siis su veri Golgatal: / Sind risti inimviha viis; su maeta kalju all. / Nüüd silmakesed sulge sa, veel on sul magus puhata.

4. Nii uinub ema süles ka küll mõni lapsuke. / Kui suureks sirgunud on ta, tal ristiline tee. / Oh Jeesus, aita kanda sa ta risti armastusega.

26. 1. Jeesuslaps, sa kuule meid, luba kummardada. / Õnnista me kõnniteid, ole valgusrada, / Et meil anda armu palju, sest su rist küll oli valju: Kingi meile armu!

2. Puhus sulle kõle tuul, Jeesuslaps, sa kallis. / Olid külmad õled sul, sündinud kui tallis. / Aga nüüd sa valgusttooja, teed me südameile sooja: Tule südameisse!

3. Võta osa südamest, armu meile jaga. / Tee meist igast tallekest mõtte puhtamaga, / Kes su püha tahte järgi püüaks kuldseid elupärgi: Armastuse valgel.

27. 1. Oh Jeesu nimi, püha, suur, sa rõõmuläte taevast! / Sa valgus päiksest heledam, mis päästab kõigest vaevast. / Oh kosuta mind rännuteel, mu kilbiks ole võitlusel ja täheks elu õhtul.

2. Mu kannatuses, raskuses too karastust ja rahu! / Kus aitajana oled sees, ei sinna nõtrus mahu. / Mu Jeesus, surnuist äratad ja põrgu võimu hirmutad: Su pääle üksi loodan.

3. Kui viimaks elu põgeneb ja ilma rõõmu kaob, / Hing Looja juure jälle läeb ja keha hauda vaob; / Kui süda lõhkeb, palun sind: Mu Issand, ära jäta mind, vii rahule mind, Jeesus!

28. 1. Ju vara hommikul laul südamest käib mull': Refrään: Sull' kiitus, Jeesus Kristus! / Laul päikseloojangul on hinge toodangul: Refrään: Sull' kiitus, Jeesus Kristus!

2. Näen lilli välja pääl, koos linnega käib hääl: / Näen päikest, tähti, kuud, laul täidab rõõmul suud:

3. Las varitseb mind vaev, las vajub elulaev: / Las olen surmasuus, mul süda siiski uus:

4. Las tuleb surmatund, näen ikka haua und: / las sõbrul saabub surm ja paistab taevanurm:

5. Kord inglikooriga ma rõõmsalt laulan ka: / Ja taevas sõbruga koos hardalt hüüan ma:

29. 1. Mu tugevus, sind armastada ma tahan, minu ehe sa. / Sind tahan teoga austada ja ikka kestva ihaga. / Sind, magus valgus, armastan, kuni ma elu lõpetan.

2. Mu elu, sind ma ikka austan, mu parim sõber oled sa. / Sind armastan ja kõrgeks tõstan nii kaua, kui mind soendad sa. / Ma armastan sind, Talleke, sa minu hinge peiuke.

3. Ah, hilja ma sind tundma saanud, sa kõrgeks kiidet iludus. / Sind hiljem omaks nimetanud, sa kõige kõrgem varandus. / See kurvastab ja vaevab mind, et hilja sain ma tundma sind.

4. Ma jooksin, eksind, pimestatud; ma otsisin, ei leidnud sind. / End olin sinust ära pöörnud ja loodud valgust ihkasin. / Et lõppenud mu hinge öö, on sinu halastuse töö.

5. Sind, Jumal, tahan taga nõuda, sind ihaldada, minu kroon, / Ja palgata sind armastada ka siis, kui suurim häda on. / Sind, kallis valgus, armastan, kuni ma elu lõpetan.

30. 1. Ma kummardan sind, armuvägi, mis Jeesuses end ilmutand. / Ma astun armastuse ligi, mis põrmu pääle halastand. / Mu oma mõte ära kaob ja armumerre üksi vaob.

2. Kui väga sa mind armastanud, ja kuis su süda nõuab mind! / See imearm mind äratanud, et minu hing ka ihkab sind. / Mu sees sa asu armu võimus, et võsuksin ka sinu vaimus.

3. Ma tunnen, süda sõuab sulle, su oma olen üksines. / Ei kaduv ilm too õnne mulle: Mul elu sinus elades. / Su juures rahu, rõõmu leian, end armumerre peita püüan.

4. Su oma, Issand, on mu süda, sa minu vara ja mu võit. / Mu eest sa kandsid surma häda, et mulle tõuseks elukoit. / Sa maksid minu võla ära, mu hinge õnn ja kalleim sära.

5. Oh Jeesus, oma püha nime mu südamesse kirjuta, / Et sinu suure armu ime võiks hinge

sisse vajuda, / Et sõna, töö ja terve elu siis kuulutaks su nime ilu.

Paastuajal.

31. 1. Oh süütu Tallekene, kest ennast ohvriks andsid, / Mu kallis Jeesukene, kes ristisurma kandsid! / Lunastasid meid patust, võtsid meilt meeleheitlust:

Refrään: Oh heida meil armu, Jeesus!

2. Ei ole keelt siin ilmas su valu avaldada: / Kui aias palud Isa sind vaevast vabastada. / Ilm magas patu unes: Sa valvasid, sa võitsid.

3. Mu Jeesus, seisad vaikiv, kui küsib Kaifas kohtus. / Su silmast aga läigib su igavene tarkus. / Su teotuste läbi meilt võta patu häbi.

4. Oh Issand, piitsanuhtlust sa võtsid vaikselt vastu; / Meid, vaeseid kurja orje, sa tahtsid patust päästa. / Su veri maksis ära kõik meie patuvõla.

5. Sull' kibuvitsapärja on timuk pähe pannud. / Ei iial vürst maailmas nii autut krooni kannud. / Küll meie süü sull', Jeesus, neid kibuvitse sidus.

6. Sa sõnalausumata nüüd lähed risti kandes. / Sind viivad Golgatale, sull' piitsahoope andes. / Küll rõhub ristist rohkem sind meie patukoorem.

7. Oh ristipuu, kust metsast sind Golgatale toodi, / Et õitsevad su ladvas nii imekallid roosid? / Need on mu Jeesu haavad, mis meile elu toovad.

8. Nüüd lõpul Jeesu piinad; ta hauas juba puhkab. / Ning valurikas Ema ta ülestõusmist ihkab. / Oh, tule haua sülest, sa päike, tõuse üles! / Meil anna su rahu, Jeesus!

32. 1. Oh pää, täis verd ja haavu, täis valu, teotud, / Kel kibuvitsa oksad on krooniks seotud. / Oh pää, sind teises kroonis kõik taevas kummardab. / Sind vagail pisaratel mu süda tervitab.

2. Su palge kaunis purpur, su huulte eluvärv, / Su iludus on kadund, sind katnud surma

härm. / Kuid sinu pilgust hoovab veel ülev kannatus, / Mis patustele tõotab su armu õnnistust.

3. Oh Issand, minu võlad on need, mis maksid sa, / Mis kandsid sinu õlad: Kõik olen kogun'd ma. / Jah mina, mina vaene, kõik seda teenisin: / Oh kustuta, mu Päästja, mis mina eksisin.

4. Ma tänan, parim sõber, sind kõigest südamest, / Et seda surmavalu sa kandsid minu eest. / Oh anna, et ma hoian su poole truuduses, / Et kahetsus ei kustuks mul iial südames.

5. Kui ükskord pean mina siit ilmast lahkuma, / Siis tule appi sina mull' oma armuga. / Kui viimses kitsikuses mu süda närtsib siin, / Siis päästku ahastusest mind sinu hirm ja piin.

6. Mu surmatunnil ilmu mull' troostiks, kilbiks ka, / Ja anna ennast näha, kuis ristil surid sa. / Siis tahan usukindlalt su pääle vaadata, / Sind oma rinnal' vaota ja surra rahuga.

33. 1. Oh rist, sa ülipüha, sa kandsid ära viha, / Mis meie pääle surus, kuis vääris patu kurjus.

2. Su küljes Jeesus ripub, surm talle pääle kipub; / Ta hirmsas janus kaebab, suur valu teda vaevab.

3. Kes tohtis seda lüüa ja risti pääle viia? / Ta polnud kurja teinud, ta halbu teid ei käinud.

4. Oh vaata, inimene: Ilmsüütu Jeesukene / Su patud kanda võttis, sind päästma surma tõttis.

5. Mu helde, kallis Issand, sa võidad minu südant, / Sa kannatad mu pärast, et pääseksin ma hädast.

6. Jah, mina seda tegin, sind pattudega peksin. / Need piitsad, okkad, naelad on ainult minu võlad.

7. Sa kõisi, paelu kandsid ja ennast surma andsid, / Et saaksin lahti põrgust ja õpiksin sult truudust.

8. Oh Jeesus, nüüd ma tean, et risti kandma pean, / Su järel truuilt käima, su armu mõõtu täitma.

9. Nii tasane kui sina, nii alandlik ka mina / Nüüd tahan vaikselt kanda ja vennal andeks anda.

10. Sa püha ohvrilammas, sa püha ristisammas, / sa altar ülev, hiilgav, sa elupuu, täis vilja!

11. Oh kannel, mille keelilt, mu Lunastaja huulilt, / Kõlasid armusõnad nii imelised, õrnad!

12. Oh rist, sa eluvärav, mu taevaredel särav, / Su jalul leian rahu: Ei sinust mina lahku.

13. Kui surmatund mul ligi, kui laubal surihigi, / Ei unusta ma, Jeesus, su ristisurma heldust.

14. Sa minu hüüet kuuled, mind rõõmustama tuled: / Nii sinu pääle loodan ja surmast elu ootan.

34. 1. Risti küljes on mu süda, Jeesus, minu armastus! / Tagane, kõik patu iha, kõik, mis pakub kaduvus: / Jumalast sa põlatud, saatanast sa saadetud! / Patu meelitust ma vihkan, risti sõbraks jääda ihkan.

2. Risti küljes on mu süda, Jeesus, minu armastus! / Häda mulle, kui sind haavan, ristil rippuv halastus. / Hirmus, kui veel pattu teen, sindki jälle risti löön. / Kuigi piinab vaev ja häda, ustavaks sull' tahan jääda.

3. Risti küljes on mu süda, Jeesus, minu armastus! / Rahus surma sõbraks ootan, taevas mu pärandus. / Kehast kui mul lahkub vaim, ootab elu ilusaim: / Ristilöödu aus sääl särab, õndsaile ta tasu määrab.

35. 1. Rist, sa oled ülipüha, kõva ase Jumalal. / Kord sind seletatult näha võime koitva taeva all.

Refrään: Risti täht, sa ülipüha, kiidame sind Issandas.

2. Rist, sa oled talle piinaks; ärata meis kahetsust, / Et me ikka patust hoiaks, tundes tema kannatust.

3. Püha rist, me lipuks ole igas hädas, võitluses. / Juhi meid sa Isa juure viimses surmavõitluses.

4. Püha rist, sa võidu annad sellel, kes sind usaldab. / Seda tema sihil' kannad, avad kodu väravad.

5. Püha rist, veel soovime üht, et sind surmas austame. / Viimsel käigul helendav täht, valgusta meil taeva teed.

36. 1. Oh ristilöödud Jeesusvend, su pilti hinges kannan. / Sind armastan, sind usaldan, su hooleks ennast annan.

Refrään: Jeesus, sul elan; Jeesus, sul suren; elus ja surmas sul olen.

2. Mis kandsid sina minu eest, kõik sinu vaev ja valu / Ei lahku minu südamest nii kaua, kui mul elu.

3. Kes kahetseb, et pattu teind, see meelt ei pea heitma. / Hää karjane, su lambakest sa läksid valus leidma.

4. Mu Jeesus, sinu ristisurm, su vaev ja sinu valu / Mul olgu kindlaks lootuseks, kui lõpeb minu elu.

37. 1. Vexilla Regis prodeunt, fulget crucis mysterium / qua vita mortem pertulit et morte vitam protulit.

2. Quæ, vulnerata lanceæ mucrone diro, criminum / ut nos lavaret sordibus, manavit unda et sanguine.

3. Impleta sunt, quæ concinit David fideli carmine, / dicendo nationibus: Regnavit a ligno Deus.

4. Arbor decora et fulgida, ornata Regis purpura, / electa digno stipite tam sancta membra tangere.

5. Beata, cujus bracchiis pretium pependit sæculi, / statera facta corporis, tulitque prædam tartari.

6. O crux, ave, spes unica, hoc passionis tempore / piis adauge gratiam reisque dele crimina.

7. Te, fons salutis, Trinitas, collaudet omnis spiritus: / Quibus crucis victoriam largiris, adde præmium. Amen.

38. 1. Laulge, rahvad, rõõmusalme kuningale tehes teed. / Saalem, puista oma palme: Vaata, vürst ju läheneb. / Davidi poeg liha poolest, Jumala Poeg igavest, / Kes sääl tuleb Isa nimel: Kiitke teda südamest.

2. David nägi vaimus teda kaugelt juba, Messiat, / Kes võib ilma õnnestada, salvitud me kuningat. / Siion, puista teele palme, oma riided laota, / Laula talle võidu-salme: Täna õnnestab sind ta.

3. Vaat', Jeruusalem, kuis sulle tasandust täis tuleb ta. / Rahvad, oma kuningale alandlikud olge ka. / Keda austab taevavägi, inglikoor kel laulu loob, / Selle kiitust kasvatage, sest ta teile rahu toob.

4. Vaimud, taeva elanikud, kiitke kõrget kuningat. / Kogu ilma kodanikud, tõstke kõrgeks Issandat. / Laulge: »Hosianna kõrges! Jumalapoeg, sul jääb kroon. / Kui ka ilmad hukka läevad: Igavene sinu troon!«

5. Imikute suist kõlab kiitus ju, mis meeldib sul. / Noorus laulab kiidulaulu suurel ilma Issandal. / Laulge, lapsed, ühel meelel, kuningale lõpmata. / Kõik ta inglid, öelge: Aamen, ühes ristirahvaga.

39. 1. Kord vaiksel ööl, vaht valvas veel, üks hädakaebe kajas; / kus aed nii vaik, kus pime paik, üks hing sääl troosti vajas. — See Issand on, Jumalapoeg, päät toetab oma kätel. / Nii kahvatu kui kurblik kuu; küll kivi kaasa tunneks!

2. »Mu Isa, oh mu Isake, pean karikast ma jooma? / Ja kui ei või ma teisiti, siis las mind kindlaks jääda. — Mu silma ees rist seisab ju.

Oh häda, piin ja valu! / Sääl küljes pean ma rippuma, sääl kustub minu elu.

3. Kuu hõbesäras loojub, vaob; ei valgus kurbust talu. / Ja tähtevöö sääl pilvi kaob: Neil minuga nutt, valu! — Sind troostigu sel kurval ööl, mu Ema, Jumal ise! / Ei keegi siin, kes troostiks mind, kui nõrken mina sisse.«

40. 1. Nüüd ärka, süda, patust veel su Jumalale jälle. / Ta näitab rasket ristiteed, kui õnnistust toob sulle. / Kui kahetsed nüüd õigel a'al, siis elad armu süles, / Su paik ei ole surmamaal. Hing, millal ärkad üles?

2. Hing, ärka, päästu haarab oht; oh ära teota Loojat! / Ja ava südames see koht, mis kahetseks nii soojalt. / Sa kadund poeg, miks süda kalk? Tee katki patuahel. / On needus ikka patupalk: Veel Looja arm me vahel.

3. Käi nüüd, käi nüüd sa õigel teel. Mis aitab maine vara, / Ja au ning ilma iha veel, kui kustub tema sära? / Kui lühike see õnnesööm, (sest hirmus põrgu ründab,) / siis ütled: Oleks suurim rõõm, kui poleks ilma sündind!

41. 1. Vaikne aeg, püha aeg, üksindus, õnnestus: / Patuse maailma möllavailt teilt / Issand on kokku siin korjanud meid.

Refrään: Jumalik armastus sa, / nii üksi võid õnnesta!

2. Vaikne aeg, püha aeg, üksindus, õnnestus: / Kadunud olin, siin lõppes mu piin. / Surnud ma olin ja ärkasin siin.

3. Vaikne aeg, püha aeg, üksindus, õnnestus: / Siin on mu patud kõik kustutand ta, / Siin olen leidnud mu Jumala ma.

4. Vaikne aeg, püha aeg, üksindus, õnnestus: / Kord kui ju oleme jäädavail mail, / Mõistame armu, mis sündind siin meil.

42. Isa, taeva kõrgustest. / Vaata meile armuga!
Jeesus, Poeg sa Jumalast. / Vaata meile armuga!
Vaim, sa valge tuvina. / Vaata meile armuga!
Jumalik Kolmainsus sa. / Vaata meile armuga!

1. Jeesus, Jeesus! Kes sa täites Isa soovi, surid kandes ristiproovi.

Refrään: Oh halasta, oh halasta! Kõik sinu kannatused meil tulgu kahetsuseks!

2. Jeesus, Jeesus! Seotud sambal seisid kord sa kaetud vere, haavadega.

3. Jeesus, Jeesus! Kandsid teotust, okaskrooni, julma toorust, pilketooni.

4. Jeesus, Jeesus! Süütult kohtusse sind viidi, roimareiga risti löödi.

5. Jeesus, Jeesus! Süütut surma ristil nägid, ennast leppeohvriks tegid.

6. Jeesus, Jeesus! Patu läbi läksid surma; meile andsid elu hurma.

43. 1. Tahan valupeekrist juua, sulle tänuohvrit tuua, / Oh sa süütu Ohvritall, surid me eest risti all.

Refrään: Jeesus, valud meisse vaota, meie hingest patud kaota. / Jeesus, sinu surmapiin kasuks olgu maa pääl siin!

2. Minemas sind kohtu pääle, tõstmas Isal' palvehääle, / Näen sind Õlimäel ma nüüd veres, millel pole süüd.

3. Tormab, palgel vihavari, sinu vastu vaenukari, / Nagu kaarnaparve lend. Ja sa annad neile end.

4. Kohtu poolt sul hädaohtu. Ilm vaid pakub surmaohtu. / Kuhu raiub piitsajoon, verest tühjaks jookseb soon.

5. Räägitakse sinust valet, peksetakse püha palet, / Rahval keelel pilketoon, kui sul peas okaskroon.

6. Et sind häbi sisse toodi, röövlitega risti poodi, / Seda tegid meie teod, pärispatu kurjad eod.

7. Ristipuule riputatud kannad surres meie patud, / Et meil tuua lunastust, lahti teha taevaust.

44. 1. Kus Jeesus kord end ohverdas, sääl Jumal end mul ilmutas. / Ta valas verd kord Golgatal: Ma õndsust sain ja elu sääl.

Refrään: Oo Golgata, sa leinapaik, kus Jeesus ennast ohverdas. — Oo Golgata, sa rõõmupaik, kus voolab elu allikas!

2. Maa väriseb, päev varjus on: Mu Jeesus nüüd nii kisendab: / »See lõppenud!« Oh kibe hüüd! Tekk lõhki — tee on vaba nüüd!

3. Ons võimalik, mu Jeesuke: Piin minu eest sai sinule! / Mu süda, ei sa unusta, mis kinkind on sul Golgata!

45. 1. Kui Ema Jeesust üksi jäi, taas Vaikne Nädal algust sai. / Sääl palus Maria nii valusalt ja silmitses Poega küsivalt:

Refrään: Oh Poeg, mu armas Jeesus sa, / mis saab pühapäeval (esmaspäeval...) sinuga?

2. Pühapäeval olen ma kuningaks, kel palme ja riideid laotataks.

3. Esmaspäeval olen ma rändurmees ja varju ei leia nii väljas kui sees.

4. Teisipäeval olen maailma prohvet, kuulutan: Taevas ja maa põrmu läeb!

5. Kolmapäeval näete mus reedetud meest: Sain müüdud kolmekümne seekli eest.

6. Neljapäeval astun ma saali teel, et ohvritalleks võiks olla teil' eel.

7. Oh Ema, kallis Ema mul, võiks reede varjatuks jääda sul! / Sel reedel, mu armas Ema sa, näed ristipuul

mind ju rippuma. / Kolm naela mul läbivad jalga ja kätt. / Julgust, oh Ema, magus on lõpp!

8. Laupäeval olen teist hauda pand' kui seeme, mis mullas sääl uuesti sünd'. / Ja pühapäeval rõõmusta, Emake, end, mul käes on ülestõusmise tund! / Kannan risti, suur rõõm, lipp lehvimas käes: / Nüüd jälle mind endises hiilguses näed!

46. 1. Oh sulage, te kõvad hinged! Vaat', palves lamab kummuli / Maailma õnnistuse pärast mees valu täis ja haige nii! / »Mult võta karikas, mu Isa!« Nii palub hardalt Poja suu: / »Kuid mitte nii, kuis mina tahan, vaid sinu tahe sündigu!«

2. Ja valu kasvab julmil määral, ta palgelt voolab higi, verd. / Kuis kohkub Lunastaja nähes sääl inimkonna patumerd! / Ja taevaingel astub alla, tal valab troosti hingesse. / Ta julgelt karika nüüd haarab, joob selle: Lunastatud me'!

3. Oh Jeesus, tungigu me hinge vaen patu vastu, kahetsus, / Ja sinu päralt üksi olgu kõik meie truudus, armastus! / Ja meie lahkumise tunnil meid troostigu su surmapiin! / Tee, et su Õlimäe-vaevad ei läheks kaduma meil siin!

47. (Davidi laul 50) 1. Mu pääle, Jumal, halasta su ülisuurest armust: / Oh halasta, sind palun ma, mu süda on täis kurbust.

2. Sul halastusi otsata; las kustutavad nemad / Mu üleastumised ka, mis ikka mu ees seisvad.

3. Oh pese puhtaks minu hing ja puhasta mind patust: / Ma pahandanud ainult sind ja tunnen rasket kurbust.

4. Sa oled õige; mis teind ma, see peab su viha hüüdma: / Mu nõtrusega arvesta, mul tõtta abi tooma!

5. Ma olen patus sündinud ja patu sees ju saadud, / Mus kuri himu kasvanud, ma seda taga nõudnud.

6. Ma, Issand, sinu järele ei käind, tõe jätsin maha: / Oh ära mine kohtusse, vaid armu heita taha!

7. Oh anna minu kõrvadel su õnnistust sa kuulda: / Mu purukslöödud südamel sul rõõmulaule laulda!

8. Oh Pühim, oma pale sa mu pattudest nüüd pööra; / Oh Parim, nad kõik kustuta, las andestust mind saada!

9. Loo puhas süda minule ja hing, mis oleks tugev, / Et astudes su teedele tas püha kartus tegev.

10. Su Vaim mu läbi tungigu ja mulle jõudu andku: / Mu suu sind rõõmsalt tänagu, su nime ülistagu!

11. Su järel, Issand, ihkan ma, mu pääle armu heida: / Mu süüd su armus kustuta ja troosti lase leida!

12. Sul meeleldi tooks ohvriks ma mu elu, kõik mu vara: / Kuid ainult südant tahad sa, kust kõrkus kadund ära.

13. Vaid puhas süda meeldida sul, Issand, tõesti suudab: / Mu süda võta, puhasta, su arm ta uueks muudab.

14. Siis kiidab kohtumõistjat sind ja kiitleb sinu heldust: / Suur Jumal, ära lükka mind, oh kuule mind, vaest patust!

Ülestõusmise ajal ja Nelipühil.

48. 1. Nüüd ülestõusmiskellad auks, Jumal, löövad sul. / On rõõmust hinged hellad sel kallil koidikul. / Ei enam ilma talla, Kõikvõimas, varem surm, / Ta surutud on alla, kus kitsas põrgukurm, alleluja, alleluja.

2. Kroon kibuvitstest kiirgab kui kuldne roosipärg. / Ta juures tuhmilt hiilgab koit, hommikpäikse järg. / Su suure võidutäheks nüüd rist on sära sees, / Et sinu juure läheks kõik kuldses hingelees, alleluja, alleluja.

3. Oh minu Lunastaja, suur, ilus oled sa. / Sul rõõmumere raja ja kiitust laulab maa. / Su hauast tõuseb valgus, mis õndsusele viib. / Sa uue elu algus me taevakaitse tiib, alleluja, alleluja.

49. 1. Jeesus elab — mina ka! Surm, kus on nüüd sinu kurjus? / Jeesus elab: mind saab ta üles äratama surnust! / Tõuse üles, patune, juhi käiku taevasse!

2. Jeesus elab! Kahtled veel, pilkad Looja au ja väge! / Pääset lubas tema meel, et võib pöörda patunegi. / Ära nea; kahetse! Arm saab osaks kohtule.

3. Jeesus elab! Päästija, oma elu sulle annan! / Võta teda, patul ma kindlalt tahan vastu panna. / Ei sa jäta hädalist, Jeesus, minu kindlustis.

50. 1. On mööda surma võiduajad, me valmind igavikule. / Nüüd laulvad Jeesu kummardajad, on lahti meie taevatee, alleluja.

2. Meilt kadund hirmud haua süles, on surmal ümber vanglaraud. / Meid äratab ka Jeesus üles, kel mahajäetud surmahaud, alleluja.

3. Kel rinnal hauakamar lasub, need tõusku üles rõõmuga, / Kui hüüab võimsalt viimne pasun ja uueks muutub taevas, maa, alleluja.

4. Ma seni elumure pärast siin uinun sünges hauaöös. / Kuid kevadises öndsussäras ma virgun taeva tähtivöös, alleluja.

51. 1. Kristus ülestõusnud! / Oh hõiskehüüded, kõlage! Sest lambad päästnud Talleke. / See süütu Tall sai tapetud, nüüd ilm on ära lepitud, alleluja, alleluja.

2. Kristus ülestõusnud! / Küll võitles inimesena siin elu surevusega. / Nüüd elab see, kes surma kand' ja elu vürstiks nõnda saand, alleluja, alleluja.

3. Kristus ülestõusnud! / Meil, Magdalena, kuuluta, mis imestades nägid sa! — / Ma nägin lahtist haua ust ja Ülestõusnu vägevust, alleluja, alleluja.

4. Kristus ülestõusnud! / Ma nägin hauakoopa sees üht inglit valgeis riietes, / Ja tühjad surmarätikud, kus sisse Jeesus maetud, alleluja, alleluja.

5. Kristus ülestõusnud! / Nüüd surm ja põrgu võidetud ja taevavärav avatud. / Meid, võitja Jeesus, elusta ja kuningana õnnista! Alleluja, alleluja.

52. 1. Meil täna lehvib võidulipp, aupäeva kuulutab, / Mil surm ja põrgu nõrkesid ning taevas rõõmustab.

Refrään: Alleluja, alleluja — alleluja, alleluja.

2. Sest Kristus auga kroonitud ja surma võitjana / On hauast täna lahkunud Kirjade täitjana.

3. See tempel jälle ehitud, mis kolme päeva eest / Sai kurjas vihas lõhutud; ta tõusis rusudest.

4. See ihu, enne kahvatu, nüüd särab valgusel. / Ta haavul selgus võrratu kui kalliskividel.

5. Ta ees nüüd põrgu ahastab, mis alla heidetud. / Kuid ristirahvas rõõmustab, tal rahu kingitud.

6. Siis saatkem välja südamest kõik kurja himustust, / Ja heitkem ära enestest kõik endist tigedust!

7. Su ülestõusu päeva rõõm ja rahu hingesse, / Mu Issand, tulgu kõigile, meid kutsu õndsusse!

53. 1. Haud tühi on, vürst ärganud: Mu Jeesus tõusnud surmast. / Ta jumalus siin ilmunud, ta häbistanud vaenlast. / Kõik, pitsar, kivi, mõõk ja vaht, ju kadund tühjana. / Ja surm ja sügav põrguhaud /: näeb Kristust võitjana :/ Alleluja, alleluja.

2. Vaat', Isa ainusündind Poeg, see põrgu äravõitja, / Ta ristilt tõuseb troonile kui Püha Kirja täitja. / Neil imedel, mis teinud ta, siin

vaotab täiesti, / Kuis võttis elus tõota', /: pääl' tõepitsari :/ Alleluja, alleluja.

3. Kes tuli lepitama süüd ja ristivalu kandis,/ On tõelik paasaohver nüüd ja meile rõõmu andis./ Ta toob meil rahu, puhkamist, sest et me lepitud. / Ta hüüab meile südamest: /: »Surm, põrgu võidetud!« :/ Alleluja, alleluja.

54. 1. Avage nüüd uksed, inglid, avage! / Sisse sõita tahab teie Kuningas. / Kes on Valitseja, kellel kuulub riik? / Tema, Issand ise, vägev võidumees. Alleluja, alleluja, alleluja.

2. Igavesed uksed, minge lahti nüüd! / Sisse sõita tahab Taevakuningas. / Kes on Valitseja, kellel kuulub riik? / See, kes inglihulka võimsalt valitseb. Alleluja, alleluja, alleluja.

3. Rahvad, rõõmustage, laulge, hõisake! / Ohvriks Jumalale tänu kinkige! / Tema, kes on sõimes nutnud meie eest, / Kuningana üle ilma valitseb. Alleluja, alleluja, alleluja.

4. Rõõmsa salga keskel laulge, hõisake! / Üles Isa riiki läks ju Poja tee. / Ta, kes mahajäetult ristil rippunud, / Kuningana austust kõigilt pärib nüüd. Alleluja, alleluja, alleluja.

55. 1. Oo kuningate Kuningas, sul olgu au ja kiitus. / Ehk kurjus vihas möllamas, su riigil jäädav hiilgus. / Ilm hukka läeb, su kuulsus jääb ning kasvab igavikus.

2. Sind ülistavad taevaväed, nüüd kui maailma algul. / Ja mis neil on? Vaid jõutud käed küll arvamatuil salgul. / Kui vähe see, oh mõtelge, su majesteedi mõõdul!

3. Sa ülivägev Kuningas, meid varja oma väega! / Et vaenlane ei suurustaks, meid kaitse kindla käega! / Su inglisalk kui hiilgav välk las appi tulla väega!

56. 1. Meil hiilgab kõrges taevas üks valgus, imet täis. / Veel toredamal säral, kui päike iial näis. / See on see Igavene, see Ainusündinu, / See Taevaisa Poeg, kes meile ilmunud.

2. Ei ole ühtki häda, ei ühtki viletsust, / Kus tema armas sära ei pakuks lohutust. / Ei ükski õine udu nii tihe olla saa, / Et tema arm ja rahu ei seda lahuta.

3. Oh armutäht, meid saada, et meie elutee / Su paistel eksimata viiks püha rahusse. / Et väsimata käime ja surma kartmata / Jumala teel ja võime ta palge vaadata.

4. Oh anna, kui kord kustub siit ilmavalgus meil, / Et valgem hommik koidaks su lastel rahumail. / Las lahkelt neil siis paista su nägu katteta; / Las meie hinged juua su õnnest otsata.

57. 1. Jeesus, mu kõrgeim Issand sa, sind maailm, taevas kiitvad. / Sind ülistades, austades kõik aja inglid viitvad.

Refrään: Kuningas Kristus, kummardan sind, ustavaks jüngriks võta mind! Truudust sul surmani vannun.

2. Ei terve ilm ta iluga, ei põrguhaua viha / Sinust mind suuda lahuta, su omaks jään ma ikka.

3. Valitsed minus ainult sa, leegitsed rinnas, kõnes. / Sul ikka järgnen, teenin ma nii hädas kui ka õnnes.

58. 1. Oh Püha Vaim, kes üks Isaga ja Pojaga oled, meil tule sa! / Sa, kes ju patu ikke alt nii mõnda päästnud vägevalt: / Oh tule meil nüüd, sa jumalik Vaim!

2. Oh Püha Vaim, me pääle nüüd ka nii tule, kuis tulid jüngritel sa! / Kui nende hulk, veel väikene, end kogus lukus hoonesse, / Ja ¡gatses sind, sa jumalik kiir.

3. Oh Püha Vaim, kel nii Isaga kui Pojaga ühine trooni au: / Sul jagamatus üksuses nüüd olgu ja ka igavest / Au, kiitus ja tänu südamest!

59. »Veni Creator« — »Oo Looja Vaim«. — vt. lhk. 365.

60. Veni, Sancte Spiritus, et emitte cælitus lucis tuæ radium. — Veni, pater pauperum; veni, dator munerum; veni, lumen cordium.

Consolator optime, dulcis hospes animæ, dulce refrigerium. — In labore requies, in æstu temperies, in fletu solatium.

O lux beatissima, reple cordis intima tuorum fidelium. — Sine tuo numine nihil est in homine, nihil est innoxium.

Lava, quod est sordidum; riga, quod est aridum; sana, quod est saucium. — Flecte, quod est rigidum; fove, quod est frigidum; rege, quod est devium.

Da tuis fidelibus, in te confidentibus, sacrum septenarium. — Da virtutis meritum, da salutis exitum, da perenne gaudium.
Amen.

1. Tule, Püha Vaimuke, saada oma taevane valgustuse kiireke! — Tule, vaeste isa sa, kõige hea kinkija, südamete valgus ka!

2. Kõige parem Trööstija, hinge külaline sa, kosutus nii magus ka. — Oled töödel kergendus, palavuses jahutus, nutul oled lohutus.

3. Kõige õndsam valgus sa, täida oma tulega usklikkude hinged ka! — Sinu valitsuseta inimeses muud ei saa kui vaid paha olema.

4. Pese, mis on roojane; niisuta, mis põuane; haavatu ka terveks tee! — Saada kanget painduma; külmetajat soojenda; eksijat sa juhata!

5. Kingi usklikkudele, sinu pääle lootjaile, püha seitse andi sa! — Kingi palka voorusel', õndsust hingeheitmisel, rõõmu igavesel a'al.
Aamen.

61. 1. Tuul Nelipühil taevast tõusis, käis üle koja kohinal, / Kus jüngrisalgakene seisis, et hoone vappus tema all. / Ja tulekeeled heljusivad siis iga jüngri kohal sääl / Ning kiidulaulud kõlasivad neilt kindlast ustud Issandal.

2. Oo vaata, Siion näeb nüüd jälle, kuis ilmub, Jumal, sinu võim. / Ta andnud julgust argadele ja kurbi täitnud tema rõõm; / Kuis tuhanded nüüd kahetsedes siin usku vastu võtavad / Ja Issanda suurt väge nähes tal jäävat truudust lubavad.

3. Sind meie palved liigutagu, oh ära viibi, Püha Vaim! / Meid sinu valgus valgustagu, su vägi täitku, Vägevaim! / Nii kui sa ükskord taevast tulid, nii lasku nüüd ka meilegi, / Meis süüta oma pühad tuled; meil kindlust anna hauani!

62. 1. Kõige ilma juhataja, Püha Vaim, sind täname: / Ainult sinu enda läbi sinu juure jõuame. / Kõik maailm on sinu päralt; sinu jõud kõik ehitand. / Ja kõik töö ning elu vaikib, kus su käsi seisatand.

2. Igaviku juhataja, Püha Vaim, sind kiidame: / Kõikjal oled ilmaruumis, hingeks igal ivale. / Iga rahva saatuslõngad on su käte ühendud. / Ja ses kirjus kangas selgelt sinu arm on kirjutud.

3. Õige teele juhataja, Püha Vaim, sind palume: / Vaata, paljud on veel orjad patu raske käsule. / Too ka neile Lunastaja; ava neil ta väravad, / Et maailma võidu- pühast osa võtta võiks ka nad!

Pühima Kolmainsuse auks.

63. 1. Sul kiitus, Jumal Isa, su kõrge trooni pääl, / Ja Õnnistegijale, su ainsal Pojal sääl! / Ka Vaimul' Troostijale, kel sama jumalus: / Kolm isikut, üks Jumal, kel üks on pühadus. / Kyrie eleison.

2. Kolmainsus, kaota ära kõik eksiõpetus, / Et terves ilmas leiduks üks Kirik ja üks usk. / Oh anna, et kõik riigid, su ristirahva hääks, / Kõik oma võimu rahus ja ühel meelel peaks! / Kyrie eleison.

3. Oh varja meid, su lapsi, truu Issand, Jumal sa! / Vii ära meie vaevad ja haigust, nälga ka! / Ka sõja eest meid kaitse; vii eemal' mässudest! / Ja hoia äkilise ja kurja surma eest. / Kyrie eleison.

64. 1. Au Isal Jumalale ja tema Pojale! / Ja Vaimul' pühimale ka kiitust anname.

Refrään: Pühimal Kolmainsusel, jagamatul üksusel, / olgu au, kummardus, igavene ülistus!

2. Oh koonda oma lapsed kõik usuühtluses; / Ja hoia ristirahvast kõik valeusu eest!

3. Oh õnnista kõik riike su helde käega, / Ja ühenda neid rahus su armu väega!

4. Ja et kord inglitega, oh anna, Vägevaim, / Sind taevas võime kiita, oh Isa, Poeg ja Vaim!

65. 1. Oh Jumal suur, kes on kui sa, jõud igavene, rahu ka! / Su suuruses kõik peidad sa, mis siin ma pääl jääb mõistmata.

2. Meil paistab kaugelt sinu silm; kõik loodus ainult sinu ilm. / Kõik tegevus on sinu töö, sult elu igal' idule.

3. Kui ükskord tuleb õnnis tund, kus lõpeb ära maine sund. / Saab ilma valgus kustuma, siis näitad ennast loorita.

66. 1. Sind, Issand Jumal, kiidame; sind tunnistame, täname. / Sind terve loodus ülistab, kes maa ja taeva tegi. / Su trooni ette kummardab ka õnnis inglivägi: / Pääinglid, väed ja seeravid ja troonid, vürstid, keerubid:

Refrään: Sind, Issand Jumal, kiidame, sind tunnistame, täname.

2. Kõik taevad valjult kõlavad, kui sinu au nad kiidavad. / Prohvetid, jüngrid, märterid, kes õndsusest on kaetud; / Ja lugematud päikesed, nii suured kui ka väikesed, / Kõik lille ilu, ilmaruum on ainus kiiduheli, kuum.

3. Su Kirik tervel maakeral sind kiidab, Jumal, igal a'al: / Sind, meie Isa kõrgeimat, ja Poega, kes su süda, / Kes sinust sündin'd igavest, meid võtnud lunastada; / Ja Vaimu, kes teist välja läeb, kel kõigil troosti anda tä'ib.

4. Poeg, Isast sündin'd igavest, me juure tuli taeva seest, / Ei Neitsi rüppe põland ta, meid surmast päästa tahtes, / Ja meie elu, õnnistust ta riigis ihaldades. / Ta Isa kõrval istub nüüd, kes tasub ilma hääd ja süüd.

5. Su laste palvet kuule sa, oh Jumal: Poeg neil surmaga / On andeksandmist teeninud. Neid voorusteedel saada, / Neid võta taeva pärijaiks, neid võta õnnistada, / Et õndsusesse jõuaksid, sääl igavest sind kiidaksid!

67. 1. Jumal suur, sind kiidame, ülistame sinu võimu. / Sinu loodust vaatleme imetledes sinu jõudu. / Nagu olid algusest, nii sa jääd ka igavest.

2. Keerubid ja seeravid, inglid, kes su käsu täitjad, / Ilma et nad väsiksid, sinu suurust ülistavad. / Hüüdvad ilma lõpmata: »Püha, püha, püha sa!«

3. Püha Jumal oled sa, suure majesteedi Isa: / Hädas vägev aitaja, sinu heldus kestab ikka. / Mis su võimult rajatud, sinu aust on täidetud.

4. Taevas pühakute salk, prohvetid, apostlid, neitsid, / Märtrid, tunnistlejad ka, kõik kes sinu palge leidsid, / Tänavad sind lõpmata halastuse Isana.

5. Sina, Isa ainus Poeg, oled inimeseks saanud; / Oled taeva järje päält meie juure maha tulnud. / Tõid meil armu Jumalalt, päästsid patukoorma alt.

6. Sinu läbi lähevad taevauksed kõigil lahti. / Kes su sisse usuvad, need su läbi õndsaks tehti. / Kohut mõistma tuled sa, Jeesus, viimsel päeval ka.

7. Issand, kes meid verega vabaks ostsid, alanduses / Palume, oh halasta: Et meid päästsid kannatuses, / Võta surma järele meidki taeva ülesse!

8. Õnnista su pärandust, Issand, aita oma rahvast. / Juhi teda õigel teel, et ta vaenlast võidaks vahvast. / Kahetsejaid lase sa sind kord taevas vaadata!

9. Püha Vaimu austame, kes meil kõigil troosti annab, / Hingi täidab jõuga ja meid tõe sisse kannab. / Ta on Isa, Pojaga igavene Jumal ka.

10. Igal päeval tahame, Jumal, sinu nime kiita, / Austades ja tänades oma aega ikka viita. / Lase patust puhtana meil sul ikka meeldida!

68. (Assiisist püha Franciscuse »Päikesehümn«.)

1. Suur Jumal, au küll väärid sa, sind kiidab maailm iluga. / Küll võrdlematu oled sa, su võim jääb väärselt kiitmata. / Sind kiidab õe päikse lõke, mis pimedusele teeb tõkke. / Ja sinu iluleegi väel / mul koidul ärkab rõõmus meel.

2. Sind kiidab vend, veeallikas, mis mägestiku põuest keeb, / Ja orgu voolab vulinal ja rahval rõõmu, tervist teeb. / Sind kiitvad võimsad tulileegid, mis öise ilma helgeks tegid, / Ja oma kaunil taeva väel / on palju hääd teind ilma pääl.

3. Sind, Issand, kiidab kuu, me vend; ta kaasas hõiskab koidutäht, / Kes taevatroonil kiidab sind kui Jumalat, kes ainus eht. / Vend tuul ja võimsed pilvelaevad, mis kiirul põhjast lõuna läevad, / Su käsku lauldes täidavad, / su lapsi hädast aitavad.

4. Sind kiidab emakene maa, kes sünnitas ja toidab meid, / Ning aastast aasta lõpmata teeb ilul rõõmsaks südameid, / Kes kuldsed vihud toiduks tõusta ja tuhat värvi silmal paista, / Ning rohtu haigetele ka / küll laseb endast tärgata.

5. Sind kiidab süda, kes end sul siin kannatustes pühendab, / Kes annab andeks võlgnikul ja rahukrooni ihaldab. / Vend surm sind kiidab; tema tiivad meid taeva pärijateks viivad. / Kes sinu tahtmist, Issand, teeb, / see päikse teedel järjest läeb.

69. 1. Kõik noored kooris kiitke kõrgeks Loojat, / See tänulaul tal olgu rõõmu toojaks. / Kõik ülistage Issandat!

2. Laul kostku Isa kõrvu taeva troonil. / Ja kiitus, ülistus tal ehteks kroonil, / Kes noored välja valinud.

3. Täis kiitust las me südamed sul laulda / Ja võta meie rõõmsat tänu kuulda, / Mis hoovab noorte hingedest.

4. Kord jõuab aeg, kus kiitus, ülistus, laul / — Oh õndsust! — Looja Isa suureks auks / All taeva kõlab igavest.

Pühima Altarisakramendi auks.

70. »Pange lingua« — »Kiitke keeled« vt. lhk. 366

71. O salutaris Hostia, quæ cæli pandis ostium: Bella premunt hostilia, da robur, fer auxilium.

Uni trinoque Domino sit sempiterna gloria, qui vitam sine termino nobis donet in patria.

Oh Hostia, toov lunastust, sa avad meile taevaust: / Rõhutuile sõjaga too abi oma väega!

Kolmainsusele, Jumalal', au olgu igavesel a'al: / Ta andku meile lõpmatu kord elu meie kodumaal!

72. Ave verum Corpus, natum ex Maria Virgine; vere passum, immolatum in cruce pro homine, cujus latus perforatum fluxit unda et sanguine. Esto nobis præ-gustatum mortis in examine. — O Jesu dulcis, o Jesu pie, o Jesu, Fili Dei et Mariæ!

Ole tervitatud, tõeline Ihu, sündinud Neitsi Mariast, tõesti kannatanud ja ohver-datud ristil inimese eest. Sinu läbistatud küljest voolas vett ja verd. Ole meile juba nüüd ettemaitstuks surma kat-setunnil! — Armas Jeesus, helde Jeesus, oh Jeesus, Ju-mala ja Maria Poeg!

73. Lauda, Sion, Salvatorem, lauda ducem et pastorem in hymnis et canticis. / Quantum potes, tantum aude: quia major omni laude, nec laudare sufficis.

Laudis thema specialis, panis vivus et vitalis, hodie proponitur. / Quem in sacræ mensa cœnæ turbæ fratrum duodenæ datum non ambigitur.

Sit laus plena, sit sonora, sit jucunda, sit decora mentis jubilatio. / Dies enim sollemnis agitur, in qua mensæ prima recolitur hujus institutio.

In hac mensa novi regis, novum pascha novæ legis phase vetus terminat. / Vetustatem novitas, umbram fugat veritas, noctem lux eliminat.

Quod in cœna Christus gessit, faciendum hoc expressit in sui memoriam. / Docti sacris institutis, panem, vinum in salutis consecramus hostiam.

Dogma datur Christianis, quod in carnem transit panis et vinum in sanguinem. / Quod non capis, quod non vides, animosa firmat fides, præter rerum ordinem.

Sub diversis speciebus, signis tantum et non rebus,

1. Oma karjast, Lunastajat, oma toitjat, õpetajat võta, Siion, ülista. / Või ei kiidu, tänulaule olla väärne tema aule, võib tad siiski rõõmusta.

2. Vaata õnnistatud leiba, elu annab meile tema, teda pead sa austama. / Õhtusöögil Jeesus ise jagas oma jüngritele leiba, veini ohvrina.

3. Kostku kõrgel meie kiitus, süda olgu tänus, rõõmus: sest see päev on ligidal, / Mil me Issand söömaajal esimest kord leiba jagas, esimest kord ohverdas.

4. Ebatäiusliku vana sääduse ees säravana seisab nüüd uus testament. / Valgus teinud otsa ööle, enam pole paasatalle, asemel uus Sakrament.

5. Kõik, mis Jeesus sääl on teinud, oleme me mõttes näinud: nüüd ta surm meil meelestub. / Et tad väärselt nüüd austada, tuleb Jeesu käsku täita, leiba, veini ohverda.

6. Leiba muudetakse ihuks, veini Lunastaja vereks: nii meil dogma õpetab. / See, mis silmale end varjab, mis end mõistuse ees peidab, seda kindel usk vaid näeb.

7. Taevaline kõrge hiilgus, Lunastaja Jeesus Kristus, ka-

latent res eximiæ. / Caro cibus, sanguis potus: manet tamen Christus totus sub utraque specie.

A sumente non concisus, non confractus, non divisus, integer accipitur. / Sumit unus, sumunt mille, quantum isti, tantum ille: nec sumptus consumitur.

Sumunt boni, sumunt mali: sorte tamen inæquali, vitæ vel interitus. / Mors est malis, vita bonis: vide paris sumptionis quam sit dispar exitus.

Fracto demum sacramento, ne vacilles, sed memento, tantum esse sub fragmento, quantum toto tegitur. / Nulla rei fit scissura, signi tantum fit fractura, qua nec status nec statura signati minuitur.

Ecce panis angelorum, factus cibus viatorum: vere panis filiorum, non mittendus canibus. / In figuris præsignatur, cum Isaac immolatur: agnus paschæ deputatur, datur manna patribus.

Bone pastor, panis vere, Jesu, nostri miserere: tu nos pasce, nos tuere, tu nos bona fac videre in terra viventium. / Tu, qui cuncta scis et vales, qui nos pascis hic mortales: tuos ibi commensales, coheredes et sodales fac santorum civium. Amen.

hes kujus peidetud. / Leib toit, veri jook on, aga imeliselt nende taga Jeesust saavad usklikud.

8. See, kes armulaual tõttab, tervet Jeesust vastu võtab, jagamata, murdmata. / Tulgu üks või tulgu mitmed; kõik, kes teda vastu võtvad, saavad teda tervena.

9. Lähenevad hääd ja vaegad, tulevad ka need, kes kurjad, kõik ta vastu võtavad. / Häädel on see lunastuseks, kurjadele hukatuseks, erinevalt mõjub ta.

10. Märke võime jagada küll, kuid mis varjatud on sääl all omab jagamatuse. / Kuigi jagatakse kuju, peidab iga osa sisu endas kogu Jeesuse.

11. Vaatke kõik nüüd taevarooga, rännakul meil rõõmu tooja, elus meid ta kinnitab. / See on toiduks õige eele, lapsi juhib süütu teele, patuseid ta hoiatab.

12. Karjane, meil helde ole, juhata meid taeva teele, toida oma leivaga. / Hädaorus meid sa aita, taevas kutsu pulmalauda koos su pühakutega. Aamen.

74. 1. Tol viimsel söömaajal, kui Jeesul oli lein, / Ta raske surma rajal käes oli leib ja vein.

2. »Nüüd võtke, sööge, jooge: Mu ihu, veri see! / Ses vaimu uueks looge; siit algab armutee.«

3. Et elu meile anda, ta surmamürki jõi; / Meid igavikku kanda, seks end ta ohvriks tõi.

4. Oh lase, et me elu nüüd oleks patust prii, / Ja lunastuse võlus meid igavikku vii!

75. 1. Issand Jumal, leivakujul puhkad sa siin looritud. / Sinu armu ülivõimult peole me kutsutud. /: Tulge, tulge, inimlapsed, tulge, kauged, ligidad! / Tulge, patused ja õiged, kummardama Issandat! :/

2. Kõikuda me usk ei tohi kannatuses raskemas. / Eks me Sakramendis ole otsatu õnn peitumas? /: Lase väärikalt meid võtta, Issand, sinu ihu, verd; / Ainult sind vaid ihaldada, kallasteta armamerd! :/

3. Kõlavad sul kiidulaulud, austus, tänu ühendud. / Keerubid on alla tulnud, maa ja taevas lepitud. /: »Püha, püha, püha«, kõlab Sakramendil otsata, / Läbi pilvedegi tungib kiitus ilma lõpmata. :/

76. 1. Nüüd tulge, olevused kõik, mis iial loodud saand, / ja: »Vaadake«, nii kostab hõik, »mis ikka ligi jäänd!« / See on see püha Sakrament; tal andke kiitust, andke end! / Jah, sind me kiidame siin kogu eluteel.

2. Te algust tehke, seeravid, kes armust põlemas. / Te troonid ja te keerubid, üks laul nii võidukas! / Kõik riigid, troonid, võimud veel, ta suurusele hõisake! / Pääinglid, laulge te siin Sakramendile!

3. Te inglid, laulge taeva all, täis armu andumas, / Ja viige kiitust Jumalal, kes ristil rippumas, / Kes toiduks hingele meil saab ja selle haavu parandab. / Kõik inglid, laulge te siin Sakramendile!

4. Te patriarhid üheskoos, suur prohvetite parv, / Ja teie neitsid puhtast soost, apostlitegi arv, / Ja tunnistlejad, märterid ning kogu taeva sangarid / Sääl Sakramendile kõik kiitust andke te!

5. Maria, puhtaim neitsitest, tad ole austamas! / Sa kandsid teda ihu sees, tõid ilmal Betlemas. / Meil elusõna tuleb ta siin leivakujul jäädaval. / Suurt Sakramenti sa nüüd kiida meiega!

6. Au olgu tema troonile, au Loojale sa too! / Ta ainusündind Pojale üks võimas tänu loo! / Ja Vaimul, usutrööstijal, kiit tänu olgu igal a'al! / Siin Sakramendile kõik kiitust anname.

77. 1. Rõõmsaid juubellaule toome, Issand, sulle tänus nüüd. / Suuril, väikseil sinu poole altrile minna püüd. / Oreltoonid võimsalt hüüdvad, kellahelid järel neil, / Üles pidulikult püüdvad nagu kiituslaulud meil.

2. Templit, altrit ilustavad värsked lilled, rohi noor. / Säravamalt kaunistagu meie südant kuldne loor. / Nagu viiruklõhna pilved tõusvad armsalt taeva pool, / Nõnda üles puhtalt tõusku südametest rõõmuvool.

3. Mis kord Issand jüngritele käskis teha tähtsal ööl, / Pidulikult tema Kirik on nüüd pühitsuse tööl. / Sest kõik rahvad Jeesu ette kummardavad põlvi pääl, / Kuningadki altarile toovad oma kroonid sääl.

4. Issand, armsad on need märgid, mida mõelnud sinu nõu: / Leib ja vein ning nende läbi hoiab Jumal kehal jõu. / Aga väliskate

varjab saladuse enda sees, / Õpetab, mis teha vaimul, kuidas olla enda sees.

5. Rõõmulaulud helisegu hellalt ikka hinges veel. / Jumala suur armutegu ikka käinud rahva eel. / Kiituslaulud igal keelel Issandale kõlagu, / Ustaval ja ausal meelel tänupalveid toogu suu!

78. 1. Et meid taeva Issand viia, surmas sulgesid sa laud. / Sind, kes põrmu tuli siia, me eest neelas põrguhaud.

Refrään: Püha, rääkimatu püha oled sa, Issand Jumal.

2. Ei või ingleil, inimesil suurim olla lemmelõõm: / Sinust meile, vaevalisil, hinge tungib sulnis rõõm.

3. Jeesus, õnnista ja jõudu kingi, et meil oleks pääst, / Et võiks Looja teedel sammu, põgeneda patu käest.

4. Siis me näeme tolles elus Jeesust palgest palgesse. / Tasud voorust taevavõlus paradiisi valguses.

5. Isal austus imeline; austus sulle, Jeesus Krist! / Sulle, Vaim, kolmainuline Jumal, kiitus igavest!

79. 1. Kiida, õde, kiida, vend: Siin on püha Sakrament. / Ta meil Jeesus asutanud; jääb kui testament.

2. Jeesu ihu, veri, arm: see on kõige suurem tarm, / Kaitsmas, et ei anuvaid meid haaraks põrgukarm.

3. Trööstijale ülistus! Kui meid tabab kurvastus / Sõjaajal, katkus, näljas oled kindlustus.

4. Anna, et su leppes kõik ühendet saaks elukäik. / Võtku meie palveid vastu sinu armuläik.

5. Austust andke ülimal siin kolmainu Jumalal; / Jeesule kiit Sakramendis kostku taeva all!

80. 1. Mul hõõgub süda, lõõmab hing, kõik armastuses uues. / Ma, Jeesus, üksnes ihkan sind; meel, mõte sinu juures. / Mus, Issand sa, tuld säilita, mis sütitasid verega! / Õhuta, sütita meid, Issand ülihää!

2. Suur valgus Jeesu südamest, nüüd ära minus kustu. / Mu hinge valu, ahastust! Kuis rahustad nii ruttu! / Mind avita, et üksinda sind võiksin ikka armasta. / Valgusta, siis võin ma su teedel astuda.

3. Oo Sakrament, kuis soovin ma sind haarata ja mõista! / Suur Jumal, minu surres sa see soov mul võta täita: / Mind pühas leivas tervita; su valguses siis lahkun ma. / Ja siis nii alati sind, Jeesus, näha võin.

81. 1. Jeesus, tule minule, igatsen su järele, / Hinge parim sõber sa, millal saan su juure ma?

2. Tuhatkord sind ihkan siin. Elu sinuta on piin. / Ohked tõusvad sinule: Jeesus, tule minule.

3. Too mu hinge naer, ei lust, siin maailmas rõõmustust! / Sinu arm on Issand see, mis viib jäädva õnnele.

4. Sellep igatsen ma sind, Jeesus, omaks võta mind! / Hoia hinge, pühalik, sääl, kus koidab igavik.

5. Issand, puhas pole ma, et mu juure pöörad sa. / Kuid üks sõna sinu suust ja mu hing on terve, uus.

6. Kõik mu ootus pürgind sul: Armu sõna ütle mul, / Et sind võiksin väärida nüüd ja igavikus ka.

82. 1. »Laske lapsukesed tulla; nende päralt taevariik! / Tahad elumaale jõuda, olgu osaks lapse kiit.« / Jeesus, armastusest jutle, nagu toona ükskord mäel. / Tule laste hingedesse, õnnistuse rõõmu väel.

2. Kutsu püha trooni ette, kus sa haldad valguses. / Las kõik saada taevalätteks, eluvett sääl hoovates. / Hoia põrgust, õndsaid saada, varjaku neid sinu rind. / Las neil maa pääl sulle jääda, hingis igaviku hind!

83. 1. Oh mõtle, mis siin Jeesus teeb, kel suures armus süda keeb: / Siin jagab ta nüüd toiduna / meil oma ihu, oma verd.

2. Mu helde Jeesus, nii suur and on suure armastuse pant. / Kuis võiksin ma sind tänada, / Kes meid nii väga armastand.

3. Sa kaunim vara, taevatoit, mis kõik mu vaevad võtta võib. / Sa kallis roog ja armujook, / oh kaunis igaviku koit!

4. Oh toida mind su helduses; su armu kasvata mu sees! / Sa oled see, mu Jeesuke, / Kel järel ihkan südamest.

5. Jää minusse, ma palun sind; su armastuses hoia mind! / Mind sinuga, oh köida sa, / Mu Jeesus, armu paeltega!

84. 1. Jeesus, oled siin ligi, püha taevaroog. / Tuled hingele toiduks, oh suur armuhoog!

2. Tee mind õndsaks, Jeesus, tule, külasta mind. / Nagu jüngrid saalis, vaata, ma otsin sind.

3. Armurikas Issand, anna su leiba mul. / Igaveseks eluks toita on võimu sul.

4. Jeesus, mu õnneks tule ihu ja verega. / Taevaõndsus oled; tule, oh kallim sa!

5. Jeesus, tõeline elu, tule mu hingesse. / Sinu tahan ma olla, sõber sa ainuke.

85. 1. Kui õnnis aega viita su vaikses valguses, / Ja parandada haavu su armastuse väes. / Kui õnnis on su jalgel teevaevast puhata, / Siin tabernaakli valgel su armu maitseda.

2. Siin õnnis juttu kuulda; kui helde kõne sul! / Su armumere müha käib hinge põhja mul. / Mu Issand, oma telgist sa vaatad hingesse, / Näed kõike tema nõrkust, oh kindlaks teda tee!

3. Kes koormatud ja väsind, see hästi puhkab siin. / Sa armu algus, allik: su ääres unub piin. / Oh lase mind säält juua, mu Õnnistegija; / Säält värsket jõudu tuua, et saaksin võidelda.

86. 1. Oo kristlane, jää ususse ja silmitse: / Jumala Tall on ligidal siin Hostia all.

Refrään: Ave Jeesu, õige Manhu, hinge elu! / Sind tervitan, sind kummardan, sind armastan!

2. Sääl Hostia sees on Kristus ees, sind oodates. / Tal usuga ja kartmata too süda sa!

3. Sa põlvitad: Siin Jumalat tead olevat. / Tal olgu kiit, oh keerubid ja seeravid.

4. Oo armuhoog, oo püha roog ja kallis jook! / Mu Jeesus sa, mind kosuta su leivaga!

5. Mind aita veel mu surma eel, mu viimsel teel. / Sul jään ma nii, ka surmani ja alati.

87. 1. Kes aitab ju nõrkemas rammu, kes haigeid kinnitab; / Kes kustuva tahi meil süütab, et uuest leeki saab? / Väsind hing, ära kaeba, sul särab lootustäht.

Refrään: Sa mine armu lauda, kus Jeesu arm on eht.

2. Kes pühitseb väikeste hingi, kes kaitseb hädas neid? / Kes hoiab neid liiliaid puhtaks, et patt ei riku neid? / Sa noorus, ära kaeba, sul särab lootustäht.

3. Kes äratab lahingulõvid, kes naised, ustavad; / Kes talutab süngeist öödest sinna, kus koidumaad? / Inimkond, ära kaeba, sul särab lootustäht.

88. 1. Sa kõige aja lootus, sind rõõmul tervitan. / Ja sinule aujärge mu rinnas ehitan. / Sind tahan kaisutada, täht pikal, süngel ööl, / Sa terve ilma lootus, sa õnn mu eluteel.

2. Sa kaetud seaduslaegas, su loor on langenud. / Mu Issand, sinu pale mul täiest ilmunud. / Las põlvitades vaatan, kui imeilus sa; / Ja mõtlen, kuidas taevas kord saad mul särama.

89. 1. Linnutee, auline, palju on sul tähti?
Refrään: Arvuta! Nõnda ka Sakramenti kiidan ma.
2. Ruum, mis sa lõputa, palju on sul tolmu?
3. Piirita aasad ka, palju on teil taimi?
4. Metsake, haljake, palju on sul oksi?
5. Mõõtmata meres ka on küll palju tilke?
6. Päikene, kullane, palju on sul kiiri?
7. Igavik, ülipikk, palju on sul tunde?

90. 1. Sind austame, oh tõelik inglileib, / Kes jagada meil taevaelu võib.
Refrään: »Püha, püha, püha«, kõlagu ju ikka / sulle, meie Kuningal, püha Hostia kuju all.
2. Sind palume, oh helde Päästija: / Jää eluteel meil ikka toiduna!

91. 1. Mul kõlab ammu läinud ajast üks lihtne, püha lauluke, / Mis kalli ema hellast sülest ma laulsin üles sinule:
Refrään: Jeesukene, tule sa, vaga laps sul olen ma. / Mu südame — ainult sinule — avan sulle, kallis Jeesuke.
2. Kui pärast elusaatus vali mu südamesse haavu lõi; / Kui kiusaja mu teele tuli, see lauluke mul rahu tõi.
3. Kui viimne tund mul kätte jõuab, mil suigub süda surmale, / Siis tahaksin, et veel kord kostab mu kõrvu armas lauluke.

92. 1. Jeesus, sul elan. Jeesus, sul suren. Jeesus, sul olen nii elus kui ka surmas.
2. Oh halastagu ja andestagu, Jeesus, su heldus, kõik minu elu patud.

3. Rahu mul anna; hoolt mu eest kanna, kuni sind kiidan kord ülal igavesti.

93. Christus vincit, Christus regnat, Christus imperat! (Kristus võidab, Kristus haldab, Kristus valitseb!) (Lauldakse refräänina vahelduvalt lauluga »Laudate« lhk.361)

94. Oh Jeesus, oled eluks mul sa; surm on sinuta. / Oled toiduks mul sa; nälg on sinuta. / Oled rõõmuks mul sa; kurbus sinuta. / Oled rahu mul sa; vaenlus sinuta, oh Jeesus.

Jeesuse pühimale südamele.

95. 1. Kõige võla kustutus, arvamatu halastus, / Jeesu süda, ainult sul võimus andestada mul.

Refrään: Ei sa patust põlanud, tõlnerit sa kutsunud. / Jeesus, vaata, otsin sind; tule, õnnista ka mind!

2. Tunned kõik mu ahastust, sinult loodan lohutust. / Jeesu süda, sinult veel rahu leida võib mu meel.

3. Kõige armu palavus, sinus ülim valgustus. / Pimedal ja hirmsal ööl juhata mind taevateel!

96. 1. Oh armastuse allik, Jeesu süda, sa puhtaim altar, taevavärav püha! / Puhasta mindki kõigest patu roojast, võta mu süda igavesti omaks!

2. Jeesuse süda, lepituseks antud, minu süü koorem sai su pääle pandud. / Aita mul rahu kannatusis hoida, lase mul sinult ikka jõudu leida.

3. Taevaliste kuningas ja keskus, Jeesuse süda, rõhutute lootus, / Valitse minus, armas, helde Issand! Sarnaseks sulle kujunda mu südant!

97. 1. Mu Jeesu südamele mu laul, mu armastus! / Ta poole üle pilvi käib minu juubeldus.
Refrään: Sul kiitus, ülistus on igal ajal uus, / Oo pühim Jeesu süda, nüüd, ikka, igavest!
2. Oh süda, kelle murdis mu eest suur armastus; / Kust oda läbi tungis, mis teritud mu süüs.
3. Sust, süda, voolas süüle vees, veres kustutus. / Kuis voolab ristist meile nüüd armuuputus!
4. Oh süda, sinu haavas on kodu hingele. / Siin õnnes, õnnetuses ma hüüan ilmale.

98. 1. Su oleme, sul tahame ka jääda, / Su omaks, Issand, endid tunnistada. / Meid Jeesu südamesse kirjuta: Su oleme ja selleks jääme ka.
2. Veel paljud kaugel, seotud patukütkel. / Neid aita, päästa, kanna armukätel / Ka nadki Jeesu südamesse sa! Su omad nad ja selleks jäägu ka.
3. Maailma Lunastaja, anna jälle uut õnnistust ja armu südameile, / Et koguneks, mis läinud laiale, et oleks pea üks kari, karjane!
4. Siis kohisevad rõõmsad kiidusalmid, / Siis mühisevad kõrged rahupalmid, / Siis jumaline Jeesu süda sa, meil kõigil õndsus, kodu, taevas ka.

99. 1. Jeesu süda, sind ma kiidan, sind mu ainus kõrgem õnn! / Õilis veinipuu, mil marjad elumahla tulvil on.
2. Voolab sellest taevalättest elujook su hingesse, / Saad sa jõudu tema vetest, kergelt tõusta taevasse.
3. Sellepärast põlvitagem allikal, kus elu on. / Tühjalt rõõmult põgenegem: Jeesu süda ainus õnn!

100. 1. Oo vagad hinged, rõõmsalt tulge auvahiks Sakramendile! / Siin Jeesu südant löömas kuulge truus armastuses kõigile!

Refrään: Oh, et kõik inimhinged oleks auvahiks Jeesu südamel, / Et armastus neis helgelt põleks ja kiitus kõlaks keelte pääl!

2. Oh magus süda, armuläte, oh rääkimatu iludus! / Me ihad võta oma kätte, su juures rõõm ja rahuldus.

3. Jah, armastus, au, kiitus olgu sul troostiks, süda jumalik. / Sind patud ärgu kurvastagu, sind kiitku terve igavik.

101. 1. Oh Jeesuse piinatud süda, sa kibuvitsust haavatud, / Kes kaunilt õitsnud läbi häda, sa meil alati avatud! / Sa lepitasid oma veres me süü, / ja pesid meid patust, andsid puhta rüü.

Refrään: Oh anna, et armastust vääriksime, ja kuumalt su südant me armastame! / Me kuulume sul: Kõik su südamel! / Sul kiitus olgu igavest!

2. Oh Jeesuse haavatud süda, kes puuritud läbi vaenust, / Sa tänamatust, ristihäda ja muud piinad kannatanud. / Oh õnnista patust ja anna arm tal, / kui kahetsust täis ta on andumas sul.

3. Sa Jeesuse auline süda, kes varjatud siin leiva all, / Oh näita meil õndsuse rada, kalleim aare taeva all. / Oh luba end mõista me Issandat sind, / su ihu, verd maitsta, sa näljaste ind.

4. Oh pühim sa, Jeesuse süda, kes Jumala paremal käel. / Sääl austavad inglid ka seda, oh sära meil õndsamal teel. / Sa ole meil Päästjaks, kui haaramas surm / ja juhi meid sinna, kus taeva nurm.

102. 1. Vandel kätt me tõstame, pühaks liiduks koondume. / Mis on rahvas tõotanud, vaenlasist kui piiratud:

Refrään: Seda tõotagem jälle, truudust Jeesu südamele.

2. Imevõimas alati hoidsid omi hoolsasti. / Ükski häda kõiguta sinu altarit ei saa.

3. Truud ja kindlad Jumalal seisame ka pilke all. / Oma hüve ülimat kindlalt käed meil hoiavad.

4. Tervel laial maakeral kaunimat ei leia sääl. / Teotagu vastased, truiks jäävad liitlased.

103. 1. Maailmast, vaeva- ja patuorust, taeva kostab me anuv laul. / Jumalik süda, sa ülim aare, võta sa kuulda patuste hüüd. / Ei meie päästmist pälvinud tõest', loodame ainult su armule.

Refrään: Jeesuse süda, me lohutaja, oh heida armu su rahvale!

2. Nutust su poole väsinud silmad usaldusrikkalt me pöörame. / Halastad heldelt sina me pääle, kui sinult armu me palume. / Su poole tõuseb me härdas hüüd: Oh ära tasu me patusüüd!

3. Sind oma süüga kurvastasime, oleme tihti sind haavanud. / Lunastas sinu veri, oh ime, ehk küll me surma siin väärinud. / Heldeks ja suureks meil, Issand sa, patustel kõigil sa Päästija.

4. Sinust, sa meie kuninglik süda, paistab meil lootustandvalt su arm. / Ei sa meid hukatusesse jäta, lõpmatu armastus sinu tarm! / Tunned ja näed me viletsust, osaks meil anna su halastust!

5. Sinugi Ema pühima süda tunda sai ilma õudust, häda. / Sellep meid toeta okasel rajal, eksiks ei jalg su armuajal. / Andesta, andesta, tröösti meid; rõõmusta kurbade südameid.

* * *

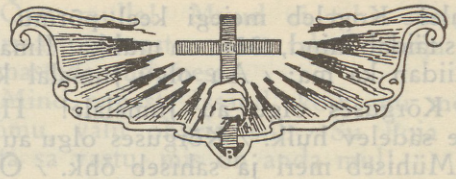

Püha Missa ajal.

I Lauldav missa (Fr. Schubert).

Sissejuhatuseks.

104. 1. Oh, kellele ma pöördun, kui hinges valu, mure / Ja rõõmu; kelle juure ma lähen rääkima? / Su juure, armas Isa, läen rõõmus, kannatuses, / Sa läkitad ju rõõmu, teed terveks haiged ka.

2. Mis oleks mulle taevas, mis maa, kui sind ei oleks? / Vaid õudsed hirmupaigad, ma mänguks juhustel. / Sa oled see, kes määras mu teele kindla sihi, / Kes maa ning taeva mulle teeb armsaks kodumaaks.

3. Ent kas su ligi tulla võin süüdest koormatuna? / Kes maisel rännurajal on puhas sinu ees? / Täis lapselikku usku ma tõttan Isa hõlma / Ja kahetsedes anun: Mu Issand, halasta!

4. Su magus sõna kõlab: »Mu juure tulge teie, / Kes vaevatud ja mures, teilt võtan koorma ma!« / Õnn mulle! Kosutatult ma tohin, vaimustatult, / Mu Jumal, sinu rüpes au, kiitust hõisata.

Gloria.

105. 1. Kõrguses olgu au Jumalale! Taevane õndsate hulk laulab sääl: / Kõrguses olgu au

Jumalale! Kogeleb meiegi keel põrmu pääl. / Imetlus täidab mind, rõõm on mul ka. Ilmade Isa, sind kiidan ka ma: / Au olgu Jumalal kõrges!

2. Kõrguses olgu au Jumalale! Hõiskab tähtede sädelev hulk. / Kõrguses olgu au Jumalale! Mühiseb meri ja sahiseb õhk. / Õndsate olende otsatu koor igavest tänu hõiskab su pool: / Au olgu Jumalal kõrges!

Evangeelium.

106. 1. Veel oli looming kujuta, kuis Kirjas loeme me, / Siis ütles Issand: »Valgus, saa!« Ta ütles — valgus sai / Ja elu ärkas liikvele, kord ilma sisse jäi / Ja kõikjal, kõikjal heliseb au, kiitus ülesse.

2. Ka inimese vaimule kord oli pime öö, / Siis tuli Jeesus ilmale, tõi valgust kõigile, / Ja tema püha õpetus, see kaotab patu töö. / Nüüd läbi ilma heliseb: Au Lunastajale!

3. Kuid hoiatavalt püha suu meil ütleb: Üksi usk / Ei ole maksev: elu truu tal õiget väärtust loob! / Sest kingi meile usklik meel ja süda, armu täis, / Et usu juhil õigel teel me elurada käiks.

4. Meil jõudu, julgust anna sa, et Lunastaja teed / Me mitte üksinda ei näeks, vaid käiksime sääl pääl. / Las oma evangeelium meil olla taevajuht / Ja vii meid oma heldusest auriiki, Issand, siit!

Ohverdamine.

107. 1. Mul annud, Issand, elu sina ja taeva tarkust jaganud: / Mis võin küll sulle anda mina? — Vaid tänada, ei mitte muud.

2. Õnn mulle! Muud ei taha sina, kui armu armastuse eest: / Sest tahan eluaja mina sind armastada südamest.

3. Mind ennast, Issand, kõik mu mõtted, mu rõõmu, valu ohvrid sul. / Su Poja ohvri läbi võta sa vastu, mis on anda mul!

Enne Muutmist.

108. 1. Püha, püha, püha oled, Issand, sa; / Püha, püha, püha on su nimi ka. / Sa, kel algust pole, vaid kes igavest / Valitsed, kes oled üle ilmadest.

2. Püha, püha, püha, püha Issand on; / Püha, püha, püha, püha ta vaid on. / Armastus, kõikvõimsus, ime tema on. / Püha, püha, püha, püha Issand on.

Pärast Muutmist.

109. 1. Mu Lunastaja, sinu heldust mu vastu jälle vaatlen ma, / Kuis viimsel söömingul su armsaid kogusid enda ümber sa. / Sa murrad leiba, peekrit pakud: »Mu ihu, veri«, ütled sa, / »Te võtke, mõelge minu pääle, kui ohvrit toote teie ka!«

2. Su sõna pääle ohvrid toome su pühal altaril nüüd me, / Et sina, Päästja, tõest' siin oled: me vaimusilmil selge see. / Oh Issand, kes sa surma läksid, et meile elu kinkida, / Sel taevaleival lase olla meil toiduks elus, surmas ka!

Enne Ühendust.

110. 1. Mu Issand, õpetaja, su suu kord ütles nii: / »Mu rahu jätan teile.« See maksku meilegi! / Oh Tall, kes kustutasid maailma ras-

ked süüd, / Su rahu, armu anna meil heldesti ka nüüd.

2. Siin rahupalme varjul kõik maine valu kaob; / Siin kosutus ja rahu mu väsind hinge vaob. / Ka maine rõõmgi õitseb siis helgelt südames, / Kui seda pühitseti su armastuse sees.

3. Oh Issand, meie armsaid, kes on ju rahumaal, / Kõik võta enda juure, las sinu lähedal / Meid kord sa kokku saada. Oh püha ühisus, / Kus taevarahus kõigil on kiidulaulud suus.

4. Mu Issand, õpetaja, oh räägi armuga / Su õnnistavat sõna: »Mu rahu teiega.« / Meil saada taevarahu, mis ilmal tundmata, / Mis õitseb ainult hinges, kes seotud sinuga.

Pärast Ühendust.

111. Issand, minu palvet kuulsid: Õndsalt tuksub süda mul, / Lähen jälle maise ellu, mõtted aga jäävad sul. / Kõikjal, igal ajal oled sina ligidal ju mul, / Igal pool on sinu koda, kus on süda lahti sul: / Õnnista, oh Issand, sina, mind ja minu omaksed, / Võta tänu, kiiduohvriks, meie tööd ja südamed.

* * *

II Lauldav missa (M. Haydn).

Sissejuhatuseks.

112. Su majesteedi palge ees me põrmus lamame, / Su poole südant pöörates sind, Issand, palume: / Oh kõrgeim Jumal, halasta ja pattudest meid vabasta. / Oh Isa, ära põlga meid,

meid kahetsejaid patuseid. / Oh halasta ja kurjast vabasta!

Gloria.

113. Au, kiitus olgu ikka Kolmainu Jumalal! / See olgu nagu taevas nii sama taeva all! / Ta suurus, jõud ja hiilgus on paistmas igalpool: / Tast räägib terve loodus ja süda inimsool.

Evangeelium.

114. Meil Jumala suus varjul on evangeelium / Ning sellel usu kaljul jääb seisma kristlustuum. / Suur Jumal meile näitab, kust kulgeb õiglustee: / Kes saab su õpet täitma, on õnnis kristlane.

Kredo.

115. Kõikvõimsa Jumala ees põrmus on laskund maha loomingtöö. / Sind, Issandat, maailma õrnust, saan uskma, kuni süda lööb; / Ja Poega, kes on sinust väljund, on igavene tema sünd, / Sai puhtast Neitsist ilma läinud, on Pühas Vaimus tema ürg.

Ohverdamine.

116. 1. Oh Issand, võta vastu and preesterlikust käest: / Meil siin, kes pattu astund, saab armupandiks tõest'. / Ta ohvriks eksjal olgu ja neil, kel kurvastus. / Su leivast, veinist tulgu kord pääs ja lunastus.

2. Kolmainus Jumal, võta meilt ohver vastu nüüd. / »Neid halastama tõtta!«, nii kuuldus ristilt hüüd. / Ta tõusku taeva poole, oh ära põlga mind, / Ning toogu inimsoole kord armu näha sind!

Enne Muutmist.

117. Nüüd püha, püha, püha te laulge Jumalal! / Ka inglitega üha vii kiitust Issandal! / Ning kõrges taevas, maa pääl on kõlamas see laul / Ja sulle igavik veel toob kiitust ilul, aul.

Pärast Muutmist.

118. Nüüd, Isa, kõrgelt taevatroonilt me altarile saada pilk, / Sest sinu Pojas, tema soovil, saab toodud ohver väärtuslik. / Sind anume, su lapsed meie, sul näitame ta valuteed: / Ta suri, murdis patuköie ning tõstab risti meile veel.

Enne Ühendust.

119. Su armulauda minna ma, Issand, pole väärt. / Tee mind siis väärseks sinna ja kuule laste häält. / Mu valud vaigistada sa võta, hinge vall, / Sind vaimus vastu võtta ma tahaks, Paasatall.

Pärast Ühendust.

120. Nüüd on see Tall sul toodud ja ohver täide viid, / Ning vaadelnud me Loojat, kel varjav armutiib. / Sa oled ligi ise, ja sinu armudest / Meil voolab õnnistusi nüüd selle ohvri seest.

* * *

III Lauldav missa (»Sügavusest«).

Sissejuhatuseks.

121. 1. Sügavusest tõuseb sul me hüüd: Jumal Isa, kõigi Isa; / Kustuta me vaeste süüd, Jumal Isa, kõigi Isa; / Sa meid ära jäta nüüd!

2. Kui sa, Jumal, karmilt nuhtled meid, Jumal Isa, kõigi Isa, / Et meid tabaks patu need; Jumal Isa, kõigi Isa, / Vii su lapsi armuteil!

Gloria.

122. Laulge rõõmsalt, kiitke Loojat: Iga hüüd, meie püüd kiitku elu toojat. / Inglid hüüdvad tema aule; igal a'al Issandal loome meie laule.

Evangeelium.

123. 1. Ma usun, Jumal, ustavalt, mis õpetab su Kirik. / Ta on su Vaimust rajatud ning iialgi ei eksi; / Ta Kirja meile seletab ning taevaleiba jagab: / Ses usus sureb kristlane, nii kui ta selles elab.

2. Ma loodan, Jeesus, et su surm on kustutand mu patud / Ja et su armu abiga mul taevas avaldatud. / Mis lubad, seda täidad ka, kõik võim on sinu kätes: / Sest lootusest võin elada ja tahan surra selles.

3. Su armastus, mu Päästija, mind, eksind lammast, otsis. / Sind armastada ihkan ka, kui kaua süda tuksub: / Ja pean kord siit lahkuma, see ainus troost mul olgu, / Et armastan sind igavest, sust iialgi ei lahku.

(Missas lahkunute hingede eest: »Dies iræ — Küll see päev«.)

Ohverdamine.

124. 1. Me toome leiba, veini, oh Isa, ohvriks sul, / Kuis Jeesus kord meid käskis sel pühal toimingul, / Kuis viimsel söömaajal kõikvõimsa sõnaga / Leib muutus Jeesu ihuks ja vereks veini and.

2. Oh Isa, ohvriks võta ka meie südamed / Ja hoia pühas usus su riigi alamad; / Neil toogu ohver abi, kes siin on vaevas, / Ja neil, kes usus lahkund, su rõõmu taevas!

Enne Muutmist.

125. Ühel häälel, ühel meelel ülistagem Jumalat. / Hüüdkem: Püha, püha, püha, kiites kõrget Issandat! / Püha sina, Jeesus, oled, kes sa Isa nimel tuled. / Kiitust nüüd ja igavest toome kõigest südamest.

Pärast Muutmist.

126. 1. Sa hinge püha sõber, leib taevast, mina nõder sind palun pisarail: / Sa kosutad, kes küsind sult rahu, hinge väsind viid surmast läbi taevateel.

2. Verd, ihu me eest andsid ja risti ränka kandsid, veel annad ennast truult. / Sind meie sööme, joome ja tänupalvet toome, mis kiidab Sakramenti suurt.

Enne Ühendust.

127. 1. Las oma lauda minna, sa surelike koit! / Mind kutsu heldelt sinna, oh Jeesus, hingetoit. / Sind tahab kõrgeks kiita küll minu hõiskav rind, / Saaks ennast sinus peita, et õnnistaks sa mind.

Pärast Ühendust.

2. Oh imeline tahe, mis Poja maapääl tõi! / On mööda kaugus, vahe; miks meile jääda võid? / Sest sinu armukätest saab haaratud maailm, / Toob jõudu elulättest meil, kuni kustub silm.

IV Lauldav missa (Pühimale Sakramendile).

Oma karjast, Lunastajat 73
Tol viimsel söömaajal 74
Sind austame, oh tõelik inglileib 90
Issand Jumal, leivakujul 75
Et meid taeva, Issand, viia 78
Mul hõõgub süda 80

V Lauldav missa (Pühimale Jeesuse südamele).

Oh mõtle, mis siin Jeesus teeb 83
Jeesu süda, sind ma kiidan 99
Kõige võla kustutus 95
Risti küljes on mu süda 34
Oo vagad hinged, rõõmsalt tulge 100

VI Lauldav missa (Kristuse kannatamisele).

Seisab valurikas ema 142
Oh süütu Tallekene 31
Oh pää, täis verd ja haavu 32
Tahan valupeekrist juua 43
Rist, sa oled ülipüha 35

Püha Neitsi Maria auks.

128. 1. Südamlik Ema, oled kaitsjaks taevas, palu me, orbude, eest siin hingevaevas. / Meid, Eva lapsi, kodutuid maailmas, armuga vaata, kui pisar meil silmas.

2. Kellele kurdaksime oma hädа? Sulle vaid, Ema kallim, teeme seda. / Sa oled hää, kes patust vastu võtab, kes hingepiinas sinu juure tõttab.

3. Pälvinud nuhtlust oleme küll tõest', õiglase, vihastund Taevaisa käest. / Kui aga karistada tahab tema, palu me eest, sa armurikas Ema.

4. Su poolt on Poeg, su poolt on ka Isa, kosta me eest, oh kuule meie kisa! / Näita tal oma valust murtud südant, kohe ta andestab meil, nähes seda.

5. Su Poja pärast, kes meid lunastanud, kes meie eest on rasket risti kannud. / Kustuski õiglase Taevaisa viha; selle eest armas oled, Ema püha.

6. Risti all valus murdus sinu süda, nähes su kallima Poja surmahäda. / See eest su eestkostmist Issand kuulda võtab, ning meie süüteod tasumata jätab.

7. Sina meid päästsid karistavast vitsast, aita meid astu taevauksest kitsast. / Selle eest tänu sulle tahan hüüda, Ema Maria, igavest sind kiita.

129. 1. Ave Maria, Jumala Ema, tuleme sind me õnnitelema. / Tahame ikka palveid sul viia. / Meie eest palu. Ave Maria!

2. Vaimudest püham sa meie meelest, puhtuse kiitust kuuled me keelest. / Lill nagu ilus sa üle liia, tähti man agu. Ave Maria.

3. Südames on sul heldus meil hoitud, meile kui ema anna sa toitu. / Puuduse hädast päästa meid püüa; nälja eest hoia. Ave Maria.

4. Nutsid sa Poja suremistunnil, pisaraid kuumi kurbuse sunnil. / Sinul on püüe ellu meid viia, surmast meid päästa. Ave Maria.

5. Südames näeme sul taevakoitu, kannad sa vaimus leekide loitu. / Lasku sa alla me juure siia, tule eest hoia. Ave Maria.

6. Südames sinul Jumala rahu, sõda su hinge iial ei mahu. / Meid aga tahab surmaga lüüa. Sõjast meid hoia. Ave Maria.

7. Kuningatar sa inglite juures, kuule meid, maiseid, kurbuses suures. / Aita sa palveid ülesse viia, meie eest palu. Ave Maria.

130. 1. Kaunim meritähti, Ema, oled sa. / Lunastaja Ema, sulle laulan ma.

Refrään: Meid kõiges hädas aita, oo Ema Maria.

2. Valitud Jumalast, Ema, oled sa. / Valgem valgest roosist, Ema, avita!

3. Kõrgem taevainglist, Ema, oled sa. / Kaunim kõigist lillist, Ema, avita!

4. Puhta rõõmu allik, Ema, oled sa. / Muredes kui olen, Ema, avita!

5. Süütus sulle krooniks, Ema, oled sa. / Oma kõrgelt troonilt, Ema, avita!

6. Puhta elu teedel, Ema, oled sa. / Kasinuse teele, Ema, avita!

7. Halastavam kõigist, Ema, oled sa. / Ja kus meil on raske, Ema, avita!

8. Neitsi, Lunastajal Ema oled sa. / Kuuluda su Pojal, Ema, avita!

131. 1. Auväärne haldaja, taevalik õis, heldeim eestpaluja, aidata võid. / Pööra, oh pööra, rahuvürstinna, silmad me poole ja halasta meil.

2. Loojale oled sa helde ema; taevaid tähena valgustad sa. / Pööra, oh pööra, targa juhina, silmad me poole ja halasta meil.

3. Hiilgav kui liilia, okata roos, hoovab sust õnnistus, õndsus ja troost. / Pööra, oh pööra, sa tröösti janna, silmad me poole ja halasta meil.

4. Läveks sa õndsusteel, puhtusekilp, kaitsemüür kristlusel, võigas ja õrn. / Pööra, oh pööra, sa võimas kaitsja, silmad me poole ja halasta meil.

5. Ema, sa suriööst valgusse viid. Haaraku põrgusööst: pandud tal piir. / Viid sa meid sinna, kus rahu on suur, pöörates silmad me poole, sa truu.

132. 1. Ave Maria, hele täht, koidul sirendad. / Su hiilgus imeline, meil Päästjat kuulutad. / Arm igavene, hell, / sind Looja Emaks valis ja troostiks kristlastel.

2. Sest ema ihus juba, nii Kirik õpetab, / Sa oled patust vaba, ei uss sind puudutand. / Oh Neitsi õilis mul, / ei ükski ilma kiitus või väärne olla sul.

3. Säält tervitus sai antud, kus kõigekõrgem troon, / ja Gabrielilt kantud, kuis tahtnud Poeg on. / »Maria, emaks saa, / kuid neitsiks pead jääma, nii püha puhtana.«

4. Sind varjama nüüd tuleb jõud Kõigekõrgemalt. / Sa puhtaim naisist oled, saad õndsaks Vägevalt. / Pant jumalik on see, / kes Pühast Vaimust saadud, tal nimeks Jeesuke.

5. Tal vastas armurikkalt siis Neitsi õnnelik: / »Ma olen Looja tütar, sul sõnakuulelik. / Tad tahan teenida / ja usun, mis ta rääkis: Las sõnal sündida.«

6. Maria, üksnes sina jäid emaks veata. / Sust sündis Lunastaja, nii Kiri tunnistab. / Su enda laps sind lõi, / Oh imeline Ema, ei sarnast leida või.

133. 1. Oh ülistage kooris Mariat, kelle au / on ise suureks teinud kõrgeima Looja nõu.

Refrään: Taevainglid aulised, rahvapõlved põlised, / kiitke kõigest südamest Issandat igavest / õndsaima Maria eest.

2. Maria on, kes naistest sai äravalitud, / Et temast rahutooja saaks meile sündinud.

3. Suur Jumal sinus väge on üles näidanud. / Sa oled, puhtaim Neitsi, meil Jeesu kinkinud.

4. Sa üksi oled saadud ju pärispatuta. / Sind iial patuhimu ei saanud puutuda.

5. Oh Lunastaja Ema, meid päästa häda seest, / Ja hoia oma lapsi ka kurja surma eest.

134. 1. Sind, kuninganna, tervitan, oo Maria! / Sa Loojat kandsid emana, oo Maria!

Refrään: Keerubid hõisake, seeravid aidake, / kuningannat austage! / Salve, salve, salve regina!

2. Sa Neitsi pärispatuta, oo Maria! / Sa koidutäht, meil valgusta, oo Maria!

3. Me Eva lapsed õhkame, oo Maria! / Ja lootes su pääl vaatame, oo Maria!

4. Siin pisarate orus sees, oo Maria! / Me käime nuttes, leinates, oo Maria!

5. Meil oma heldust avalda, oo Maria! / Su Pojaga meid lepita, oo Maria!

6. Sa vägev Neitsi, halasta, oo Maria! / Me palveid kuule armuga, oo Maria!

7. Sa oled kuni surmani, oo Maria! / Meil rõõmu põhjus alati, oo Maria!

135. 1. Oo Maria, armu ema, elav sa Jumala troon. / Vaata heldelt meie pääle, naiste ehe sa ning kroon. / Sinu poole hüüame, sinult abi ootame. / Oo Maria, armu ema, sinult abi ootame.

2. Meie silmad, meie käed on su poole tõstetud. / Põgenev su kaitse alla ikka sai õnnistatud. / Kõik mis vaesed vajame, sinult julgelt loodame. / Oo Maria, armu ema, sinult julgelt loodame.

3. Põlvili su trooni ette toome kõik, mis vaevab meid. / Palume, su Poja kätte pane meie südameid. / Kurbadel sa troostija, rõõmu põhjus otsata. / Oo Maria, armu ema, rõõmu põhjus otsata.

4. Armsaim Ema, viimsel tunnil tõtta abiks meile veel. / Selle viletsuse läbi vii meid lõpuks taevateel. / Kui hing lahkub keha seest, näita meile Jeesukest. / Oo Maria, armu ema, näita meile Jeesukest.

136. 1. Oh halastuse emake, Maria kuninganna, / Ma tervitan sind, täheke; mu teele valgust anna! / Oh kustuta mu kurvastust, sa tunned minu igatsust.

2. Sind ööl ja päeval palun sest, oh vaata minu häda, / Ja sinu suurest heldusest mind ära ilma jäta. / Su emameelt mul avalda, et rõõmu võiksin omada.

3. Meil näita oma Pojakest, sa Ema kõigist parem. / Me tervitame lapsukest, kes meil on kõige kallim. / Kui õnnistab meid Jeesuke, siis rõõmuks muutub elutee.

137. 1. Mu armsaim emake, mind võta endale, / Mind võta oma helde varju. / Mul käsi ulata, näita mul kodu sa. / Oh ema, kes sa häda tunned.

2. Mu armsaim emake, mind võta endale, / Kui rõhuvad mind elumured. / Siis näita ennast sa mu helde troostija. / Oh ema, kes sa häda tunned.

3. Mu armsaim emake, mind võta endale, / Kui kord ma olen surmavaevas. / Siis tule abiga, vii Isa kotta sa. / Jää heldeks emaks mul veel taevas.

138. 1. Ilu sees säramas, kõrge ja võimukas, armu täis hellake, taevalik Neid. / Sulle ma iga-vest pühendan südamest ihu ja hinge, võta sa neid. / Varandust, elu, rõõmu ja valu, / Kõike, mis olen ja mis oman ka, rõõmuga annan, Maria, sul ma.

2. Patuta sündinud, ainuke valitud Jumala ema, tütar ja pruut. / Patuste hulgas sa puhtam kui keegi muu, Issandal templiks ehitatud. / Liiliast valgem, roosist veel õrnem, / Taevaste ilu ja maisete kroon: Taevas ja maa sinu kiitust täis on.

3. Ustavaks leietud, ülimaks tõstetud, juhti-vaks täheks meil mere pääl ka. / Troonile astu-nud, aukiirtest piiratud, lähedaim Issanda troonile sa. / Armupilt oled, heldusest põled: / Armude ema, Maria, sind nüüd kiidab maailma ja ing-lite hüüd.

4. Jumala kandja sa, Kristuse toitja ka, rõõmust nii rikas kui valudest sa. / Kes küll meist, süüdlastest, kõlbaks su sarnaseks, / Ema, nii vooruslik, puutumata? / Oh pühitsetud ja õnnistatud / Ema ja Neitsi, sa üksi süüta: Ole meil patustel emaks sa ka!

139. 1. Kui oleks haljal vainul ma õitsev lilleke, / Ma tahaks lõhna laota su jalgel, emake. / Maria valge liilia, sa Neitsi neitsitest, / Las lillena mind õitsta su armuaia sees.

2. Kui täheke ma oleks sääl kõrgel taeva-teel, / Ma tahaks alla tulla ja paista sinu eel. / Oh imeline Ema, Maria troostija, / Su kuningannakroonis mul luba särada.

3. Ma tahaks ingel olla, kel tiivad hõbedast, / Kes iialgi ei väsi sind, Ema, austamast. / Maria, õnnis taevas, kus inglid kiitvad sind, / Oh aita taeva tulla, su ingliks võta mind!

140. 1. Heliseb väljadel, metsas ja mägedel /: tervitus hell! :/ Helise Emale, kes üle tähtede, /: helise kell! :/

2. Helike õrnake, kanna sa kõrgele /: palvet mu poolt! :/ Aita, Maria, sa elus ja surmas ka, /: kanna sa hoolt! :/

3. Kellake, kutsu sa nagu nüüd puhkama /: taeva kord mind! :/ Nagu nüüd mina sind, tervita, Ema, mind /: ükskord ka sääl! :/

141. Ave, maris stella, Dei Mater alma, / Atque semper Virgo, felix cæli porta.

Sumens illud ave Gabrielis ore, / Funda nos in pace, mutans Hevæ nomen.

Solve vincla reis, profer lumen cæcis, / Mala nostra pelle, bona cuncta posce.

Monstra te esse matrem, sumat per te preces, / Qui pro nobis natus tulit esse tuus.

Virgo singularis, inter omnes mitis, / Nos culpis solutos mites fac et castos.

1. Ave, Ema kõrge, meritäht nii selge, / Neitsi puhas, särav, õnnis taevavärav.

2. Gabrieli huultelt rõõmsa »ave« kuuled, / Eva nime muudad, rahu anda suudad.

3. Päästa süüdest ilma, ava pimet silma, / Kaota kurjust, valu; kõik hääd meile palu.

4. Näita, et sa ema, et su läbi tema, / Kes on sinu pojaks, meie poole hoiaks.

5. Ainuline Neitsi, heldem kõigist teisist, / Palu meile süütust, tasandust ja karskust.

Vitam præsta puram, iter para tutum, / Ut videntes Jesum semper collætemur.

Sit laus Deo Patri, summo Christo decus, / Spiritui Sancto, tribus honor unus.

6. Puhas elu anna, õigel teel meid kanna, / Kuni Jeesust näeme, jäädvalt rõõmustame.

7. Võta kiitust, Isa, ühes Kristusega, / Püha Vaim, kolmainus Jumal igavesti.

142. Stabat mater dolorosa juxta crucem lacrimosa, dum pendebat Filius. / Cujus animam gementem, contristatam et dolentem pertransivit gladius.

O quam tristis et afflicta fuit illa benedicta Mater Unigeniti. / Quæ mærebat et dolebat, pia Mater, dum videbat nati pœnas inclyti.

Quis est homo, qui non fleret, Matrem Christi si videret in tanto supplicio? / Quis non posset contristari Christi Matrem contemplari dolentem cum Filio?

Pro peccatis suæ gentis vidit Jesum in tormentis et flagellis subditum. / Vidit suum dulcem natum moriendo desolatum, dum emisit spiritum.

Eja Mater, fons amoris, me sentire vim doloris fac, ut tecum lugeam. / Fac, ut ardeat cor meum in amando Christum Deum, ut sibi complaceam.

Sancta Maria, istud agas, Crucifixi fige plagas cordi

1. Seisab valurikas Ema nuttes risti all, kus tema näeb, kuis kannatab ta Poeg. / Tema hingest tungib läbi valu, kurbuse ja häbi üliterav, lõikav mõõk.

2. Oh kui kurb ja murest murtud on see üliõnnistatud Ainusündnu Emake! / Ahastus ja hirmus valu täidab, nähes Poja elu kustumas, ta südame.

3. Kas on keegi, kes ei nuta, kui ta Jeesu enda ette selles piinas kujutab? / Kes ei peaks küll ühes tundma Ema valu, kaasas kandma, mis ta Pojas kannatab?

4. Oma rahva patu ette näeb ta Jeesust piina kätte piitsa alla nõrkemas. / Oma armast last näeb tema oma vaimu surijana Isa kätte uskuma.

5. Oh mu ema, armuläte, tee mind mõistma valu väge, tee et leian sinuga. / Tee, et sütiks minu süda armus, nähes Jeesu häda, et ta täituks temaga.

6. Püha Ema, las need haavad, mis su Pojal löödud

meo valide. / Tui nati vulnerati, tam dignati pro me pati, pœnas mecum divide.

Fac me tecum pie flere, Crucifixo condolere, donec ego vixero. / Juxta crucem tecum stare et me tibi sociare in planctu desidero.

Virgo virginum præclara, mihi jam non sis amara, fac me tecum plangere. / Fac, ut portem Christi mortem, passionis fac consortem, et plagas recolere.

Fac me plagis vulnerari, fac me cruce inebriari et cruore Filii. / Flammis ne urar succensus, per te, Virgo, sim defensus in die judicii.

Christe, cum sit hinc exire, da per Matrem me venire ad palmam victoriæ. / Quando corpus morietur, fac, ut animæ donetur paradisi gloria.

saavad, minu hinge tungida. / Et ma teaks: mis mina teinud, sinu Poeg on ära maksnud. Jaga piina minuga!

7. Las mind enesega nutta, Jeesu valust osa võtta, kuni jatkub elu mul. / Minu ainus soov on tulla sinu Poja risti alla ja sääl seltsiks olla sul.

8. Oh sa Neitsi ülipuhas, tee, et armastuses pühas ühes suga leinaksin. / Tee, et Jeesu surmapiina, ahastust ja valu mina ja ta haavu tunneksin!

9. Tee, et Ristilöödu piinad, januvaev ja naelahaavad võiks mu hinges põleda. / Et ei vihaleegis põle mina, kaitsejaks mul ole kohtupäeval, Neitsi, sa!

10. Kristus, kui siit lahkun mina, anna Ema läbi sina võidupalmid minule! / Ja kui surm mu ihu nõuab, tee, et siis mu hing siit jõuab paradiisi õndsusse.

143. **Salve Regina,** mater misericordiæ, vita, dulcedo et spes nostra, salve. Ad te clamamus exsules filii Hevæ. Ad te suspiramus gementes et flentes in hac lacrimarum valle. Eja ergo, advocata nostra, illos tuos misericordes oculos ad nos converte. Et Jesum benedictum fructum ventris tui, nobis post hoc exsilium ostende. O clemens, o pia, o dulcis Virgo Maria.

(Tõlge »Ole tervitatud, kuninganna«, lhk. 3).

Regina cæli lætare, alleluja; Quia quem meruisti portare, alleluja; resurrexit, sicut dixit, alleluja; ora pro nobis Deum, alleluja. (Tõlge »Taevakuninganna«, lhk. 4).

144. 1. O sanctissima, o piissima, dulcis Virgo Maria. / Mater amata, intemerata, ora, ora pro nobis.

2. Tu solatium et refugium, Virgo Mater Maria. / Quidquid optamus, per te speramus, ora, ora pro nobis.

3. Tua gaudia et suspiria juvent nos, o Maria. / In te speramus, ad te clamamus, ora, ora pro nobis.

Oo sa pühalik, oo sa neitsilik, helde Neitsi Maria! / Täiest plekitu, ikka armastud, palu, palu meie eest!

Oo sa trööstija, kaitsev varjaja, Neitsi Ema Maria! / Kõik, mis ihkame, su abil loodame, palu, palu meie eest!

Neitsi, aita sa; Ema, vaata ka, kuule meid, oo Maria! / Hävitad ohtu, kannad ju rohtu, palu, palu meie eest!

145. 1. Maid kaunist kiitma tulge, ta lillis ärganud. / Ta vastu hellad olge, kes ilu märganud. / Nüüd rõõmsal, rikkal häälel meil helisegu rind / Ja astkem aasa pääle, kus lillis laulab lind.

2. Oh tütar, mõrsja, ema, Kolmainsus pühitsend. / Kord lilli õilmitsema neil ehtinud sa end. / Laps, kastelõhnast korja sa kannekesi nüüd, / Maikuningannat orja, tal ehi lillirüüd.

3. Küll rikas armukastest, sa kaunim taevaõis. / Kes iial inimlastest sul võrdne olla võis? / Nüüd andkem altarile maiõisi õrnemaid. / Auks pühal Neitsil lilli kõik kandkem kaunimaid.

4. Ta emakätel kannab me Taevakuningat, / Kes ennast ohvriks annab me eest, kel igipatt. / On süda Poja päralt mai kaunitaril sel. / Ka meile tuksub härdalt, on armuõites hell.

5. Maikuninganna, vaata meid alla armuga. / Su poole üles saata meil laule luba sa. / Tee rikkaks armumahlast sa taevalilli meil. / Siis meist kui edenlastest on kõnet taevateil.

146. 1. Maria, kiidab sind me meel, mai kauneim kuninganna. / Sind tänab rõõmuga me keel, sul tervitusi kannab.

2. Mis võrdne sinu ilule, su vooruslikul läikel? / Sa särad nagu tähtetee kui kaunim kevadpäike.

3. Auks sulle ehtida küll end meil iga neitsi püüab, / Täis hardust nende noorusrind su ilu järgi hüüab.

147. 1. Maria, sind armasta ikka mu nõu, / Ma rõõmus ja kurbuses annan sul au. / Mu süda, Maria, sul põlemas on / Täis armastust, rõõmu, oo taevane õnn.

2. Maria, nii mahe, nii lahke küll sa. / Mu armastust sinule pühendan ma. / Mu ema sa oled, su lapseks jään ma. / Ei elus, ei surmas sind hüljata saa.

3. Oh anna, et südamest armastan sind. / Oh anna, et kiitus võiks elusta mind. / Oh anna, et ei või häda, õnnetus / Mind lahuta sinust, kes õnne mul tõi.

148. 1. Sääl haljal aasal ikka lill õitseb imelik. / Teist sarnast terves ilmas ei leia sinu pilk. / Kui iial hädas nutad, siis kaovad pisarad. / Kui lille ligi ruttad, ta poole palvetad.

2. Kui vaenlane sind haavab, sa ligi surmale, / Siis lille lõhnast hoovab uus elu sinule. / Sul tuntud lill see, süütu on tõesti — usun ma. / Maria puutumata, nii nimetame ta.

3. Maria on see, hella, see liilia valitu. / Ma tervitust toon talle, kes Vaimu varjutu. /

Maria on see puhas, see üliarmas õis. / Kus on küll leida roos, kes ta kõrval seista võiks?

4. Oo magus õiekene maapinnal hämaral, / Tee rõõmsaks meie meeled su helgil heledal. / Ja pühadust ja rahu meil hõõgu hingesse / Ning surmatunnil palu meid taevaõndsusse.

149. 1. Mu südamesse joonistatud on pilt nii kaunis, hellake. / Ta mõttekujuks kõigil antud, mis iial hääd sai ilmasse. / Nii häil kui kurjel päevil rinnas see pilt on minul kõrges hinnas.

2. Ma nägin teda juba hällis mu esmakordsel reisuteel, / Ja jumaluse ilu helkis ta joontest vastu mulle sääl. / Sääl õppisin sind armastama, mu emake, ja ülistama.

3. Ma nägin teda vaikses hiies, kus kabel seisab üksikult. / Sääl lambi valgel palvet viies mind piiras õhtupäikse kuld. / Ja ainult Jumal ise nägi, mis minu hing sääl läbi tegi.

4. Ja kus ma iial südant leidnud, kel osaks ainult valutaud, / Kes muud kui muret pole tunnud ja kelle ainus lootus haud, / Sääl nägin ma ka selle kuju ja kohe hääbus tusatuju.

5. Ses elus hoovab troosti mulle ja surmas imepildi loit, / Kui laskub tume vaheriie ja särab viimse päeva koit. / Siis loodan taeva vainudella sind näha ma, Maria hella!

150. 1. Oh armude ema, meid kannab su pühale pildile tee. / Maria, meid õnnista, aita, et sihile saaksime me. / Et rõõmu sul võiksime teha ja ise ka uuendust näha.

Refrään: Oh armude ema, meid kannab su pühale pildile tee.

2. Kus iial me kohtame teedel, kus kannab meid usulik püüd, / Sääl heliseb vastu üksteisel »Maria, Maria« me hüüd. / Kui kuulete tervitust seda, te õndsaks siis kiitke ka teda!

3. Me koormatud patust ja murest, kui usklikult jalg meil teed käis. / Su pildile pöörduvad silmad ja südamed usaldust täis. / Ka pimedaid juhi, Maria, et neidki võiks taeva tee viia.

151. 1. Mõtle, helde kuninganna, et see maa pääl kuulmata, / Et ei sina vastust anna sel, kes tuleb palvega.

Refrään: Ei, oh ema: Igalpool kõlab sinu laste huultelt, / Et Maria palvet kuuleb ja ei täida: Kuulmata, igavesti kuulmata!

2. Kes su kaitse alla tuleb, kes vaid sind ei unusta, / See peab tõesti tunnistama, et ka põrgu võimuta.

3. Võta kuulda minu palvet, juhi mind su Pojale. / Ava mulle taevavärav, et ma leiaks Jeesuse. — Jah, oh ema . . .

152. 1. Näe, pilvi paisub mustavalt ja meri möirgab vahus. / Näib piksenooli pilvi alt, kõumürin mustasmahus. / Mil lõpeb meie hingepiin, mil koidab hommiksära siin?

Refrään: Oh tõuse, ilu algus, / täht merest, koiduvalgus!

2. Näe, laintetormest kõigub laev, ööl lõpp ei taha jõuda. / Mil lõpeb merel meie vaev, et pühha randa sõuda? / Kes Issanda sa sünnitand, sa koidutäht, ja valgustand.

3. Mil rebeneb ju pilvesein ja tahab päikest anda? / Ja lõpeb öösse uppuv lein ning saame koduranda? / Vii välja meretormest meid, sa elutäht, meil näita teid!

153. 1. Meritäht hiilgav, armuvürstinna, kurbadel kõigil kosutus, troost. / Kui sa mu ligi, pole mul hirmu, kõik siis nii helge, kõik siis nii hää.

Refrään: Kuule mu palvet, pööra nüüd pale; / Haldur, mul anna rahu ja pääst!

2. Meritäht kiirgav, valude ema, kõigil, kes rusut, abi ja troost. / Kui sa mind tröösti, palgelt kaob pisar, ununeb kurbus, ununeb vaev.

3. Meritäht kiirgav, väravaks taeva, laevnikel kõigil lootus ja siht. / Kui mul teid näitad, kui sa mind juhid, vaikivad tormid, randa ma saan.

154. 1. Neitsi, Ema Jumalal, võta sa mind enesel! / Sulle elus, surmassa, sulle õnnetuses ka. / Sulle raske risti all, sulle nüüd ja igal a'al! / Neitsi, Ema Jumalal, võta sa mind enesel!

2. Ema, su pääl loodan, toetun ma; ema, su pool hüüan, õhkan ma; / Ema, sa parim, mind aita sa; ema, sa võimsaim, mind kaitse ka! / Oh õpeta, ema, paluma; oh aita mul, ema, võidelda! / Oh aita mul, ema, kannata; oh tule, jää, ema, minuga!

3. Mind aidata võid ju, oh võimsaim sa; mind aidata tahad, oh parim ka. / Mind aitama pead nüüd, oh ustavaim; mind aitama saad ka, halastavaim. / Sa armude ema, kilp kristlastel; sa patuste varjupaik õndsusel. / Sa maailma lootus, sa taevatipp; sa kurbade tröösti, võidulipp.

4. Ei keegi su palvel veel asjata käind, ei kellegi palve veel unustust näind. / Sest hüüan ma kindlalt, kui rõhub mind rist: »Maria, mind aitab, ja alati just!« / Ka surreski hüüan täis usaldust ma: »Maria mind aitab, nüüd, igavest ka!« / Nii usun ja elan ja surengi ka: »Maria mind aitab, et taeva saan ma!«

5. Neitsi, Ema Jumalal, võta sa mind enesel! / Sulle elus, surmassa, sulle õnnetuses ka. / Sulle raske risti all, sulle nüüd ja igal a'al! / Neitsi, Ema Jumalal, võta sa mind enesel!

155. 1. Ultima in mortis hora Filium pro nobis ora. / Bonam mortem impetra, Virgo, Mater, Domina.

2. Karmi surma niitval sunnil, meie elu viimsel tunnil, / Surma hää eest Poega sa, Neitsi, võta paluda!

3. Kuule lapsi anumisel, kuule eksjat palumisel. / Las meid jõuda rahusse, vii meid oma Pojale!

4. Oh mu Jeesus, heida armu; aita inimest, vaest põrmu, / Keda vaevab kurbus siin: Igavesse rahhu vii!

* * *

Pühakute auks.

156. 1. Oh kaitseingel helde, mul taevast saadetud, / Kui armsalt minu pärast sa ikka hoolinud. / Mu hinge parim sõber, kuis võiksin tänada? / Mind võta ikka hoida ja saada kaitsjana.

2. Kui vaenlane tige mu hinge varitseb, / Kui hädaohu tunnil mul süda väriseb, / Siis lenda kiirel tiivul, su varju peida mind. / Mul, armas ingel, näita, kui suur on taeva hind.

3. Mul vahiks, kilbiks ole, mind aita igal tööl, / Et ei saaks saatan kole mind puutu päeval, ööl. / Oh hoia patuhäbist, käi kaitsedes mu eel, / Ning, on mu elu läbi, mind juhi taevateel.

157. 1. Davidi soost, püha Joosep, kuulsaim võsu tärganud, / Puhta Neitsi puhas peigmees, Jumalalt sa valitud. / Ustav kaitsja, Joosep, mulle oma käsi ulata, / Ja su lapsena mind hoia kõigest ebapuhtast sa!

2. Jeesuslapse kasuisa, püha perekonna pää, / Sinu helde hoole alla oli antud Jeesuke. / Betlemas tal valmistasid vaest aset silmavees: / Oh kui hardalt palvetasid Neitsi Poega sõime sees.

3. Kui Heroodes vihast keedes nõudis surma lapsele, / Sina inglilt seda teades saatsid Jeesust varjule: / Tõttasid Egiptusesse väsinult, täis kurvastust. / Oh kui mindki häda luurab, aita siis täis armastust.

4. Vaeses töötoas, oh Joosep, nägid Jeesust vaevades. / Suur maailma ehitaja kuulas sõna vaikides. / Aita mind ka sõna kuulda, tööd ja vaeva hinnata. / Võta mind, kui elu lõpeb, enda juure puhkama.

158. 1. Nüüd Joosepi juure sa mine ja palu; ta isalik süda täis armastustuld. / Ta vähendab häda ja vaigistab valu; tal avatud süda sul olgu kui kuld.

2. Ei sarnane väärtuses temale ingel. On Jumala lemmik ta valvuse all. / On vastutus suur, aga kerge ta hingel, sest jumalik mõrsja on kõrval ju tal.

3. Sääl Joosep ja lapsuke, ema Maria: Pilt ülendav sellest maailmale näis. / Laps tõotab ta palveid kord taevasse viia, sest Joosepi süda on armastust täis.

4. Teid Joosep küll päästab. Ta juure kõik tulge, ta Jumalas võimas ja rikas ja hää. / Kõik õigele, pühale sarnased olge; ei Joosepi annetest ilma siis jäi.

5. Hää Jeesus, Maria ja Joosep, kord üles nad kannavad taevasse õndsusse teid, / Kus Jumala armu ja helduse süles teil osaks saab Edeni pärlite leid.

159. 1. Oh teie sõbrad Jumalal, kes õndsad taevas üleval, / Ja trooni ees sääl seisate, meil armu, heldust paluge!

Refrään: Meid aidake, et häda sees meil igavik siin seisaks ees, / meil Jumal taeva lahti teeks!

2. Sa kuninganna kõige päält, Maria, helde ema, sääl / Ja inglikoorid, võimu täis, meid võtke kaitsta eluteel.

3. Te esiisad ühtlasi, kelt õndsus tärkas rahvale; / Te valgustatud nägijad, kes Kristust vaimus nägite.

4. Apostlid kõrgestaustatud, kes ilmast üle säranud; / Te pühad, kes te Jumalal truuks jäänd ka piinasurma all.

5. Oh neitsid, kes te puhtuse siin hoidnud oma Jeesule; / Te pühad naised, voorust täis, ja kõik, kes õige tee pääl käis.

6. Me Jeesu vere nimel teid nüüd palume: Oh kuulge meid / Ja pühale Kolmainule te rahva häda teatage!

Pühast Kirikust.

160. 1. Truuks oma ristiusus jääda mul, Jeesus, armu heida! / Mind sinu Kirik õpetab; sääl selget tõtt võib leida. / Mu Jumal, Tõde, palun sind: Kinnita selles usus mind, / Et igavest sind leian.

2. Altari pühim Sakrament mind eluajal toidab. / Ja nii, kuis Issand ütles ka, mu lootust taevas täidab. / Nii jään ma lootma kindlasti; sest Kirik õpetab, et nii / Ma taeva elu pärin.

3. Ju Issand teab, mis vaja mul; ta tunneb minu nõrkust. / Mul näitab evangeelium Kiriku süles tarkust. / Hää karjane, ma tänan sind. Su Kirik kasvatagu mind, / Ta on su õige kari!

161. 1. Üks hoone hiilguskumal küll särab kalju pääl. / Ta ehitanud Jumal / ja kindlustanud sääl.

Refrään: Kiitke Issandat, hüüdke Jumalat! / Tee meid ses usus truuks, loo meile süda uus!

2. Küll põrguvägi rindel keeb, möirgab vihane. / On hoone püsikindel, / tal alus kaljule.

3. Troost olgu sul! Las tormab, las murdub, mis ei jää! / Las häda, häda korvab, / ei Kirik hukka läe.

4. Las rüüstab vaenlasviha me elu rikkuse, / Ta peab jätma koha / meil isamajasse.

5. See on see Päästja truudus, mis valvama tad jääb: / See on see Vaimu suurus, / mis tugevamaks teeb.

6. Vaim, süüta tulekeeled me hingis põlema: / Seo ühte inimmeeled, üks süda olgu nad!

162. 1. Püha Kirik, hingede kodu, ainult sinus rahu, õnn. / Ainult sinu altari telgis Issand ligi meil on; / Juhib tugevaid, troostib nõtru, annab surnutel eluõhku.

2. Püha Kirik, kõikide ema, kõigil avatud su telk, / Kõiki õnnistab sinu käsi, kõigi üle su helk. / Lapsi tuleb ja vanu rauku, kõigil taevalist jagad toitu.

3. Püha Kirik, taevavärav, Jumala aujärg su sees. / Inglid laulvad, pühade palved kostvad altari ees. / Ja kui jumalik ohver toodi, taevas kergitas ise loori.

163. 1. Üks laevakene tuleb sääl üle mere vee. / Tuul oma tiivad suleb, on laineil lahti tee. / Laev kolmel mastil sõuab, kolm risti masti pääl, / Kolm rida sõudjaid jõuab jõul kindlal randa sääl.

2. Kui Peetrus juhib laeva, kus Galilea veed, / Ei karda meie vaeva, sest laev läeb kindlat teed. / Meil hea olla laevas, mis liigub lainte teil, / Ei kartust tormis, vaevas ja karidelgi meil.

3. Ei hirm me hinge lähe, sest sadam silme ees. / Ka tuletorn on näha, kus igi valgus sees. / Meid ootavadki sõbrad sääl teise kalda pääl: / Sa rõõmul hinge avad sul, kaunim kodu sääl.

Taeva õndsusest.

164. 1. Sellel hingel rahu anna, Issand, ise valgusmaal. / Temalt süüd kõik ära kanna halastava rinna na'al.

2. Anna, mis su Poeg on võitnud valulisel ristiteel / Surmaga, mis teda köitnud: Arm ja õigeksmõistmine!

3. Poja veres teda pese, Poja palves uueks loo: / Sinu poole anumise tõstab oda, okaskroon.

4. Helde Ema valu, häda palves toome sinule. / Nagu tema piinat' süda vaatas üles ristile.

5. Poja Ema valu pärast tõtta vastu hingele, / Üles vii maailmakärast enda juure taevasse!

165. 1. Tähtede taga kord koidab sul taevas, / ootus ja lootus sääl täide sul läeb. / Mis sa siin kannud ja kannatand vaevas, / kõik sääl sust igavest maha siis jääb.

2. Tähtede taga sääl vajub kõik vale, / sääl näed, mis tumedaks teinud on ilm. / Kurbuse järel peab läikma su pale. / Õndsamas rõõmus siis särab su silm.

3. Tähtede taga sul lehvivad palmid / taevalist karastust, rõhutud rind. / Jumala inglite kiituse salmid / rahusse saatvad sind, väsinud hing.

166. 1. Oh võta mind kättpidi kui lapsukest, et alati su ligi jään igavest. / Ei üksi käia taha ma sammugi, ei sinust jääda maha, ei surmani.

2. Mu arga südant peita su armu väes; mind lase rahu leida, kui kitsas käes. / Oh hingata su põlvil ma ihaldan; su hoole kinnisilmil end usaldan.

3. Ehk pole tunda selgelt su võim ja töö; sihtmärgile viid helgelt mind läbi öö. / Siis võta mind kättpidi kui lapsukest, et alati su ligi jään igavest.

167. 1. Jumal, sul ligemal ihkab mu vaim. Üles siit vaevaööst kannab mind aim. / Kasvab mu ahastus, ainult üks laul mul suus: Jumal, sul ligemal ihkab mu vaim.

2. Kui tee ka vaevane, mis käia mul, viib ta mind ometi ligemal sul. / Inglid mind armsasti kutsuvad taevasse. Jumal, sul ligemal ihkab mu vaim.

3. Ja kui siit muremaalt kutsud sa mind / koju, kus igavest leian ma sind, / taevasse elama lauluga tulen ma. Jumal, sul ligemal ihkab mu hing.

168. 1. Oota, hing, oh oota Issandat sa. Tema pääle looda, ta on Päästija. / Öö vististi läeb sul koidule. Talve järel tuleb kuldne kevade. Murede marus ja häda sees on sul varjuks Jumal, truu abimees.

2. Oota, hing, oh oota Issandat sa. Tema pääle looda, ta on Päästija. / Kui langeb kõik, sul on varjupaik. Kangem kui su kaitsja pole lainte käik. / Ta on ju aitja su häda sees. Meidki, Issand, aita, truu abimees!

169. 1. Kus on sinul, hingeke, rahumaa pind? Kes varjavi tiibuga katab küll sind? / Ei paku mul rahuldusranda maailm, kus pattu ei ole, ei nuta mu silm? / Ei, ei, ei, ei, siin pole ta, vaid kodu on hingele valguse maa.

2. Maailma kui jätad, siis kodumaad näed, kus ilus mul ilmuvad inglite väed. / Jeruusalem üleval, kaunim mul sa, küll hingele kodumaa leian sääl ma. / Jah, jah, jah, jah, üksinda see on rahumaa rannale valguse tee.

3. Kui õnnistav rahu on Jeesu man sääl, kus vaikinud surm on ja valude hääl, / Kus kannelde kõla ja inglite ring, kõik hüüavad: Tere ju tulemast, hing! / Sääl, sääl, sääl, sääl rahumaad näen: Vaid sinna ma taevlikku vaikusse läen.

170. 1. Paista eel meie teel, õnnis igavik! / Meie meelil jõudu anna elukoorma raskust kanda, / südamele rõõm.

2. Vaev ja piin küllalt siin varalt õhtuni. / Silmad häda kõnelevad, südavalu avaldavad, / murelik see ilm!

3. Jeesus, sa üksinda oled lootus meil. / Kõnni ees ja las meil vaata haljad aasad, kuhu saata / sa meid lubanud.

4. Igavik, tulevik, valgusta me ees, / Et me suurest aru saame, väikseid asju tühjaks peame. / Õnnis igavik!

171. 1. Me Looja nimel rändame, täis igatsust ta järele. / Meil saada armu heldena, kolmainus Jumal, püha sa!

2. Me Looja nimel rändame ja Jumal-Isa hüüame. / Meid hingesurmast kaitse sa ja igas hädas avita!

3. Me Looja nimel rändame: sind Lunastajat anume. / Oh oma kannatusega meid patust puhtaks pese sa!

4. Me Looja nimel rändame ning Püha Vaimu palume, / Et tema armuvalguses meil oleks ikka südames.

5. Me Looja nimel rändame, Maria juure tuleme. / Me eest sa taevas palveta, meil Pojalt armu omanda!

6. Me Looja nimel rändame, teie pühakuid me hüüame, / Et Kristust me eest palute, mis päästuks vaja hingele.

7. Me Looja nimel rändame ta taevariigi järele. / Sa tõde, õiglust levita; meilt valeõpe kõrvalda.

8. Me Looja nimel rändame, me kummardus on sinule. / Veel kaitse kurjast, palume, ja aita jõuda taevasse.

Elureeglid.

Igapäevane elukord.

1. Tõuse hommikul viibimata määratud tunnil üles. Too sellega Jumalale endavalitsemise hommikohver, ja riieta ennast hääde mõtetega.

2. Pea oma hommikpalve suurima hardusega.

3. Kuula võimalikult püha missat, ja kui see pole võimalik, ärata endas elavat soovi sellest osa võtta.

4. Ka palveta hommikul, lõunaajal ja õhtul »Issanda inglit«, õhtul lisades juure »Sügavikust«, lhk. 4 ja 5.

5. Tõsta sagedasti oma mõtteid Jumala poole. Saagu ilusaks kombeks austada püha Neitsit roosipärjapalvega.

6. Katsu õhtul oma südametunnistust läbi ja pea oma õhtupalve kahetsedes ja härdalt.

Pühapäevane elukord.

1. Tingimata kuula püha missat! Kui vähegi võimalik, kuula ka jutlust ja võta osa õhtujumalateenistusest. — Ükski pühapäev püha missata! — Kuidas su pühapäev, nõnda su suripäev!

2. Kuluta ka kodus mõni aeg vaimulikkude raamatute lugemiseks. Halvust, kõlvatuist või usuvastaseist raamatuist ja kirjust hoidu kõige hoolsamalt eemale, sest nad on katk su hingele.

3. Puhka ja rõõmusta, aga õigel viisil, mitte käratsevas ajaviites ja lõbustusis, milledega Issanda päeva teotatakse.

Aasta jooksul.

1. Mine igal kuul pühale pihile ja armulauale, lükkamata seda edasi üle kuue nädala. — Soovitavam oleks igapäev osa võtta pühast missast ja armulauast.

2. Ära häbene sõna ja teoga ennast näitamast hää katoliiklasena; sest reetes usku sa salgad Õnnistegijat.

3. Ela kirikuaastaga, see on, järgne kirikuaastaga käsikäes Õnnistegija saatusele ja lunastamistööle siin maa pääl.

4. Süvenda ennast ikka enam Kiriku pühasse liturgiasse. Eriti tutvune püha missa talitusega (lhk. 23—60), sakramentidega (lhk. 161—226) ja Vaikse Nädala liturgiaga (lhk. 249—260).

Läbikäimises teistega ole:

1. Viisakas, sõbralik, vastutulelik ja häätahtlik. See on ligimese armastuse nõue. Isekus tekib uhkusest ja tekitab rahulolematust, kakelust ja riidu.

2. Häätujuline, lõbus ja järeleandlik. Kellel on hää süüme, ei langeta pääd.

3. Ettevaatlik ja tagasihoidlik. Väldi läbikäimist inimestega, kes su voorusele ja kõlblusele võiksid hädaohtlikud olla ja viia sind halvale kuulsusele.

Sina ja kogudus.

1. Kogudus on see osa Pühast Kirikust, millega sa kõige rohkem kokku puutud ja mille läbi sa ka oma õndsust pead saavutama.

2. Koguduse juhatajaks on preester, »pühade saladuste jagaja«, nagu ütleb püha Paulus. Temalt sa saad pühi sakramente, õiget õpetust, juhtimist ja lunastamisvilja kätkist hauani ja isegi üle haua. Kuule teda!

3. Koguduse liikmed on sinu vaimulikud kaasvõitlejad. Nad palvetavad sinu eest ja annavad sulle hääd eeskuju. Häädelt õpi, nõrkade eest palu ja anna neile hää eeskuju almust! Vaeste ja haigete eest kanna hoolt!

4. Jumalakoda ehk kirik on sulle pühim koht maa pääl: Sääl elab sinu Õnnistegija pühimas Altarisakramendis; säält sa võtad vastu pühi sakramente ja kõiksuguseid arme; ta on kõrgesti pühitsetud. Seepärast ole temas aukartlik, vaga; aita kaasa teda ehtida, puhastada, uuendada; ja mõtle, et ilusaim kirikuehe on kristlane, kes kirikus käib.

5. Ole agaraks koguduse usuliste ühingute liikmeks. Tööta kõiki jõude mööda innukalt kaasa! Endastsalgavalt pühenda end ühistööle hingede kasuks.

6. Kui sa ka igast sõnast ei saa aru, mis sa kuuled altarilt või kantslist, siis sa suudad ühte, ja nimelt parimat: Palvetada ja Kristuse ohvrist (missast) osa võtta!

7. Hoidu isekusest ja eraldumisest. Ära takista Püha Vaimu tegutsemist koguduses kadeduse, laim ja arvustamisega! Igaüks töötagu oma parima jõu ja mõtte järele! Ühtluses on Jumal ja tema rahu.

Kristlik kodu.

1. Loovuta oma Jumalale ka üks ilus nurgake oma korteris kodualtari jaoks. Sinna aseta Õnnistegija ristikuju kahe küünlaga. Kaunista kodu mõne vaga pildiga, eriti Jumalaema pildiga. Kõlblusvastaseile pildele ära anna ruumi oma kodus.

2. Ka olgu kodus pühitsetud vesi ja paar õnnistatud küünalt. Sest sa ei tea, millal sind Issand kutsub enda juure, nii et üks neist küünaldest saab sinu surikküünlaks.

3. Loo endale kristlik raamatukogu: Eelkõige katoliku Piibel, katekismus, palveraamat ja teisi usulisi raamatuid ja meie katoliku ajakirjad. Loe ja levita neid!

4. Pea oma kodus rahu, korda ja seesmist ning välist puhtust. Sinu kodu on su hinge peegel. Sinu kodu olgu nagu kirik, nagu eeskoda taevasse!

books2ebooks.eu

www.books2ebooks.eu

books2ebooks.eu

Tartu Ülikooli Raamatukogu

TARTU ÜLIKOOL
RAAMATUKOGU